

(Ontwerp) Omgevingsvergunning

Zaaknummer 49317

1. Inleiding

Op 29 juni 2021 hebben wij uw aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het realiseren van een woonzorgcomplex in het monumentale pand, het wijzigen van de kozijnen en de gevels, het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de gevels, het verwijderen van de vluchttrappenhuizen, het gedeeltelijk renoveren van het bestaande installatiesysteem en het gedeeltelijk slopen en heropbouwen van het rijksmonument op het perceel Overrijn 8 in Katwijk bestaande uit de volgende onderdelen:

- Bouwen (art. 2.1 lid 1a) van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: de Wabo)
- Strijdig gebruik (art. 2.1 lid 1c van de Wabo)
- Rijksmonumenten (art. 2.1 lid 1f van de Wabo)

2. Procedureel

2.1. Bevoegd gezag

Gelet op de projectomschrijving en op artikel 2.4 van de Wabo zijn wij in dit geval het bevoegde gezag om op de aanvraag te beslissen.

2.2. Ontvankelijkheid

Wij hebben de aanvraag getoetst aan de indieningsvereisten van de Regeling omgevingsrecht (Mor). Daarbij bleek dat de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende waren om de aanvraag in behandeling te nemen. De aanvrager is daarop bij brief van 23 juli 2021 in de gelegenheid gesteld om aanvullende gegevens aan te leveren. Deze zijn op 11 oktober 2021 ontvangen. Hierdoor is de beslistermijn met 80 dagen opgeschort. De aanvraag en de latere aanvulling bevatten voldoende informatie voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de fysieke leefomgeving. De aanvraag is daarom ontvankelijk.

2.3. Voorbereidingsprocedure

Wij hebben dit besluit voorbereid overeenkomstig de uitgebreide voorbereidingsprocedure als bedoeld in paragraaf 3.3 van de Wabo.

2.4. Ter inzage legging

De aanvraag en de ontwerpbeschikking met bijbehorende stukken zijn op grond van de Algemene wet bestuursrecht met ingang van 17 december 2021 voor de duur van 6 weken ter inzage gelegd. Binnen deze termijn zijn *geen/wel* zienswijzen tegen het ontwerpbesluit ingediend.

2.5. Verklaring van geen bedenkingen

Niet van toepassing voor deze aanvraag.

3. Besluit

Gelet op artikel 2.1 van de Wabo besluiten wij de omgevingsvergunning te verlenen voor de volgende activiteiten:

- Bouwen (art. 2.1 lid 1a van de Wabo)
- Strijdig gebruik (art. 2.1 lid 1c van de Wabo)
- Rijksmonumenten (art. 2.1 lid 1f van de Wabo)

Wij verlenen de omgevingsvergunning overeenkomstig de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte stukken:

1. Aanvraagformulier;
2. Aanvraagformulier publiceerbaar ;
3. Berekening lozingscapaciteit en tapwater aansluiting;
4. Bouwbesluitberekeningen;
5. Constructieve uitgangspunten;
6. Bouwhistorische opname;
7. Brandveiligheid;
8. Cultuurhistorische Analyse;
9. Dakvloer;
10. Details;
11. Documentenlijst;
12. Elektrotechnische diverse installaties;
13. Elektrotechnische diverse installaties 1;
14. Elektrotechnische diverse installaties 2;
15. Elektronische en werktuigbouwkundige installaties;
16. Werktuigbouwkundige tekeningenlijst installaties;
17. Elektrotechnische installaties tekeningenlijst;
18. Foto's Overrijn complex;
19. Impressies;
20. 3D overzichten;
21. Luchtbehandeling en ventilatie;
22. Luchtbehandeling en ventilatie 1;
23. Luchtbehandeling en ventilatie 2;
24. Overzicht fundering;
25. Principedetails;
26. Quickscan fora en fauna;
27. Restauratieplan Overrijncomplex;
28. Schema nieuwbouw;
29. Schema ventilatie;
30. Tapwater + CV;
31. Tekening overzicht;
32. Tin en buitenruimte;
33. Ventilatiestaat bestaande bouw;
34. Ventilatiestaat nieuwbouw;
35. Vleermuisonderzoek;
36. GRO (Goede ruimtelijke onderbouwing)
37. 1^E verdieping;
38. 2^e verdieping;
39. Aanzicht 1 t/m 3;
40. Aanzicht 2;
41. Aanzicht A t/m L;
42. Aanzicht 1 t/m 4;
43. aanzicht as zo t/m z2 en za t/m ze;
44. Begane grondvloer;
45. Advies Erfgoedcommissie;
46. Advies Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

Wij verlenen de omgevingsvergunning onder de voorwaarde dat uiterlijk 3 weken voor aanvang van de betreffende werkzaamheden de volgende gegevens en bescheiden worden ingediend:

1. Constructietekeningen en berekeningen.

Overwegingen en voorschriften

In de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bijlage I zijn de op de activiteiten betrekking hebbende overwegingen én voorschriften opgenomen. Deze bijlage maakt deel uit van de omgevingsvergunning.

Eigen risico

Voor de goede orde wijzen wij u erop dat gebruik maken van de omgevingsvergunning voordat deze in rechte onaantastbaar is geworden voor eigen risico komt. Belanghebbenden kunnen immers binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen. Vervolgens hebben zij na behandeling van hun beroepsschrift nog de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan.

Katwijk, *pm*

Hoogachtend,
Namens burgemeester en wethouders van Katwijk,

Mr Drs C.M.C Vrolijk
Clustermanager VTH

Verweermogelijkheden

Indien een belanghebbende zich met het besluit niet kan verenigen, dan kan daartegen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd beroep worden ingesteld bij de rechtbank Den Haag, postbus 20302, 2500 EH Den Haag.

Voor het indienen van een beroepsschrift wordt een griffierecht geheven.

Het besluit treedt in werking nadat de termijn voor het indienen van een beroepsschrift is verstreken.

Het indienen van een beroepsschrift schorst de werking van het besluit niet. Ingeval van onverwijlde spoed kan een verzoek om voorlopige voorziening worden ingediend bij de voorzieningenrechter van de sector bestuursrecht van de rechtbank Den Haag, postbus 20302, 2500 EH Den Haag.

Een dergelijk verzoek dient vergezeld te gaan van een kopie van het beroepsschrift.

Voor het indienen van een verzoek om voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven.

Wanneer een verzoek om voorlopige voorziening wordt ingediend, treedt het besluit pas in werking nadat op dat verzoek is beslist.

Digitaal indienen van een beroepsschrift en/of een verzoek om voorlopige voorziening is ook mogelijk via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. De indiener moet wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

BIJLAGE I

De volgende onderdelen horen bij en maken deel uit van de omgevingsvergunning met zaaknummer 49317, voor het realiseren van een woonzorgcomplex in het monumentale pand, het wijzigen van de kozijnen en de gevels, het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de gevels, het verwijderen van de vluchtrappenhuizen, het gedeeltelijk renoveren van het bestaande installatiesysteem en het gedeeltelijk slopen en heropbouwen van het rijksmonument op het perceel Overrijn 8 in Katwijk.

Het bouwen van een bouwwerk**1. Toetsingsgronden**

Op grond van artikel 2.10, lid 1, van de Wabo moet de omgevingsvergunning voor deze activiteit worden geweigerd indien:

- a. de aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden het naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk maken dat het bouwen van een bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, voldoet aan de voorschriften die zijn gesteld bij of krachtens het Bouwbesluit;
- b. de aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden het naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk maken dat het bouwen van een bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, voldoet aan de voorschriften die zijn gesteld bij de bouwverordening;
- c. de activiteit in strijd is met het bestemmingsplan, de beheersverordening of het exploitatieplan, of de regels die zijn gesteld krachtens een provinciale verordening of aanwijzingen van het Rijk, tenzij de activiteit niet in strijd is met een omgevingsvergunning die is verleend met toepassing van artikel 2.12;
- d. het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, met uitzondering van een tijdelijk bouwwerk dat geen seizoensgebonden bouwwerk is, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, in strijd is met redelijke eisen van welstand, beoordeeld naar de criteria, bedoeld in de Welstandsnota Katwijk, tenzij burgemeester en wethouders van oordeel zijn dat de omgevingsvergunning niettemin moet worden verleend;
- e. de activiteit een wegtunnel als bedoeld in de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels betreft en uit de aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden blijkt dat niet wordt voldaan aan de in artikel 6, eerste lid, van die wet gestelde norm.

2. Overwegingen**2.1 Bouwbesluit**

De aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden zijn getoetst aan en in overeenstemming bevonden met het Bouwbesluit.

2.2 Bouwverordening

De aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden zijn getoetst aan en in overeenstemming bevonden met de bouwverordening.

2.3 Bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of regels gesteld door de provincie of het Rijk

De aangevraagde activiteit is in strijd met het ter plaatse geldende bestemmingsplan “Katwijk aan den Rijn 2012”.

Op grond van artikel 14.1, lid a, van de regels van het bestemmingsplan, zijn deze gronden bedoelt voor maatschappelijke dienstverlening als bedoelt in artikel 1.75 maatschappelijke dienstverlening zoals bibliotheken, gezondheidszorg, jeugd-/kinder-/naschoolse opvang, onderwijs, openbare dienstverlening, religie, verenigingsleven, zorg en welzijnsinstelling. Een zorgwoningcomplex past niet in de bestemming

“Maatschappelijk” van het bestemmingsplan. Dit plan betreft een plan voor wonen met zorg en niet bijv. een zorg en welzijn instelling als genoemd in de bestemmingsomschrijving.

Op grond van artikel 14.2.1., lid b, van de regels van het bestemmingsplan, is de goothoogte en bouwhoogte van de gebouwen, met uitzondering van kerktorens, ten hoogste de met de maatvoeringaanduiding aangegeven hoogte. Het beoogd bouwplan voorziet in het de heropbouw van het monumentale pand. De nieuwe bouwhoogte is 10,410 M en heeft een goothoogte van 6,6M. dit is niet toegestaan.

Op grond van artikel 2.10 lid 2 van de Wabo wordt de aanvraag in dat geval mede aangemerkt als een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1, onder c, en wordt de omgevingsvergunning slechts geweigerd indien vergunningverlening met toepassing van artikel 2.12 niet mogelijk is.

Op grond van artikel 2.12 lid 1, onderdeel a, onder 2°, van de Wabo kan voor de aangevraagde activiteit omgevingsvergunning worden verleend, met toepassing van artikel 4, aanhef, onderdeel 1 en 9 van Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, voor zover sprake is van een goede ruimtelijke onderbouwing.

In de bij dit besluit bijgevoegde en daarvan deel uitmakende “Goede ruimtelijke onderbouwing” is uiteengezet dat voor de aangevraagde activiteit omgevingsvergunning kan worden verleend. Verwezen wordt naar deze ruimtelijke onderbouwing. Wij hebben deze goede ruimtelijke onderbouwing beoordeeld en stemmen in met deze onderbouwing. Wij concluderen dat het bouwplan niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Gelet hierop kan voor deze activiteit met toepassing van artikel 2.12, lid 1, onderdeel a, onder 2°, van de Wabo omgevingsvergunning worden verleend.

De volgende voorschriften worden verbonden aan deze omgevingsvergunning:

1. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet door een daartoe gecertificeerd bureau een plan van aanpak moet worden opgesteld om de mogelijke beïnvloeding van de blindganger (ontplofbare oorlogsresten) vast te stellen en daarbij maatregelen vast te leggen hoe hier mee om te gaan. Dit plan dient vooraf ter goedkeuring aan de gemeente te worden overlegd.
2. Afhankelijk van het archeologisch bureauonderzoek met verkennend booronderzoek zal nog aanvullend onderzoek (mogelijk zelfs een opgraving) nodig zijn voordat de werkzaamheden kunnen aanvangen. Dat dient met het bevoegd gezag te worden afgestemd.
3. Er moet voldaan worden aan de aanbevelingen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ten aanzien van de aan te helen delen op de monumentale vleugel, het torendakje, de stijlkamer op de begane grond en de zolder.
4. Brandweer
In het Bouwbesluit (Artikel 7.11a) is weergegeven dat er voldoende personen aangewezen moeten zijn om de ontruiming bij brand voldoende snel te laten verlopen. Voor de in gebruikname van het pand moet de onderbouwing middels een BHV/ontruimingsplan aangeleverd zijn dat er voldoende tijd is om het gebouw tijdig te ontruimen.

Beheers verordening

Op het perceel is geen beheers verordening van kracht, waarmee de aangevraagde activiteit in strijd is.

Exploitatieplan

Omtrent de aangevraagde activiteit zijn geen regels gesteld in een exploitatieplan, waarmee de aangevraagde activiteit in strijd is.

Regels gesteld door provincie of Rijk

Er gelden ter plaatse van de aangevraagde activiteit geen regels die zijn gesteld krachtens een provinciale verordening of aanwijzingen van het Rijk, waarmee de aangevraagde activiteit in strijd is.

Vorbereidingsbesluit

Er geldt ter plaatse van de aangevraagde activiteit geen voorbereidingsbesluit.

2.4 Welstand

De aangevraagde activiteit is op 09-11-2021 voor advies voorgelegd aan de Stadsbouwmeester. De Stadsbouwmeester heeft zich bij deze advisering gebaseerd op het beleid van de gemeente zoals dat is vastgelegd in haar welstandsnota. Betreffende aanvraag is gelegen in welstandsgebied 13. Enclaves D. Monumenten en beeldbepalende panden.

Conclusie:

Akkoord, niet strijdig met redelijke eisen van welstand, onder voorbehoud van de poort aan de Overrijn, mede gelet op de mogelijkheden van het bestemmingsplan/de planologische mogelijkheden.

Motivering:

Het bouwplan voldoet onder voorbehoud van de poort aan de Overrijn 8 aan het door de raad vastgestelde beleid. De architectonische uitwerking en het kleur- en materiaalgebruik zijn voldoende hoogwaardig en verzorgd en afgestemd op het bestaande gebouw en de omgeving.

2.5 Tunnelveiligheid

De aangevraagde activiteit betreft geen wegtunnel.

Het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheersverordening, een exploitatieplan, regels gesteld door Rijk of Provincie of een voorbereidingsbesluit

Toetsingsgronden.

Op grond van artikel 2.12 lid 1 van de Wabo kan de omgevingsvergunning voor deze activiteit slechts worden verleend:

- a. indien de activiteit in strijd is met het bestemmingsplan of de beheersverordening:
 1. met toepassing van de in het bestemmingsplan of de beheersverordening opgenomen regels inzake afwijking,
 2. in de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, of
 3. indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat;
- b. indien de activiteit in strijd is met het exploitatieplan: met toepassing van de daarin opgenomen regels inzake afwijking;
- c. indien de activiteit in strijd is met de regels die zijn gesteld krachtens een provinciale verordening of aanwijzingen van het Rijk: voor zover de betrokken regels afwijking daarvan toestaan;
- d. indien de activiteit in strijd is met een voorbereidingsbesluit: met toepassing van de in het voorbereidingsbesluit opgenomen regels inzake afwijking.

Bestemmingsplan

De aangevraagde activiteit is in strijd met het ter plaatse geldende bestemmingsplan “Katwijk aan den Rijn 2012”. Zie verder onder paragraaf 2.3. Gelet hierop kan voor deze activiteit omgevingsvergunning worden verleend.

Het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen dan wel herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een Rijksmonument

Toetsingsgronden.

Op grond van artikel 2.15 van de Wabo kan de omgevingsvergunning voor deze activiteit slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.

Bij de beslissing op de aanvraag moet het bevoegd gezag (de gemeente Katwijk) rekening houden met het gebruik van het monument.

Overwegingen.

Voor deze aanvraag is een advies gevraagd aan de Erfgoedcommissie van de gemeente Katwijk en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (hierna de Rijksdienst). Op 29 juni 2021 heeft de erfgoedcommissie van de gemeente Katwijk hiermee ingestemd. Op 25 november 2021 heeft de Rijksdienst hiermee ingestemd. Zie de bij deze omgevingsvergunning horende stukken.

In dit geval kan voor de aangevraagde activiteit omgevingsvergunning worden verleend, aangezien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.

Behoort bij ontwerpbesluit
van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Katwijk

d.d. 9-12-2021
no. 49317

Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

Overrijn 8

Katwijk

Ruimtelijke onderbouwing

Overrijn 8

Katwijk

Ruimtelijke onderbouwing

Kerkewijk 117

3904 JB Veenendaal

T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu

E. info@kubiek.nu

PLANGEGEVENS

Projectnummer: K21416

Datum: 2 september 2021

Titel: Katwijk, Overrijn 8

Inhoud

1	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding.....	6
1.2	Ligging en begrenzing planlocatie	6
1.3	Vigerend bestemmingsplan.....	7
2	Beschrijving van de bestaande en toekomstige situatie	9
2.1	Bestaande situatie.....	9
2.2	Gewenste situatie.....	10
3	Beleidskader	12
3.1	Rijksbeleid	12
3.1.1	Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	12
3.1.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	12
3.1.3	Ladder voor duurzame verstedelijking	13
3.2	Provinciaal beleid	14
3.2.1	Provinciale Omgevingsvisie Zuid-Holland.....	14
3.2.2	Provinciale Ruimtelijke Verordening	16
3.3	Gemeentelijk beleid.....	17
3.3.1	Ontwerp Omgevingsvisie Katwijk 2021.....	17
4	Uitvoeringsaspecten	18
4.1	Flora- en fauna.....	18
4.1.1	Wettelijk kader.....	18
4.1.2	Effect te vergunnen activiteiten	18
4.1.3	Conclusie.....	19
4.2	Cultuurhistorie	19
4.3	Verkeer en parkeren	19
4.4	Luchtkwaliteit.....	20
4.4.1	Wettelijk kader.....	20
4.4.2	Onderzoek / beoordeling.....	21
4.5	Bodemkwaliteit	21
4.5.1	Wettelijk kader.....	21
4.5.2	Onderzoek/beoordeling.....	21
4.5.3	Conclusie.....	21
4.6	Geluidhinder	21
4.6.1	Wettelijk kader.....	21
4.6.2	Beoordeling/onderzoek	22
4.6.3	Conclusie.....	22
4.7	Bedrijven en milieuzonering	22
4.7.1	Wettelijk kader.....	22
4.7.2	Onderzoek/beoordeling.....	23
4.7.3	Conclusie.....	23
4.8	Externe veiligheid	23
4.8.1	Wettelijk kader.....	23

4.8.2	Onderzoek / beoordeling.....	25
4.8.3	Conclusie.....	26
4.9	Kabels en leidingen.....	26
4.10	Water.....	27
4.10.1	Inleiding.....	27
4.10.2	Beleidskader	27
4.10.3	Beoordeling	28
4.10.4	Conclusie.....	28
5	Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid	29
5.1	Economische uitvoerbaarheid.....	29
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	29
6	Eindconclusie	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens het Rijksmonument 'het Heerenhuys' aan de Overrijn 8 in gebruik te nemen met een complementaire kleinschalige en particuliere woonzorgvoorziening. Hiervoor worden diverse aanpassingen gedaan aan het pand. De nieuwe functie en de meeste verbouwingen zijn echter reeds passend binnen het bestemmingsplan en zijn reeds besproken met de RCE. Eén aanpassing past niet binnen het huidige bestemmingsplan. Dat betreft de sloop en nieuwbouw van een bestaand, niet monumentaal deel van het complex. De bouwhoogte uit het bestemmingsplan zal hier overschreden worden.

Het initiatief kan daarom niet worden gerealiseerd op grond van het ter plaatse geldende bestemmingsplan. Op grond van artikel 2.12, lid 1 onder a, sub 2 Wabo kan voor gevallen die per Algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen met een omgevingsvergunning worden afgeweken van het bestemmingsplan. Het gaat hierbij om de zogenaamde kruimelgevallen die in Bijlage II, artikel 4 Besluit omgevingsrecht zijn opgenomen. Onder lid 1 wordt een uitbreiding van een bouwwerk als kruimelgeval aangeduid. Voorliggend voornemen past binnen deze categorie.

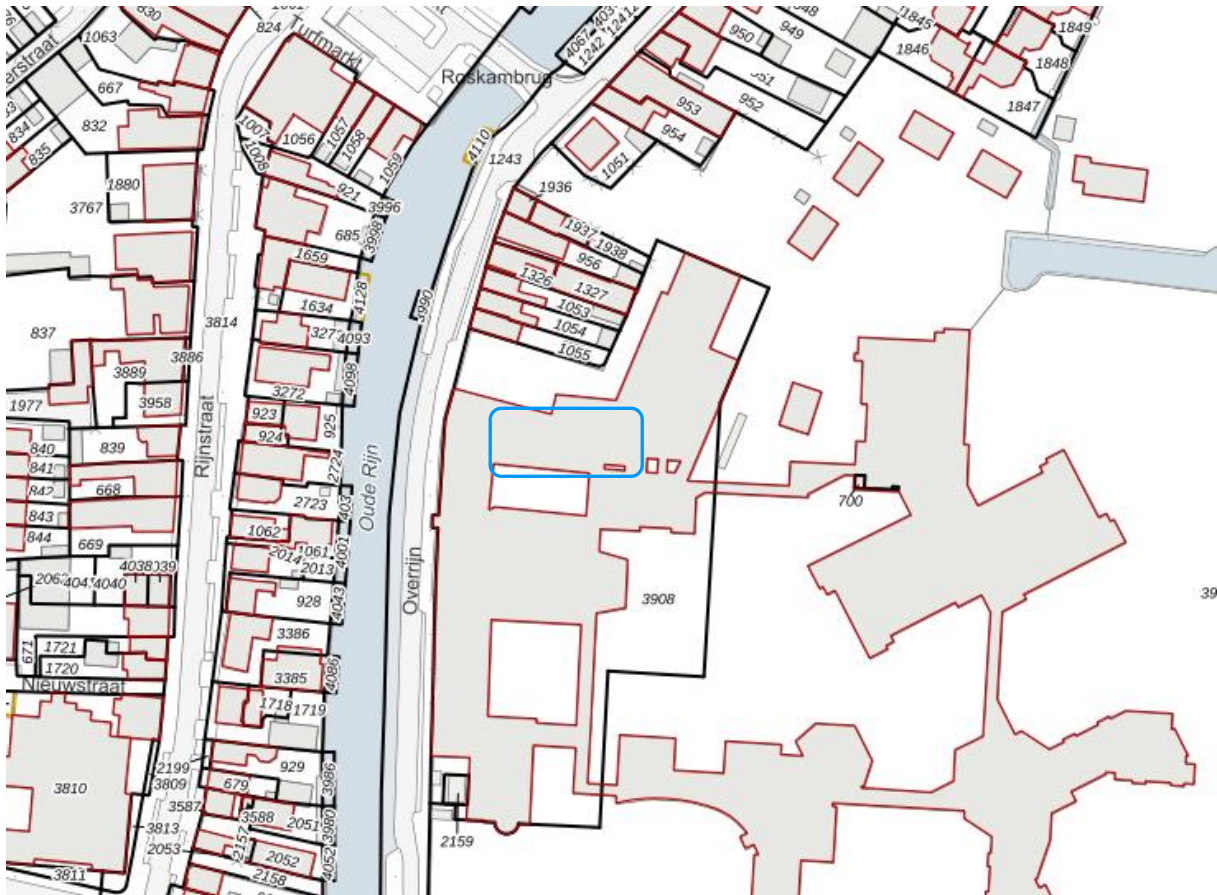
Aangetoond dient te worden dat er sprake is van goede ruimtelijke ordening. Met voorliggende ruimtelijke onderbouwing is gemotiveerd dat het plan kan voldoen aan de uitgangspunten van een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging en begrenzing planlocatie

Het plangebied is gelegen aan de Overrijn 8 te Katwijk. Het ligt in de kern van Katwijk aan de Rijn op het Hof van Katwijk. De planlocatie is gelegen op het perceel dat kadastraal bekend staat als gemeente Katwijk, sectie D, perceel 3908. Het is gesitueerd op een deel van het genoemde perceel. In de onderstaande figuren is de ligging van het plangebied aangegeven.

Luchtfoto met globale begrenzing plangebied (bron: Google Maps)

Uitsnede kadastrale kaart met ligging plangebied.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het bestemmingsplan 'Katwijk aan den Rijn 2012'. Dit bestemmingsplan is vastgesteld door de gemeenteraad van Katwijk op 31-01-2013.

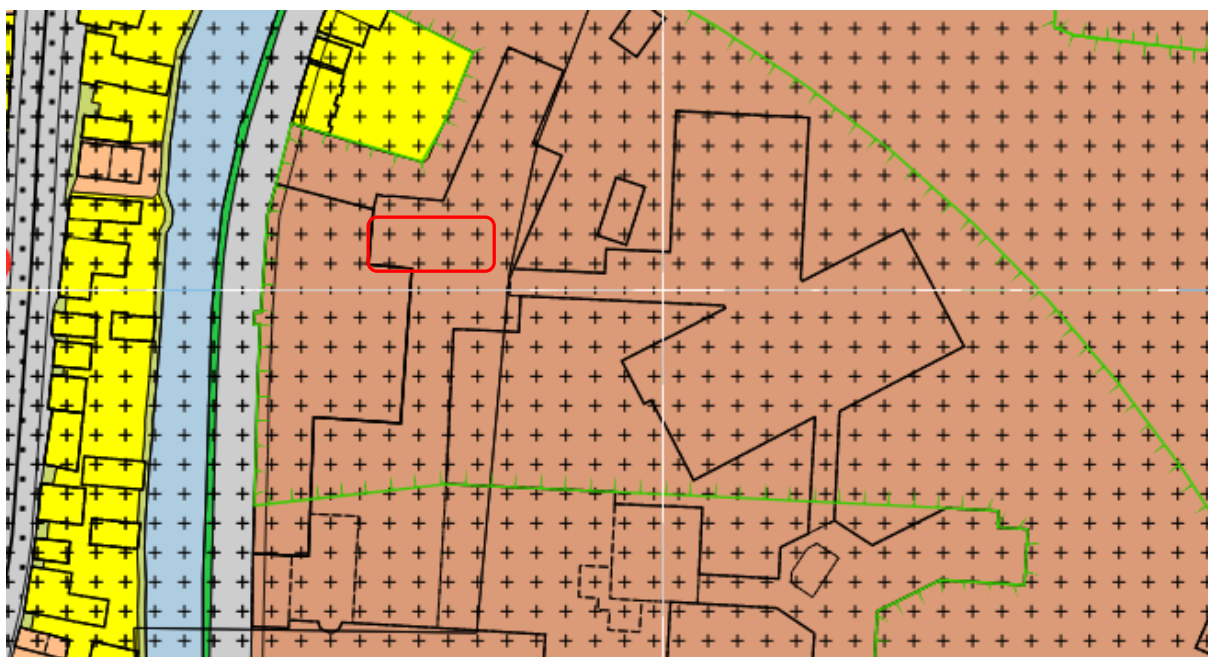
In het bestemmingsplan kent het plangebied de bestemming 'Gemengd'. Binnen deze bestemming zijn de gronden bestemd voor maatschappelijke dienstverlening, zoals bibliotheken, gezondheidszorg, jeugd-/kinder-/naschoolse opvang, onderwijs, openbare dienstverlening, religie, verenigingsleven, zorg en welzijnsinstelling.

Tevens geldt er een maximum bouw en goothoogte van 6 meter.

Verder geldt er op de locatie de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' en de gebiedsaanduidingen molenbiotoop en landgoedbiotoop.

De plannen zijn strijdig met het vigerende bestemmingsplan omdat de maximum bouw en goothoogte wordt overschreden met het voornemen.

Uitsnede vigerend bestemmingsplan met aanduiding plangebied.

2 Beschrijving van de bestaande en toekomstige situatie

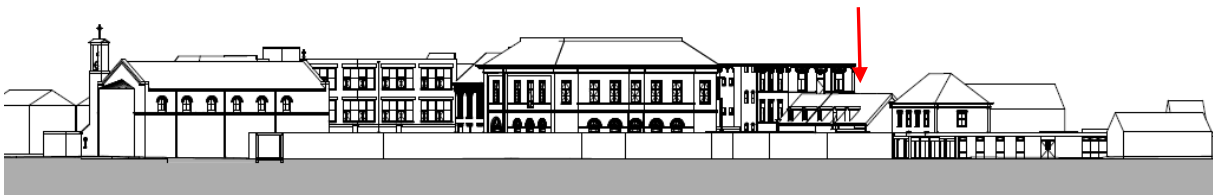
2.1 Bestaande situatie

In de bestaande situatie ligt het bouwdeel in de noordvleugel van het complex. Hoewel diverse onderdelen rijksmonumentaal zijn is het gebouw zelf niet monumentaal. Het staat op een rechthoekig grondplan, telt één etage plus een zolder onder zadeldak. Dat dak ligt oost-west en wordt op de kopse kanten met een driehoekige geveltop afgesloten. Na de Tweede Wereldoorlog werd dit rijtje gebouwen geheel vernieuwd. Het werd tot op heden gebruikt als professionele keuken.

Zie onderstaande afbeeldingen voor impressie van het gebouw.

Figuur 2.1: Gebouw vanuit het westen. De begane grond is achter de buitengang verborgen. Bron: Bouwhistorische inventarisatie Veerman.

Figuur 2.2: Gebouw als onderdeel van het bestaand complex.

Gevel bouwdeel J - bestaand

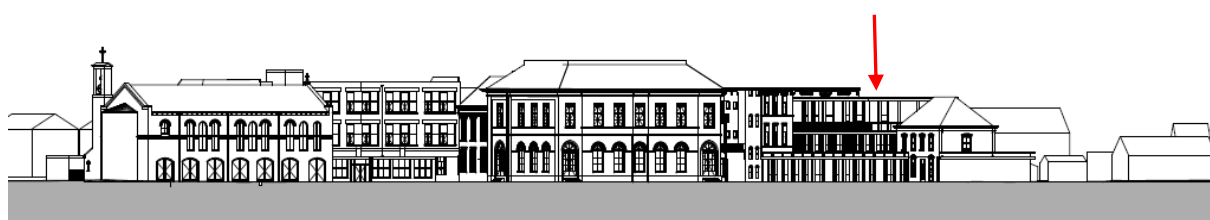
Figuur 2.3 tekening gebouw bestaand situatie.

2.2 Gewenste situatie

In de nieuwe situatie wordt het bestaande gebouw gesloopt en vervangen voor nieuwbouw ten behoeve van de nieuwe functie. In de nieuwbouw zullen kamers worden gerealiseerd voor de zorgvragers.

Het nieuwe gebouw wordt ingepast bij de bestaande monumentale delen. Dit is reeds afgestemd met de RCE.

De gewenste bouwhoogte bedraagt 10,40 meter. De bouwhoogte blijft hiermee ruim onder de maximale hoogte die de molenbiotoop voorschrijft. De maximale mag hoogte niet meer bedragen dan $\frac{1}{30}$ van de afstand tussen bouwwerk en het middelpunt van die molen, gerekend met de hoogtemaat van de onderste punt van de verticaal staande wiek. De afstand is ca 310 meter en de stellinghoogte van de molen bedraagt 6,20 meter. De maximale bouwhoogte ter plaatse van de nieuwbouw bedraagt dan ca. 16,50 meter en biedt dus voldoende ruimte voor de nieuwbouw. Tussen de nieuwbouw en de molen staan overigens hogere gebouwen.

Figuur 2.4: Nieuwbouw als onderdeel van het complex in de nieuwe situatie.

Gevel bouwdeel J - nieuw

Figuur 2.5 tekening nieuwbouw.

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Op 11 september 2020 is de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld als rijksstructuurvisie. De NOVI vervangt onder andere de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De NOVI is de langetermijnvisie voor een duurzame fysieke leefomgeving in Nederland.

Nederland staat voor een aantal urgente maatschappelijke opgaven, die zowel lokaal als regionaal, nationaal en internationaal spelen. Grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw zullen Nederland flink veranderen. Nederland heeft een lange traditie van zich aanpassen. Deze opgaven worden benut om vooruit te komen en tegelijkertijd het mooie van Nederland te behouden voor de generaties na ons. De NOVI biedt een perspectief om deze grote opgaven aan te pakken, om samen Nederland mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden. Omgevingskwaliteit is het kernbegrip: dat wil zeggen ruimtelijke kwaliteit én milieukwaliteit. Met inachtneming van maatschappelijke waarden en inhoudelijke normen voor bijvoorbeeld gezondheid, veiligheid en milieu. In dat samenspel van normen, waarden en collectieve ambities, stuurt de NOVI op samenwerking tussen alle betrokken partijen.

De NOVI heeft de maatschappelijke opgaven samengevat in 4 prioriteiten:

1. Ruimte voor klimaatadaptie en energietransitie;
2. Duurzaam economisch groeipotentieel;
3. Sterke en gezonde steden en regio's;
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Onder deze prioriteiten hangen 21 nationale belangen die het lokale, regionale en provinciale niveau overstijgen. Deze belangen hebben onder andere betrekking op het realiseren van een goede leefomgevingskwaliteit, zorgt dragen voor een woningvoorraad die aansluit op woonbehoeften, het beperken van klimaatverandering, et cetera. De verantwoordelijkheid van het omgevingsbeleid ligt voor een groot deel bij provincies, gemeenten en waterschappen, waardoor inhoudelijke keuzes in veel gevallen ook het beste regionaal kunnen worden gemaakt. Met de NOVI wordt het proces in gang gezet waarmee de keuzes voor de leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden.

Conclusie

Onderhavig initiatief betreft een ontwikkeling van beperkte omvang zonder strijdigheid met rijksbelangen.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Op 30 december 2011 is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) in werking getreden. Gemeenten moeten bij het vaststellen van bestemmingsplannen, wijzigingsplannen of uitwerkingsplannen rekening houden met het Barro. Doel van het Barro is bepaalde onderwerpen uit het nationale beleid te verwezenlijken. In het Barro worden een aantal projecten opgesomd die een groot Rijksbelang hebben. Per project worden regels gegeven, waaraan bestemmingsplannen moeten voldoen. De regels zijn een uitwerking van de onderwerpen uit het nationale beleid.

In het Barro zijn veertien onderwerpen met bijzonder rijksbelang beschreven:

- Rijksvaarwegen;
- Project mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Hoofdvaarwegen en landelijke spoorwegen;
- Elektriciteitsvoorziening;
- Buisleidingen van nationaal belang voor het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Natuurnetwerk Nederland;
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament;
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte);
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarden;
- Ruimtereservering parallelle Kaagbaan.

Conclusie

Het initiatief valt niet onder een van de projecten uit het Barro. Door het initiatief zal eveneens geen nationaal belang worden geschaad. De RCE heeft de plannen reeds getoetst en is akkoord.

3.1.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

Het nationale beleid vraagt om een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dit moet met behulp van de ladder voor duurzame verstedelijking worden onderbouwd. Deze verplichte toetsing is vastgelegd in het Barro. Het Barro verwijst naar het Bro; geformuleerd is dat deze toetsing een procesvereiste is bij alle nieuwe ruimtelijke besluiten en plannen ten aanzien van bijvoorbeeld kantoorlocaties en woningbouwlocaties. Gemotiveerd dient te worden hoe een zorgvuldige afweging is gemaakt ten aanzien van het ruimtegebruik. De kernbepaling van de Ladder, artikel 3.1.6 lid 2 Bro, luidt:

De toelichting van een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen stedelijke ontwikkeling. Indien blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied kan worden voorzien, bevat de toelichting een motivering daarvan en een beschrijving van de mogelijkheid om in die behoefte te voorzien op de gekozen locatie buiten het bestaand stedelijk gebied.

Om dit te onderbouwen dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

- 1) beoordeling of beoogde ontwikkeling voorziet in een behoefte voor bedrijventerreinen, kantoren, woningbouwlocaties, detailhandel en andere stedelijke voorzieningen;
- 2) indien er een vraag is aangetoond, beoordeling of deze binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd door locaties voor herstructurering of transformatie te benutten.

Stedelijke ontwikkeling

Om aan deze verplichting uit de Bro te kunnen voldoen dient allereerst te worden nagegaan of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling.

In het Bro is het begrip stedelijke ontwikkeling als volgt vastgelegd:

'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.'

Het uitbreiden van een zorginstelling, wordt gezien als een stedelijke ontwikkeling, echter gezien de beperkte omvang van de uitbreiding. Hoeft dit niet gezien te worden als een stedelijke ontwikkeling. De uitbreiding van een bedrijf met minder dan 400m² wordt namelijk niet gezien als een stedelijke ontwikkeling (ABRvS 23 april 2014; ECLI:NL:RVS:2014:1442). De vergroting die als gevolg van de nieuwe bouwhoogte mogelijk wordt is 1 bouwlaag over een oppervlak van ca. 200m. De uitbreiding binnen het bestaand bebouwd gebied in Katwijk wordt niet gezien als een stedelijke ontwikkeling en er dient derhalve geen laddertoets plaats te vinden.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Provinciale Omgevingsvisie Zuid-Holland

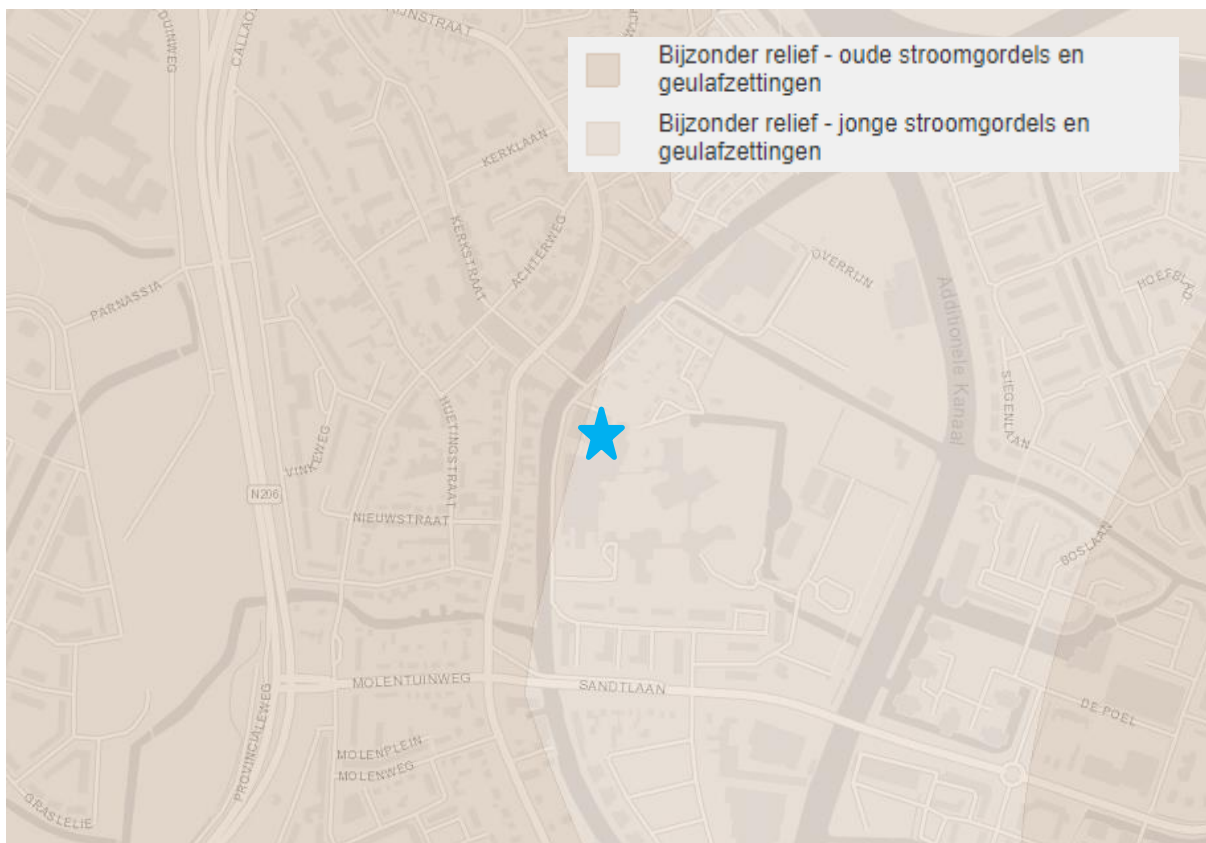
De Omgevingsvisie van Zuid-Holland is op 7 augustus 2021 in werking getreden en omvat het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving. De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit. In de gehele provincie, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied, beoogt het kwaliteitsbeleid een 'ja, mits-beleid': ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, met behoud of versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Het ruimtelijke kwaliteitsbeleid bestaat uit een viertal kwaliteitskaarten, samengevat in één integrale kwaliteitskaart, bijbehorende richtpunten en een aantal bepalingen in de verordening ('handelingskader ruimtelijke kwaliteit'). De kwaliteitskaart en de richtpunten geven richting aan de interpretatie van ruimtelijke kwaliteit.

Het plangebied is gelegen in een Bijzonder reliëf - jonge stroomgordels en geulafzettingen. Vanwege de hogere ligging waren deze plekken aantrekkelijk voor (pre)historische bewoning. Het zijn vaak plekken van grote archeologische en aardkundige waarde. Behoud van dit reliëf houdt de leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis van het gebied in stand. Op de Kwaliteitskaart zijn de genoemde aardkundige structuren met archeologische waarde globaal aangegeven. Richtpunten hier zijn:

- Ontwikkelingen houden de onregelmatige patronen en het reliëf in het landschap herkenbaar en in stand.
- Waar mogelijk worden de archeologische waarden van deze structuren meer herkenbaar gemaakt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

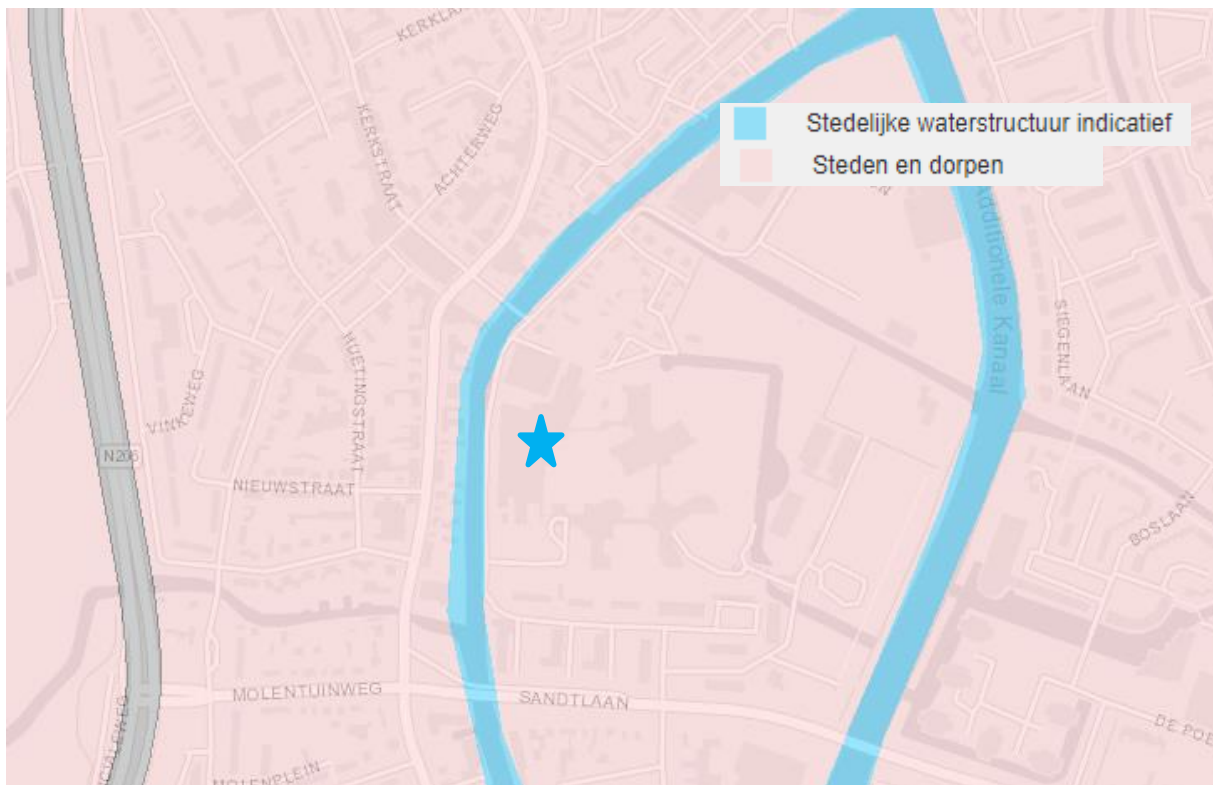

Uitsnede kwaliteitskaart 'Laag van de ondergrond' met aanduiding plangebied (bron: Provincie Zuid-Holland)

Daarnaast is het plangebied gelegen in 'Steden en dorpen'. Kenmerken als de identiteit van de plek (historische, culturele, toeristische en ruimtelijke kenmerken), de geografische strategische ligging in het stedelijk netwerk en de aanwezige en nieuwe economische dragers maken van iedere stad en ieder centrum in het systeem een unieke plek met een eigen (ruimtelijke) karakteristiek. Een brede waaier aan woon- en werkmilieus is een belangrijke voorwaarde voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Als herstructurering, transformatie of verdichting plaatsvindt binnen de stad, dan draagt dit bij aan de versterking van de ruimtelijke karakteristiek. De historische centra en kernen met hun compacte bebouwingsstructuur zijn waardevolle woon- en vestigingsmilieus in Zuid-Holland en dragen bij aan de toeristische kwaliteit. Als ontwikkelingen plaatsvinden in of in de nabijheid van het historisch centrum dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de vitale stads- en dorpscentra met een gevarieerd functioneel en ruimtelijk beeld. Ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de karakteristieke kenmerken of identiteit van de stad, kern of dorp. Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en stedenbouwkundige patronen worden behouden door ze waar mogelijk een functie te geven die aansluit bij de behoeften van deze tijd.

Uitsnede kwaliteitskaart 'Laag van de stedelijke occupatie' met aanduiding plangebied (bron: Provincie Zuid-Holland)

Conclusie

Het vergroten van de bouw en goothoogte van een niet monumentaal deel binnen het complex zorgt niet voor strijdigheden met de provinciale omgevingsvisie. Het complete plan met het restaureren van het monument en het geven van een passende functie aan het pand dragen zelfs bij aan de doelen uit de omgevingsvisie. Er is geen sprake van strijd met de provinciale omgevingsvisie.

3.2.2 Provinciale Ruimtelijke Verordening

De omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland is in werking getreden op 7 augustus 2021. In de omgevingsverordening wordt ingegaan op de geldende regels op het gebied van onder andere natuur, milieu, mobiliteit, erfgoed, ruimte en water.

Ruimtelijke ontwikkelingen moeten passend zijn binnen de bestaande gebiedsidentiteit en moet passen bij de aard en schaal van het gebied. Daarnaast moet er worden voldaan aan de relevante richtpunten van de kwaliteitskaarten (zie paragraaf 3.2.1).

Relevante onderdelen zoals de molenbiotoop, landschapsbiotoop en archeologische verwachtingswaarde zijn reeds vertaald in het gemeentelijke bestemmingsplan. Het voornemen past binnen de voorwaarden om deze waarden in stand te houden.

Conclusie

Vanuit de provinciale omgevingsverordening bestaan er geen belemmeringen die invloed hebben op de beoogde ontwikkeling.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Ontwerp Omgevingsvisie Katwijk 2021

De ontwerp omgevingsvisie is een geactualiseerde versie van de omgevingsvisie uit 2018 en moet de visie vooral meer ‘omgevingswet-proof’ maken. En de visie is 1 januari 2021 als ontwerp ter inzage gelegd. Burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk zijn 6 juli 2021 akkoord gegaan met de geactualiseerde Omgevingsvisie en hebben deze ter vaststelling aangeboden aan de raad.

De Omgevingsvisie is een visie voor de lange termijn over de fysieke leefomgeving. De visie is opgesteld in samenwerking met inwoners en ondernemers van de gemeente Katwijk. Het is een inspiratiedocument voor de ontwikkeling van Katwijk van nu tot 2030. De omgevingsvisie is ook een beoordelingskader voor diverse projecten en initiatieven van burgers, bedrijven en de gemeente.

De visie is een wervend verhaal, dat door alle partijen die hieraan meegewerkt hebben wordt gedeeld. Het verhaal bevat het beeld van de toekomst van Katwijk. De uitwerking wordt vertaald in projecten, programma's en plannen. Katwijk wil daarbij een sociale, innovatieve en duurzame gemeente zijn. Deze belangrijke pijlers vormen de ambitie van deze omgevingsvisie en geven richting aan toekomstig beleid.

In de visie zijn 8 doelstellingen geformuleerd:

- Doelstelling 1 - Verduurzamen en innovatiever maken van de economie
- Doelstelling 2 - Een energieneutraal en klimaatbestendig Katwijk in 2050
- Doelstelling 3 - Versterken en verduurzamen bestaand stedelijk gebied met uitbreiding van groene kwaliteiten
- Doelstelling 4 - Bouwen aan inclusieve kernen met sterke sociale samenhang
- Doelstelling 5 - Kiezen voor duurzame en veilige mobiliteit
- Doelstelling 6 - Ontwikkelen van een gezonde en veilige gemeente
- Doelstelling 7 - Benutten van Katwijkse historische en landschappelijke kwaliteiten en erfgoed
- Doelstelling 8 - Inzetten van ondergrondkwaliteiten, natuur en het watersysteem voor een aantrekkelijk en toekomstbestendig Katwijk

Beoordeling

Het plan betreft de sloop nieuwbouw van een bestaand gebouw waarbij de bouwhoogte van 6 meter naar 10.4 meter wordt verhoogd. Hiermee draagt het pand bij aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Het nieuwe pand zal immers aan de nieuwste duurzaamheidseisen voldoen. Met de totale ontwikkeling wordt het bestaande erfgoed weer goed benut voor maatschappelijke en economische doeleinden. Het plan is daarmee in lijn met de doelen uit de omgevingsvisie.

Conclusie

Het plan is niet in strijd met het gemeentelijk beleid.

4 Uitvoeringsaspecten

In dit hoofdstuk zullen de relevante uitvoeringsaspecten bij het plan worden besproken. Achtereenvolgens komen de aspecten ten aanzien van flora en fauna, archeologie en cultuurhistorie en de milieuaspecten aan bod.

4.1 Flora- en fauna

4.1.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet heeft de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet vervangen. Het doel is om met één wet en minder regels de wet makkelijker te kunnen toepassen. Vanaf 1 januari 2017 bepalen de provincies wat wel en niet mag in de natuur in hun gebied. Ook zorgen de provincies vanaf deze datum voor vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het beleid van grote wateren, zoals het IJsselmeer.

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden (voorheen geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998). Ter bescherming van deze Natura 2000-gebieden voorziet de Wet natuurbescherming in een vergunningenregime voor het realiseren of verrichten van projecten en andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van een aangewezen Natura 2000-gebied kunnen aantasten.

Voorts voorziet de Wet natuurbescherming in de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden (voorheen geregeld in de flora- en faunawet). Het uitgangspunt is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte is het niet altijd nodig een vrijstelling of een ontheffing aan te vragen. Voor onder andere reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling voor beschermde soorten op voorwaarde dat gehandeld wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Verder worden vrijstellingsregelingen op de nationaal beschermde soorten per provincie vastgesteld.

Wanneer het onmogelijk is schade aan streng beschermde planten en dieren tijdens ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting te voorkomen, moet altijd een ontheffing worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of een ontheffing zijn afhankelijk van de status van de planten- en diersoorten die in het plangebied voorkomen.

NNN

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In het NNN liggen onder andere bestaande natuurgebieden en alle Natura 2000-gebieden. Het NNN is op provinciaal niveau uitgewerkt en middels ruimtelijke nota's en verordeningen voorzien van juridische doorwerking. In sommige provincies bestaan er naast het NNN ook nog andere groene zones die een zekere mate van bescherming genieten.

4.1.2 Effect te vergunnen activiteiten

Het initiatief betreft de sloop nieuwbouw van een bestaand pand en het verhogen van de bouwhoogte tot 10,4 meter.

Voorgenomen initiatief zal dan ook geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het NNN.

Voor de sloop/nieuwbouw is een quickscan flora en fauna uitgevoerd, deze is toegevoegd aan de bijlagen. Hieruit blijkt dat alleen voor vleermuizen nader onderzoek noodzakelijk is. Het gebouw is geschikt voor zomer- en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Nader onderzoek is noodzakelijk om aan te tonen of er daadwerkelijk vleermuizen aanwezig zijn. Dit zal voor de bouw- en sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd.

Voor het bepalen van de invloed op Natura-2000 gebieden is een stikstof berekening uitgevoerd. Deze is toegevoegd in de bijlagen. De berekening is uitgevoerd voor het complete voornemen en niet slechts de bestemmingsplanwijziging. Ook hiervoor geldt dat uit de AERIUS berekening volgt dat in de aangevraagde situatie de stikstofdepositie op de omliggende stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden met meer dan 0,00 mol mol/ha/jr toeneemt. Na intern salderen volgt dat er geen toename is van stikstofdepositie binnen het project.

Voorts geldt bij uitvoering van werkzaamheden ten allen tijde een de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming). Deze schrijft voor dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel als mogelijk voorkomen moeten worden. Dit betekent dat wanneer tijdens uitvoering van de werkzaamheden een algemeen beschermde soort als konijn, veldmuis of gewone pad wordt aangetroffen zij de ruimte en tijd moet krijgen om een veilig heenkomen te zoeken. Indien nodig kunnen aangetroffen exemplaren verplaatst worden naar een naastgelegen ruimte waar geen werkzaamheden uitgevoerd worden.

4.1.3 Conclusie

Gelet op het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat er vanuit de Flora- en faunaregeling geen beperkingen worden opgelegd aan onderhavig initiatief.

4.2 Cultuurhistorie

Het pand zelf kent geen aanduiding als rijks- of gemeentelijk monument en is niet aangemerkt als beeldbepalende pand in het geldende bestemmingsplan. Wel is pand gelegen op een Rijksmonumentaal complex. In dat kader zijn de plannen voorgelegd aan de RCE. Zij zijn akkoord met de plannen.

Hieruit volgt dat de cultuurhistorische waarden voldoende geborgd zijn met deze ontwikkeling.

4.3 Verkeer en parkeren

Het plan is getoetst aan de hand van het relevante parkeerbeleid en parkeernormennota van de gemeente Katwijk. Tevens is getoetst op bereikbaarheid, verkeersveiligheid en logica voor de gebruiker.

Voor het plan is voor de parkeernorm gebiedstype III uit het parkeernormenbeleid van toepassing. Bij de beoordeling kan de oude parkeerbehoefte in mindering worden gebracht. De parkeerbalans is uitgerekend in de onderstaande tabellen.

Bestaande situatie

functie	grootte	parkeernorm	parkeerbehoefte
kantoren	5.061,45 m ²	1,9 pp per 100 m ²	96,2 parkeerplaatsen

bedrijven	2.173,8 m2	0,8 pp per 100 m2	17,4 parkeerplaats
religiegebouw	80 zitplaatsen	0,2 per zitplaats	16 parkeerplaats
totaal		129,6 parkeerplaatsen	

Nieuwe situatie			
functie	grootte	parkeernorm	parkeerbehoefte
zorgwoning	113 eenheden	0,7 per wooneenheid	67,8 parkeerplaats
totaal		67,8 parkeerplaatsen	

Omdat deze aanvraag over een wijziging van gebruik gaat, dienen de aanwezigheidspercentages voor de nieuwe situatie te worden vergeleken met de bestaande situatie.

Aanwezigheidspercentages parkeerplaatsen (pp.)

functie	Werkdag overdag	Werkdag middag	Werkdag avond	koopavond	Zaterdag middag	zaterdag avond	Zondag middag
kantoren 123	100% 96,2	100% 96,2	5% 4,8	10% 9,6	5% 4,8	0% 0	0% 0
bedrijven 25	100% 17,4	100% 17,4	5% 0,9	10% 1,8	5% 0,9	0% 0	0% 0
religiegebouw	0% 0	0% 0	0% 0	0% 0	0% 0	0% 0	100% 16
Totaal bestaande Situatie (pp.)	113,2	113,2	5,7	11,4	5,7	0	16
Nieuwe situatie (pp.) zorggebouw	100% 67,8	100% 67,8	30% 20,3	15% 10,2	15% 10,2	5% 3,4	5% 3,4
Balans (pp.)	-45,4	-45,4	14,6	1,2	4,5	3,4	-12,6

Op 'werkdag avond' zijn er in de nieuwe situatie 15 parkeerplaatsen meer benodigd ten opzichte van de bestaande situatie. Dus in de nieuwe situatie zijn 20 (15 nieuwe + 5 bestaande) parkeerplaatsen benodigd op eigen terrein.

Op de aangeleverde situatietekening zijn 20 parkeerplaatsen in het plan opgenomen met de juiste maatvoering. Het plan voldoet aan de parkeernorm voor auto's.

Fiets

Voor medewerkers en bezoekers worden er op eigen terrein fietsparkeerplaatsen gerealiseerd.

Conclusie

Daar de parkeerplaatsen op eigen terrein gerealiseerd worden, vormt het aspect parkeren geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.4 Luchtkwaliteit

4.4.1 Wettelijk kader

De Wet luchtkwaliteit maakt onderscheid tussen grote en kleine ruimtelijke projecten. Een project is klein als het slechts in geringe mate (ofwel niet in betekenende mate) leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. De grens ligt bij een toename van de NO₂ en /of PM₁₀ jaarconcentratie met maximaal 3% van de grenswaarden (of wel een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ en/of PM₁₀).

NIBM projecten kunnen zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Grotere projecten daarentegen kunnen worden opgenomen in het NSLprogramma, mits ook overtuigend wordt aangetoond dat de effecten van dat project worden weggenomen door maatregelen.

4.4.2 Onderzoek / beoordeling

Het initiatief kan, gezien de beperkte omvang, aangemerkt worden als een project dat niet in betekende mate van invloed is op de luchtkwaliteit. Toetsing van het aspect luchtkwaliteit is daardoor, op grond van artikel van de Regeling NIBM niet noodzakelijk. Er behoeft dus niet getoetst te worden aan de grenswaarden.

4.5 Bodemkwaliteit

4.5.1 Wettelijk kader

Het Besluit op de ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6) schrijft voor dat in het kader van een ruimtelijk planologische procedure moet worden aangetoond dat de kwaliteit van de bodem en het grondwater in het plangebied in overeenstemming zijn met het gewenste nieuwe gebruik. De bodemkwaliteit kan (negatief) van invloed zijn op de gewenste nieuwe ontwikkeling.

Indien sprake is van een functiewijziging zal er in veel gevallen een bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd op de planlocatie. Door middel van zo'n onderzoek kan in beeld worden gebracht of de bodemkwaliteit en de beoogde functie van het plangebied bij elkaar passen.

4.5.2 Onderzoek/beoordeling

Onderhavig initiatief betreft geen functiewijziging waarvoor een bodemonderzoek noodzakelijk is. Ten aanzien van het initiatief zal zullen er wel graafwerkzaamheden worden uitgevoerd. Hiervoor zal bij uitvoering van de graafwerkzaamheden een bodemonderzoek overlegd worden.

4.5.3 Conclusie

Er zullen geen risico's voor de volksgezondheid en het milieu aanwezig zijn met betrekking tot de voorgenomen activiteit op het onderhavige perceel.

4.6 Geluidhinder

4.6.1 Wettelijk kader

Wegverkeer en railverkeer

Langs alle (spoor)wegen – met uitzondering van 30 km/h-wegen en woonerven – bevinden zich op grond van de Wet geluidhinder (Wgh) geluidszones waarbinnen de geluidshinder vanwege de (spoor)weg getoetst moet worden. De breedte van de geluidszone is afhankelijk van het aantal rijstroken/spoorstaven en van binnen- of buitenstedelijke ligging. Op basis van jurisprudentie dient in het kader van een goede ruimtelijke ordening ook bij 30 km /h-wegen de aanvaardbaarheid van de geluidsbelasting te worden onderbouwd.

Industrielawaai

Gezoneerde industrieterreinen hebben een vaste geluidzone die wordt vastgelegd door middel van een bestemmingsplan. Buiten de geluidszone wordt de voorkeurswaarde van 50 dB(A) niet overschreden. De maximale ontheffingswaarde binnen de geluidszone bedraagt 55 dB(A) etmaalwaarde voor nieuwe situaties. In tegenstelling tot weg- en railverkeer wordt voor industrielawaai

niet getoetst aan de Lden waarde maar aan de etmaalwaarde. De dosismaat Lden is voor wegverkeerslawaaï en spoorweglawaaï met ingang van 1 januari 2007 in de gewijzigde Wgh vastgelegd. Voor industrielawaaï wordt Lden in het kader van de Wgh voorlopig niet ingevoerd.

4.6.2 Beoordeling/onderzoek

De locatie is niet gelegen binnen de geluidzone van een industrieterrein. Het plan betreft de wijziging van de bouwhoogte in een gebouw waar ook zorgwoningen worden gerealiseerd. Zorgwoningen zijn een zogenaamd geluidsgevoelig object. Er dient dus een beoordeling plaats te vinden. Echter is het plangebied niet gelegen binnen een geluidszone van een gezoneerde weg. De wegen in de directe omgeving van het plangebied zijn 30 km/h-wegen. Aangezien het gebouw niet direct aan de weg ligt en achter reeds bestaande bebouwing is dit een aanvaardbare situatie.

4.6.3 Conclusie

Vanuit de Wet geluidhinder bestaan er geen beperkingen tegen onderhavige planontwikkeling.

4.7 Bedrijven en milieuzonering

4.7.1 Wettelijk kader

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stelt zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden.

De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan mogelijk is.

Hoe gevoelig een gebied is voor milieubelastende activiteiten is mede afhankelijk van het omgevingstype. De richtafstanden van de onderstaande richtafstandenlijst gelden ten opzichte van het omgevingstype 'rustige woonwijk' dan wel 'gemengd gebied'. De omgeving van het plangebied kan,

gelet op de ligging aan de Overrijn 8 met de afwisseling van functies in Katwijk, worden gekarakteriseerd als gemengd gebied.

Milieucategorie	Richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied	Richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

Richtafstanden en omgevingstype

Hiernaast gelden ten aanzien van bedrijven die onder de werkingssfeer van de Wet milieubeheer vallen, deze Wet en haar uitvoeringsbesluiten als toetsingskader voor de toegestane bedrijfshinder.

4.7.2 Onderzoek/beoordeling

Voor onderhavig project dient te worden getoetst of de nieuwe functie mogelijk belemmeringen veroorzaakt voor bestaande functies in de omgeving en of de nieuwe functie mogelijk belemmeringen ondervindt als gevolg van de milieuhinder van naburige bedrijven en/of bedrijvigheid.

Een woonzorgvoorziening betreft een gevoelige functie. Echter komt er geen bestemmingswijziging waardoor de woonzorgeenheden dichtbij naburige bedrijvigheid wordt gerealiseerd. Overigens ligt de meest nabij gelegen bedrijvigheid aan de overkant van de Oude Rijn op ca. 30 meter afstand van de ontwikkeling. Waar bedrijven zijn toegestaan in functiecategorie A en B, deze mogen direct naast gevoelige functies worden gerealiseerd. Er is dus voldoende afstand voor milieuzonering.

4.7.3 Conclusie

Gelet op het voorgaande vormen de milieubelastende functies vanuit het oogpunt van milieuzonering geen belemmering voor de in dit plan besloten ruimtelijke ontwikkeling. Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is te achten met een goede ruimtelijke ordening.

4.8 Externe veiligheid

4.8.1 Wettelijk kader

Sommige activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om onder meer de productie, opslag, transport en het gebruik van gevaarlijke stoffen. Dergelijke activiteiten kunnen een beperking opleggen aan de omgeving. Door voldoende afstand tot de risicovolle activiteiten aan te houden kan voldaan worden aan de normen. Aan de andere kant is de ruimte schaars en het rijksbeleid erop gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten.

Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd. De wetgeving rond externe veiligheid richt zich op de volgende risico's:

- risicovolle (Bevi-)inrichtingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen;
- vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water of spoor.

Daarnaast wordt er in de wetgeving onderscheid gemaakt tussen de begrippen kwetsbaar en beperkt kwetsbaar en plaatsgebonden risico en groepsrisico.

Kwetsbaar en beperkt kwetsbaar

Kwetsbaar zijn onder meer woningen, onderwijs- en gezondheidsinstellingen, kinderopvang- en dagverblijven en grote kantoorgebouwen (>1.500 m²). Beperkt kwetsbaar zijn onder meer kleine kantoren, winkels, horeca en parkeerterreinen. De volledige lijst wat onder (beperkt) kwetsbaar wordt verstaan is in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) opgenomen.

Plaatsgebonden risico en groepsrisico

Het plaatsgebonden risico wordt uitgedrukt in een contour van 10⁻⁶ als grenswaarde. Het realiseren van kwetsbare objecten binnen deze contour is niet toegestaan. Het realiseren van beperkt kwetsbare objecten binnen deze contour is in principe ook niet toegestaan. Echter, voor beperkte kwetsbare objecten is deze 10⁻⁶ contour een richtwaarde. Mits goed gemotiveerd kan worden afgeweken van deze waarde tot de 10⁻⁵ contour.

Het groepsrisico is gedefinieerd als de cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1.000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Het groepsrisico wordt niet in contouren vertaald, maar wordt weergegeven in een grafiek. In de grafiek wordt de groepsgrootte van aantallen slachtoffers (x-as) uitgezet tegen de cumulatieve kans dat een dergelijke groep slachtoffer wordt van een ongeval (y-as). Voor het groepsrisico geldt geen grenswaarde, maar een zogenaamde oriëntatiewaarde. Daarnaast geldt voor het groepsrisico een verantwoordingsplicht. Het bevoegd gezag moet aangeven welke mogelijkheden er zijn om het groepsrisico in de nabije toekomst te beperken, het moet aangeven op welke manier hulpverlening, zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid zijn ingevuld. Het bevoegd gezag moet tevens aangeven waarom de risico's verantwoord zijn, en de veiligheidsregio moet in de gelegenheid zijn gesteld een brandweeradvies te geven. Hierbij geldt hoe hoger het groepsrisico, hoe groter het belang van een goede groepsrisicoverantwoording.

Risicovolle (Bevi-)inrichtingen

Voor (de omgeving van) de meest risicovolle bedrijven is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) van belang. Het Bevi legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor mensen buiten de inrichting. Het Bevi is opgesteld om de risico's, waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle bedrijven, te beperken. Het besluit heeft tot doel zowel individuele als groepen burgers een minimaal (aanvaard) beschermingsniveau te bieden. Via een bijhorende ministeriële regeling (Revi) worden diverse veiligheidsafstanden tot kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten gegeven. Aanvullend op het Bevi zijn in het Vuurwerkbesluit en het Activiteitenbesluit (Besluit algemene regels inrichtingen milieubeheer) veiligheidsafstanden genoemd die rond minder risicovolle inrichtingen moeten worden aangehouden.

Vervoer gevaarlijke stoffen door buisleidingen

Met betrekking tot het beleid en de regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de Structuurvisie buisleidingen van belang. Deze structuurvisie bevat een lange termijnvisie op het buisleidingentransport van gevaarlijke stoffen.

Het Bevb en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) zijn op 1 januari 2011 in werking getreden. Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. Op basis van het Bevb wordt het voor gemeenten verplicht om bij de vaststelling van een bestemmingsplan, op basis waarvan de aanleg van een buisleiding of een kwetsbaar object of een risicoverhogend object mogelijk is, de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico in acht te nemen en het groepsrisico te verantwoorden.

Vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor

Het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) stelt regels aan transportroutes en de omgeving daarvan. Zo moet een basisveiligheidsniveau rond transportassen (plaatsgebonden risico) en een transparante afweging van het groepsrisico worden gewaarborgd.

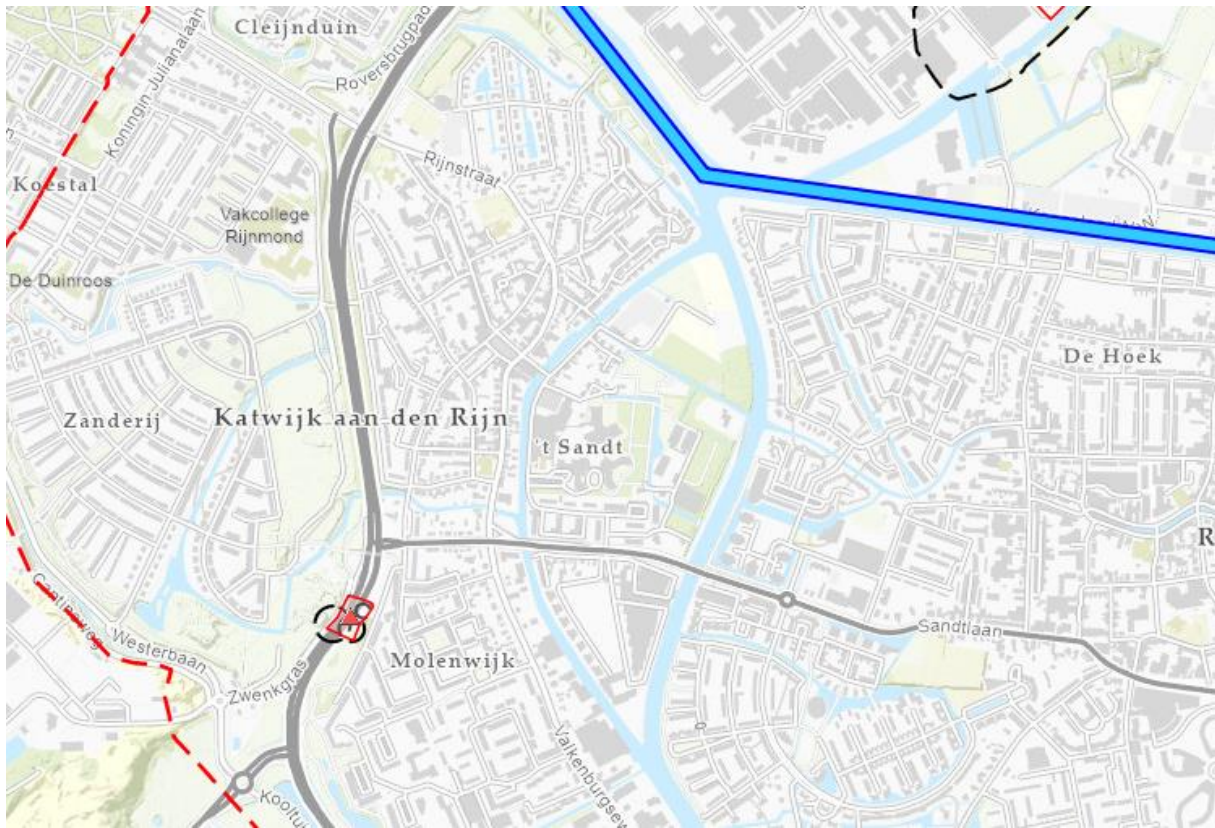
Als onderdeel van het Bevt is op 1 april 2015 tevens het basisnet in werking getreden. Het basisnet verhoogt de veiligheid van mensen die wonen of werken in de buurt van rijksinfrastructuur (auto-, spoor- en vaarwegen) waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. In de regeling ligt vast wat de maximale risico's voor omwonenden mogen zijn. Die begrenzing was er tot nu toe niet. Bovendien zorgt het basisnet ervoor dat gevaarlijke stoffen tussen de belangrijkste industriële locaties in Nederland en het buitenland vervoerd kunnen blijven worden.

Indien een bestemmingsplan betrekking heeft op een gebied dat geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen 200 m van een (basisnet)transportroute voor gevaarlijke stoffen, moet in de toelichting ingegaan worden op de dichtheid van personen in het invloedsgebied van de transportroute op het tijdstip waarop het plan wordt vastgesteld. Hierbij moet rekening worden gehouden met de personen die a) in dat gebied reeds aanwezig zijn, b) in dat gebied op grond van het geldende bestemmingsplan redelijkerwijs te verwachten zijn en c) de redelijkerwijs te verwachten verandering van de dichtheid van personen in het gebied waarop dat plan betrekking heeft.

4.8.2 Onderzoek / beoordeling

Een woonzorg instelling betreft een kwetsbaar object, zodat de herbouw getoetst dient te worden aan de wetgeving omtrent externe veiligheid. Voor de beoordeling of in de omgeving van het plangebied risicovolle inrichtingen en/of transportroutes gevaarlijke stoffen aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd. Onderstaande afbeelding toont een uitsnede van deze kaart.

Uitsnede risicokaart met aanduiding plangebied (bron: www.risicokaart.nl)

Transport gevaarlijke stoffen

Er ligt in de directe omgeving van het plangebied (binnen 200 meter) geen hoofdvaarweg, spoorbaan of rijksweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Ook bevindt zich in of nabij het plangebied geen buitransportleiding met een PR 10^{-6} contour.

Inrichtingen

In de directe nabijheid van het plangebied zijn geen EV-relevante inrichtingen gevestigd, zodat er geen sprake is van een belemmering. Anderzijds is de voorgenomen planontwikkeling geen risicovolle inrichting in het kader van de BEVI, waardoor de ontwikkeling geen gevaar vormt voor de omgeving.

4.8.3 Conclusie

Er bestaat vanuit het thema externe veiligheid geen belemmering voor onderhavig initiatief aan de Overrijn 8 in Katwijk.

4.9 Kabels en leidingen

Uit de toelichting en verbeelding van bestemmingsplan 'Katwijk aan den Rijn 2012' is op te maken dat er geen planologisch relevante kabels en leidingen in het plangebied of in de directe omgeving daarvan aanwezig zijn. Bij eventuele graafwerkzaamheden zal een klic-melding uitgevoerd worden.

4.10 Water

4.10.1 Inleiding

Water en ruimtelijke ordening hebben veel met elkaar te maken. Aan de ene kant is water één van de sturende principes in de ruimtelijke ordening en kan daarmee beperkingen opleggen aan het ruimtegebruik zoals locaties voor stadsuitbreiding. Aan de andere kant kunnen ontwikkelingen in het ruimtegebruik ongewenste effecten hebben op de waterhuishouding.

Op Europees en nationaal niveau heeft water een eigen plaats gekregen in de ruimtelijke besluitvorming via de verplichte 'watertoets'. Een watertoets geeft aan wat de gevolgen zijn van een ruimtelijk plan voor de waterhuishouding in het betreffende gebied. Zo'n waterparagraaf moet sinds 1 januari 2003 worden opgenomen in de toelichting bij ruimtelijke plannen. Doel van de watertoets is de relatie tussen planvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening en de waterhuishouding te versterken.

Een watertoets is verplicht als het gaat om een functieverandering en/of bestemmingswijziging. Op basis van informatie en randvoorwaarden vanuit waterbeheerder, het waterbeleid en relevante bodemgegevens worden de verschillende wateraspecten uitgewerkt in een waterparagraaf. De waterparagraaf beschrijft het huidige watersysteem alsmede de mogelijkheden en randvoorwaarden voor het toekomstig watersysteem. De waterparagraaf wordt afgestemd met de waterbeheerder.

4.10.2 Beleidskader

Op verschillende bestuursniveaus zijn de afgelopen jaren beleidsnota's verschenen aangaande de waterhuishouding. Deze paragraaf geeft een overzicht van de voor het plangebied relevante nota's.

Europa

Met ingang van december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht geworden. In het kader van de Kaderrichtlijn worden kwaliteitseisen gesteld, gericht op het beschermen en verbeteren van de aquatische ecosystemen (verplichting per stroomgebied). Deze richtlijn stelt als norm dat oppervlaktewateren binnen 15 jaar na inwerkingtreding moeten voldoen aan een 'goede ecologische' toestand (GET). Voor kunstmatige wateren, zoals de meeste stadswateren, geldt dat de oppervlaktewateren minimaal moeten voldoen aan een 'goed ecologisch potentieel' (GEP). Inmiddels zijn de GEP-normen per stroomgebied uitgewerkt.

Rijk

De Waterwet, die in werking is getreden in 2009, regelt het beheer van oppervlaktewater en grondwater, en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Op grond van deze wet moeten de provincies één of meer regionale waterplannen vaststellen die wat betreft de ruimtelijke aspecten de status van provinciale structuurvisie hebben. De Waterwet schrijft eveneens voor dat elke zes jaar een nieuw Nationaal Waterplan uitgebracht wordt. Op 10 december 2015 is het Nationaal Waterplan 2 (NWP2) vastgesteld. Het NWP2 is opgesteld vanuit het perspectief om een nationale Omgevingsvisie te ontwikkelen richting 2018 conform de Omgevingswet in wording. Het NWP2 geeft de hoofdlijnen, principes en richting van het nationale waterbeleid in de planperiode 2016-2021, met een vooruitblik richting 2050. Met dit NWP2 zet het kabinet een volgende ambitieuze stap in het robuust en toekomstgericht inrichten van ons watersysteem, gericht op een goede bescherming tegen overstromingen, het voorkomen van wateroverlast en droogte en het bereiken van een goede waterkwaliteit en een gezond ecosysteem als basis voor welzijn en welvaart. Het beleid en

de maatregelen in het nieuwe Nationaal Waterplan dragen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn in Nederland.

4.10.3 Beoordeling

Voor het plan is de watertoets doorlopen bij het Hoogheemraadschap van Rijnland. Zij geven aan dat er een waterbelang is bij deze plannen. De plannen zijn daarom ingediend bij het waterschap ter toetsing.

4.10.4 Conclusie

PM.

5 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

De planontwikkeling komt geheel voor rekening en risico van de initiatiefnemer. De ontwikkeling zal geschieden conform hetgeen bepaald is in de Wet ruimtelijke ordening. De verwezenlijking van het plan is dan ook niet afhankelijk van gemeentelijke investeringen. De kosten voor de ambtelijke afhandeling van de procedure worden verrekend op basis van de daarvoor geldende leges. Voor wat betreft planschade zal de gemeente indien nodig met initiatiefnemer een (anterieure) overeenkomst afsluiten. Het plan wordt dan ook economisch haalbaar geacht.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Op onderhavig besluit is de reguliere procedure als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het besluit tot verlenen van de omgevingsvergunning wordt op de voorgeschreven wijze bekendgemaakt. Tegen dit besluit staat bezwaar en (hoger) beroep open.

6 Eindconclusie

Voorliggend initiatief waarbij de bouw- en goothoogte aan de Overrijn 8 in Katwijk verhoogd wordt tot 10,4 meter voldoet aan de eisen van goede ruimtelijke ordening.

Er is geen sprake van strijdigheid met de belangen van het Rijk of de provincie Zuid-Holland. Daarnaast levert de voorgenomen ontwikkeling geen onevenredige overlast op voor haar omgeving. Met het initiatief treden geen overtredingen op in het kader van de flora en faunawetgeving. Het voornemen leidt niet tot een onevenredige toename van verkeer en omliggende woningen en bedrijven worden in milieutechnische zin niet extra belemmerd. Het voornemen is niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening.

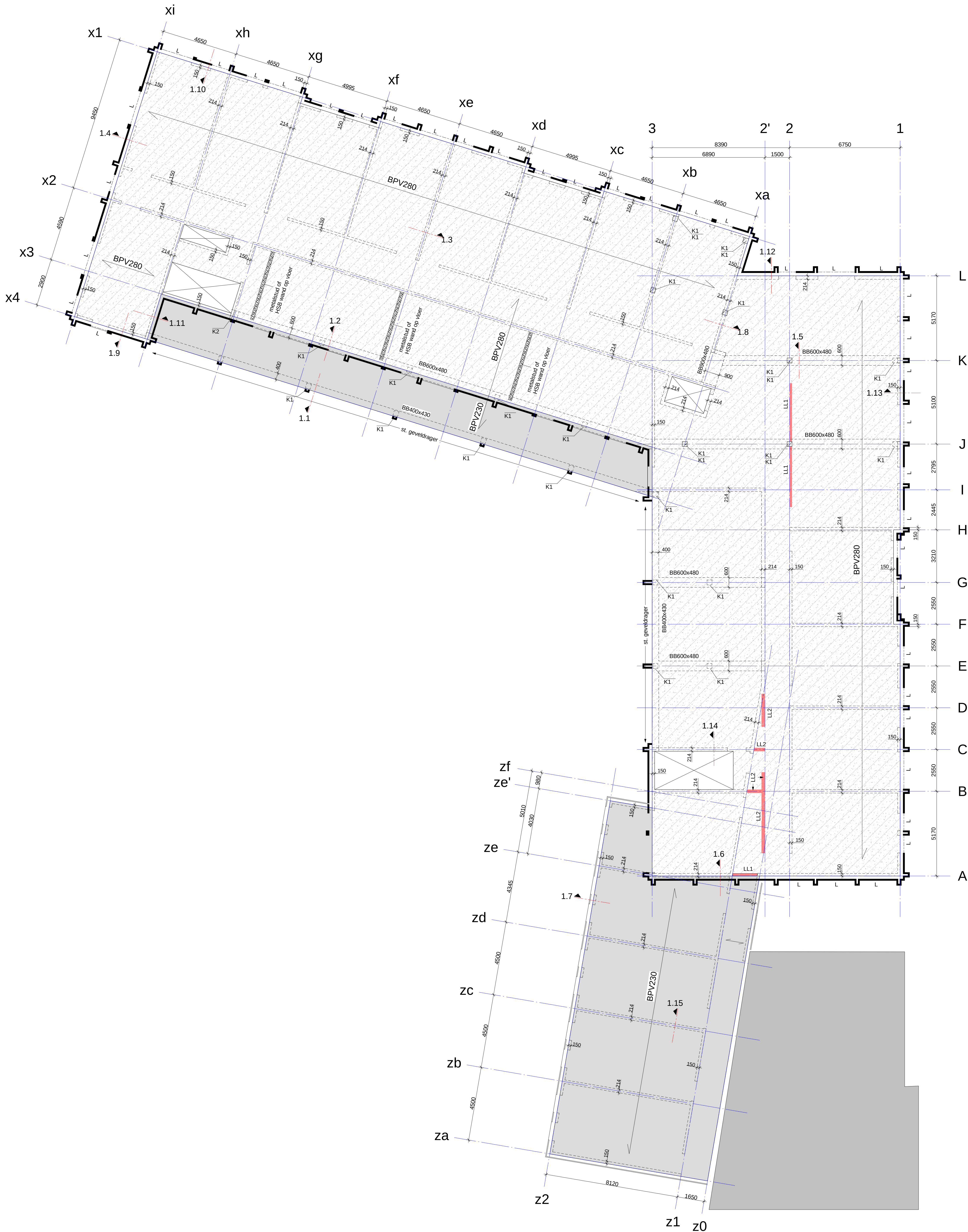
Voorts past het initiatief binnen het beleid van de Katwijk aan Zee en voorziet het initiatief in een passende invulling van een monumentaal pand waarbij dit plan bijdraagt aan een nieuwe uitstraling.

Kerkewijk 117
3904 JB Veenendaal
T. 0318 – 50 56 37

I. www.kubiek.nu
E. info@kubiek.nu

L = st. latei tpv. buitenblad vlgs. opgaaf leverancier

st. geveldrager tpv. as 3 vlgs. opgaaf leverancier

verdiepingsvloer

BPV230 = breedplaatvloer dik 230, b.k. ruwe vloer +3180
BPV280 = breedplaatvloer dik 280, b.k. ruwe vloer +3230

vloeren vlgs. berekening en tekening leverancier

afwerkvloer dik 70mm
lichte scheidingswanden 1,20 kN/m2
veranderlijke belasting 1,75 kN/m2

vloersparingen indicatief

betonbalken

BB600x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 600x480
BB900x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 900x480
BB400x430 = ihwg. betonbalk (bxh) 400x430
hoogte balken inclusief vloerdikte

prefab beton kolommen

K1 = prefab betonkolom 300x300, betonkwaliteit C40/50
K2 = prefab betonkolom 200x600, betonkwaliteit C40/50

kalkzandsteen wanden

gelijmd, dik 150 resp. 214, kwaliteit CS20

kalkzandsteen wanden tpv. hoekaansluitingen intanden
of anderszins onderling koppelen

lijnlasten

LL1 = lijnlast kzst. dik 150
LL2 = lijnlast kzst. dik 214

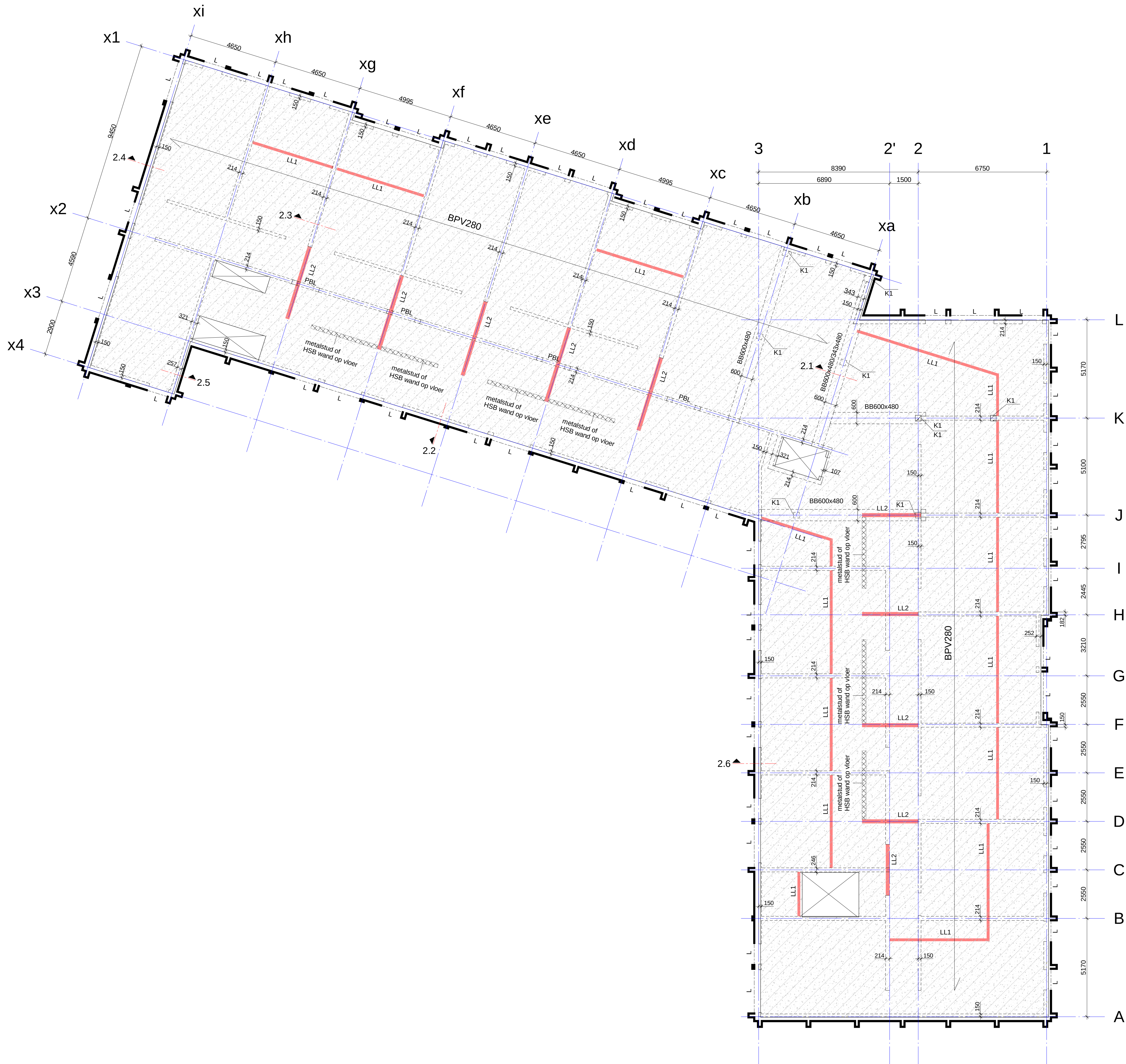
voor details zie tek. VO-07

Behoort bij ontwerpbesluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk d.d. 9-12-2021 no. 49317
Mij bekend, clustermanager Vergunningen, Toezicht & Handhaving

w i z i g i n g	E			
	D			
	C			
	B			
	A			
omschrijving		datum	get.	

o n t w e r p	Reijneveld Engineering bv Basiscweg 7a 3821 BR Amersfoort Tel. : +031 (0)33 277 33 36 Email : info@reijneveld.nl www.reijneveld.nl			Reijneveld adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies	
	Project	Overrijn Katwijk	Schaal	1:100	
	Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.	Datum	23-04-2021	
	Ontwerp	Firm.Studio	Status	bouw aanvraag	
	Onderdeel	1e verdieping	Werknr.	19032	
			Tek. nr.	VO-04	

L = st. hoeklijn tpv. buitenblad vlgs. opgaaf leverancier

PBL = prefab betonlatei vlgs. opgaaf leverancier

verdiepingsvloer

BPV280 = breedplaatvloer dik 280, b.k. ruwe vloer +6530

vloeren vlgs. berekening en tekening leverancier

afwerkvloer dik 70mm

lichte scheidingswanden 1,20 kN/m2

veranderlijke belasting 1,75 kN/m2

vloersparingen indicatief

betonbalken

BB600x480 = prefab betonbalk (bxh) 600x480

BB900x480 = prefab betonbalk (bxh) 900x480

BB400x430 = prefab betonbalk (bxh) 400x430

hoogte balken inclusief vloerdikte

prefab beton kolommen

K1 = prefab betonkolom 300x300, betonkwaliteit C40/50

kalkzandsteen wanden

gelijmd, dik 150 resp. 214, kwaliteit CS20

kalkzandsteen wanden tpv. hoekaansluitingen intanden of anderszins onderling koppelen

lijnlasten

LL1 = lijnlast kzst. dik 150

LL2 = lijnlast kzst. dik 214

voor details zie tek. VO-07

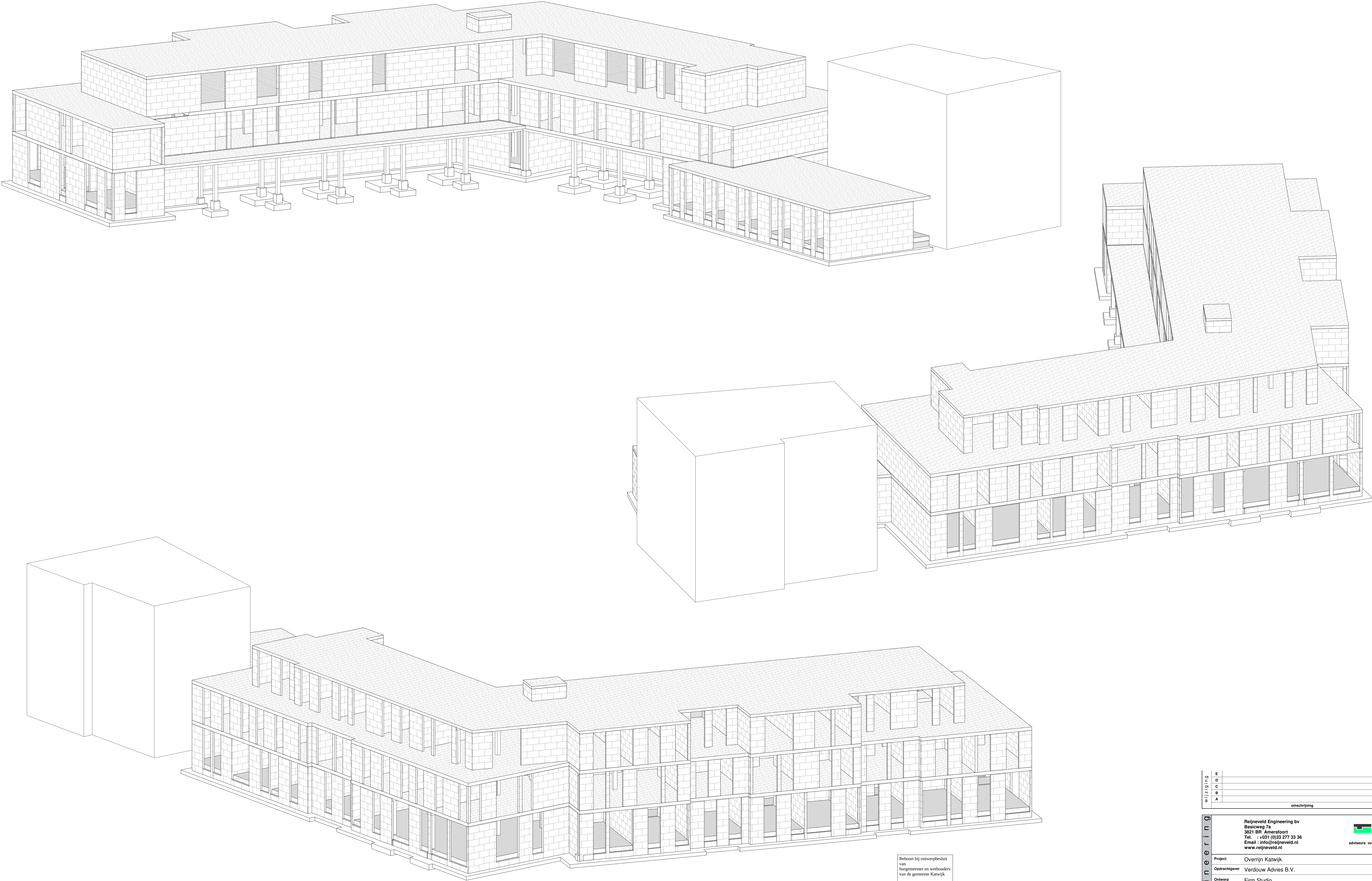
Behoort bij ontwerpbesluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk

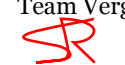
d.d. 9-12-2021
no. 49317

Mij bekend, clustermanager Vergunningen, Toezicht & Handhaving

w i j z i g i n g	E			
	D			
	C			
	B			
	A			
omschrijving		datum	get.	
i n g e n e e r i n g	Reijneveld Engineering bv Basicweg 7a 3821 BR Amersfoort Tel. : +031 (0)33 277 33 36 Email : info@reijneveld.nl www.reijneveld.nl		Reijneveld adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies	
	Project	Overrijn Katwijk	Schaal	1:100
	Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.	Datum	23-04-2021
	Ontwerp	Firm.Studio		
	Onderdeel	2e verdieping	Status	bouwaanvraag
			Werknr.	19032
			Tek. nr.	VO-05

GEMEENTE KATWIJK
Mitsching Veiligheid
Team Vergunningen
Gedien d.d. 09-11-2021

Behoort bij ontwerpbesluit
van
burgemeester en werkhouders
van de gemeente Katwijk

d.d. 9-12-2021
nr. 49317

Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

w i z i g i n g A B C D E			
	omschrijving	datum	get.
e n g e n e e r i n g	Reijneveld Engineering bv Basiscweg 7a 3821 BR Amersfoort Tel. : +031 (0)33 277 33 36 Email : info@reijneveld.nl www.reijneveld.nl Reijneveld adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies		
	Project	Overrijn Katwijk	Schaal 1:100
	Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.	Datum 23-04-2021
	Ontwerp	Firm.Studio	
	Onderdeel	3d overzichten	Status bouwaanvraag Werknr. 19032 Tek. nr. VO-01

Vergadering Erfgoedcommissie

Verslag vergadering Erfgoedcommissie op maandag 9 augustus 2021 van 14.30 tot 17.30 uur.

Aanwezig

: commissielid (voorzitter)
: commissielid
: commissielid
: commissielid
: beleidsmedewerker Erfgoed gemeente Katwijk
: secretaris

Agenda

1. Opening en mededelingen
 - Toren van de Laurentiuskerk: Second opinion m.b.t. de toren is nog niet af, wellicht wordt hier een tussentijds advies voor gevraagd.
De beleidsmedewerker Erfgoed geeft aan dat zij mw. van Meeteren van de RCE hierover heeft aangehaakt en dat toen is aangegeven dat het voorgelegd zou worden aan de specialisten van de RCE (van Hunen en Tolboom) wanneer zij (eind-aug.) terug zijn van vakantie.
 - Voorstraat 25 te Katwijk heeft een bouwstop opgelegd gekregen. Er moet een vergunning worden aangevraagd voordat de Erfgoedcommissie de plannen kan beoordelen.
 - Boulevard 133: de eigenaar ziet af van het toevoegen van een balkon omdat hij het voorgestelde spijlenhek niet ziet zitten.
 - Smidsstraat 70: er is nog geen restauratieplan beschikbaar.
2. Vaststelling verslag vergadering 5 juli 2021

De notulen van 5 juli 2021 wordt vastgesteld met een kleine aanpassing.
3. Ingekomen stukken

Adres: Overrijn 8 te Katwijk

Status: rijksmonument, gemeentelijk monumenten

Omgevingsvergunning: 16955

Betreft: het realiseren van een woonzorgcomplex in het monumentale pand, het wijzigen van de kozijnen en de gevels, het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de gevels, het verwijderen van de vluchtrappenhuizen, het gedeeltelijk renoveren van het bestaande installatiesysteem en het gedeeltelijk slopen en heropbouwen van het rijksmonument

Ingediende stukken: Aanvraagformulier d.d. 29-06-2021, bestaande_bouw d.d. 29-06-2021 , Bouwbesluitberekeningen d.d. 29-06-2021, Bouwhistorische opname Veerman d.d. 29-06-2021, Brandveiligheid d.d. 29-06-2021, Details d.d. 29-06-2021, Fotos archief d.d. 29-06-2021, Impressies d.d. 29-06-2021, Lantschap definitief d.d. 29-06-2021, Restauratieplan_Overijncomplex d.d. 29-06-2021, Tuin en buitenruimte Heerenhuys d.d. 29-06-2021

Bezoek: n.v.t.

Toelichting aanvraag:

De Erfgoedcommissie vraagt of het klopt dat er niets gebeurd met de kap van bouwdeel i aangezien hier niets over vermeld is in het restauratieplan?

De Erfgoedcommissie adviseert om goed naar de afvoer van hemelwater te kijken zoals afgebeeld op pagina 18 van Detail DET NV-05 om wateroverlast te voorkomen. Een draingoot zou een oplossing kunnen zijn.

Alle overige ingrepen aan de drie monumenten (het Heerenhuys, Mutua Fides en de kapel) zijn in vorige vergaderingen meermaals besproken met de Erfgoedcommissie. De opmerkingen van de Erfgoedcommissie zijn goed verwerkt en zij kan daarom akkoord gaan met de veranderingen en herbestemming van alle monumenten in dit complex zoals in de plannen gepresenteerd.

Tot slot merkt de Erfgoedcommissie op dat er veel steen wordt gebruikt in het tuinontwerp. De Erfgoedcommissie adviseert om de maatvoering van het straatwerk te minimaliseren en de ruimte ten behoeve van de groenvoorziening juist te vergroten om daarmee de referentie naar het oorspronkelijk landschapspark te versterken.

Advies Erfgoedcommissie:

De Erfgoedcommissie is in principe akkoord met de ingediende plannen d.d. 29-06-2021, omdat alle ingrepen geen grote afbreuk doen aan de monumentale waarden van dit complex van monumenten.

Conclusie: **akkoord**

Behoort bij ontwerpbesluit
van burgemeester en
wethouders van de
gemeente Katwijk

d.d. 09-12-2021
no. 49317

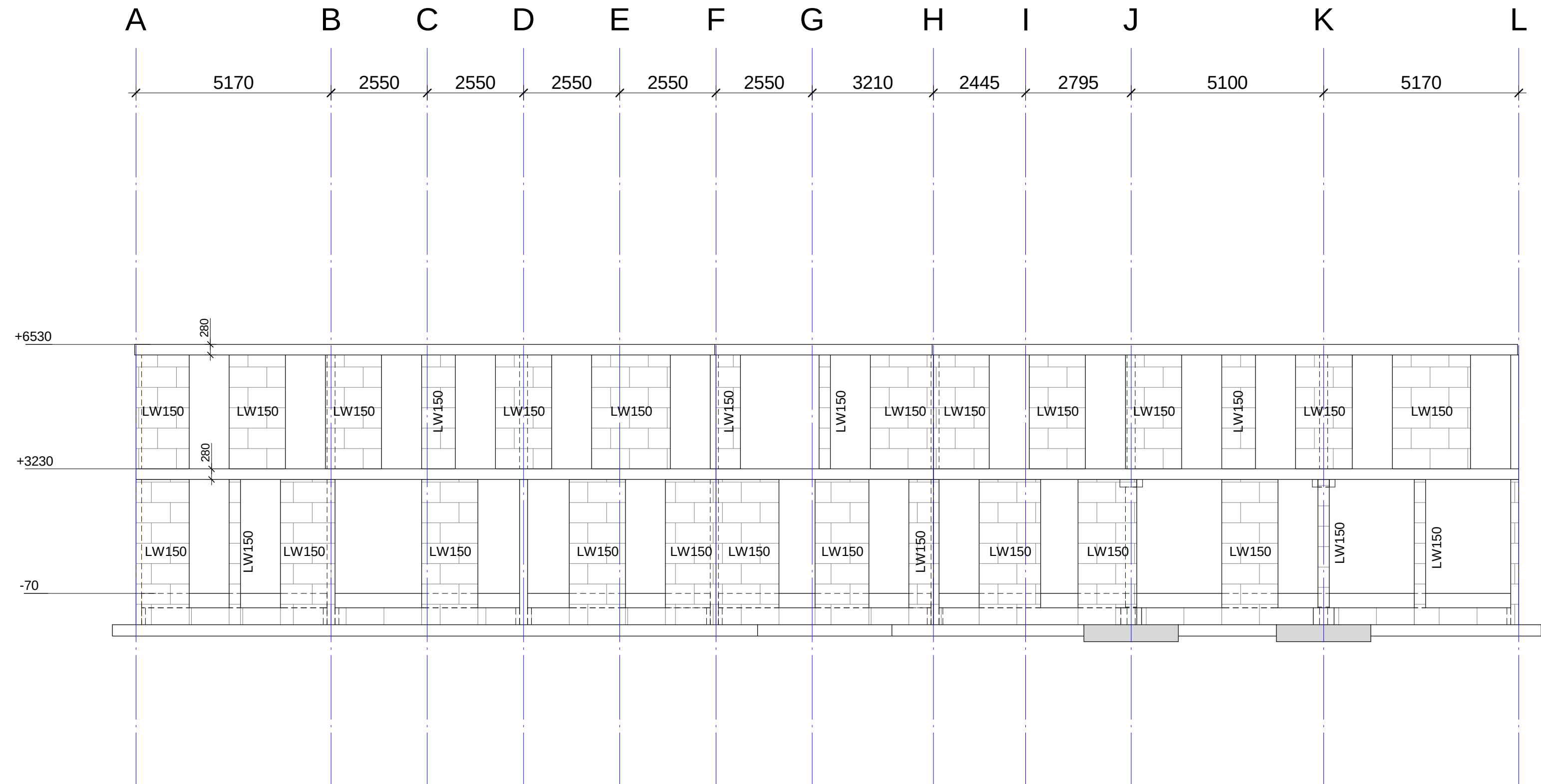
Mij bekend, Hoofd Afdeling
Ruimte & Veiligheid

12. Rondvraag
13. Actielijst
 1. Jaarverslag
 2. DS datumprikker voor excursie

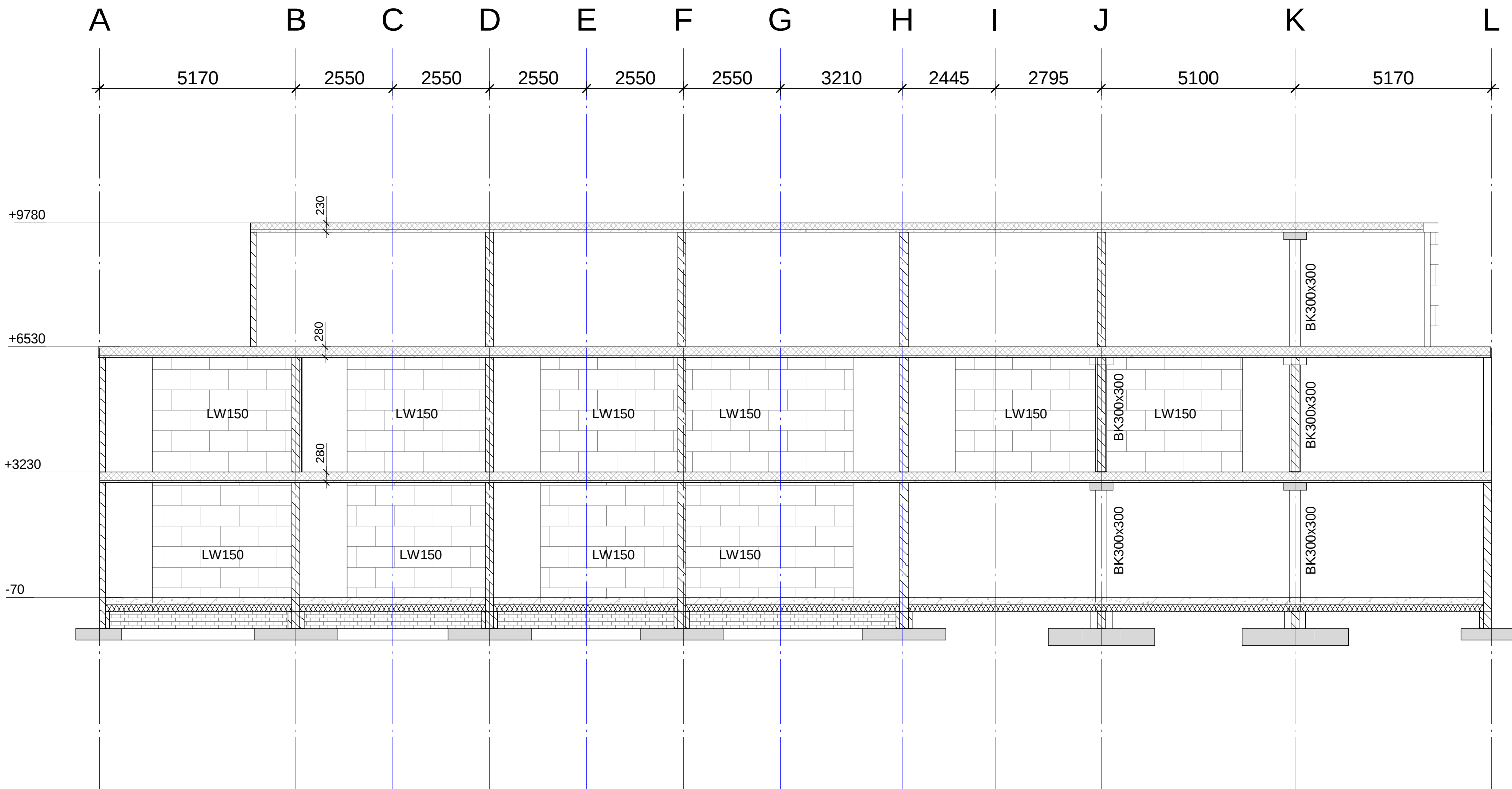
De voorzitter sluit de vergadering om 17.30 uur. De volgende vergadering is op maandag 6 september 2021 .

Voorzitter Erfgoedcommissie:

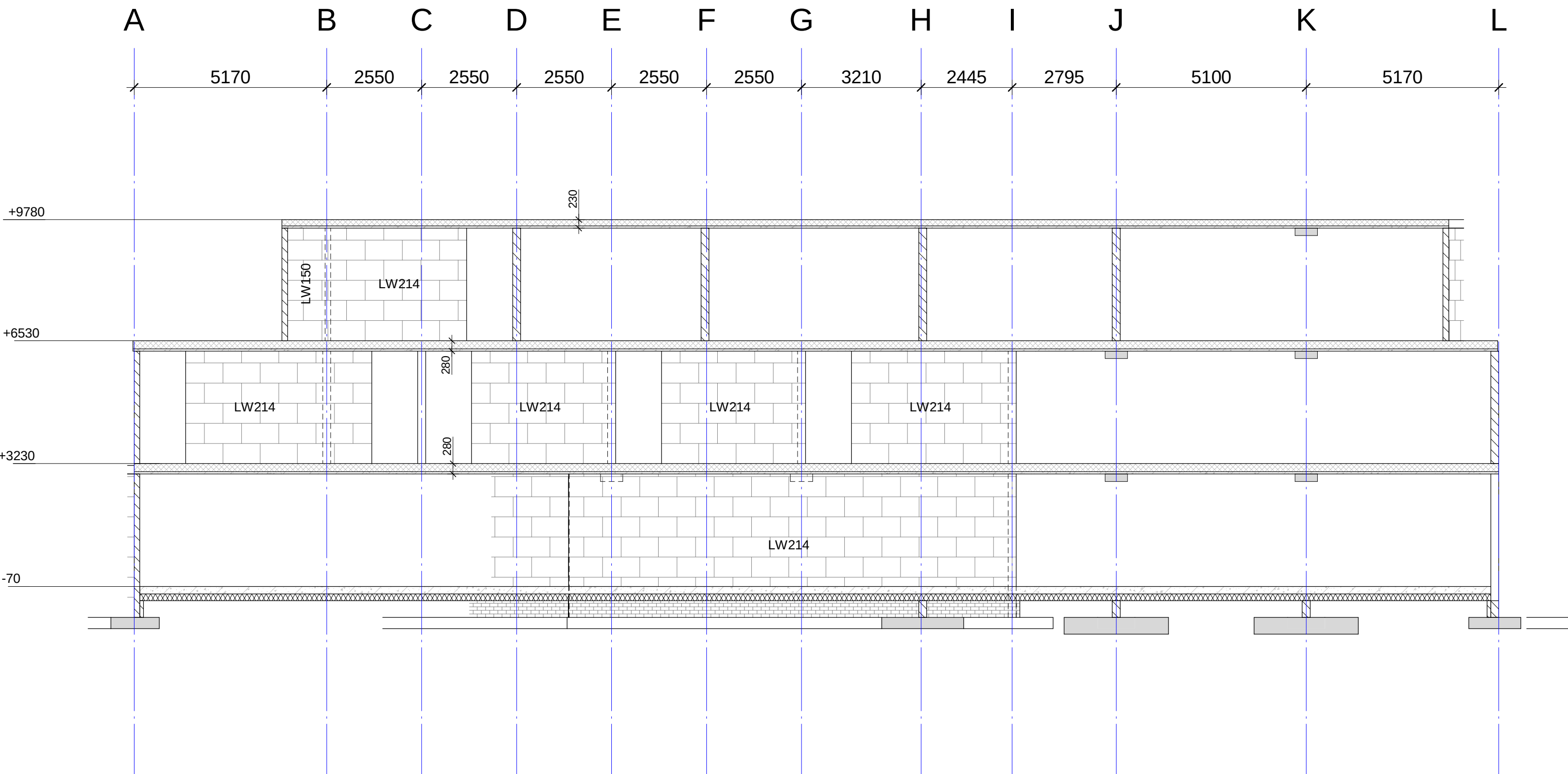
Secretaris Erfgoedcommissie:

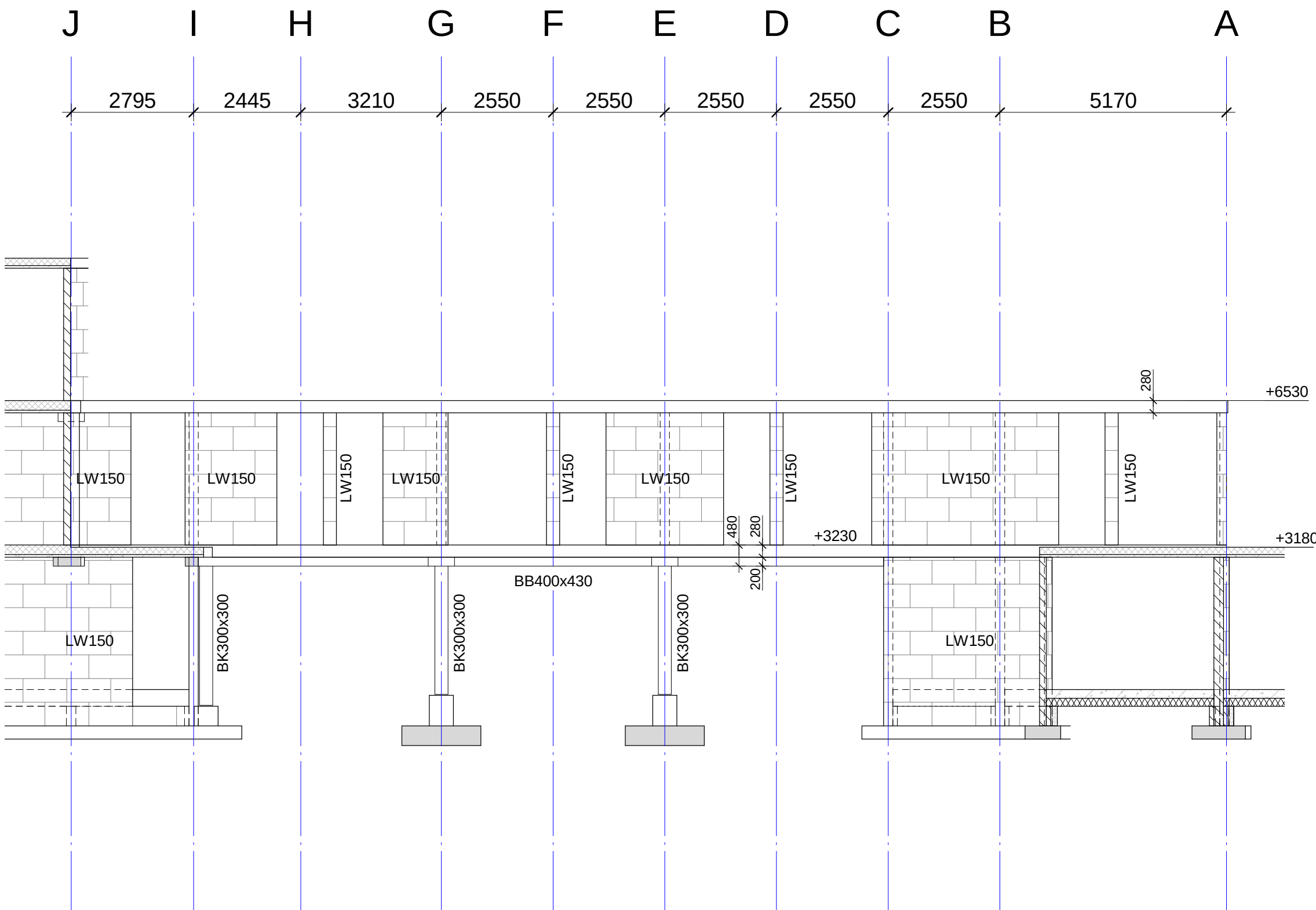
aanzicht as 1

aanzicht as 2

aanzicht as 2'

aanzicht as 3

LW150 = kalkzandsteen dik 150, gelijmd, kwaliteit CS20
LW214 = kalkzandsteen dik 214, gelijmd, kwaliteit CS20

BB600x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 600x480
BB900x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 900x480
BB400x430 = ihwg. betonbalk (bxh) 400x430
hoogte balken inclusief vloerdikte

BK300x300 = prefab betonkolom 300x300 (betonkwaliteit C40/50)

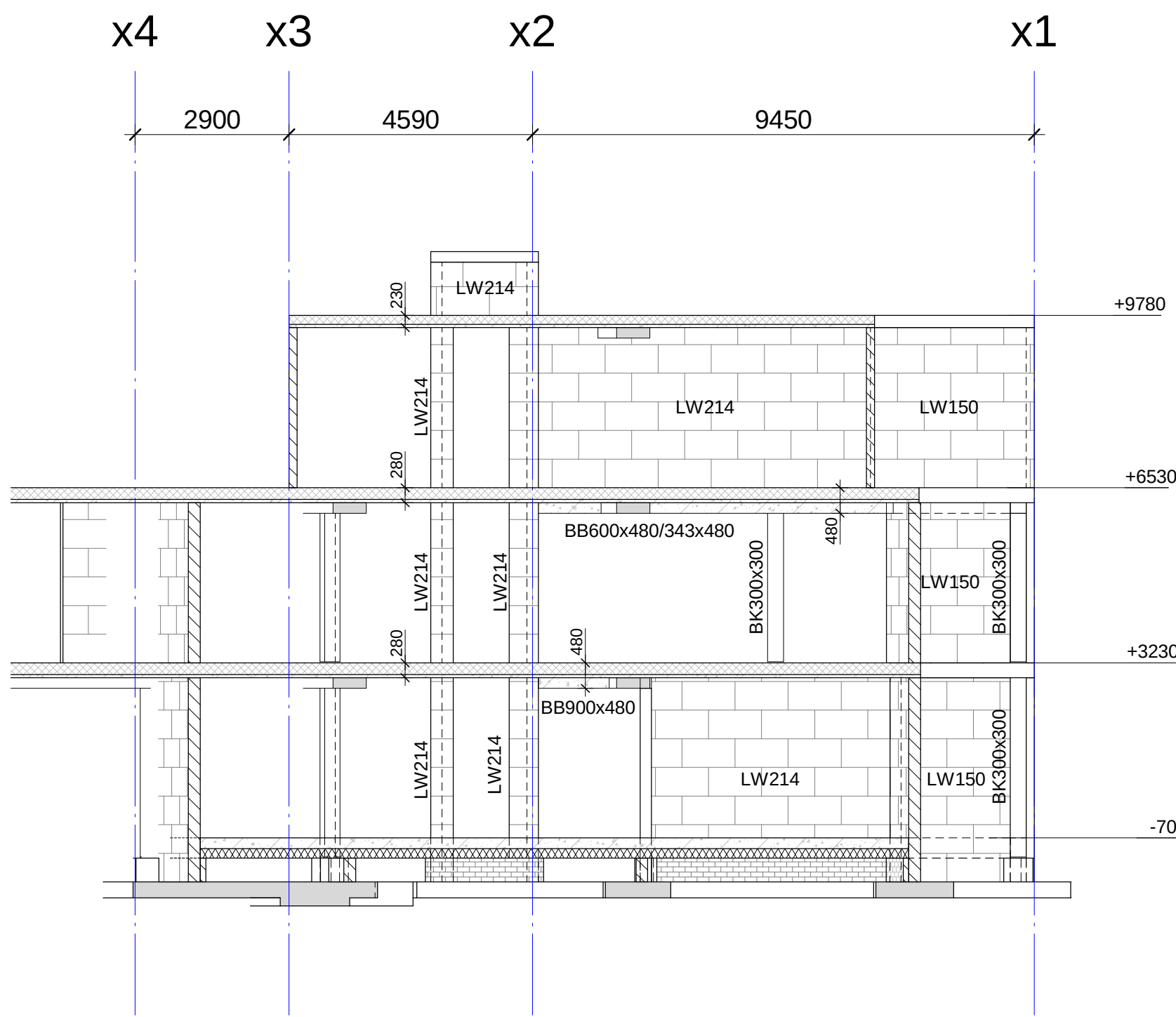
wandsparingen indicatief

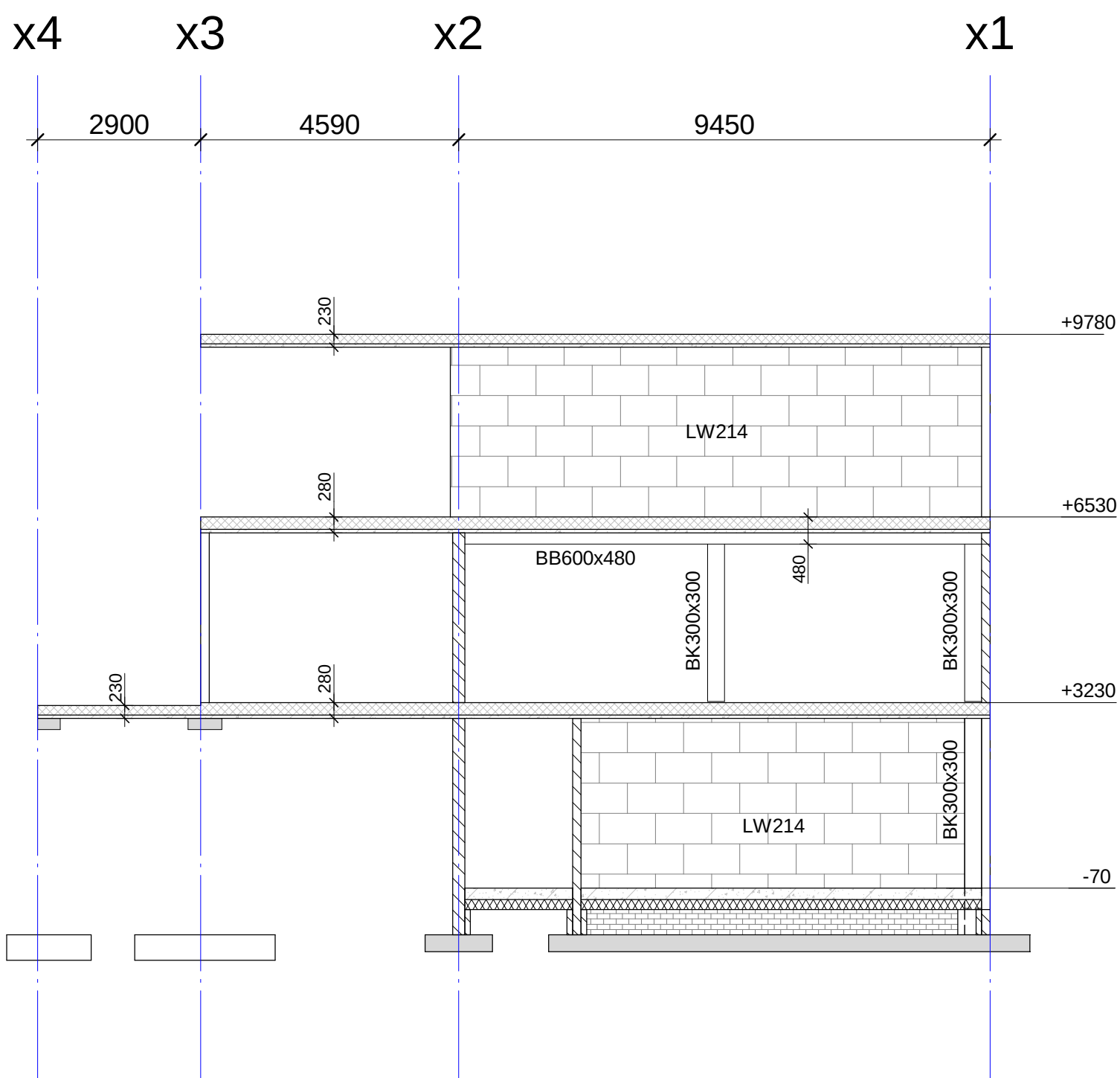
09-09-2021

w i j z i g i n g	E		
	D		
	C		
	B		
	A		
omschrijving		datum	get.

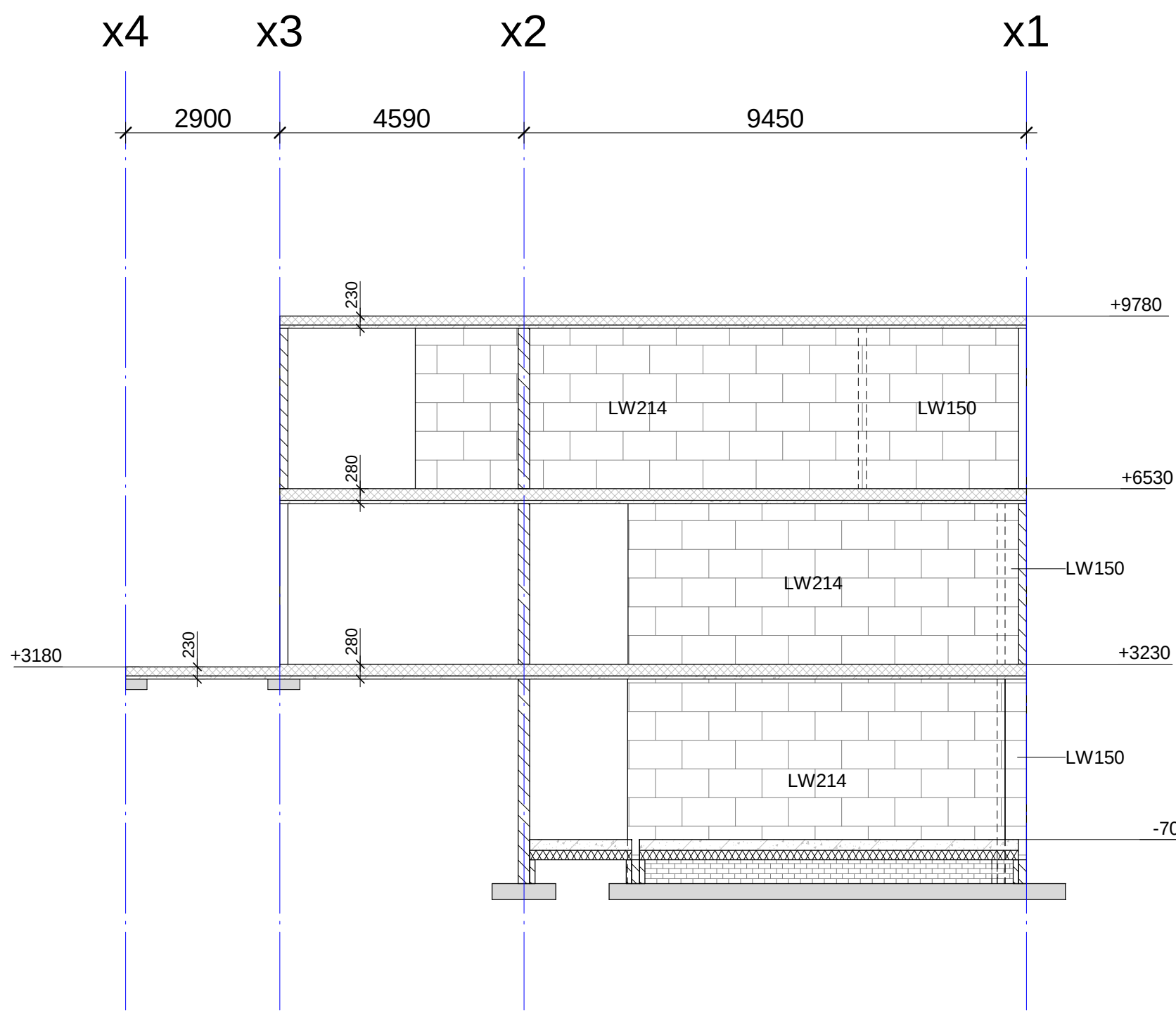
Reijneveld Engineering bv Basicweg 7a 3821 BR Amersfoort Tel. : +031 (0)33 277 33 36 Email : info@reijneveld.nl www.reijneveld.nl		Reijneveld adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies	
Project	Overrijn Katwijk	Schaal	1:100
Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.	Datum	23-04-2021
Ontwerp	Firm.Studio	Status	bouwaanvraag
Onderdeel	aanzicht as 1 t/m 3	Werknr.	19032
		Tek. nr.	VO-10

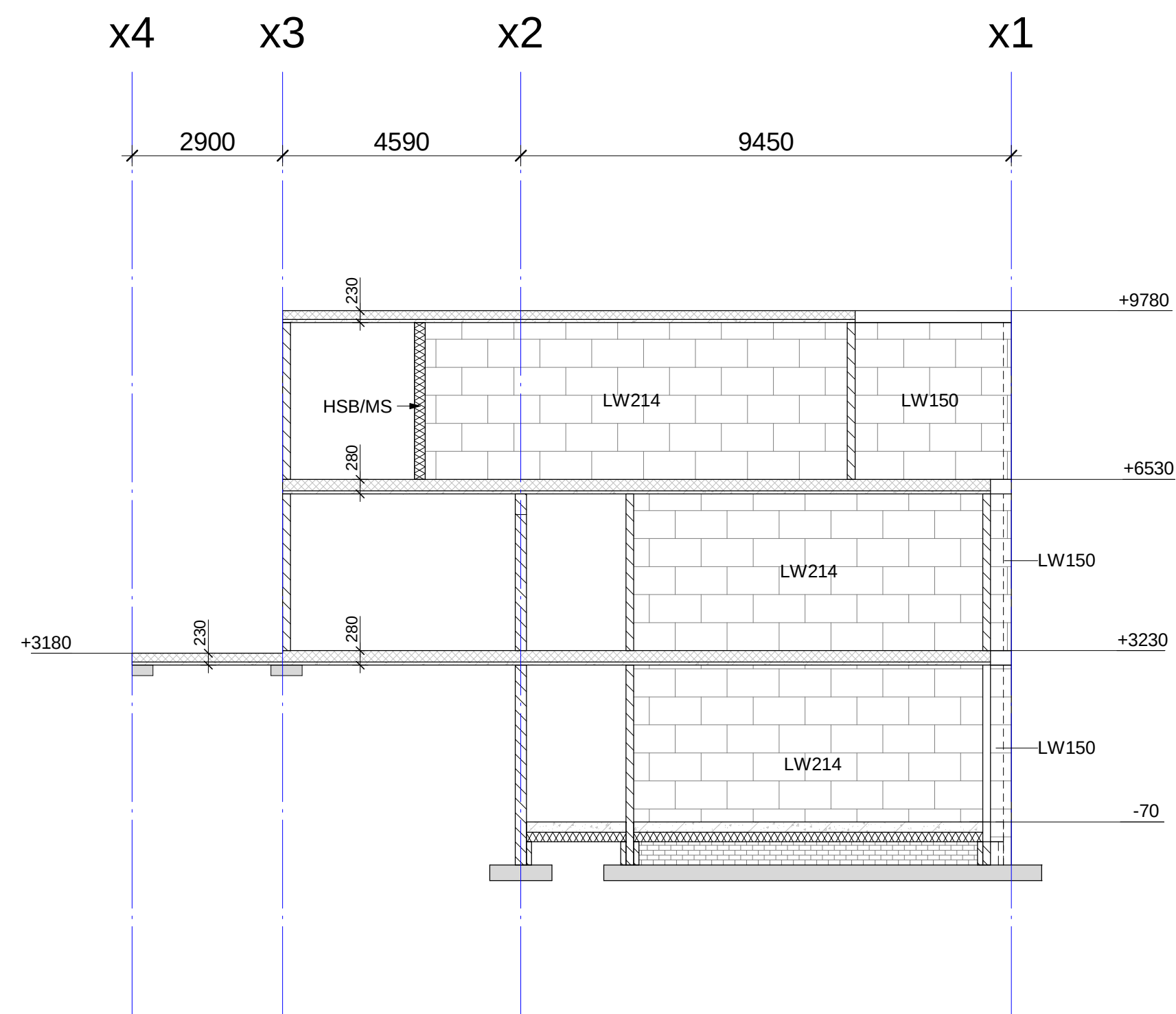
aanzicht as xa

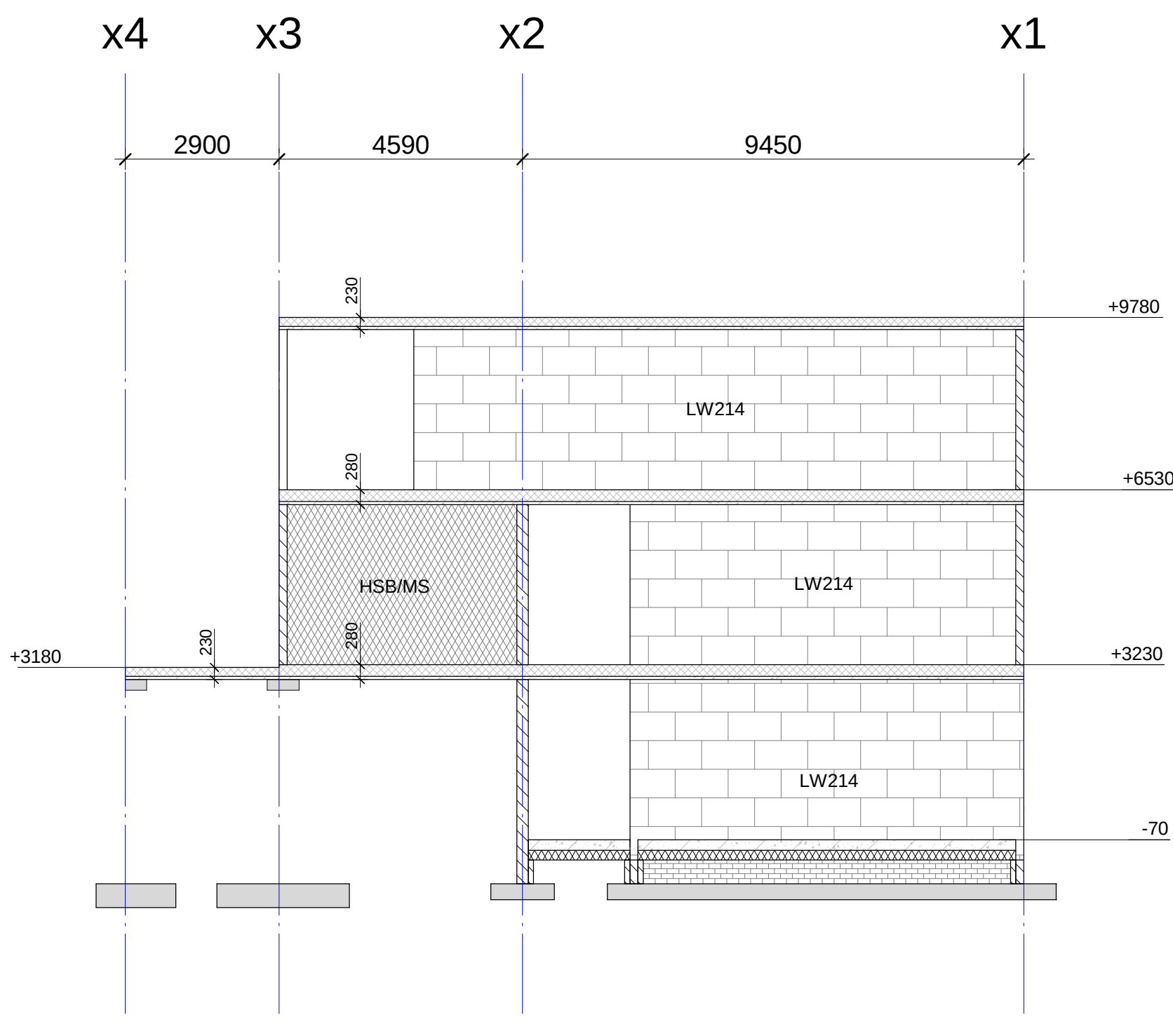
aanzicht as xb

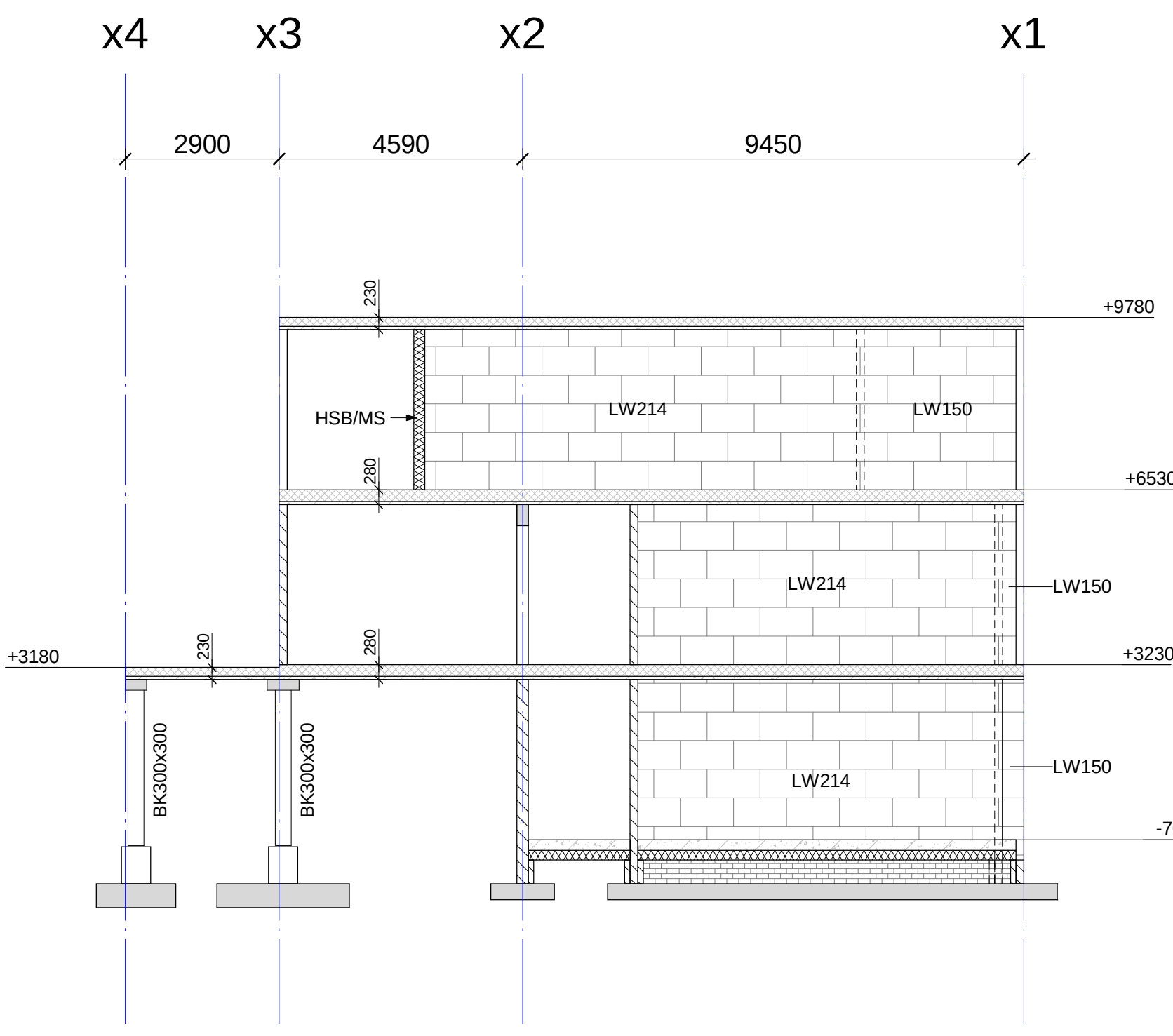
aanzicht as xc

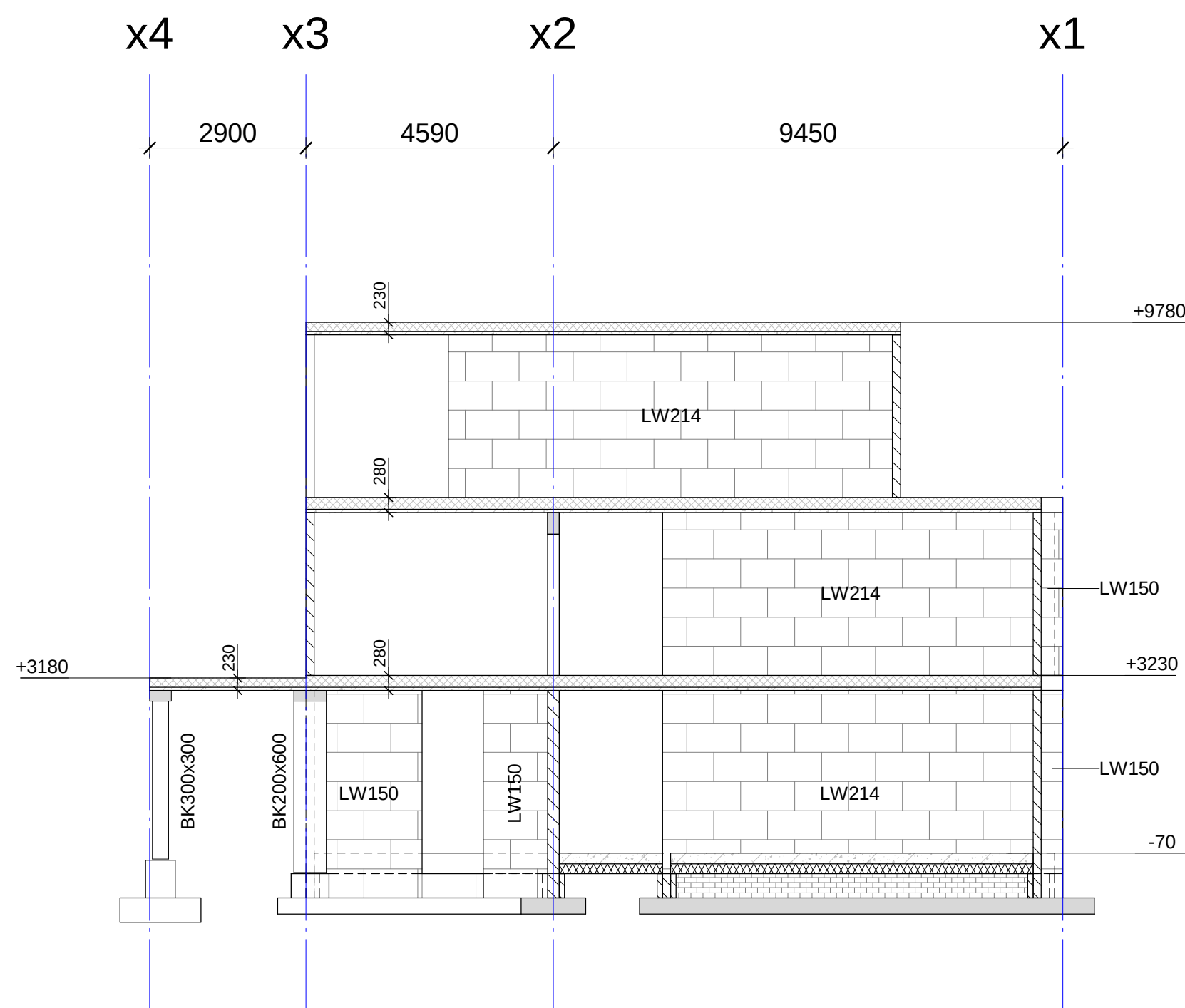
aanzicht as xd

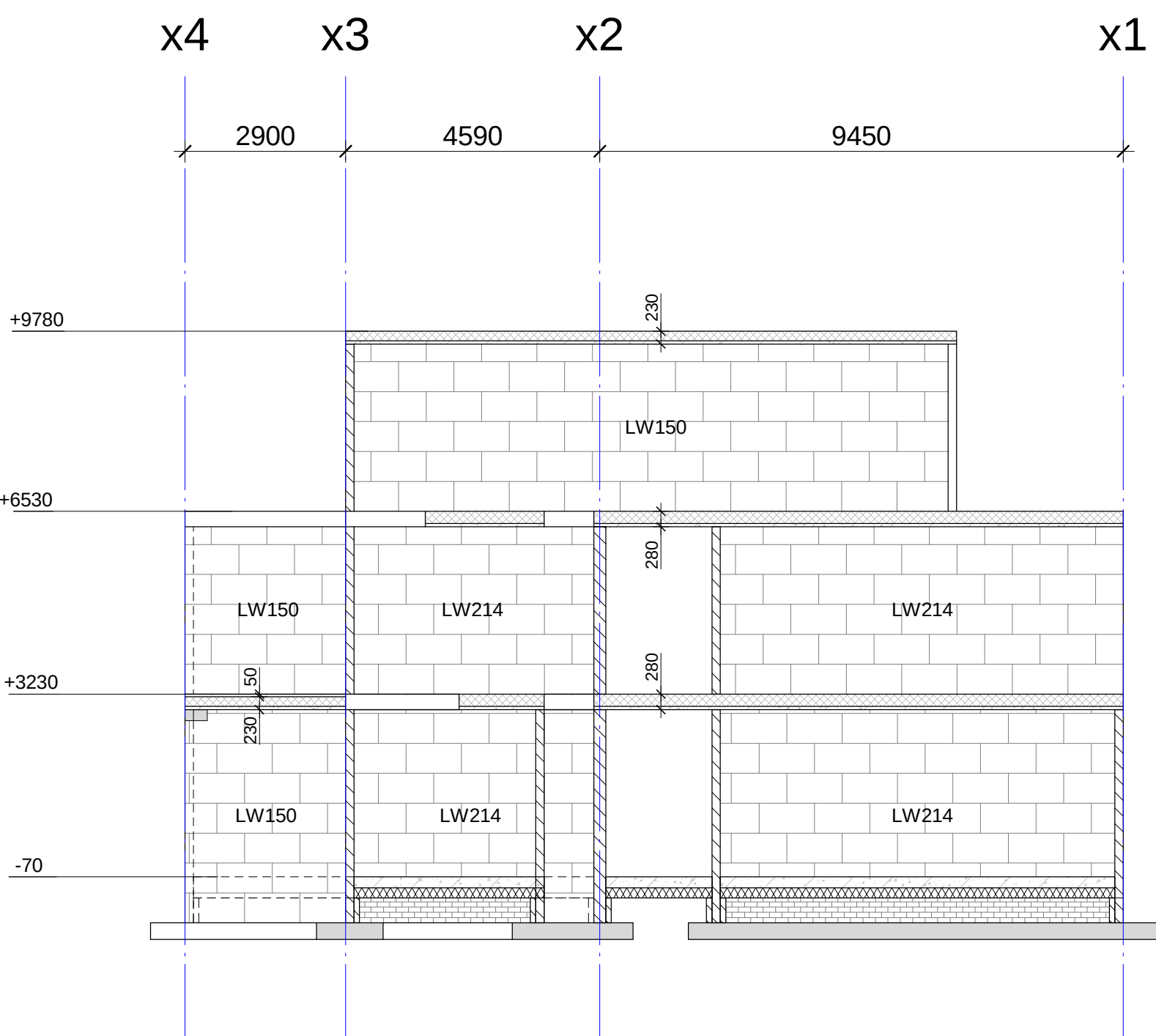
aanzicht as xe

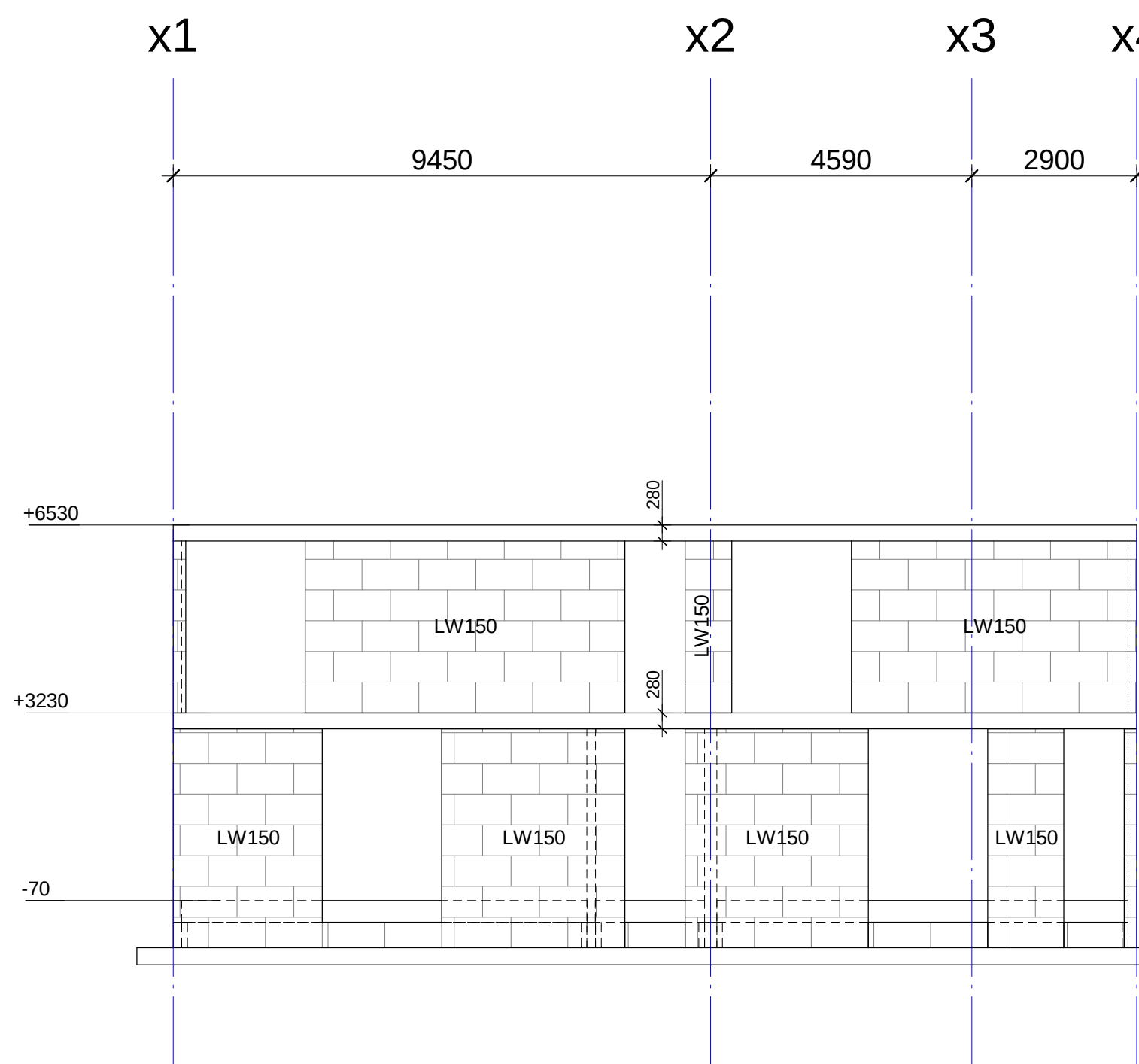
aanzicht as xf

aanzicht as xg

aanzicht as xh

aanzicht as xi

LW150 = kalkzandsteen dik 150, gelijmd, kwaliteit CS20
LW214 = kalkzandsteen dik 214, gelijmd, kwaliteit CS20

BB600x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 600x480
BB900x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 900x480
BB400x430 = ihwg. betonbalk (bxh) 400x430
hoogte balken inclusief vloerdikte

BK300x300 = prefab betonkolom 300x300 (betonkwaliteit C40/50)
BK200x600 = prefab betonkolom 200x600 (betonkwaliteit C40/50)

HSB/MS = houtskeletbouwwand of metalstudwand

wandsparingen indicatief

Behoort bij ontwerpbesluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk
d.d. 9-12-2021
no. 49317
Mij bekend, clustermanager Vergunningen, Toezicht & Handhaving

wijziging	E		
	D		
	C		
	A		
omschrijving		datum	get.

o
n
d
e
r
d
e
l

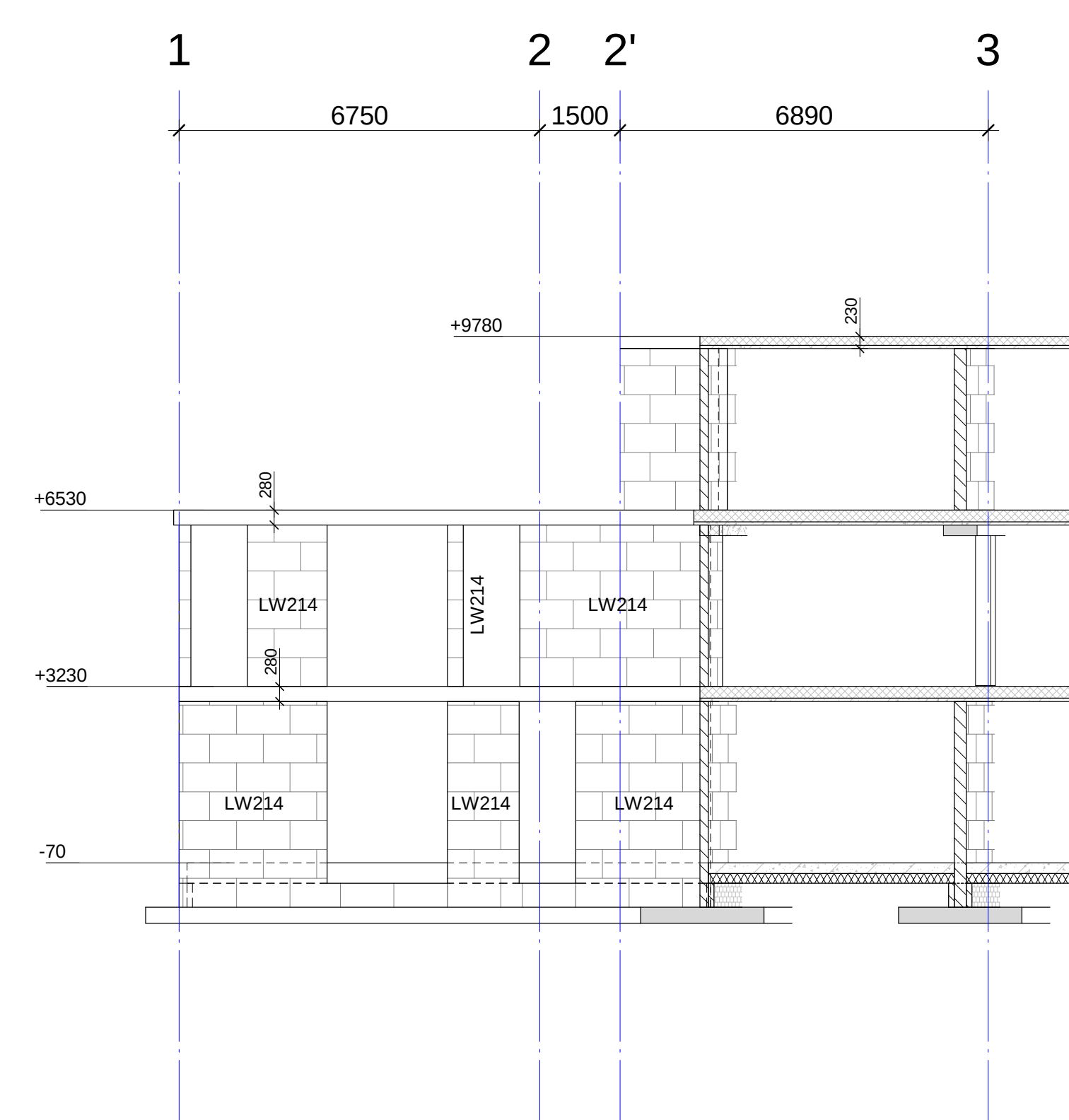
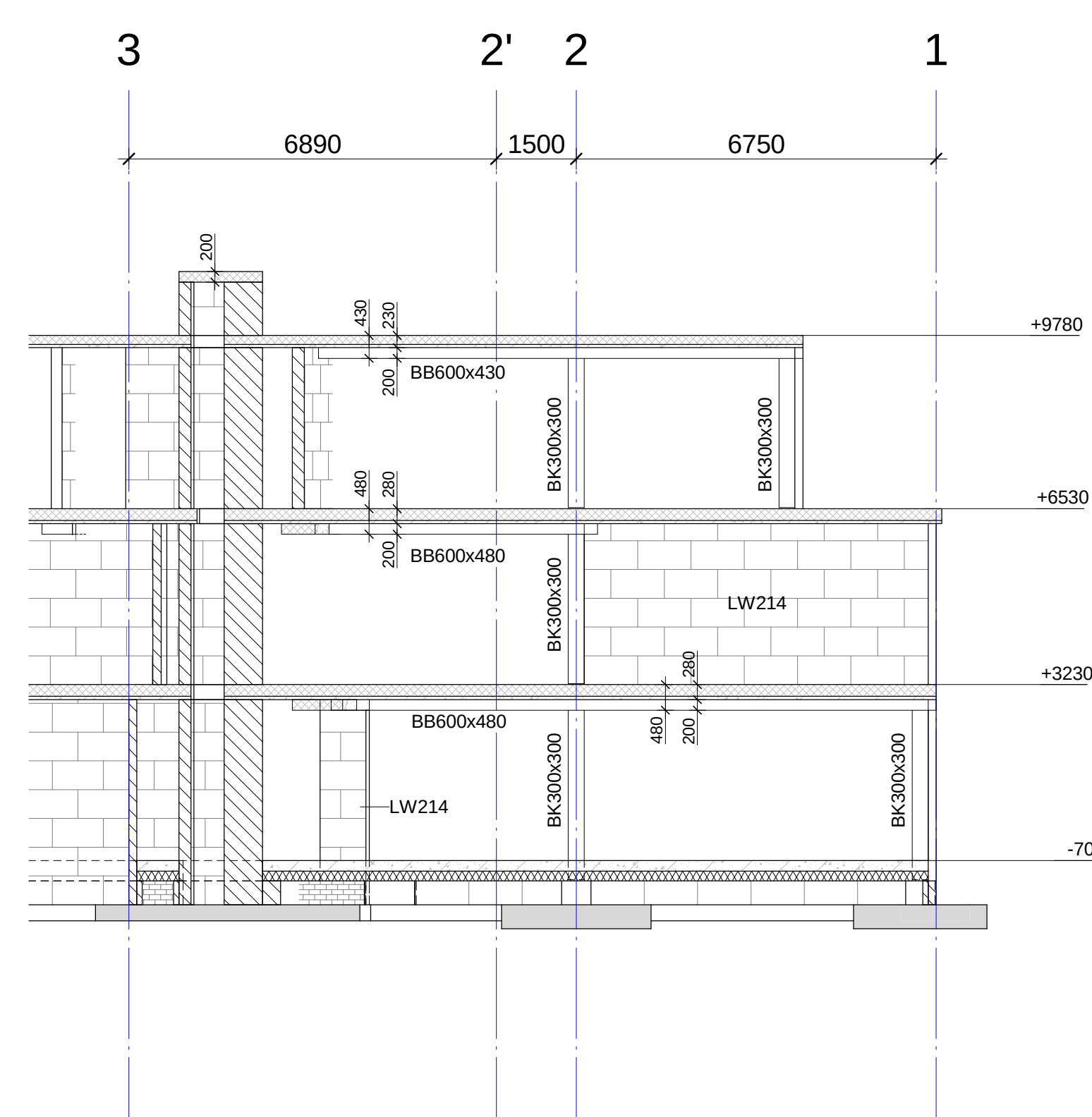
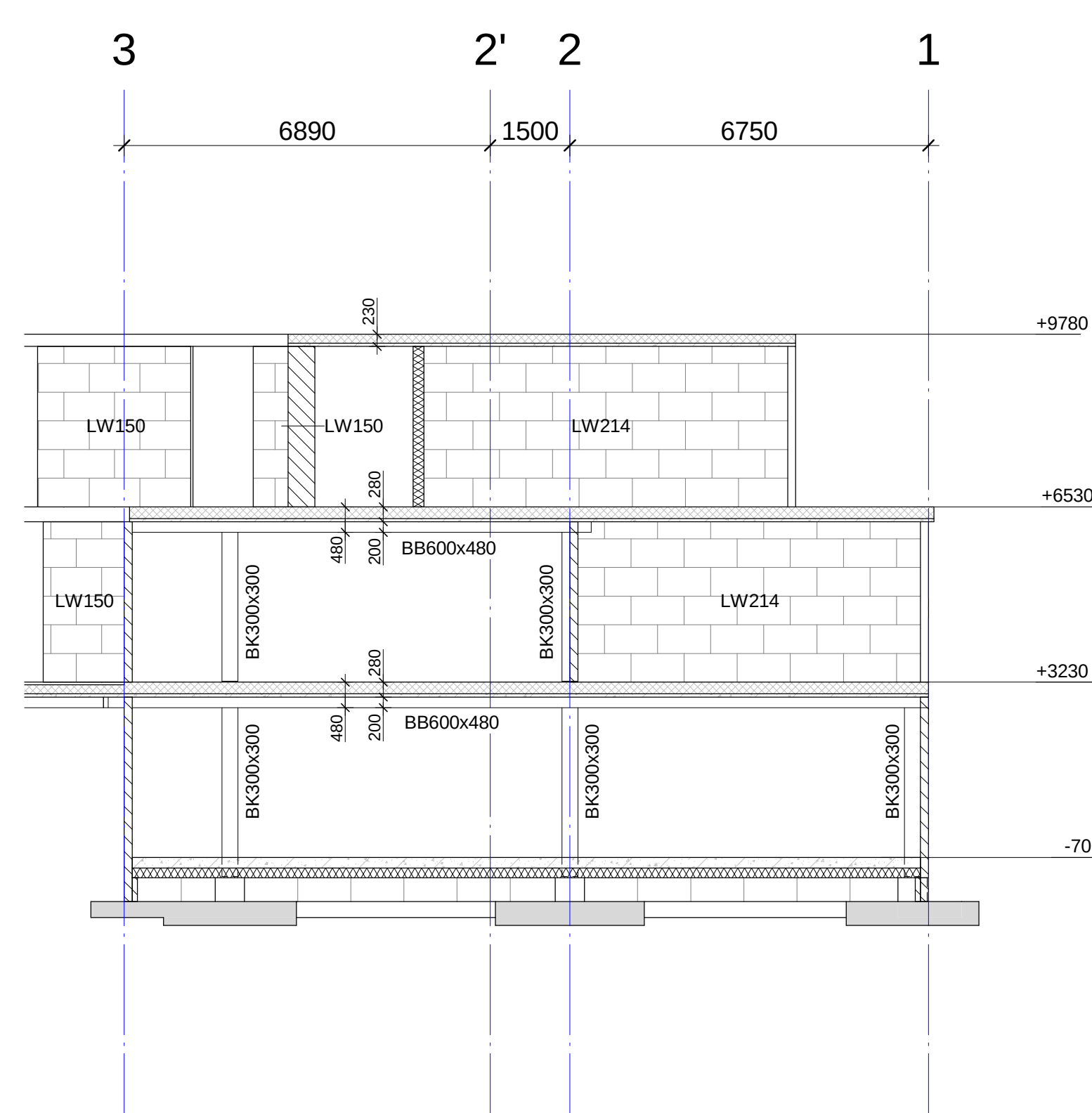
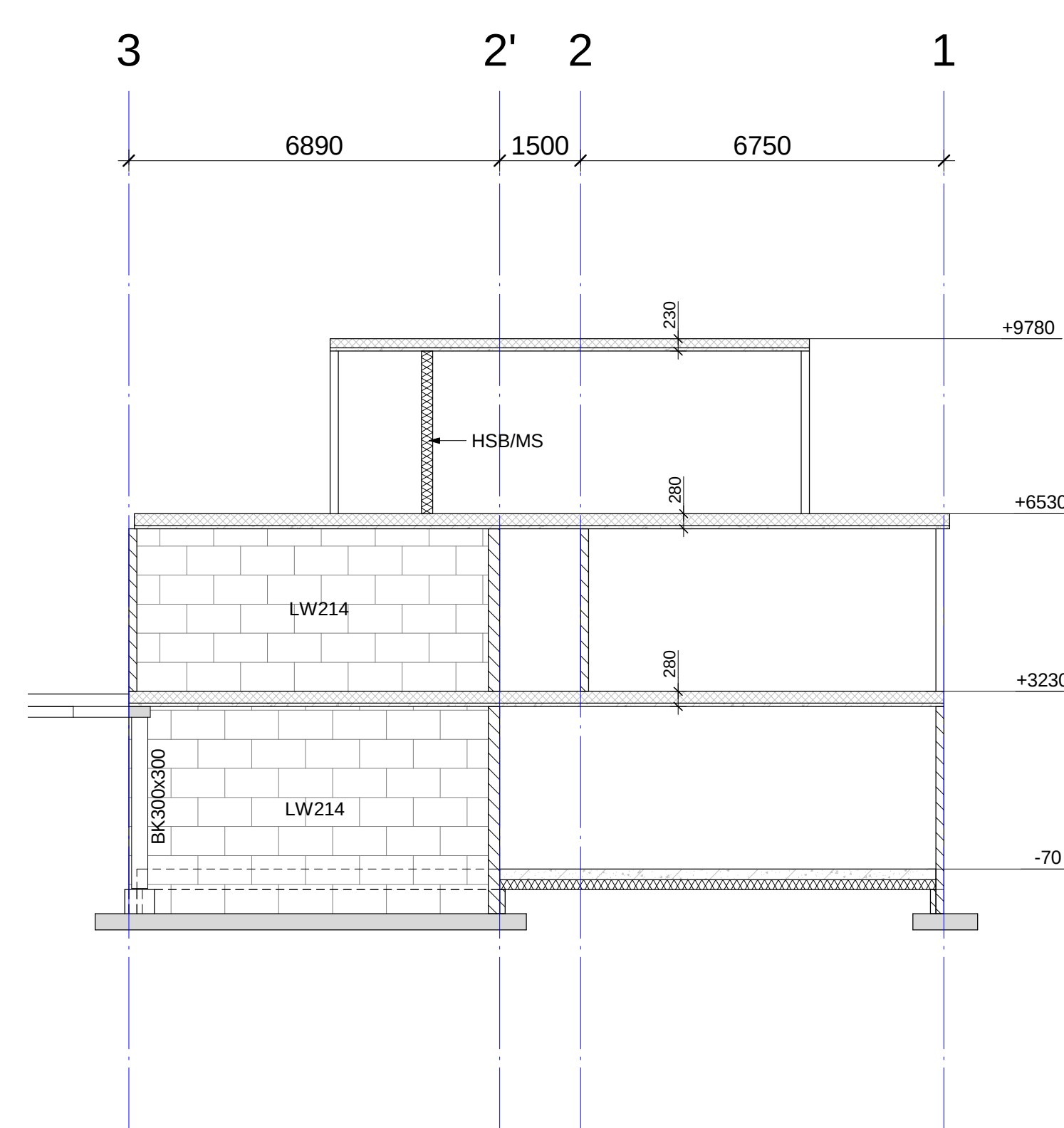
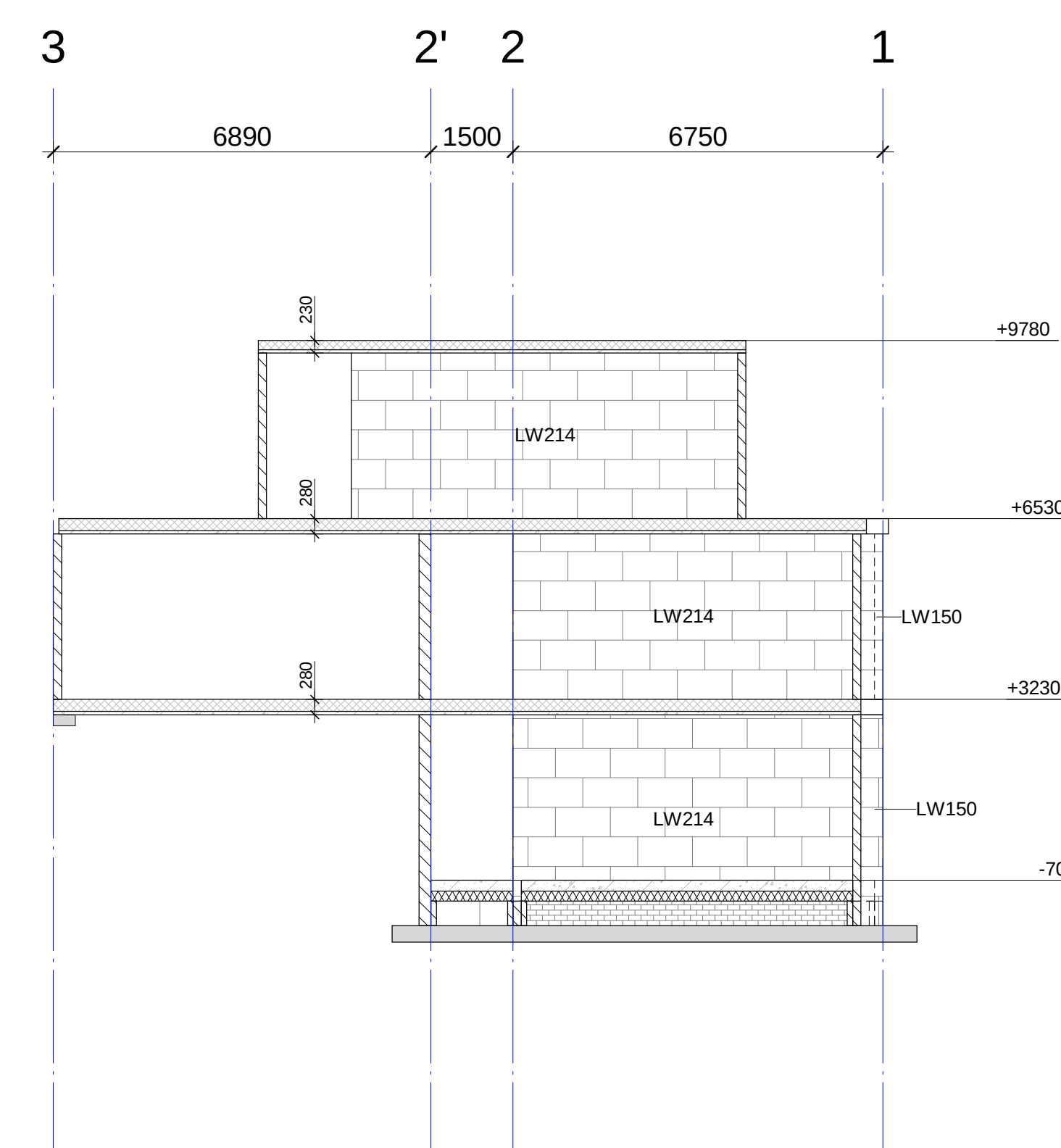
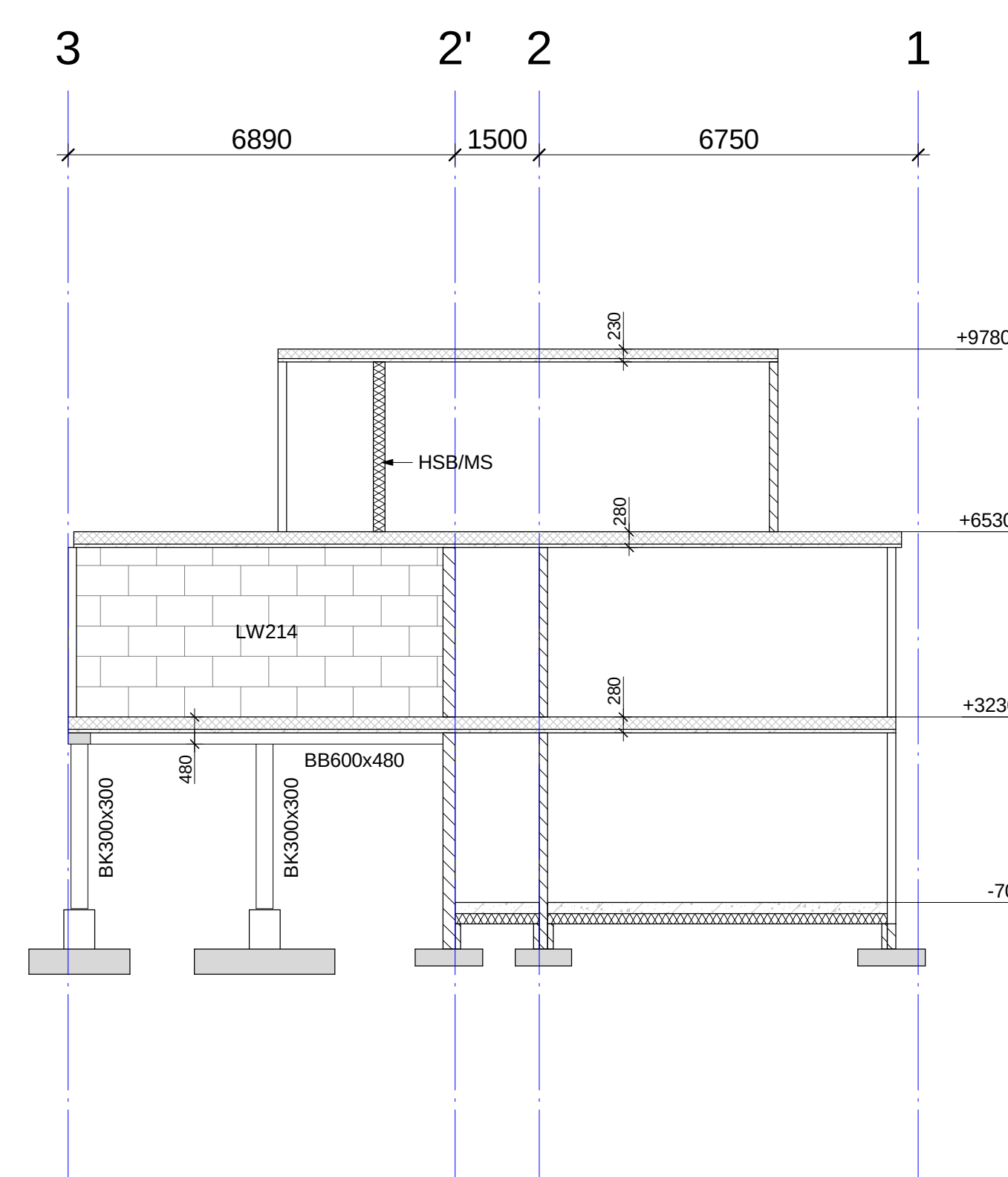
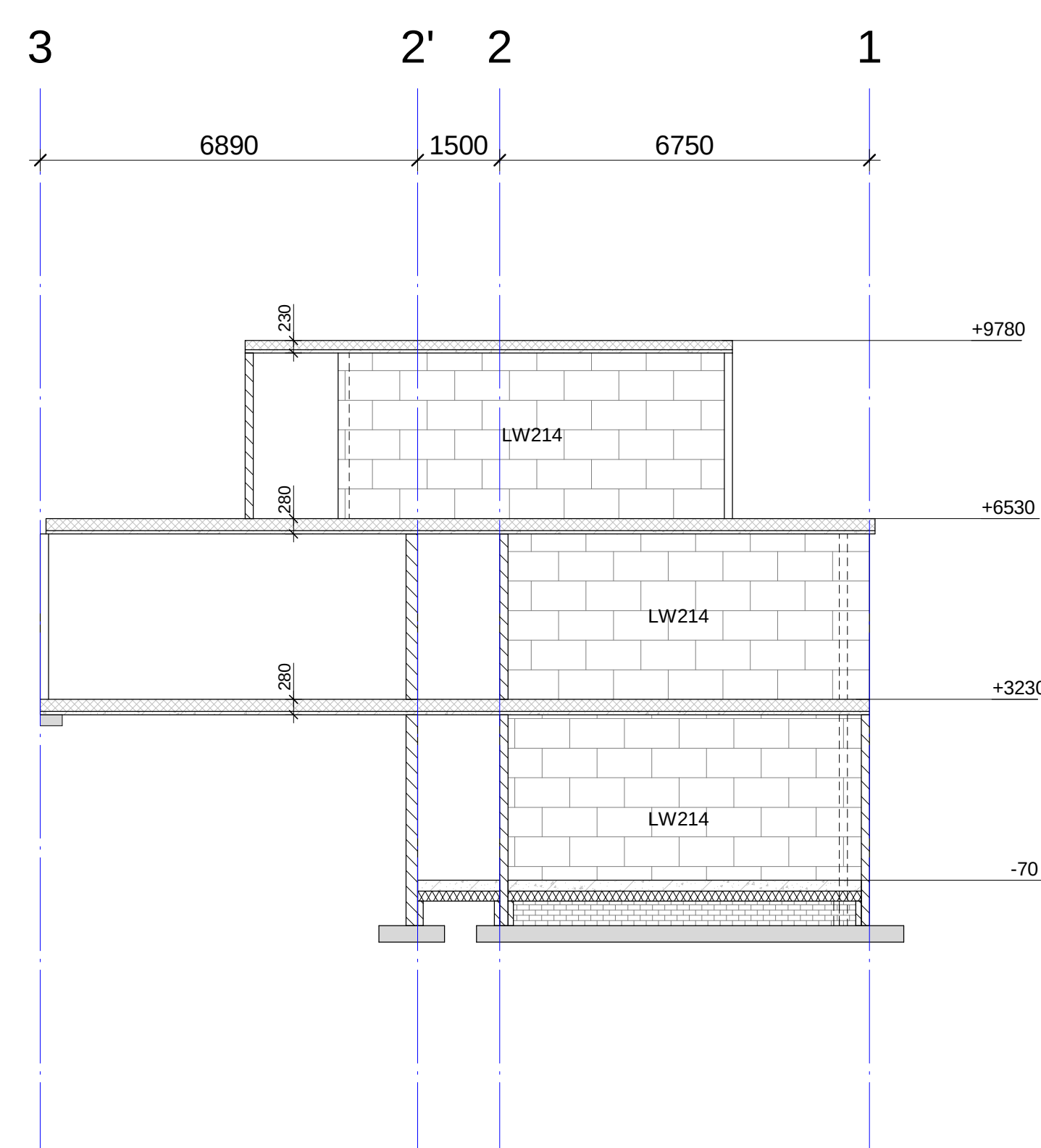
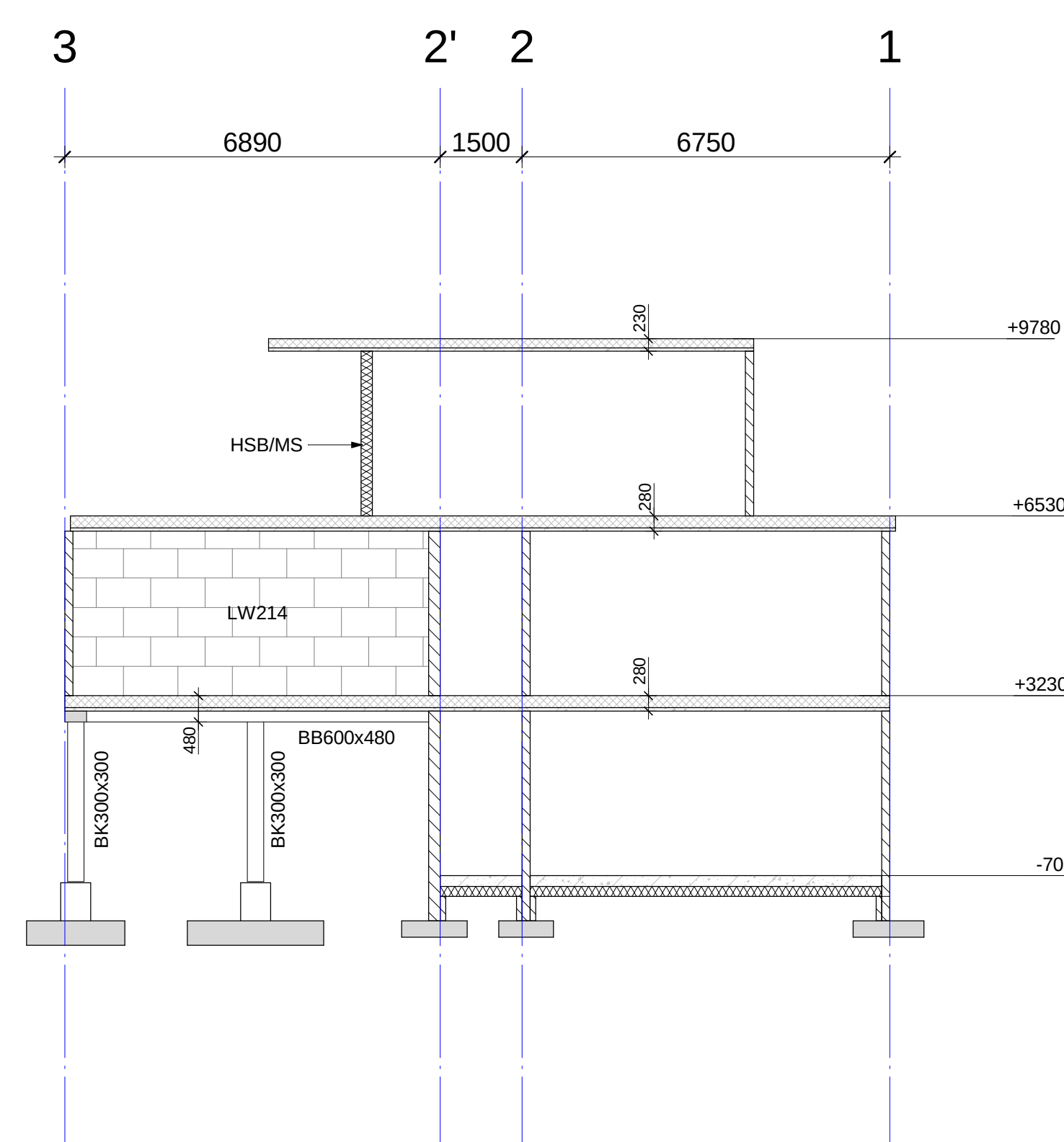
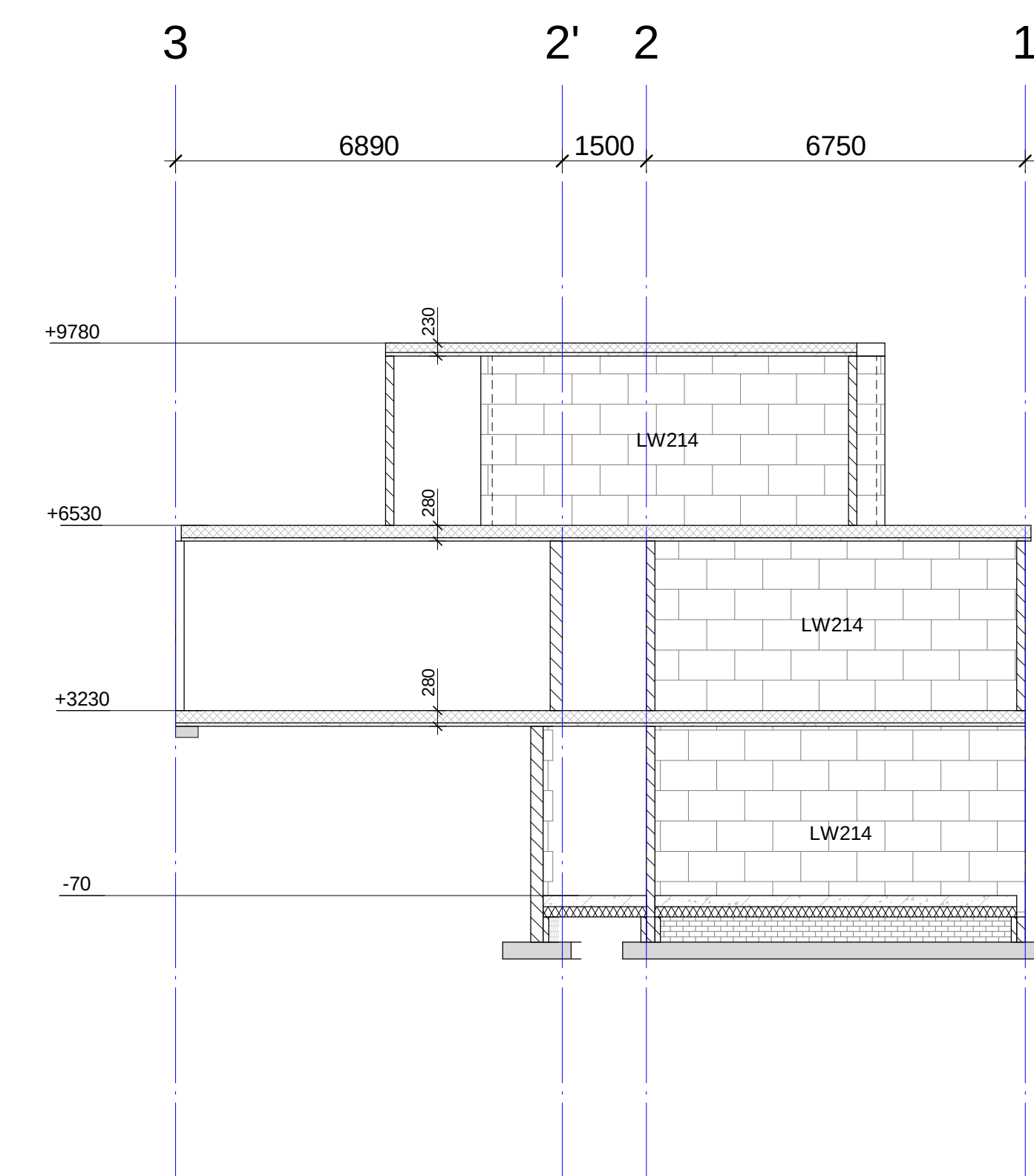
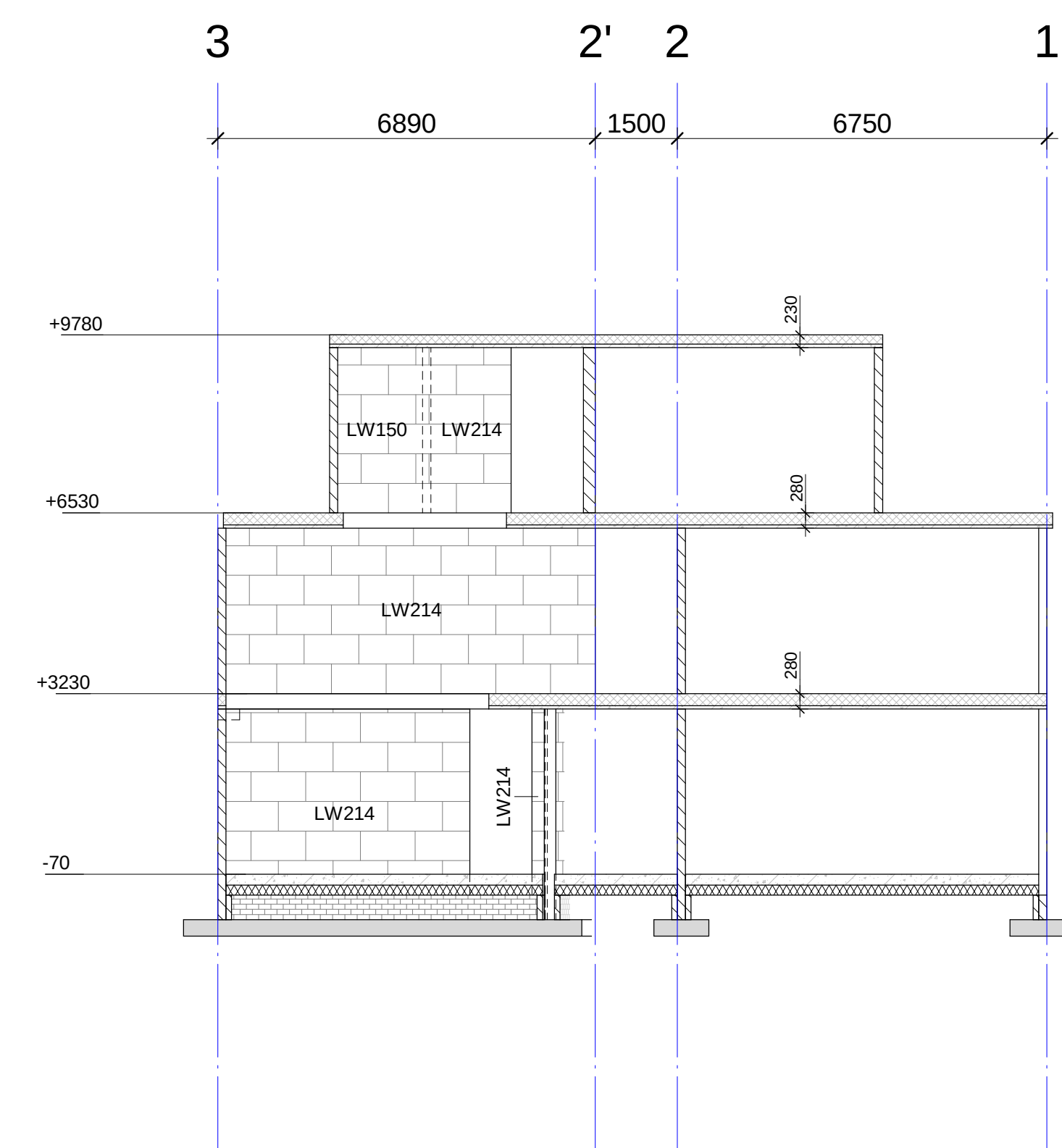
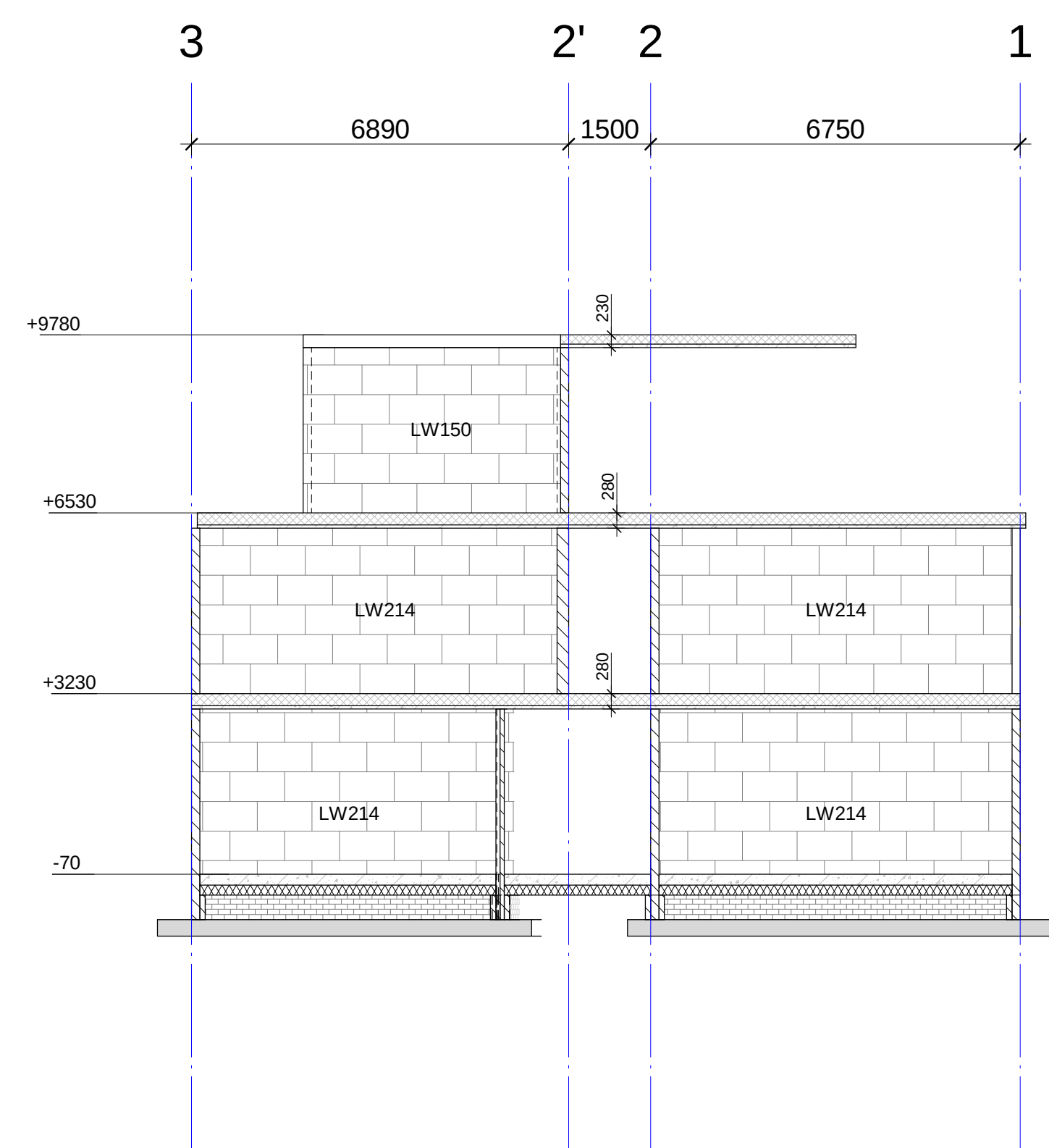
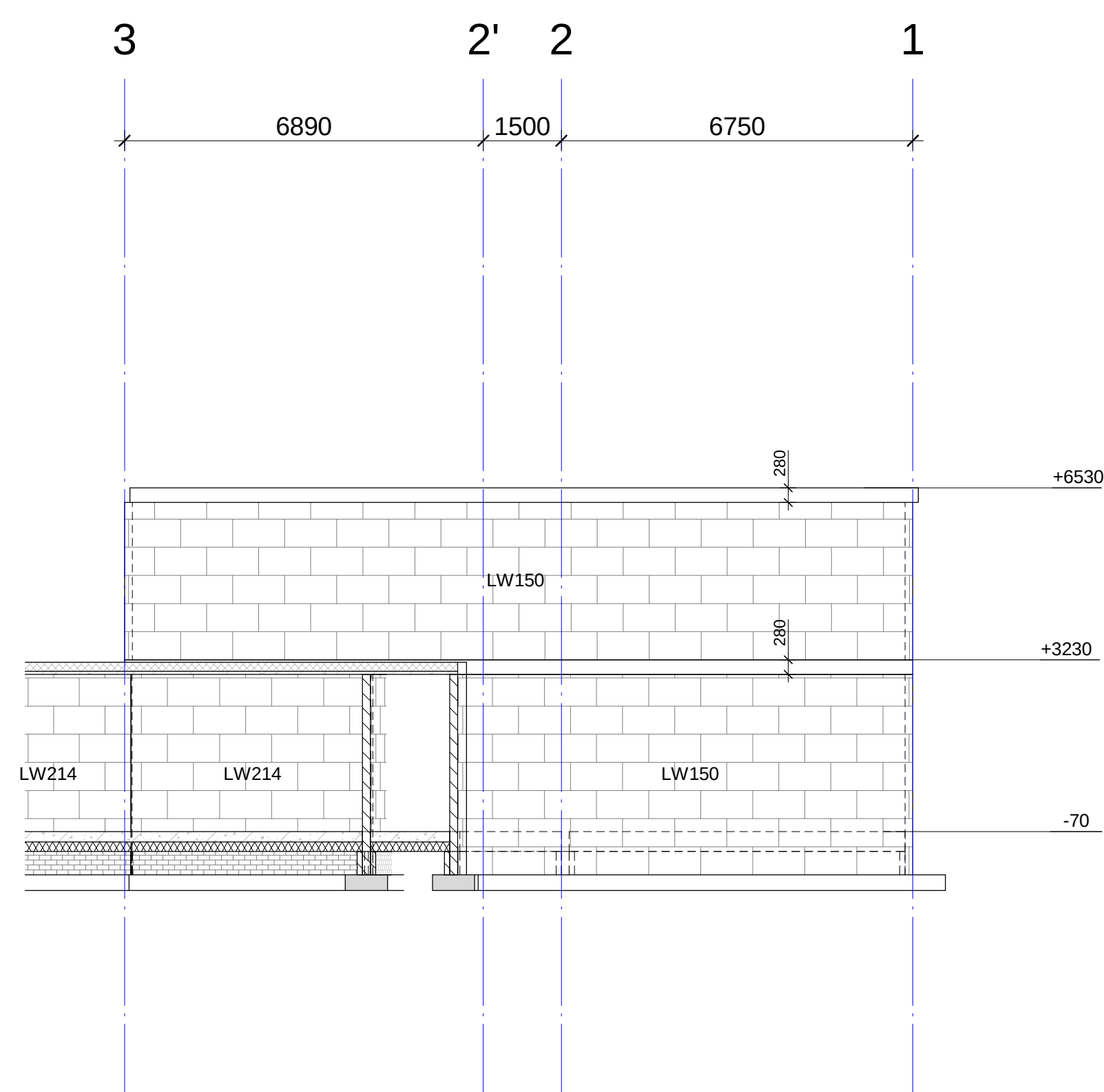
Reijneveld Engineering bv
Basiscweg 7a
3821 BR Amersfoort
Tel. : +031 (0)33 277 33 36
Email : info@reijneveld.nl
www.reijneveld.nl

Reijneveld

adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies

Project	Overrijn Katwijk	Schaal	1:100
Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.	Datum	23-04-2021
Ontwerp	Firm.Studio		
Onderdeel	aanzicht as xa t/m xi	Status	bouwaanvraag
		Werknr.	19032
		Tek. nr.	VO-09

Behoort bij ontwerpbesluit
van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Katwijk

d.d. 9-12-2021
no. 49317

Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

LW150 = kalkzandsteen dik 150, gelijmd, kwaliteit CS20
LW214 = kalkzandsteen dik 214, gelijmd, kwaliteit CS20

BB600x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 600x480
BB900x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 900x480
BB400x430 = ihwg. betonbalk (bxh) 400x430
hoogte balken inclusief vloerdikte

BK300x300 = prefab betonkolom 300x300 (betonkwaliteit C40/50)

HSB/MS = houtskeletbouwwand of metalstudwand

wandsparingen indicatief

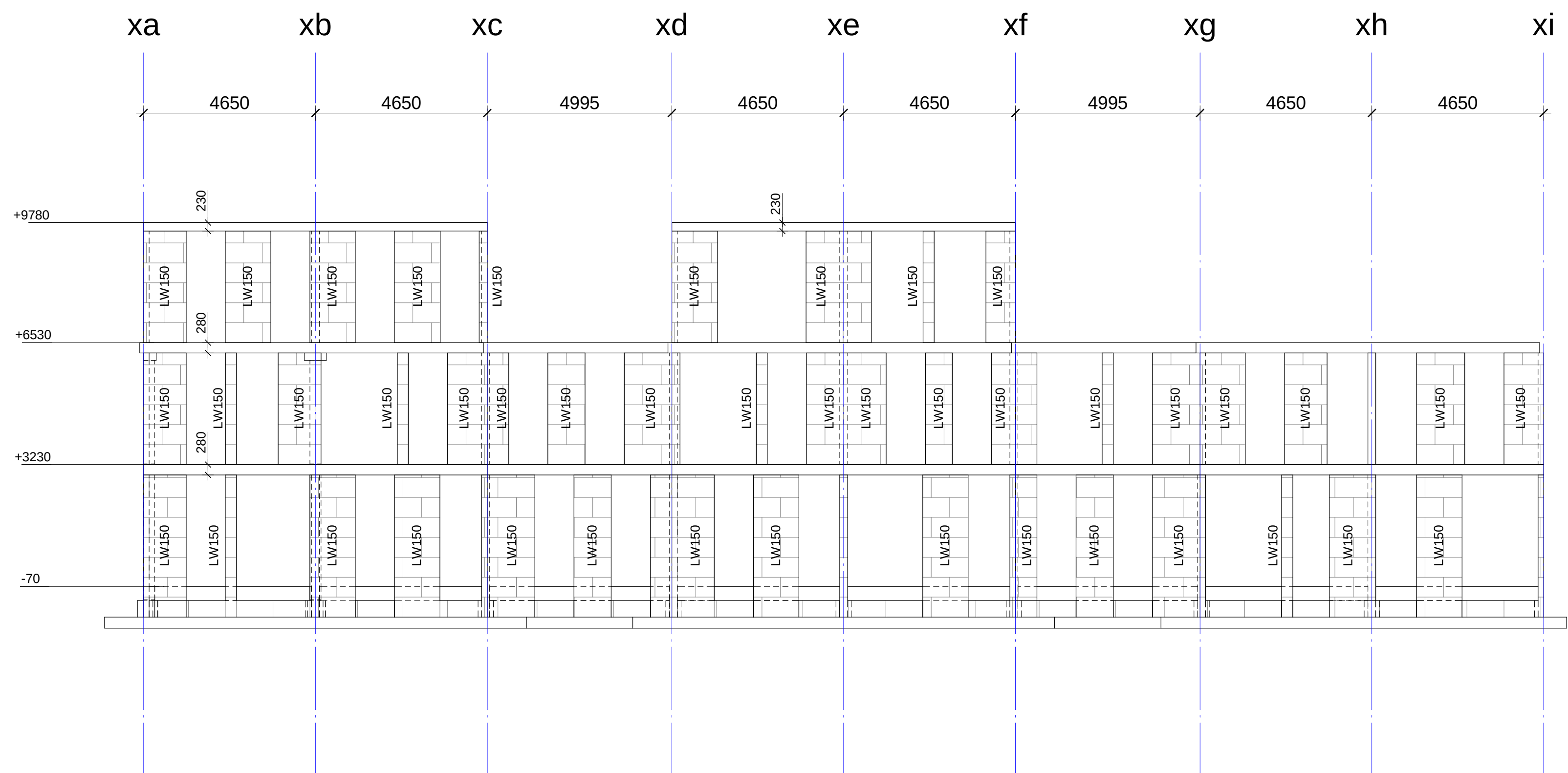
w i z i n g	E	hekening 17 60018 Ypres 04.2007088 www.afbwa.nl 09-09-2021 	
	D		
	C		
	B		
	A		
	omschrijving	datum	net

Reijnveld Engineering bv
 Basijweg 7a
 3821 BR Amersfoort
 Tel. : +031 (0)38 277 33 36
 Email: info@reijnveld.nl
www.reijnveld.nl

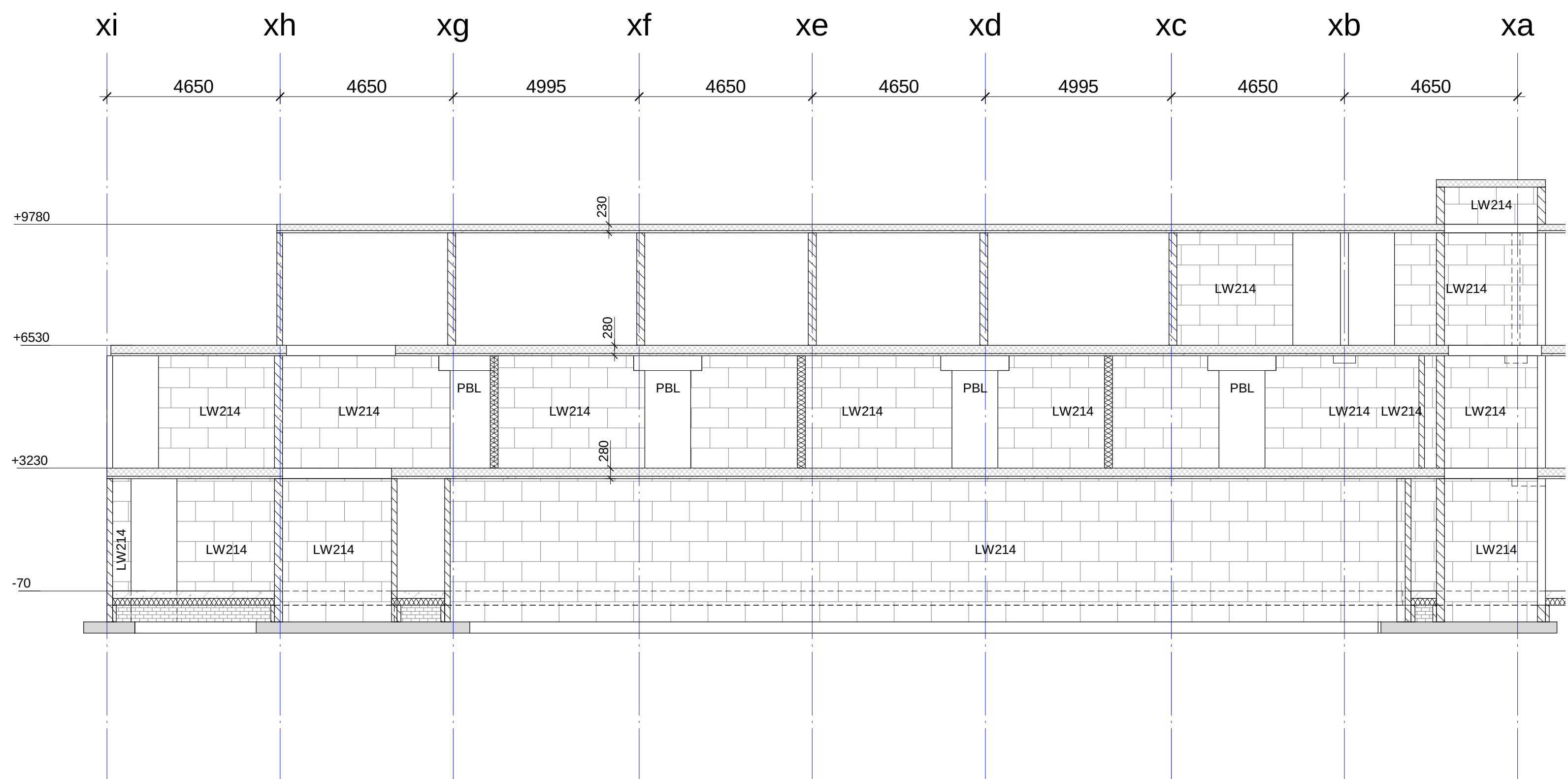

Reijnveld
 adviseurs voor beton-, hout- en staalconstructies

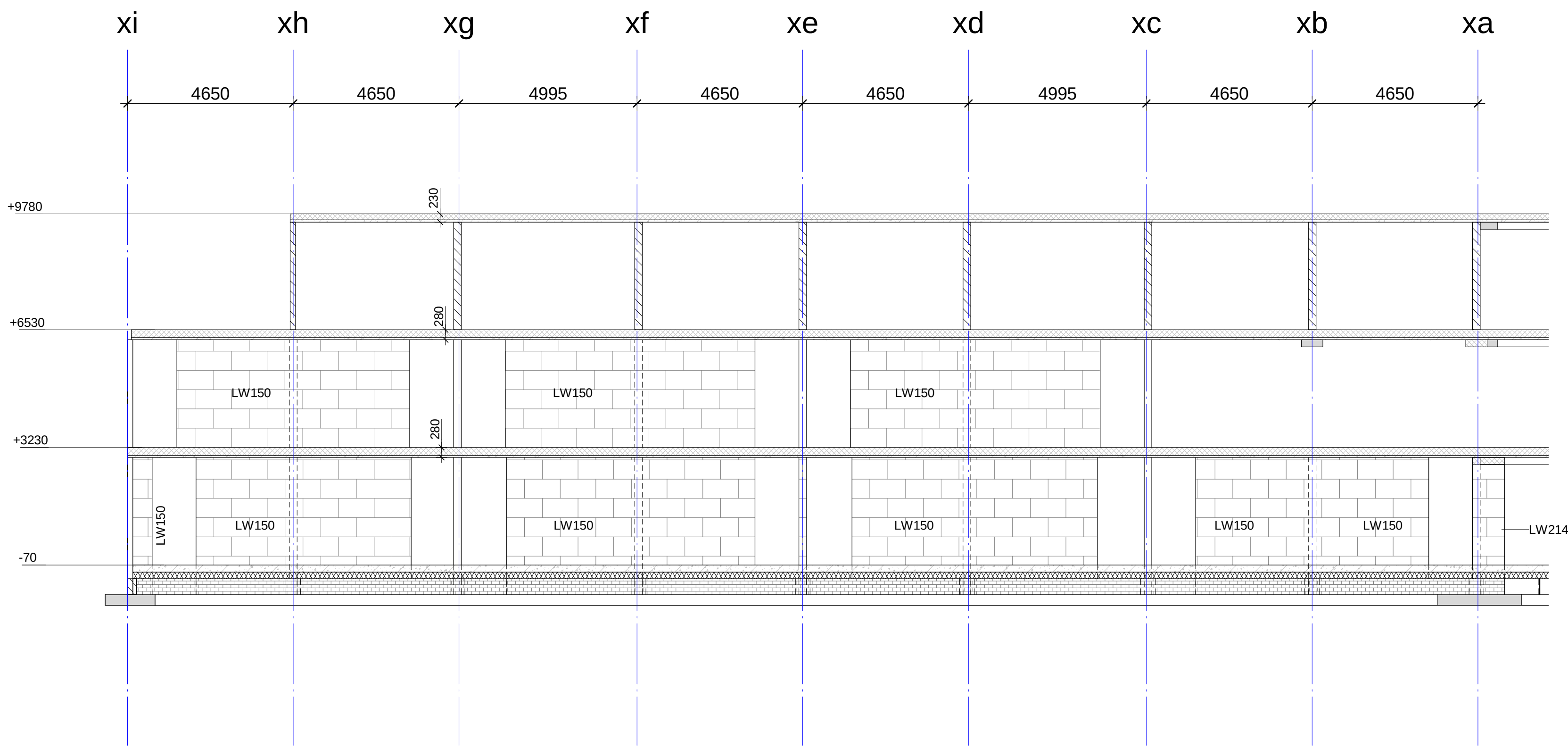
④	Project	Overrijn Katwijk	④	Schaal	1:100
	Opdrachtgever	Verdouw Advies B.V.		Datum	23-04-2021
	Ontwerp	Firm.Studio			
④	Onderdeel	aanzicht as A t/m L		Status	bouwaanvraag
				Werknr.	19032
				Tek. nr.	VO-11

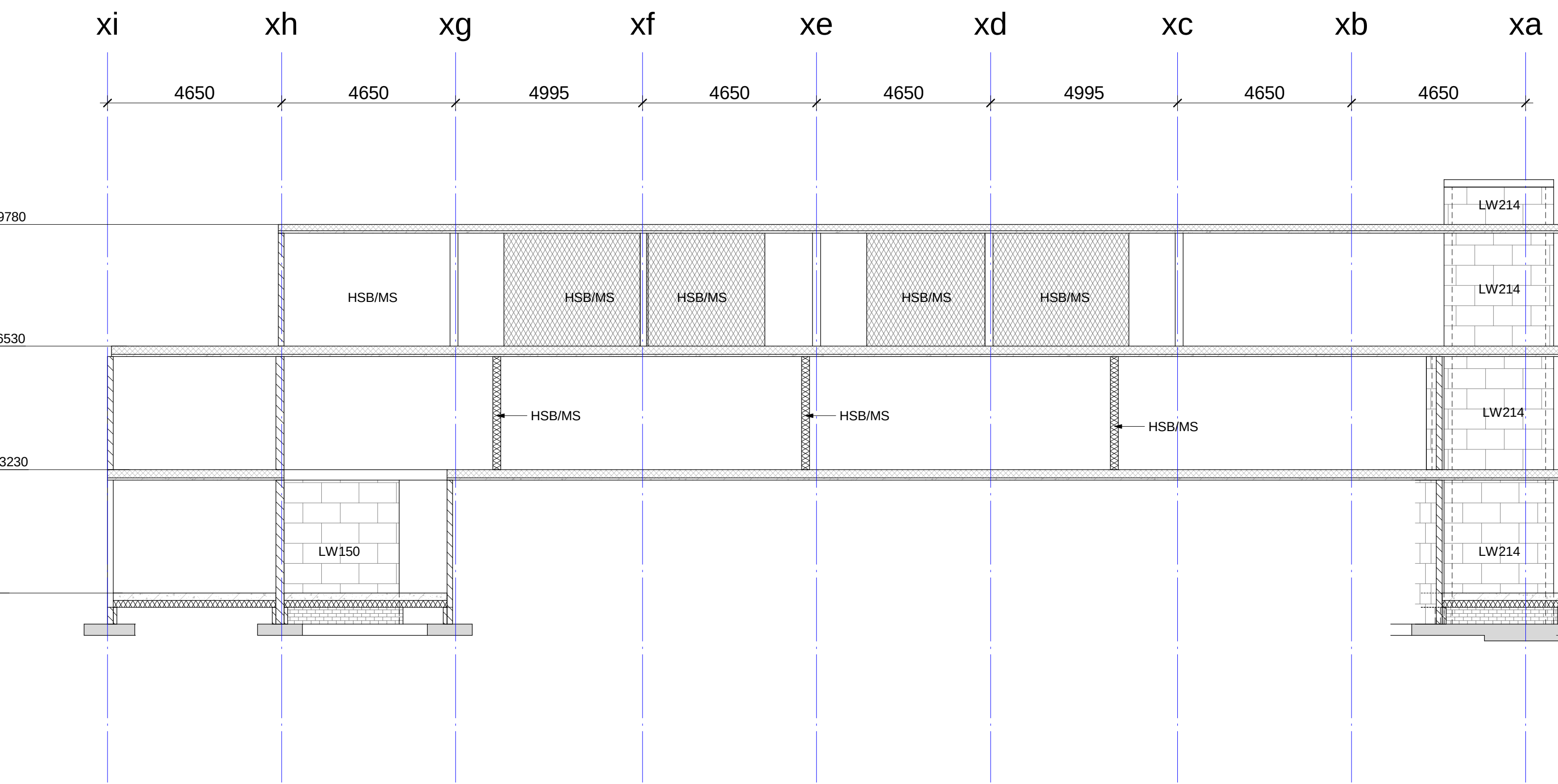
aanzicht as x1

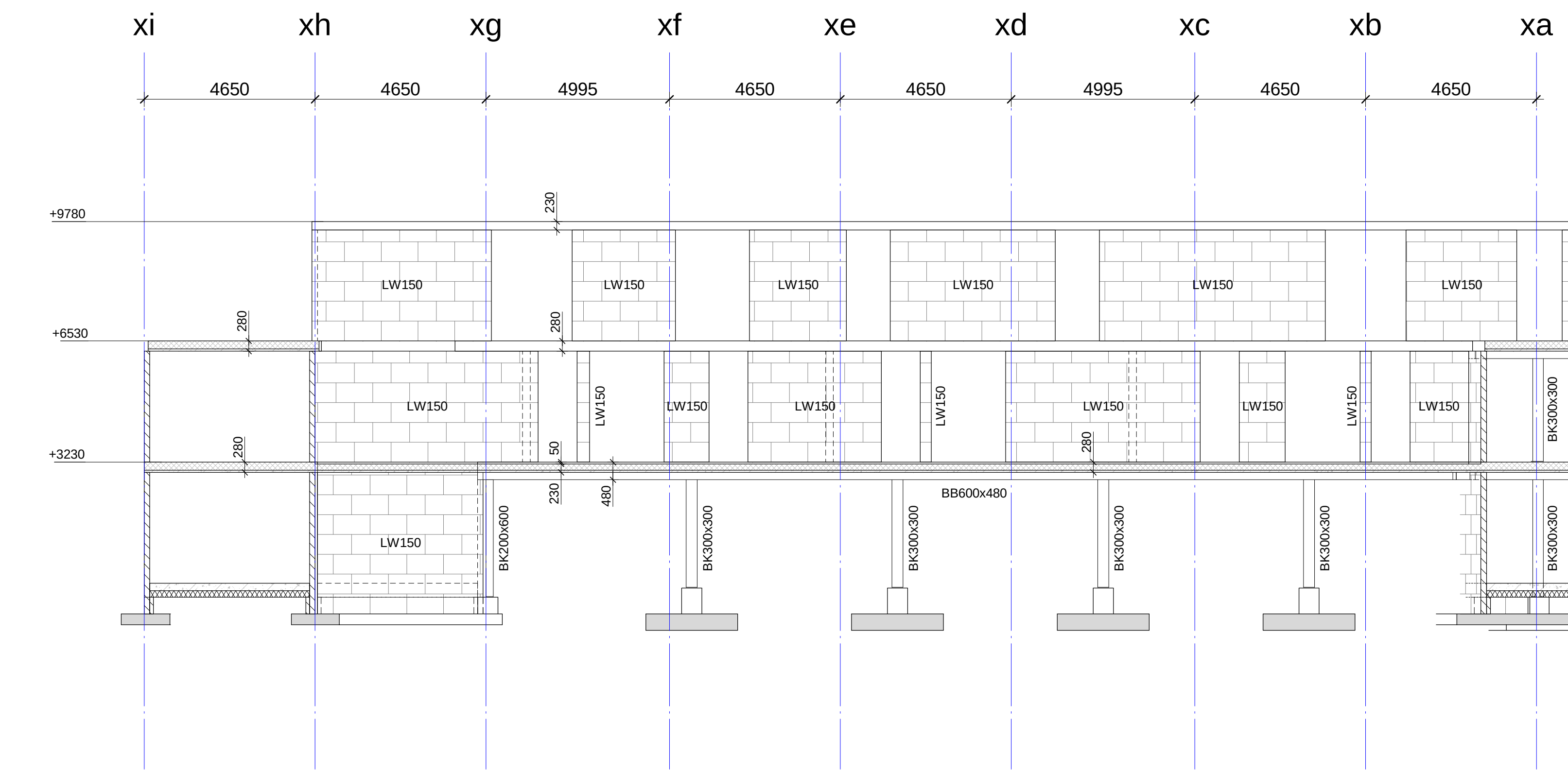
aanzicht as x2

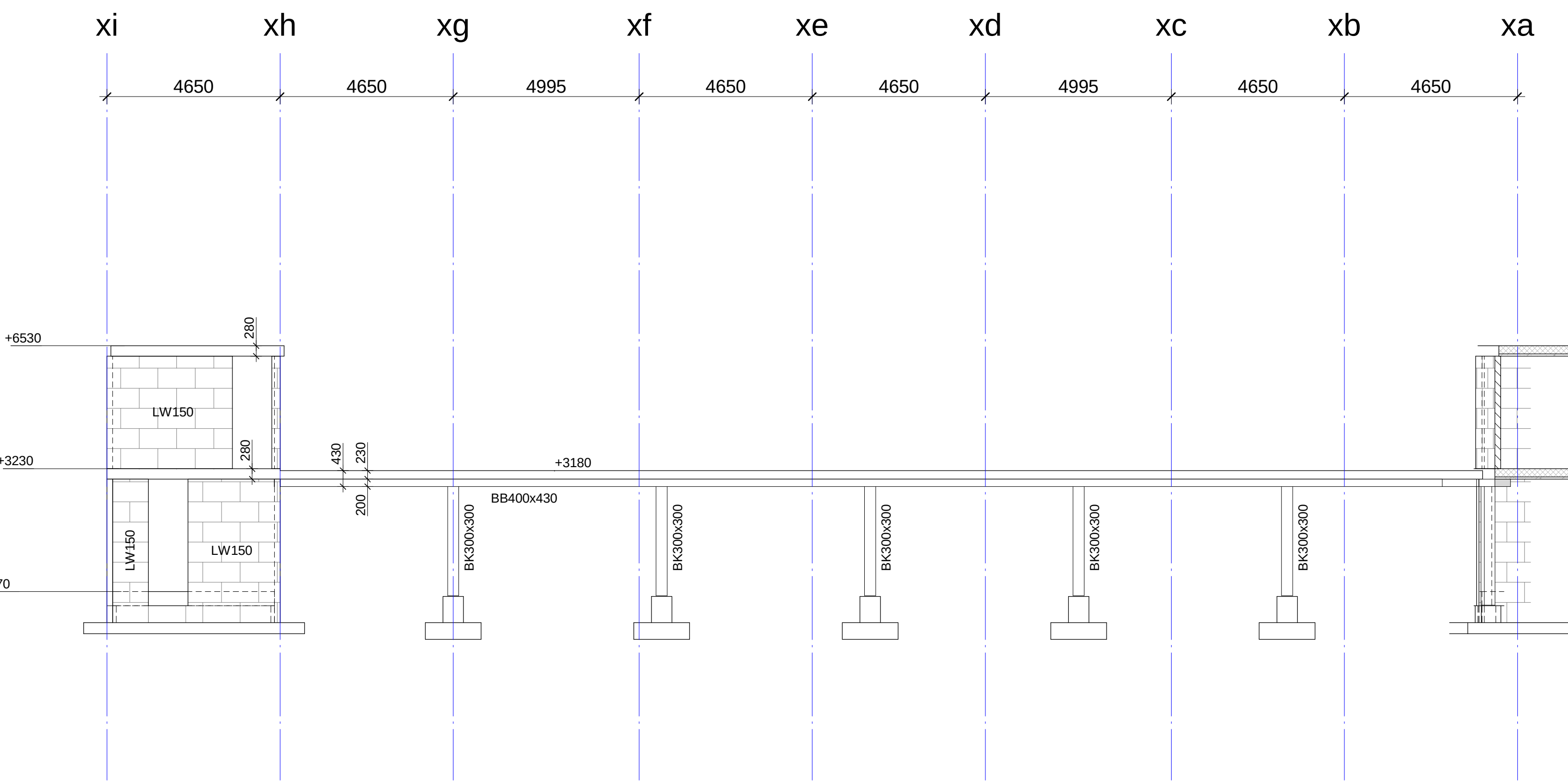
aanzicht as // x2 (tussen as x2 en x1)

aanzicht as // x3 (tussen as X3 en x2)

aanzicht as x3

aanzicht as x4

LW150 = kalkzandsteen dik 150, gelijmd, kwaliteit CS20
LW214 = kalkzandsteen dik 214, gelijmd, kwaliteit CS20

BB600x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 600x480
BB900x480 = ihwg. betonbalk (bxh) 900x480
BB400x430 = ihwg. betonbalk (bxh) 400x430
hoogte balken inclusief vloerdikte

BK300x300 = prefab betonkolom 300x300 (betonkwaliteit C40/50)
BK200x600 = prefab betonkolom 200x600 (betonkwaliteit C40/50)

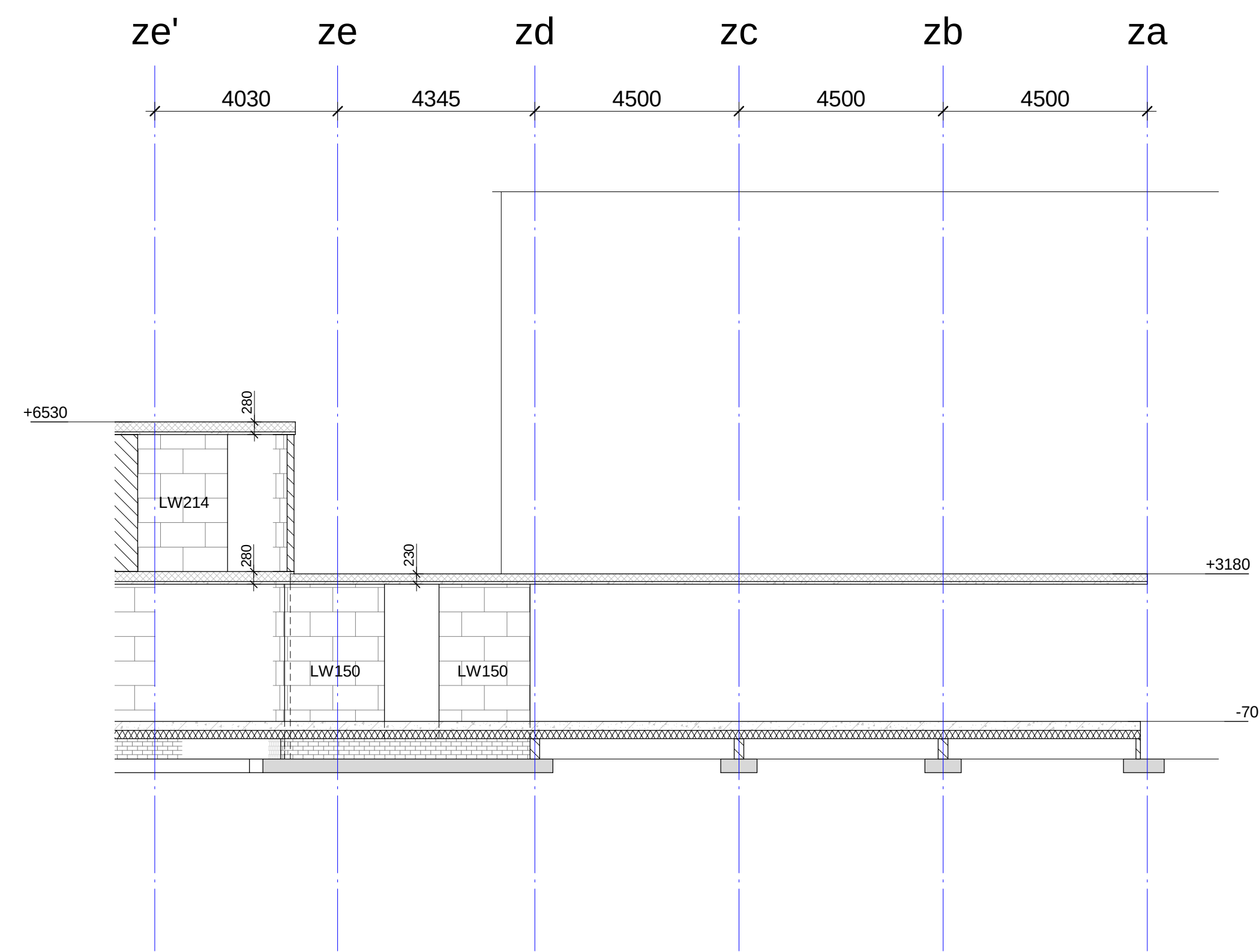
HSB/MS = houtskeletbouwwand of metalstudwand
wandsparingen indicatief

Behoort bij ontwerpbesluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Katwijk
d.d. 9-12-2021
nr. 49317

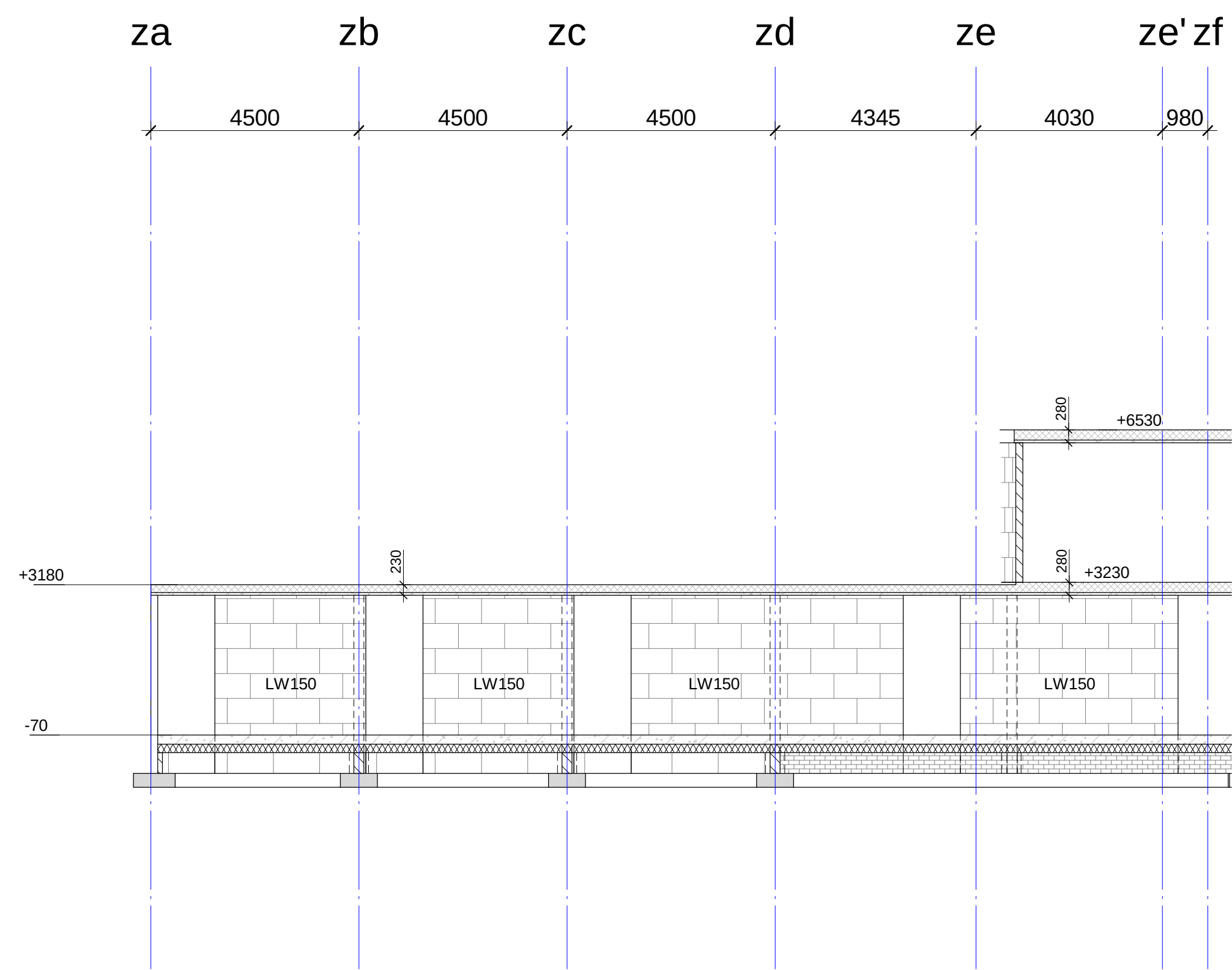
Mij bekend, clustermanager Vergunningen, Toezicht & Handhaving

R. WILLEMS Gecontroleerd
advies- en keurmerk bouwkeuring
09-09-2021

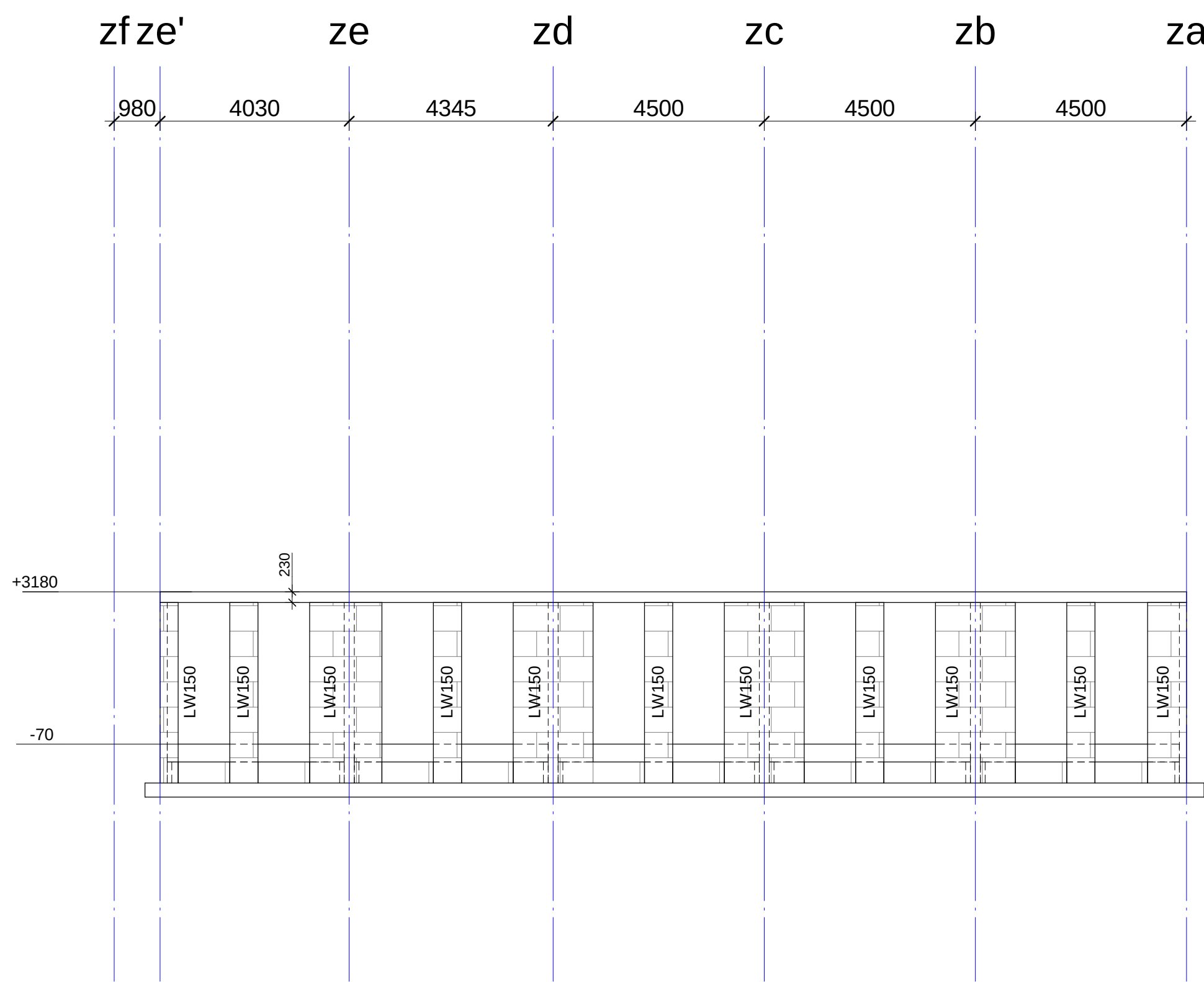
w i j z i g i n g	E			
	D			
	C			
	B			
o	A			
		omschrijving	datum	get.
e n g e n e e r i n g				
Project		Overrijn Katwijk	Schaal	1:100
Opdrachtgever		Verdouw Advies B.V.	Datum	23-04-2021
Ontwerp		Firm.Studio	Get.	RJ
Onderdeel		aanzicht as x1 t/m x4	Status	bouwaanvraag
			Werknr.	19032
			Tek. nr.	VO-08

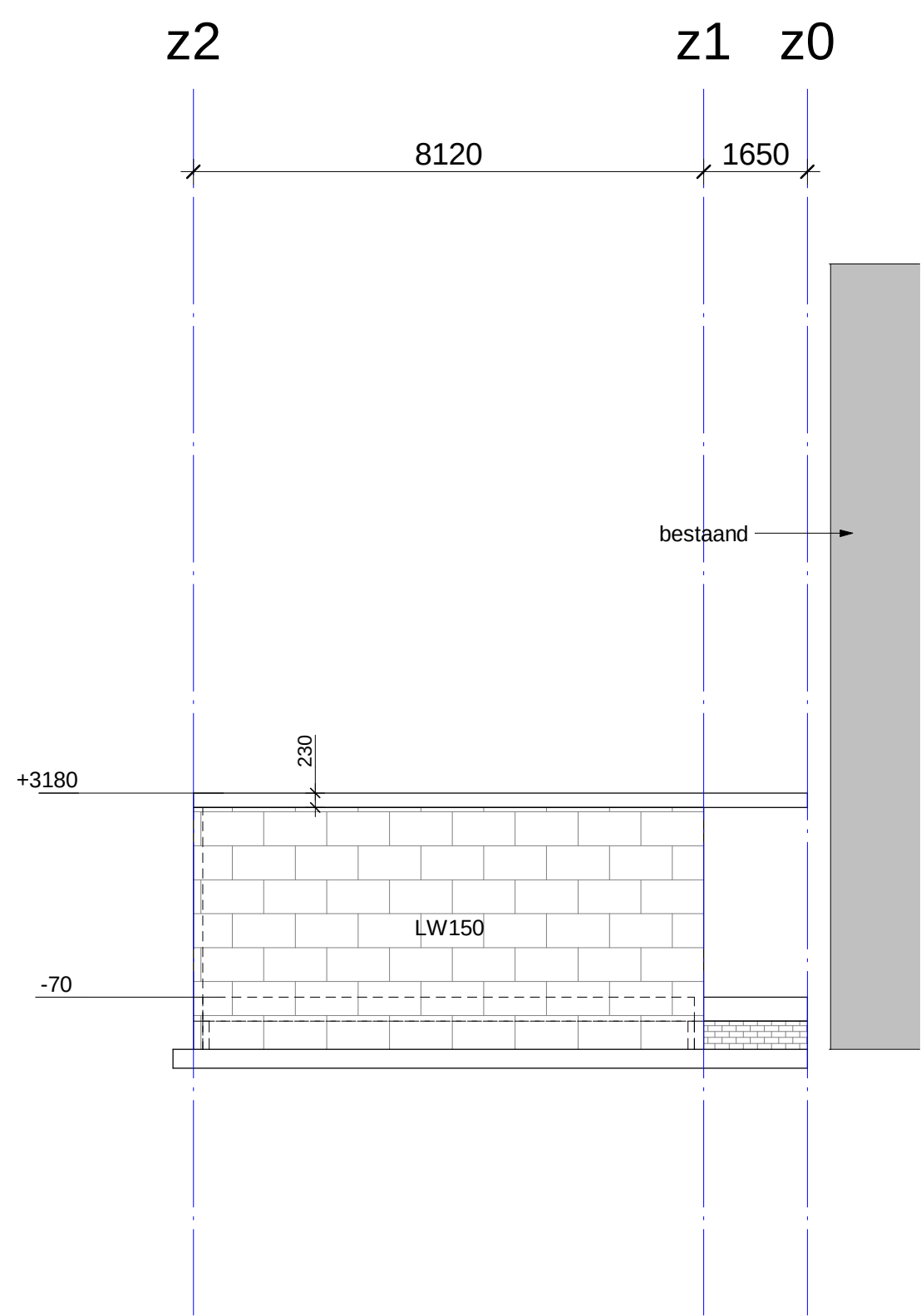
aanzicht as z0

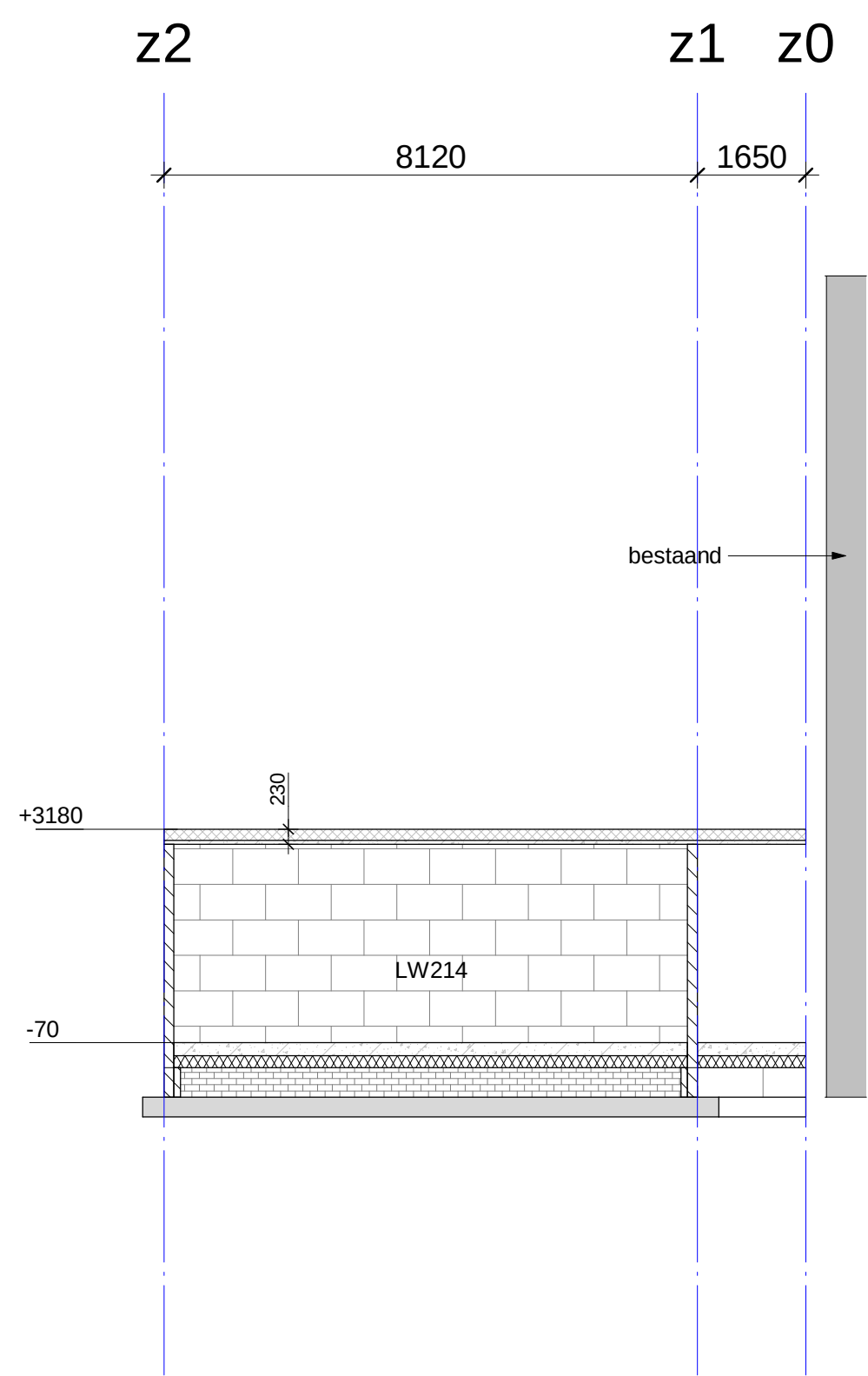
aanzicht as z1

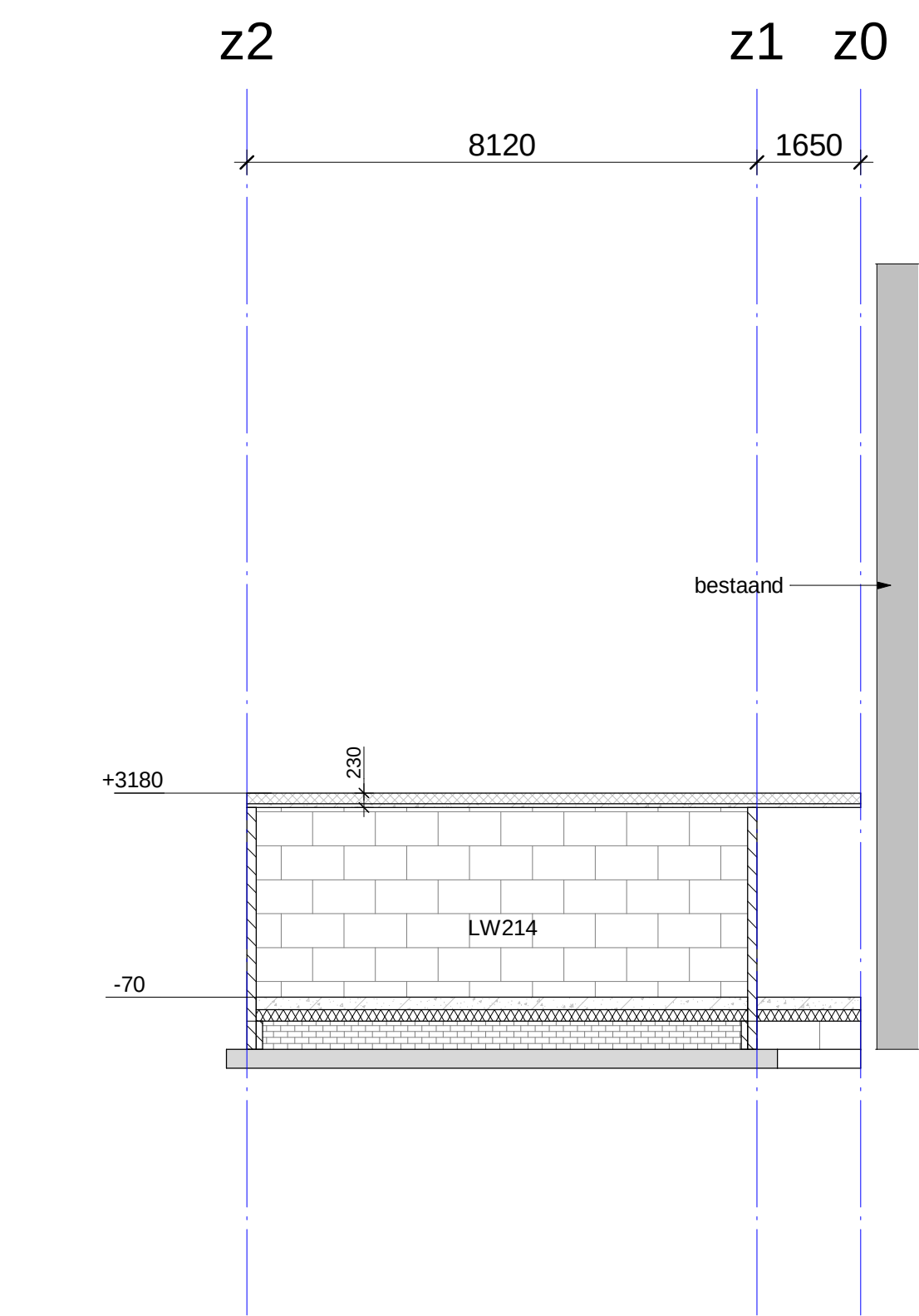
aanzicht as z2

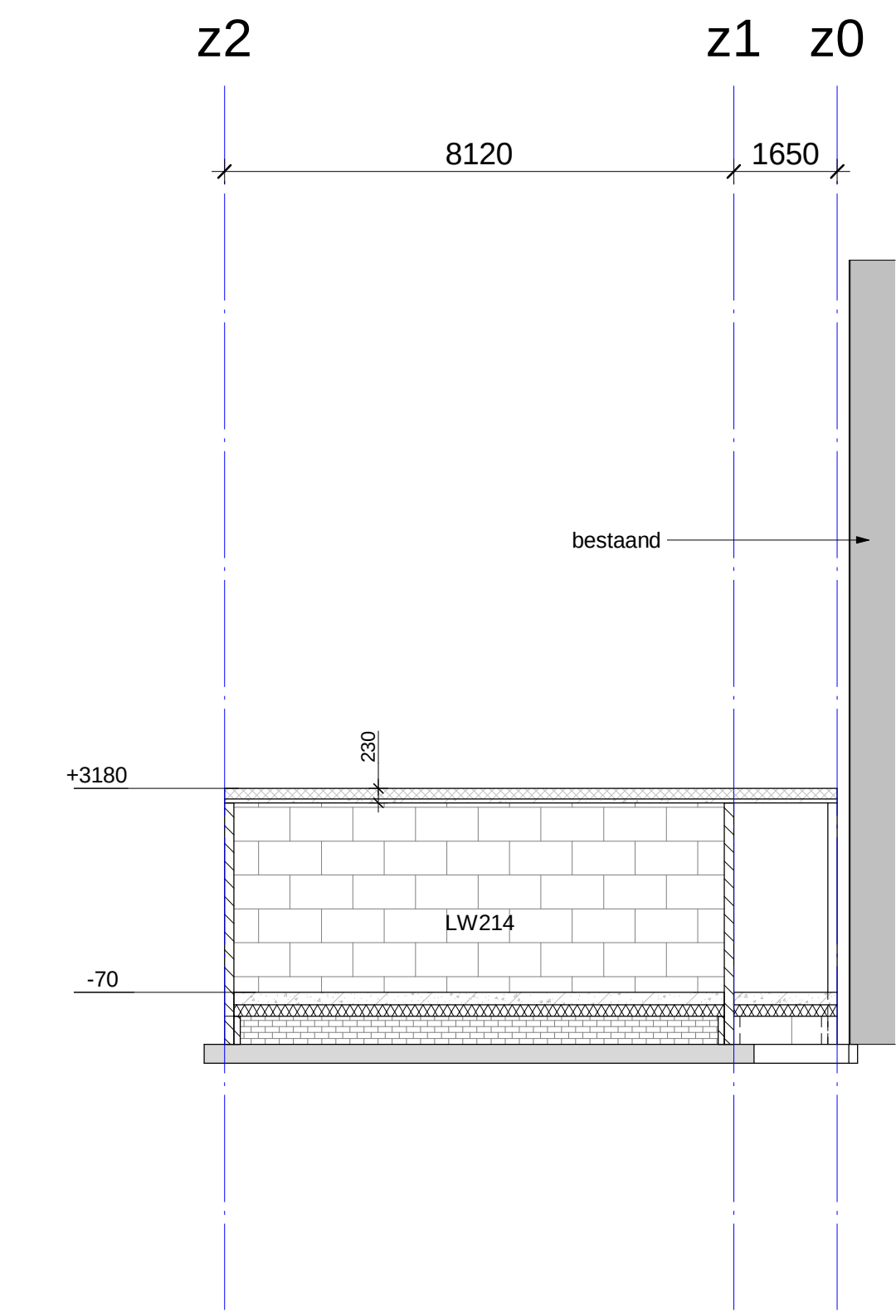
aanzicht as za

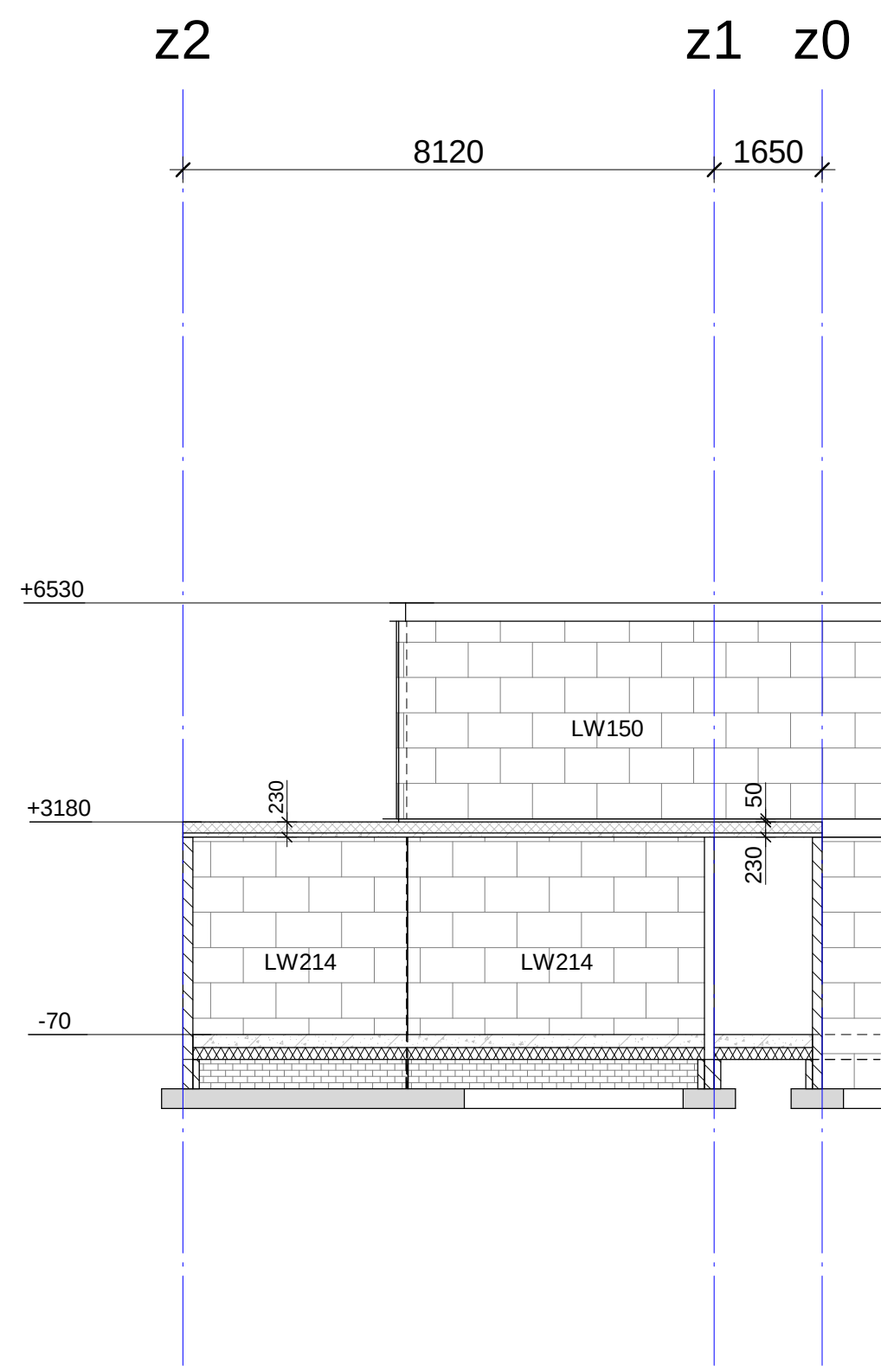
aanzicht as zb

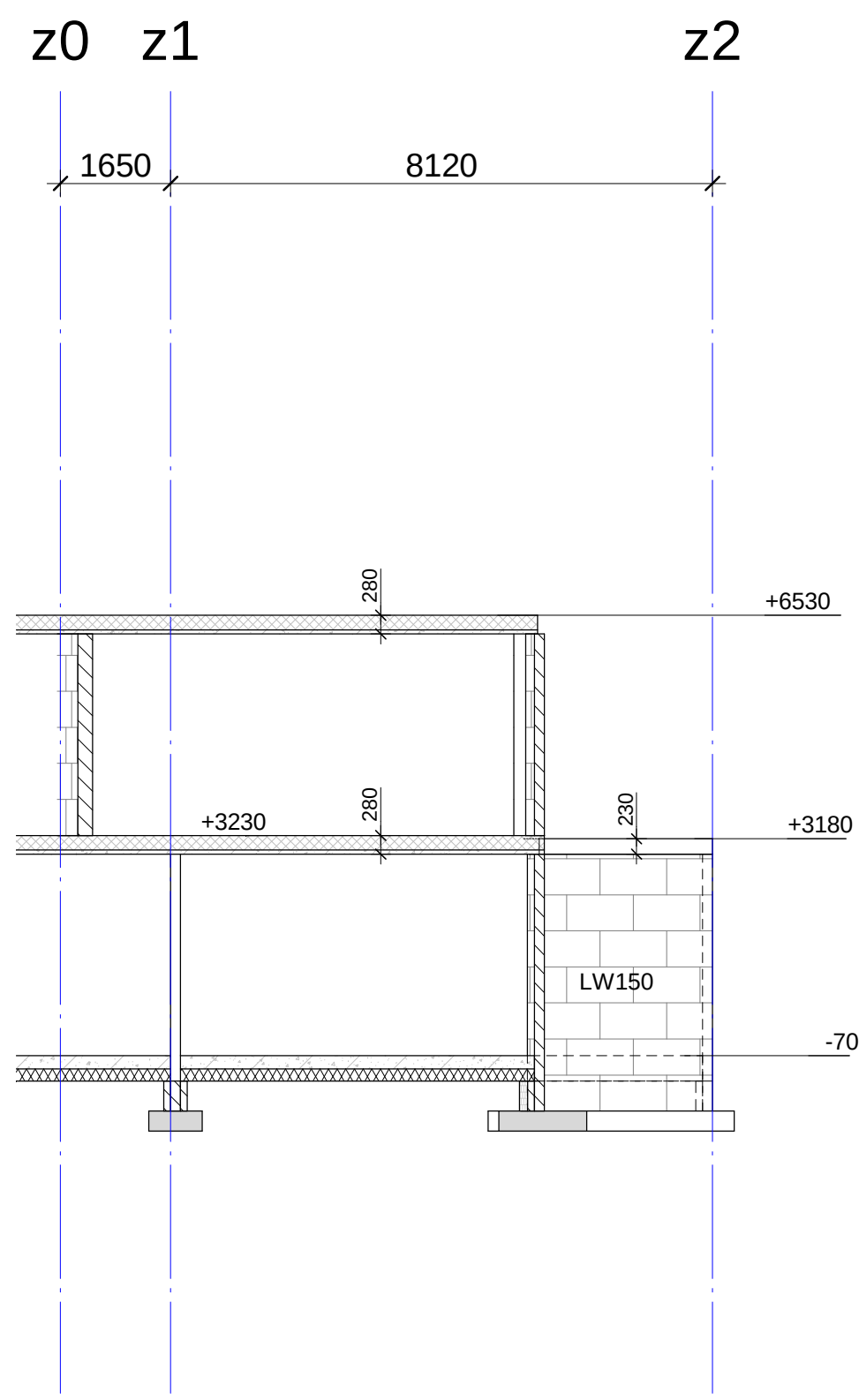
aanzicht as zc

aanzicht as zd

aanzicht as ze

aanzicht as ze'

Behoort bij ontwerpbesluit
van burgemeester en wethouders
van de gemeente Katwijk
d.d. 9-12-2021
no. 49317
Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

LW150 = kalkzandsteen dik 150, gelijmd, kwaliteit CS20
LW214 = kalkzandsteen dik 214, gelijmd, kwaliteit CS20
wandsparingen indicatief

R. WILLEMS Gecontroleerd
advies- en tekenbureau bouwkunde
Hermesweg 17 4362 ND Vissagen Tel: 0181-431763 Fax: 23070885 www.rwillems.nl
Datum: 09-09-2021 Paraf: [Signature]

wijziging	E		
	D		
	C		
	A		
omschrijving		datum	get.
Project		Overrijn Katwijk	Schaal 1:100
Opdrachtgever		Verdouw Advies B.V.	Datum 23-04-2021
Ontwerp		Firm.Studio	
Onderdeel		aanzicht as z0 t/m z2 en za t/m ze'	Status bouwaanvraag
			Werknr. 19032
			Tek. nr. VO-12

GEMEENTE KATWIJK

Afdeling Veiligheid
Team Vergunningen

Gezien d.d. 03-11-2021

algemeen	berekening lozingscapaciteit en tapwater aansluiting
project	Overrijn, Katwijk, deel nieuwbouw
bestandsnaam	4474.012.xls.jmr Lozingtabel
datum	16-4-2021

Basisafvoer van huishoudelijke lozingstoestellen conform de NTR 3216 en NEN 3215

Berekening tapeenheden conform Waterwerkblad WB 2.1.C samengestelde methode

Lozingstoestel	basisafvoer Qi l/s	TE koud water [-]	TE warm water [-]	aantal toestellen [-]	totaal afvoer l/s	totaal TE koud water [-]	totaal TE warm water [-]
mondspoelbak	0,00	0,25	0,00	0	0,00	0,00	0,00
drinkfontein	0,00	0,25	0,00	0	0,00	0,00	0,00
lekwaterafvoer condens	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
overstorttrechter	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
handwasbak met fonteinkraan kw	0,50	0,25	0,00	0	0,00	0,00	0,00
handwasbak met mengkraan	0,50	0,25	0,25	0	0,00	0,00	0,00
wastafel met fonteinkraan kw	0,50	1,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
wastafel met mengkraan	0,50	1,00	0,25	48	24,00	48,00	12,00
douche zonder opstanden spaardouche	0,50	0,50	0,50	48	24,00	24,00	24,00
douche zonder opstanden	0,50	1,00	1,000	0	0,00	0,00	0,00
bidet	0,50	1,00	0,25	0	0,00	0,00	0,00
wasautomaat (huishoudelijk gebruik)	0,75	4,00	0,00	6	4,50	24,00	0,00
vaatwasmachine (huishoudelijk gebruik)	0,75	4,00	0,00	3	2,25	12,00	0,00
urinoir	0,75	0,25	0,00	0	0,00	0,00	0,00
vloerput aanluitdiameter 40 mm	0,75	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
voetenwasbak (1 kraan)	0,75	1,00	0,25	0	0,00	0,00	0,00
keukengootsteenbak (enkel en dubbel)	0,75	4,00	1,00	3	2,25	12,00	3,00
uijstortgootsteen kw	0,75	4,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
uijstortgootsteen mengkraan	0,75	4,00	1,00	3	2,25	12,00	3,00
badkuip	1,00	9,00	4,00	0	0,00	0,00	0,00
douche met opstanden spaardouche	1,00	0,50	0,50	0	0,00	0,00	0,00
douche-inrichting met opstanden	1,00	1,00	1,00	0	0,00	0,00	0,00
spoelbak groter dan 30 liter kw	1,00	4,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
spoelbak groter dan 30 liter mengkraan	1,00	4,00	4,00	0	0,00	0,00	0,00
wasfontein max. 8 personen	1,00	1,00	0,25	0	0,00	0,00	0,00
vloerput aanluitdiameter 50 mm	1,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
wasfontein groter dan 8 personen	1,50	1,00	0,25	0	0,00	0,00	0,00
vloerput aanluitdiameter 70 mm	1,50	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
closet	2,00	0,25	0,00	48	96,00	12,00	0,00
vloerput aanluitdiameter 100 mm	2,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
afzuigcloset	2,50	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
bedpanspoeler	2,50	108,00	108,00	0	0,00	0,00	0,00
sloophopper	2,50	16,00	16,00	0	0,00	0,00	0,00
tapkraan 1/2"	0,00	4,00	1,00	3	0,00	12,00	3,00
brandslanghaspel	0,00	20,00	0,00	6	0,00	120,00	0,00
Totaal					155,25	276,00	45,00

aantal (gebouw, woningen):

1

155,25

276,00

Gelijktijdigheidscoëfficiënt (p):	0,5 [-]
Afvoerfactor (s)	1,00 [-]
Q _a (samengesteld afvoer)	6,23 l/s
diameter standleiding minimaal	125 mm
q _v brandslanghaspels	0,91 l/s
q _v overige tapeenheden	1,04 l/s

3,73 m3/hr

type gebouw	Gelijktijdigheidscoëfficiënt (p)
woningen	0,5
school/kantoor	0,7
hotel/restaurant	0,7
ziekenhuis	0,7
laboratorium	1,2

Behoort bij
ontwerpbe
sluit van
burgemees
ter en
wethouder
s
van de
gemeente
Katwijk

d.d.
9-12-2021
no. 49317

Mij
bekend,
clusterman
ager
Vergunnin
gen,
Toezicht
& Handha
ving

GEMEENTE KATWIJK

Afdeling Veiligheid
Team Vergunningen

Gezien

d.d. 03-11-2021

Rapport 21910167.R02

Nieuwbouw en transformatie monumentaal woonzorggebouw Overrijn 8 te Katwijk

- Bouwbesluitberekeningen -

Behoort bij ontwerpbesluit
van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Katwijk

d.d. 9-12-2021
no. 49317

Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

Rapport 21910167.R02

Nieuwbouw en transformatie monumentaal woonzorggebouw Overrijn 8 te Katwijk

- Bouwbesluitberekeningen -

Datum: 28 april 2021

Opdrachtgever: Dev_real estate
Westdam 3G
3441 GA Woerden

Noorman Hendriks Partners BV

Hoofdvestiging en postadres Vestiging Apeldoorn
Paterswoldseweg 808 Laan van Westenenk 162
9728 BM Groningen 7336 AV Apeldoorn

T 050 525 09 92
E info@noormanadvies.nl
I www.noormanadvies.nl

Bank rek.nr.
NL05 INGB 0005 9657 21
BTW NL008482627.B01

Inhoud

1 	Inleiding	5
2 	Uitgangspunten	5
2.1	Tekeningen	5
2.2	Beoordelingskader	6
2.3	Gebruiksfuncties	6
3 	Geluid van buiten	7
3.1	Eisen Bouwbesluit	7
3.2	Geluidbelasting	7
3.3	Bouwkundige voorzieningen	7
3.4	Gerealiseerde gevelgeluidwering	8
4 	Installatiegeluid	9
4.1	Eisen Bouwbesluit	9
4.2	Randvoorwaarden te realiseren situatie	9
5 	Interne geluidisolatie	11
5.1	Eisen Bouwbesluit	11
5.2	Te realiseren situatie, nieuwbouw	12
5.3	Te realiseren situatie, bestaande bouw	13
6 	Nagalmtijd gemeenschappelijke verkeersruimten	15
6.1	Eisen Bouwbesluit	15
6.2	Te realiseren situatie	15
7 	Spuiventilatie	16
7.1	Eisen Bouwbesluit	16
7.2	Berekening	16
8 	Daglicht	17
8.1	Eisen Bouwbesluit	17
8.2	Berekening	17
9 	Energiezuinigheid (nieuwbouw)	18
9.1	Eisen Bouwbesluit	18

9.2	Uitgangspunten BENG-berekening	18
9.3	Berekening BENG-indicatoren	21
10 	Energiezuinigheid (bestaande bouw)	21
10.1	Eisen Bouwbesluit	21
10.2	Beoordeling	22

Figuren

- 1 Situatie
- 2 Overzicht voorzieningen
 - 2.1 begane grond
 - 2.2 eerste verdieping
 - 2.3 tweede verdieping
 - 2.4 gevels nieuwbouw
 - 2.5 gevels bestaand
- 3 Overzicht thermische schil
 - 3.1 begane grond
 - 3.2 eerste verdieping
 - 3.3 tweede verdieping

Bijlagen

- 1 Overzicht geluidbelasting
- 2 Berekening spuiventilatie
 - 2.1 nieuwbouw
 - 2.2 bestaand
- 3 Berekening equivalente daglichttoetreding
 - 3.1 nieuwbouw
 - 3.2 bestaand
- 4 Berekening energiezuinigheid (BENG)

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem/haar worden gebruikt voor het doel waarvoor het is opgesteld. Niets uit dit document mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en/of van Noorman Bouw- en milieu-advies. Kwaliteit en verbetering van product en proces zijn bij Noorman Bouw- en milieu-advies gewaarborgd middels een kwaliteitsmanagementsysteem volgens NEN-EN-ISO 9001:2015.

1 | Inleiding

In opdracht van Dev_real estate is het ontwerp voor een woonzorggebouw in het monumentale gebouw aan de Overrijn 8 te Katwijk 8 getoetst aan de eisen uit het Bouwbesluit met betrekking tot de volgende bouwfysische aspecten:

- bescherming tegen geluid van buiten en van installaties;
- beperking van galm;
- geluidisolatie tussen de woonfuncties onderling;
- spuiventilatie & daglicht;
- energiezuinigheid (BENG).

Het bestaande gebouw wordt gerenoveerd en naast het gebouw wordt een deel nieuwbouw gerealiseerd. Beide delen zullen bestaan uit drie bouwlagen met woonzorgeenheden, gezamenlijke woonkamers en algemene ruimten met ondersteunende functies.

De genoemde bouwfysische aspecten komen in dit rapport als hoofdstukken terug. In ieder hoofdstuk c.q. paragraaf is eerst ingegaan op de van toepassing zijnde regelgeving, waarna de uitwerking voor dit bouwplan volgt.

2 | Uitgangspunten

2.1 Tekeningen

Het rapport is gebaseerd op de door Firm.studio onder projectnummer 1839 gemaakte tekeningen:

• PLG-N/T-n001,	plattegrond begane grond,	d.d. 23-04-2021;
• PLG-N/T-n101,	plattegrond 1 ^e verdieping,	d.d. 23-04-2021;
• PLG-N/T-n201,	plattegrond 2 ^e verdieping,	d.d. 23-04-2021;
• GVL-N-n001,	gevels nieuwbouw,	d.d. 23-04-2021;
• KOZ-N-001,	kozijnstaat nieuwbouw,	d.d. 23-04-2021;
• DRS-N-n001,	doorsnede nieuwbouw,	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-n001,	doorsnedes bouwdeel HI (nieuw),	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-n002,	doorsnedes bouwdeel HI (nieuw),	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-n003,	doorsnedes bouwdeel HI (nieuw),	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-b001,	doorsnedes bouwdeel HI (bestaand),	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-b002,	doorsnedes bouwdeel HI (bestaand),	d.d. 23-04-2021;
• DRS-HI-b003,	doorsnedes bouwdeel HI (bestaand),	d.d. 23-04-2021;
• SIT-T-n001,	situatie (nieuw),	d.d. 05-01-2021.

De bovengenoemde tekeningen zijn als onderlegger gebruikt voor de bij dit rapport gevoegde figuren 1 t/m 3.3.

2.2 Beoordelingskader

De nieuwbouwvleugel in het bouwplan dient te voldoen aan de nieuwbouweisen van het Bouwbesluit 2012.

De transformatie van het bestaande gebouw betreft een functiewijziging. Voor het bepalen van het beoordelingskader dient de volgende werkwijze te worden aangehouden:

- het te wijzigen deel van het gebouw krijgt de nieuwe gebruiksfunctie;
- voor de nieuwe gebruiksfunctie wordt nagegaan of wordt voldaan aan de in het Bouwbesluit 2012 opgenomen voorschriften voor bestaande bouw;
- als dit het geval is dan kan de nieuwe gebruiksfunctie als zodanig in gebruik worden genomen en zijn verdere aanpassingen niet benodigd;
- als dit niet het geval is en/of er andere veranderingen nodig zijn dan moet er worden verbouwd en zijn de verbouwvoorschriften uit het Bouwbesluit van toepassing. Hiervoor geldt het volgende:
 - er moet worden uitgegaan van de verbouwvoorschriften als deze als zodanig zijn vastgelegd in de betreffende afdeling of
 - er moet worden uitgegaan van de nieuwbouwvoorschriften als voor het desbetreffende artikel geen verbouwvoorschriften zijn gegeven.

Voor de verbouwvoorschriften geldt voor de bouwkundige voorzieningen veelal het rechte niveau, wat gelijk is aan het niveau waarvoor bij realisatie of een latere verbouwing vergunning is verleend.

2.3 Gebruiksfuncties

De nieuwbouw wordt beschouwd als drie woonfuncties (één woonfunctie per bouwlaag) bestemd voor zorg (> 500 m²). Het te transformeren deel wordt beschouwd als één woonfunctie (bestemd voor zorg (> 500 m²). Het woonzorggebouw is als geheel (bestaand en nieuw) bedoeld voor bewoning in groepsverband. Alle wooneenheden zijn voorzien van eigen sanitair (badkamer met douche en toilet) maar hebben geen eigen kookgelegenheid. Daarmee is er geen sprake van zelfstandige woonfuncties. In het gebouw zijn gezamenlijke woonkamers aanwezig en er zijn ruimten aanwezig met algemene voorzieningen.

Het gehele woonzorggebouw valt hiermee onder de gebruikscategorie “groepszorgwoning met 24 uren-zorg”.

In het gebouw komen aanvullend andere gebruiksfuncties voor als nevenfunctie van een woonfunctie. Dit geldt voor ondersteunende ruimten zoals kantoorruimten (kantoorfunctie), activiteitenruimten en spreekkamers (bijeenkomstfuncties), slaapwachten (logiesfunctie) en techniekruimten en bergingen (overige gebruiksfuncties).

3 | Geluid van buiten

3.1 Eisen Bouwbesluit

Op grond van afdeling 3.1 van het Bouwbesluit 2012 dienen woongebouwen te worden beschermd tegen geluid van buiten. De geluidbelaste gevels van nieuw te realiseren woonfuncties moeten, uitgaande van de gecumuleerde geluidbelasting, een karakteristieke gevelgeluidwering hebben van:

- $G_{A;k} \geq (L_{den} \text{ geluidbelasting}) - 33 \text{ dB}$ voor verblijfsgebieden en
- $G_{A;k} \geq (L_{den} \text{ geluidbelasting}) - 35 \text{ dB}$ voor verblijfsruimten,

met een minimum van 20 dB [= minimumeis standaard gevels]. Voor bestaande bouw zijn er geen eisen, voor de te verbouwen gebouwdelen geldt dat het bestaande niveau niet mag verslechteren.

3.2 Geluidbelasting

Een overzicht van de geluidbelasting ter plaatse van de gevels van de nieuwbouw is weergegeven in bijlage 1 (bron: Atlas Leefomgeving). Hieruit blijkt dat de geluidbelasting ten hoogste $L_{den} = 55 \text{ dB}$ (excl. aftrek artikel 110g Wet geluidhinder) bedraagt. De te realiseren karakteristieke gevelgeluidwering moet daarmee 22 dB bedragen.

3.3 Bouwkundige voorzieningen

Gesloten geveldelen

De gesloten geveldelen van het gebouw worden uitgevoerd als traditionele spouwmuur, bestaande uit 150 mm kalkzandsteen, 140 mm thermische isolatie, luchtspouw en 50 of 100 mm metselwerk. Hiermee wordt een isolatiewaarde van $R_A \geq 51 \text{ dB(A)}$ voor wegverkeer gerealiseerd.

Platdak

Het platdak wordt opgebouwd met een dakvloer van ten minste 230 mm beton met afschotisolatie. Hiermee wordt een isolatiewaarde van $R_A \geq 48 \text{ dB(A)}$ voor wegverkeer gerealiseerd. Met de beoogde opbouw wordt voldoende massa gerealiseerd.

Beglazing

In de berekeningen is uitgegaan van standaard HR⁺⁺ dubbel glas met een isolatiewaarde $R_A \geq 28$ dB(A) voor wegverkeer. Elke beglazing met opbouw 4-15-5 is hierbij toepasbaar.

Kier- en naaddichting

De te openen ramen en deuren in de gevels worden uitgevoerd met aluminium kozijnen en worden standaard voorzien van dubbele kierdichting en knevelende meerpuntssluitingen. De indrukking van de dichtingsprofielen dient ten minste 3,5 mm te bedragen. Hiermee wordt een isolatiewaarde van $R_A \geq 45$ dB(A) voor wegverkeer gerealiseerd. De deuren dienen daarnaast te worden voorzien van een dubbele aanslag rondom.

Verder gelden voor de kierdichting de volgende eisen:

- Kierdichtingen moeten worden gerealiseerd met ingelaten duurzame kunststof- of rubberprofielen. De profielen dienen rondom aan te sluiten. Lasverbindingen van afdichtingsprofielen moeten zonder spanning op de profielen worden gemaakt.
- Niet in groeven aangebrachte tochtweringsprofielen dienen in verstek te worden gezaagd en onderling te worden aangesloten. Het sluitmechanisme van de bewegende delen mag de tochtweringsprofielen niet onderbreken.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het afhangen van de bewegende delen. Daarbij kan het gebruik van na-stelbare scharnieren en sluitpennen nodig zijn.

Bij de op elkaar aansluitende vaste bouwdelen dient met een elastisch blijvende kit en/of schuimband een goede naaddichting te worden aangebracht (check kozijnranden en de aansluiting gevel – dak). De afdichting dient rond de kozijnen met opdeklatten te worden afgewerkt.

Ventilatievoorzieningen

De wooneenheden worden voorzien van mechanische toe- en afvoer van ventilatielucht en dit heeft geen invloed op de gevelgeluidwering.

3.4 Gerealiseerde gevelgeluidwering

Nieuwbouw

Op basis van de in paragraaf 3.3 aangegeven bouwkundige uitgangspunten wordt zonder het treffen van aanvullende voorziening reeds voldaan aan de te realiseren karakteristieke gevelgeluidwering $G_{A;k} \geq 22$ dB. Nadere berekeningen ter bepaling van de gevelgeluidwering zijn hiertoe niet noodzakelijk.

Bestaande bouw

De gevel van het bestaande gebouw wordt niet gewijzigd en voldoet daarmee op basis van het rechte verkregen niveau.

4 | Installatiegeluid

4.1 Eisen Bouwbesluit

In het woongebouw mag geen hinder ontstaan ten gevolge van geluid afkomstig van de installaties in het gebouw. Hiertoe dient te worden voldaan aan de in afdeling 3.2 van het Bouwbesluit gestelde eisen, waarin staat aangegeven dat het toelaatbare karakteristieke installatiegeluidniveau niet meer dan 30 dB mag bedragen in een verblijfsgebied van een woning. Dit betreft geluid afkomstig van de volgende installaties:

- Een toilet met waterspoeling, een kraan, een mechanisch ventilatiesysteem, een warmwatertoe-stel, een installatie voor het verhogen van waterdruk of een lift in een andere gebruiksfunctie (aangrenzende woning of algemene ruimte) en
- de eigen mechanische luchtverversing, warmte-opwekking of warmteterugwinning.

4.2 Randvoorwaarden te realiseren situatie

Liftschacht en -installatie

De liftschachten in de nieuwbouw grenzen direct aan de gezamenlijke woonkamers. Om aan de nieuwbouw-eis richting woonfuncties te voldoen dient de schachtwand ter voorkoming van hinder een massa $\geq 600 \text{ kg/m}^2$ te hebben. De vloeren die op de schachtwanden worden opgelegd, dienen eveneens een massa van minimaal 600 kg/m^2 te hebben. Op tekening staat een wand van 300 mm beton getekend. Dit is genoeg om voldoende geluidwering te realiseren.

Verder gelden ter beperking van geluidhinder de volgende aandachtspunten:

- De geleiding van de liftkooi moet plaatsvinden met leidsloffen voorzien van kunststofvoering of eventueel geleiderollen met rubber of kunststof loopvlak. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het stellen van de geleiderails.
- Indien metaalplaat wordt toegepast voor de vloer en wanden van de liftkooi dan dient deze te worden gedempt (ontdreund), voor zover er aanstoting van de metaalplaat vanuit de kooi mogelijk is.

- Als liftdeuren (kooi- en schachtdeuren) dienen schuifdeuren te worden toegepast. Voor het sluiten en vergrendelen van de deuren moeten systemen worden toegepast die geen overmatig geluid produceren. Het sluitsysteem van de deuren dient een geleidelijk snelheidsverloop te hebben.
- Na enige tijd kunnen, onder andere door zettingen van het gebouw, de geleiderails enigszins ontzet raken, wat nastelling van de geleiderails noodzakelijk maakt. De geleiderails moeten daarom nastelbaar worden uitgevoerd.
- Onvoldoende onderhoud en slijtage van de onderdelen heeft een nadelige invloed op het door de installatie veroorzaakte geluidniveau. Het verdient daarom ook uit akoestisch oogpunt aanbeveling regelmatig onderhoud te plegen en versleten onderdelen te vervangen.

In het bestaande gebouw grenst één van de liftschachten op de begane grond direct aan een gemeenschappelijke ruimte. De andere liftschacht grenst op de eerste verdieping aan een wooneenheid. De massa van de betonwanden is hier niet voldoende om te voldoen aan de nieuwbouweisen. Geadviseerd wordt om voor de betonwanden een akoestisch ontkoppelde voorzetwand te plaatsen.

Schachtwanden voor riolering en ventilatie

In de beoordeling van de geluidisolatie van de schachtwanden is ervan uitgegaan dat door de schachten de volgende installatiedelen lopen:

- de watertoevoer en -afvoer voor de kranen, wastafels en keuken,
- de watertoevoer en -afvoer voor de toiletten en
- de afzuiging van de ventilatie-units.

Om hinder vanwege deze installaties te voorkomen, dienen de schachtwanden die grenzen aan een verblijfsruimte over een massa van ten minste 150 kg/m² te beschikken of in MetalStud worden uitgevoerd. De vereiste isolatie kan worden gerealiseerd met:

- 100 mm kalkzandsteen,
- 2x 70 mm Gibo-zwaar (onderling verlijmd),
- MetalStudwand bestaande uit: 2x gipsvezelplaat van 14 kg/m² per plaat en 40 mm steenwol in de schacht of
- een aan bovenstaande gelijkwaardige constructie.

De schachtwanden die niet grenzen aan een verblijfsruimte kunnen lichter (massa $\geq$ 56 kg/m²) worden uitgevoerd. Toepasbaar zijn 70 mm gipsblokken (Gibo).

Verder moet rekening worden gehouden met de volgende randvoorwaarden:

- alle leidingen mogen alleen aan vloeren of wanden met een massa $\geq 350 \text{ kg/m}^2$ worden gebeugeld en
- de schachten moeten ter hoogte van de verdiepingsvloer met minerale wol worden dichtgezet of de standleidingen moeten worden omwikkeld met minerale wol met een dikte $\geq 50 \text{ mm}$ (bijvoorbeeld Sonorex).

Ophangconstructie afzuigunits mechanische ventilatie en doorstroomtoestellen

Mechanische ventilatie-units dienen bij voorkeur aan een zware (dragende) wanden of vloeren bevestigd te worden (massa $\geq 200 \text{ kg/m}^2$). Dit geldt ook voor de per wooneenheid toegepaste doorstroomtoestellen in de nieuwbouw. Aan lichtere constructies is mogelijk als er trillingsdempende voorzieningen, met een eigenfrequentie van maximaal 10 Hz, tussen de unit en de wand worden aangebracht. Dit is duur en lastig. Een andere mogelijkheid is de afzuigunit en/of doorstroomtoestel te bevestigen aan een op de vloer te plaatsen constructie die is losgekoppeld van de wand. In de wooneenheden zelf worden geen ventilatie-units geplaatst.

Verder gelden de volgende maatregelen om het installatiegeluid in de wooneenheden te beperken:

- het ventilatiesysteem voorzien van geluiddempende slangen ($> 1 \text{ meter}$);
- de luchtsnelheid in de kanalen beperken tot maximaal $2,5 \text{ m/s}$.

Een en ander dient nader door de installateur te worden bepaald. Uitgangspunt hierbij is de publicatie ISSO 111 Geluid van individuele woninginstallaties.

5 | Interne geluidisolatie

5.1 Eisen Bouwbesluit

De geluidisolatie tussen woonfuncties onderling en tussen woonfuncties en andere gebruiksfuncties dient te voldoen aan de eisen als gesteld in afdeling 3.4 van het Bouwbesluit. Een overzicht is gegeven in tabel 1. In onderhavige situatie is voor de nieuwbouw formeel sprake van één woonfunctie per bouwlaag (met meerdere wooneenheden) waardoor de eisen in tabel 2 van toepassing zijn tussen de afzonderlijke verdiepingen. Voor de bestaande bouw wordt gestreefd naar deze grenswaarden per verdieping.

Tabel 1: Grenswaarden geluidisolatie woonfuncties

Situatie	$D_{nT,A,k}$	$L_{nT,A}$
besloten ruimte woning – verblijfsruimte aangrenzende woning	≥ 52 dB	≤ 54 dB
besloten ruimte woning – andere besloten ruimte aangrenzende woning	≥ 47 dB	≤ 59 dB
besloten gem. verkeersruimte – verblijfsruimte woning	≥ 52 dB	≤ 54 dB
besloten gem. verkeersruimte – andere besloten ruimte aangrenzende woning	≥ 47 dB	≤ 59 dB
besl. ruimte andere gebruiksfunctie – verblijfsruimte aangrenzende woning	≥ 52 dB	≤ 54 dB
besl. ruimte andere gebruiksfunctie – andere besl. ruimte aangrenzende woning	≥ 47 dB	≤ 59 dB

Om de minimaal vereiste waarde in de praktijk daadwerkelijk te kunnen realiseren is het verstandig om bij de planuitwerking uit te gaan van een constructie waarmee in theorie een 2 tot 3 dB hogere geluidisolatie dan beoogd wordt gerealiseerd.

Verder geldt op basis van het Bouwbesluit dat de geluidisolatie van gesloten wanden (zonder deur) tussen de verschillende verblijfsruimten binnen één en dezelfde woonfunctie moet voldoen aan de eis: $D_{nT,A,k} \geq 32$ dB en $L_{nT,A} \leq 79$ dB. Deze eis geldt dus formeel voor alle wanden tussen de verschillende verblijfsruimten.

5.2 Te realiseren situatie, nieuwbouw

Voor de nieuwbouw kan uitgegaan worden van de hieronder aangegeven opbouw.

Begane grondvloer

De begane grondvloer dient een massa te hebben van ten minste 350 kg/m². Dit kan gerealiseerd worden met bijvoorbeeld een 200 mm betonvloer en 70 mm dekvloer.

Verdiepingsvloeren

Om tussen de boven elkaar gelegen woonfuncties voldoende geluidisolatie te realiseren kan een zwevende dekvloer worden toegepast op een basisvloer met een massa van ten minste 470 kg/m². Deze kan worden als volgt opgebouwd:

- 70 mm dekvloer;
- 20 mm isolatie;
- 200 mm massief beton.

Indien geen zwevende dekvloer wordt toegepast is een basisvloer met een dikte van ten minste 250 mm beton en een dekvloer van 70 mm nodig om voldoende geluidwering te realiseren.

Platdak

Het platdak dient een massa van ten minste 470 kg/m² te hebben en kan als volgt worden opgebouwd:

- dakbedekking;
- isolatie;
- ≥ 200 mm massief beton.

Scheidingswanden wooneenheden en verkeersruimten

De scheidingswanden tussen wooneenheden onderling en tussen wooneenheden en gemeenschappelijke verkeersruimten bestaan uit een dubbele kalkzandsteenwand met een dikte van 2x 120 mm met daartussen een 60 mm ongeïsoleerde en ankerloze spouw. Het is ook mogelijk een lichtere wand toe te passen, bijvoorbeeld een metalstudwand type Gyproc GF 205/2.75*75.2.AA of gelijkwaardig. Met beiden wordt voldoende geluidisolatie gerealiseerd. Dezelfde wanden kunnen worden toegepast tussen de wooneenheden en de nevenfuncties van de woonfunctie.

Tussen wooneenheden en het trappenhuis kan de op tekening aangegeven kalkzandsteenwand worden toegepast of een metalstudwand bijvoorbeeld type Gyproc GF 255/2.100*100.2.AA of gelijkwaardig.

Overige binnenwanden

Star aan te sluiten dragende wanden en binnenspouwbladen moeten een massa van ten minste 350 kg/m² hebben, toepasbaar is 214 mm kalkzandsteen.

De overige binnenwanden kunnen worden uitgevoerd als aangegeven op tekening. Lichte wanden (massa ≤ 350 kg/m²) mogen niet star aansluiten op de verdiepingsvloeren en/of woningscheidende wanden.

5.3 Te realiseren situatie, bestaande bouw

Voor het bestaande gebouw kan uitgegaan worden van de hieronder aangegeven opbouw.

Begane grondvloer

De begane grondvloer dient voorzien te worden van een droge zwevende dekvloer met bijvoorbeeld de volgende opbouw (van boven naar beneden):

- 2 lagen Fermacell plaat (d=25mm);
- vilt (d=9mm);
- bestaande vloerdelen;
- bestaande balklaag.

Verdiepingsvloeren

Om tussen de boven elkaar gelegen woonfuncties voldoende geluidisolatie te realiseren kan bijvoorbeeld de volgende opbouw worden toegepast (van boven naar beneden):

- 2 lagen Fermacell plaat (d=25mm);
- vilt (d=9mm);
- bestaande vloerdelen;
- bestaande balklaag;
- minerale wol (d=100mm);
- vrijhangende plafondconstructie type 2H26 (h≥100 mm t.o.v. onderkant balklaag);
- 2 gipsvezelplaten (d=25 mm).

De exacte opbouw is mede afhankelijk van de bestaande vloeropbouw, waarbij de volgende punten van belang zijn (geldt ook voor de begane grondvloer):

- constructieve eigenschappen begane grond vloer (is extra massa toegestaan en wat is de doorbuiging van de vloeren). Voor een goede werking is minimaal klasse D vereist qua doorbuiging;
- invloed van eventuele isolatie ter plaatse van in de gevel opgelegde houten vloerbalken (voorkomen van balkrot);
- een goede randafwerking;
- installatietechnische doorvoeringen door vloer constructie. Bij veel projecten worden onder de vloeropbouw nog een extra “spouw” met gipsplafond gemaakt ten behoeve van kanalen en leidingen.

Dak

Om tussen de naast elkaar gelegen woonfuncties voldoende geluidisolatie te realiseren kan bijvoorbeeld de volgende opbouw worden toegepast (van boven naar beneden):

- bestaande dakopbouw;
- minerale wol (d=100mm);
- vrijhangende plafondconstructie type 2H26 (h≥100 mm t.o.v. onderkant balklaag);
- 2 gipsvezelplaten (d=25 mm).

Scheidingswanden wooneenheden en verkeersruimten

De scheidingswanden tussen wooneenheden onderling en tussen wooneenheden en gemeenschappelijke verkeersruimten bestaan uit een metalstudwand type Gyproc GF 205/2.75*75.2.AA of gelijkwaardig. Hiermee wordt voldoende geluidisolatie gerealiseerd. Dezelfde wanden kunnen worden toegepast tussen de wooneenheden en de nevenfuncties van de woonfunctie.

Overige binnenwanden

De overige binnenwanden kunnen worden uitgevoerd als aangegeven op tekening. Lichte wanden mogen niet star aansluiten op de verdiepingsvloeren en/of woningscheidende wanden. Zie hiervoor tevens de uitvoeringsdetails van bijvoorbeeld Gyproc of Fermacell.

6 | Nagalmtijd gemeenschappelijke verkeersruimten

6.1 Eisen Bouwbesluit

In besloten gemeenschappelijke verkeersruimten die zijn bestemd voor het ontsluiten van de in een woongebouw gelegen woningen en die grenzen aan een niet-gemeenschappelijke ruimte van een woonfunctie moet, op grond van afdeling 3.3 van het Bouwbesluit, ter beperking van geluidhinder in de aan die verkeersruimten grenzende woningen, geluidabsorptie worden aangebracht.

De getalswaarde van de totale geluidabsorptie in deze ruimten moet in elk van de octaafbanden met een middenfrequentie van 250, 500, 1.000 en 2.000 Hz en uitgedrukt in m^2 ten minste gelijk zijn aan $\frac{1}{8}$ van de getalwaarde van de inhoud van die ruimte, uitgedrukt in m^3 . Deze eis correspondeert met een te realiseren nagalmtijd van maximaal 1,3 s in de octaafbanden met een middenfrequentie van 250, 500, 1.000 en 2.000 Hz.

6.2 Te realiseren situatie

Horizontale verkeersruimten

De gangen in het woonzorggebouw liggen binnen één woonfunctie, waardoor er formeel geen besloten gemeenschappelijke verkeersruimten aanwezig zijn en er dus geen eis aan de nagalmtijd wordt gesteld. Om geluidhinder en galm te voorkomen wordt geadviseerd om in de besloten verkeersruimten (gangen en trappenhuizen) een absorberend plafond aan te brengen.

Trappenhuizen

Het aanbrengen van voldoende geluidabsorptie is wel relevant voor de trappenhuizen. Uitgaande van een verdiepingshoogte van 2,95 m voor de begane grond en verdiepingen wordt in de trappenhuizen voldoende geluidabsorptie gerealiseerd als er per m^2 vloeroppervlak en 0,38 m^2 OR aan geluidabsorptie wordt aangebracht. Dit houdt in dat per m^2 0,38 m^2 materiaal nodig is met 100% absorptie, 0,42 m^2 materiaal met 90% absorptie, etc. Maatgevend is de frequentieband van 250 Hz.

In tabel 2 is een overzicht gegeven van de minimaal benodigde hoeveelheid geluidabsorberend materiaal dat direct tegen de betonvloeren van de bordessen en het dak kan worden aangebracht. Beoordeeld zijn de volgende materiaallopties:

- Asona spuitpleister K-13 standaard met een dikte van 25 mm;
- Heradesign panelen, dik 25 mm op regels met een dikte van 30 mm en tussen de regels ten minste 30 mm minerale wol;
- Rockfon Sonar Activity (dik 40 mm) of Ecophon Master B alpha plafondplaten (dik 40 mm);

Tabel 2: Overzicht van het minimaal vereiste oppervlak aan geluidabsorberend materiaal uitgaande van de omschreven plafondmaterialen

Ruimte	Vloer-oppervlak	Asona K-13 standaard 25 mm	Heradesign 25 mm panelen op 30 mm regels met min. wol	Rockfon Sonar Activity, dik 40 mm
Trappenhuis	10 m ²	7,8 m ²	6,4 m ²	5,5 m ²

Het toe te passen materiaal moet evenredig verdeeld over het plafond in de trappenhuisen worden aangebracht.

7 | Spuiventilatie

7.1 Eisen Bouwbesluit

Op basis van afdeling 3.7 van het Bouwbesluit 2012 moeten in de uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsruimte c.q. verblijfsgebied met een woonfunctie beweegbare onderdelen worden opgenomen voor het versneld afvoeren van vervuilde binnenlucht (spuivoorzieningen).

De capaciteit van deze spuivoorzieningen dient voor een verblijfsgebied ten minste 6 dm³/s per m² vloeroppervlak van dat verblijfsgebied te bedragen en voor een verblijfsruimte ten minste 3 dm³/s per m² vloeroppervlak van de verblijfsruimte. Voor bestaande bouw geldt de eis op verblijfsgebiedsniveau niet.

7.2 Berekening

De capaciteitsberekening van de spuivoorzieningen is uitgevoerd conform de NEN 1087:2001 "Ventilatie van gebouwen – Bepalingsmethoden voor nieuwbouw".

In de bijlagen 2.1 (nieuwbouw) en 2.2 (bestaand) is een overzicht gegeven van de vereiste en gerealiseerde effectieve oppervlakte van de spuivoorzieningen van de maatgevende verblijfsruimten en verblijfsgebieden. Uit de berekeningen blijkt dat de capaciteit van de aanwezige spuivoorzieningen voor alle verblijfsruimten (bestaande bouw en nieuwbouw) voldoet aan de voor nieuwbouw geldende eisen uit het Bouwbesluit. Aan de eis op verblijfsgebiedsniveau (6 l/s per m²) wordt in de nieuwbouw niet zondermeer voldaan aan de eis. In een aantal ruimten zal de krijstreepmethode moeten worden toegepast en het verblijfsoppervlak moeten worden beperkt. Voor welke ruimten dit geldt is aangegeven in de figuren 2.1 t/m 2.3.

8 | Daglicht

8.1 Eisen Bouwbesluit

De daglichttoetreding dient te voldoen aan de in afdeling 3.11 van het Bouwbesluit 2012 gestelde eisen. Voor nieuw te realiseren woonfuncties geldt dat het equivalent daglichtoppervlak ten minste 10% van het vloeroppervlak van het verblijfsgebied dient te bedragen met een minimum van 0,5 m² per verblijfsruimte. Voor de bestaande bouwdelen geldt alleen de eis op verblijfsruimteniveau.

8.2 Berekening

Algemeen

De controle van de daglichttoetreding is uitgevoerd conform de rekenregels als gegeven in de Nederlandse Norm 2057:2011 "Daglichtopeningen van gebouwen – Bepaling van de equivalente daglichtoppervlakte van een ruimte", inclusief correctieblad C1:2011.

Bij het bepalen van het daglichtoppervlak van verticale ramen mogen de glasvlakken die lager liggen dan 0,6 m boven vloerniveau niet worden meegerekend.

Resultaat

De verblijfsruimten en -gebieden van de maatgevende wooneenheden zijn doorgerekend. De berekeningen zijn terug te vinden in de bijlagen 3.1 (nieuwbouw) en 3.2 (bestaand).

De daglichttoetreding voldoet niet zondermeer aan de voor nieuwbouw gestelde eisen. Het equivalent daglichtoppervlak bedraagt in een aantal verblijfsgebieden geen 10% van het verblijfsoppervlak. Om alsnog te kunnen voldoen is de 'krijtstreepmethode'¹ toegepast. Waar dit is gebeurd is aangegeven in de figuren 2.1 t/m 2.3 en bijlage 3.1. Ook voor vergelijkbare woonheden waarbij sprake is een gelijke situatie (dezelfde kozijnen en/of gelijke belemmeringen) gelden de genoemde te krijtstrepen oppervlakten. Na het toepassen van de krijtstreepmethode wordt overal voldaan aan de eisen uit het Bouwbesluit.

9 | Energiezuinigheid (nieuwbouw)

9.1 Eisen Bouwbesluit

De energiezuinigheid van de nieuwbouw dient te voldoen aan de in afdeling 5.1 van het Bouwbesluit 2012 gestelde eisen. Het gebouw is in zijn geheel en per woonfunctie (per bouwlaag) getoetst aan de BENG-eisen.

De op grond van dit artikel te realiseren BENG-indicatoren zijn aangegeven in tabel 3:

Tabel 3: Overzicht vereiste BENG-indicatoren

woningtype	BENG 1*	BENG 2	BENG 3	TO _{juli;max}
Woon(zorg)gebouw	65,00 kWh/m ² .jr	50,00 kWh/m ² .jr	40,0 %	1,2**

* BENG 1 is afhankelijk van de verhouding tussen het gebruiksoppervlak en het verliesoppervlak en wordt door het rekenprogramma bepaald. Deze eis is uit de BENG-berekening in de bijlage van dit rapport overgenomen.

** TO_{juli} moet berekend worden op woningniveau en is berekend voor elk van de drie woonfuncties.

Voor het bestaande gebouwdeel is een BENG-berekening niet vereist. Wel worden er eisen gesteld aan de thermische schil. De vereiste warmteweerstand van de verschillende uitwendige scheidingsconstructies is gegeven in de figuren 3.1 t/m 3.3.

9.2 Uitgangspunten BENG-berekening

In de BENG-berekeningen is uitgegaan van de onderstaand omschreven bouwkundige en installatietechnische voorzieningen.

¹ De krijtstreepmethode houdt in dat in één of meerdere verblijfsruimten c.q. -gebieden een inwendige (fictieve) scheiding wordt aangegeven die niet samenvalt met de fysieke scheidingsconstructie. Hierbij moet wel het minimum oppervlak aan verblijfsgebied worden gecontroleerd.

Klimatiseringszone en thermische zone

De nieuwbouw bestaat uit één klimatiseringszone en één thermische zone. De in de berekeningen aangehouden situering van de thermische schil is gegeven in de figuren 3.1 t/m 3.3. Een nadere opdeling in rekenzones is niet nodig.

Infiltratie

Voor de luchtvolumestroom ten gevolge van infiltratie is een waarde aangehouden van 0,38 dm³/s per m² gebruiksoppervlak. Deze waarde kan worden gehaald door de naden en kieren af te dichten volgens luchtdichtheidsklasse 2 (= goed, conform de SBR-publicatie “luchtdicht bouwen”). De gehanteerde waarde is bepaald volgens de NTA 8800 en is geen forfaitaire waarde. De infiltratie dient in de praktijk aan de hand van metingen te worden gecontroleerd.

Om deze luchtdichtheidsklasse te realiseren moet voldaan worden aan de volgende randvoorwaarden:

- In alle details dienen één of meer luchtdichtingen te worden aangegeven, de correcte plaats is per aansluiting verschillend, goede voorbeelden zijn de SBR referentiedetails.
- De basisuitgangspunten voor de plaats van de luchtdichtingen zijn:
 - geef de luchtdichting in een aanslag aan;
 - geef de luchtdichting in één vlak aan;
 - geef de luchtdichting zover mogelijk naar binnen aan (= binnenzijde isolatievlak).
- In de details dienen de materialen waarmee de luchtdichting wordt gerealiseerd te worden benoemd. Daarbij moet rekening worden gehouden met de maximaal toelaatbare vervorming (= MTV) van het materiaal.
- In de gevelopeningen (ramen en deuren) dienen goed knevelende 2- en 3-puntssluitingen te worden toegepast, in combinatie met kierdichtingsprofielen (rondom gelast).
- Voor dak- en geveldoorvoeren dienen manchetten te worden toegepast.
- Het hang- en sluitwerk dient nastelbaar te zijn.
- De luchtdichtingen moeten waar mogelijk worden geprefabriceerd.

Bouwkundig

Voor de uitwendige scheidingsconstructies is in de berekeningen uitgegaan van:

- een warmteweerstand:
 - $R_c \geq 3,70 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ voor de boven grond,
 - $R_c \geq 6,30 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ voor de vloeren grenzend aan 'buiten',
 - $R_c \geq 4,70 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ voor de gesloten geveldelen,
 - $R_c \geq 6,30 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ voor platte daken;
- een warmtedoorgangscoefficiënt:
 - $U_w \leq 1,30 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$ voor de buitenkozijnen (ramen en deuren),
- een zontoetredingsfactor:
 - $g_{gl} = 0,60$ voor het helder glas.

Bouwkundige koudebruggen

In de berekeningen is rekening gehouden met de in het ontwerp geaccepteerde en onvermijdbare koudebruggen. De thermische bruggen zijn forfaitair bepaald.

Installaties

In de berekeningen is per woning uitgegaan van de volgende installaties:

- een gemeenschappelijke lucht-waterwarmtepomp voor verwarming (COP 3,35) en koeling (EER 3,0);
- een verwarmingssysteem met:
 - lage temperatuurverwarming (ontwerp aanvoertemperatuur $\leq 35 \text{ }^\circ\text{C}$),
 - een warmteafgiftesysteem in de vorm van vloerverwarming;
 - geïsoleerde leidingen voor verwarming en koelen;
 - automatische temperatuurregeling per ruimte met handmatig overrulen (aan/uit);
- een mechanisch balansventilatiesysteem met WTW (rendement 80%) zonder sturing en zonder zonering;
- warmtapwater door middel van een individuele elektrische doorstroomtoestel per badruimte/keuken;
- de toepassing van 20 PV-panelen met een wattpiekvermogen van 300 Wp/paneel, zuidgeoriënteerd en sterk geventileerd aangebracht op het platte dak met een hellingshoek van 15° .

9.3 Berekening BENG-indicatoren

De BENG-berekeningen zijn uitgevoerd conform NTA 8800:2020 “Energieprestatie van gebouwen – Bepalingsmethode”. Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van het rekenprogramma Uniec3. De BENG-indicatoren zijn voor het nieuwbouwdeel van het woonzorggebouw als één geheel berekend. Uitgaande van de bouwkundige en installatietechnische situatie als omschreven in paragraaf 6.2 zijn de in tabel 4 opgenomen BENG-resultaten berekend. De berekening is bijgevoegd als bijlage 4.

Tabel 4: Overzicht vereiste en berekende BENG-indicatoren

Woongebouw	BENG 1 [kWh/m ²]	BENG 2 [kWh/m ²]	BENG 3 [%]	TO _{juli;max}
Vereist	≤ 65,00	≤ 50,00	≥ 40,0	
- volledige gebouw	64,90	44,22	42,8	
Vereist				≤ 1,20
- woonfunctie: begane grond	65,57	44,17	47,1	0,00
- woonfunctie: eerste verdieping	61,09	41,86	44,9	0,00
- woonfunctie: tweede verdieping	72,75	50,21	47,8	0,00

Het gebouw als één geheel voldoet aan de gestelde BENG-eisen. De woonfuncties voldoen ieder aan de TO_{juli}-eis. Aan de in het Bouwbesluit 2012 gestelde eisen wordt voldaan.

10 | Energiezuinigheid (bestaande bouw)

10.1 Eisen Bouwbesluit

De energiezuinigheid van een te verbouwen woongebouw hoeft niet te voldoen aan de in tabel 3 genoemde BENG-eisen. Wel worden er eisen gesteld aan de thermische isolatie bij verbouw. De hoogte hiervan hangt af van het feit of er sprake is van:

- Het plaatsen van een dakkapel (geheel oprichten of vernieuwen).
- Het plaatsen van een bijbehorend bouwwerk als bedoeld in bijlage II van de Bor, bijvoorbeeld het aan- en uitbouwen van een woning of het plaatsen van een dakopbouw.
- Een ingrijpende renovatie volgens de herziene richtlijn energieprestatie gebouwen (meer dan 25% van de integrale thermische schil wordt vernieuwd, veranderd of vergroot).
- Een andere situatie dan de hiervoor genoemde.

10.2 Beoordeling

Voor delen van de thermische schil die niet gewijzigd/verbouwd worden gelden geen minimale eisen voor de thermische isolatie. De thermische schil van de te verbouwen delen moeten ten minste voldoen aan een thermische isolatie van $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ bepaald volgens de NTA8800.

Voor delen van de thermische schil die volledig worden vervangen of vernieuwd moet uitgegaan worden van de volgende eisen:

- vloer: $R_c \geq 2,6 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$
- gevel: $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$
- dak: $R_c \geq 2,1 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$
- kozijn: $U_{\text{glas}} + U_{\text{kozijn}} \geq 2,2 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$
- deur: $U_{\text{deur}} + U_{\text{kozijn}} \geq 2,2 \text{ W/m}^2 \cdot \text{K}$

Indien de huidige isolatiewaarde van de thermische schil hoger is dan de hiervoor genoemde waarden moet uit worden gegaan van het huidige niveau.

Noorman Bouw- en milieu-advies

Figuren

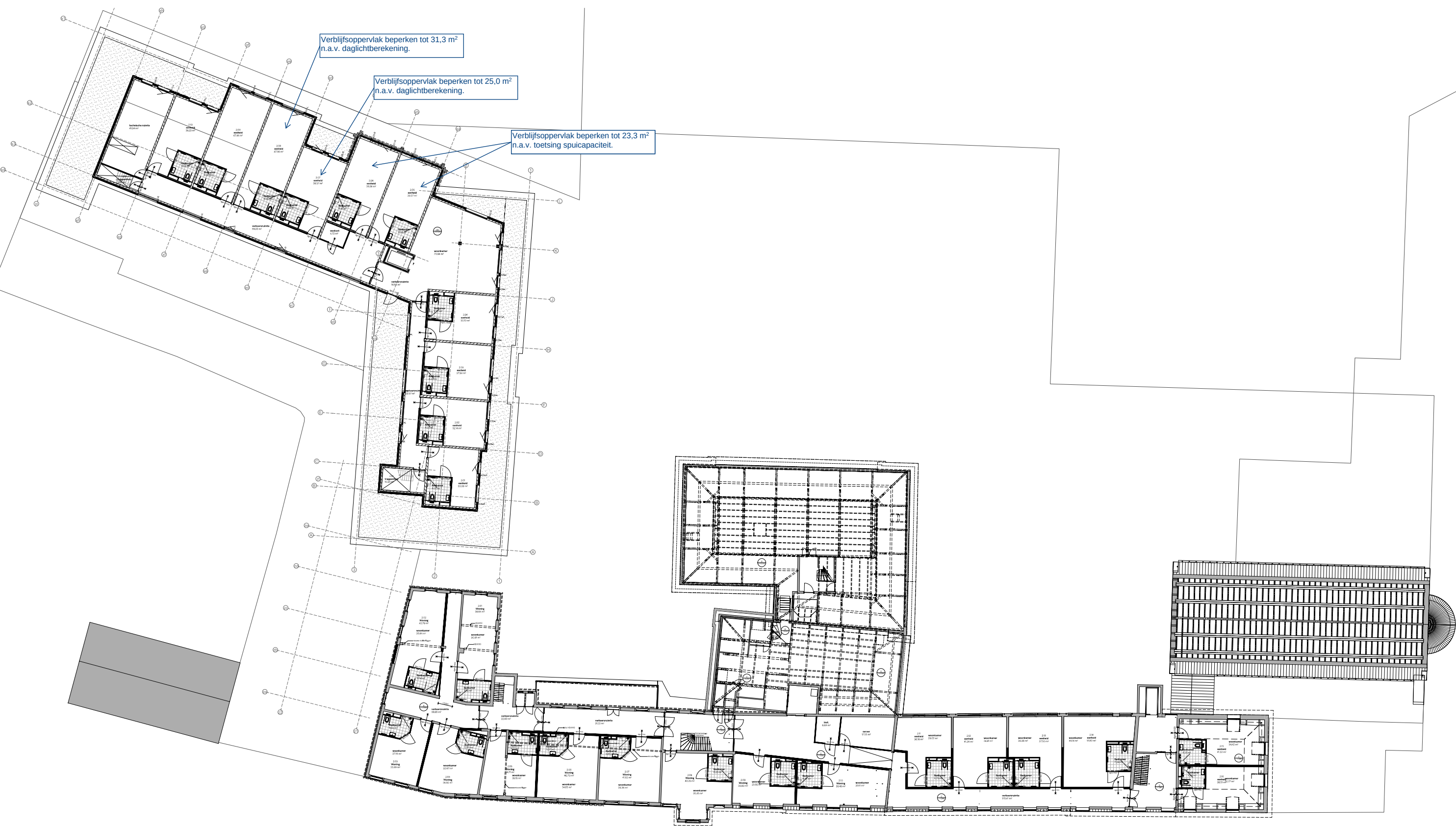

Figuur 2.2 Overzicht voorzieningen
- eerste verdieping

Figuur 2.3 Overzicht voorzieningen
- tweede verdieping

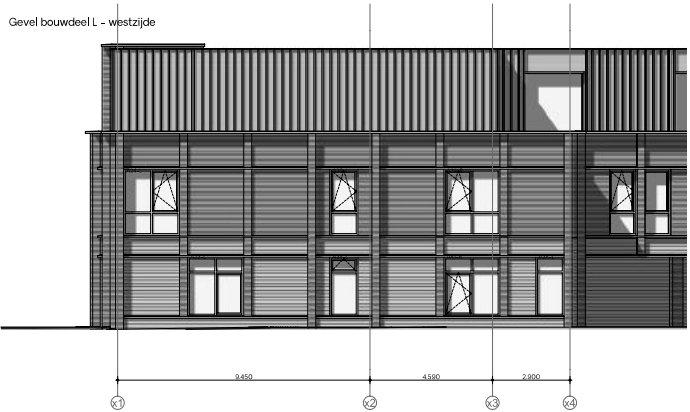
Figuur 2.4 Overzicht voorzieningen
- gevels nieuw

Gevel bouwdeel L - zuidzijde

Gevel bouwdeel L - westzijde

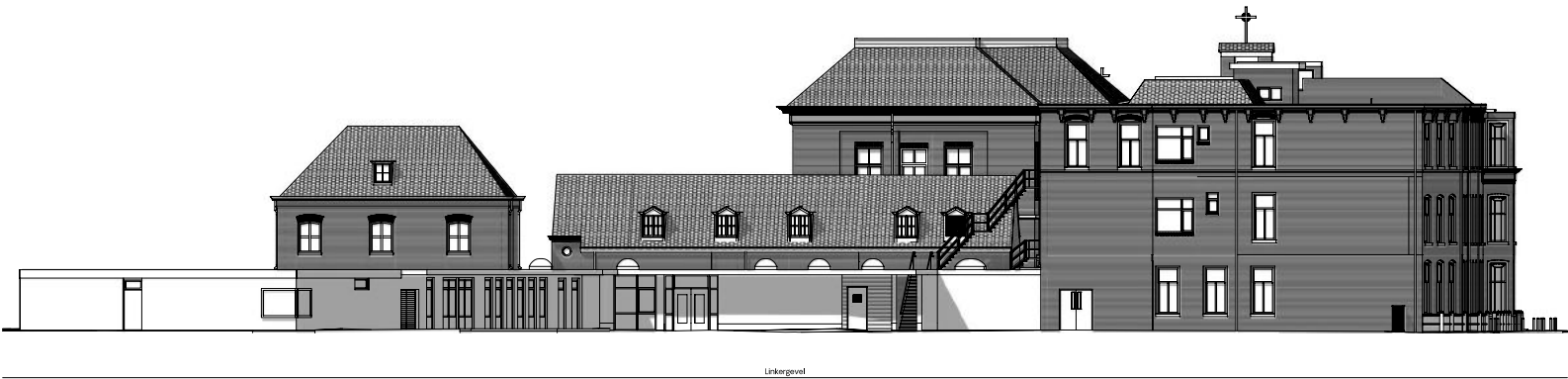

Gevel bouwdeel L - noordzijde

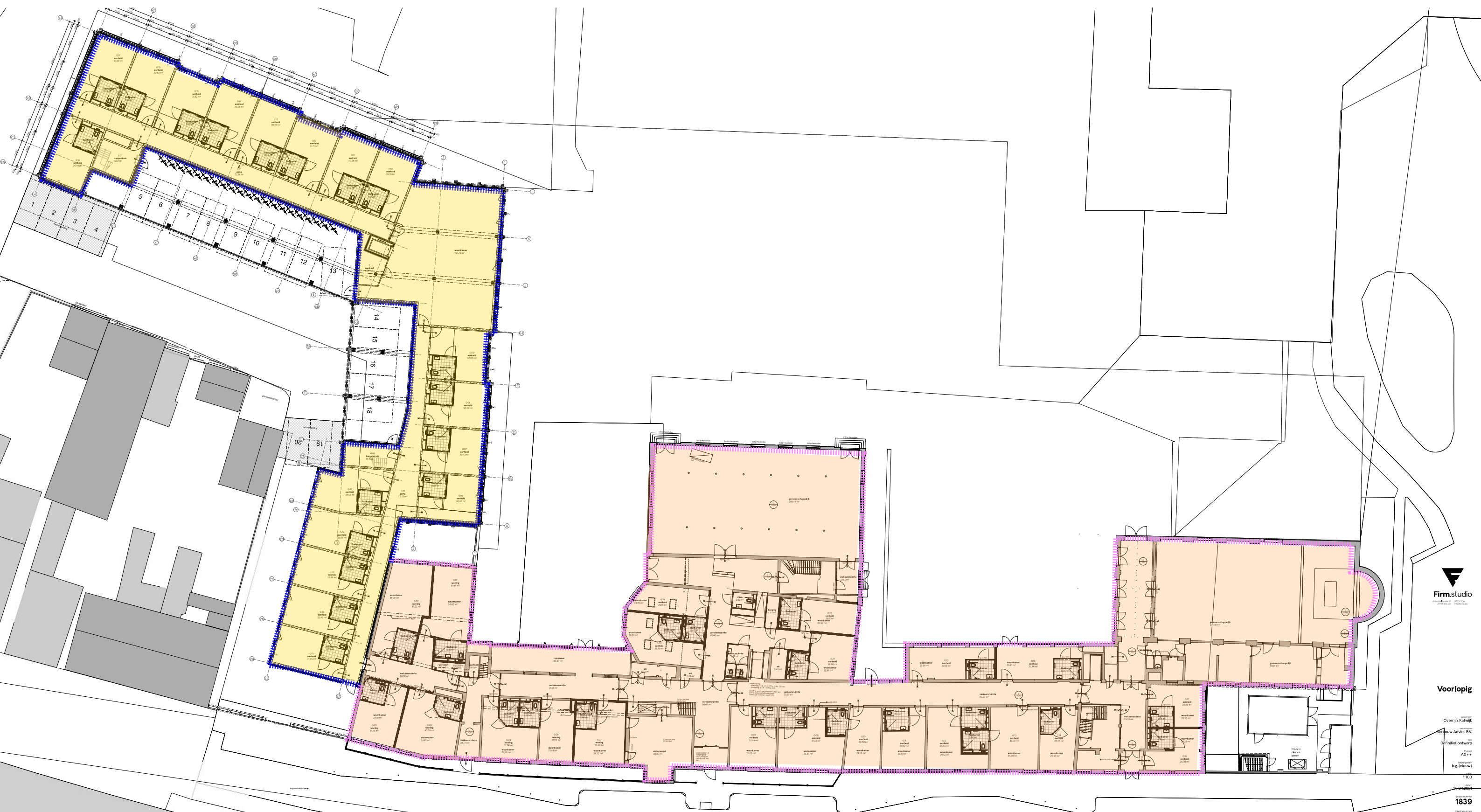

Gevel bouwdeel L - oostzijde

Figuur 3.1 Overzicht thermische schil
- begane grond

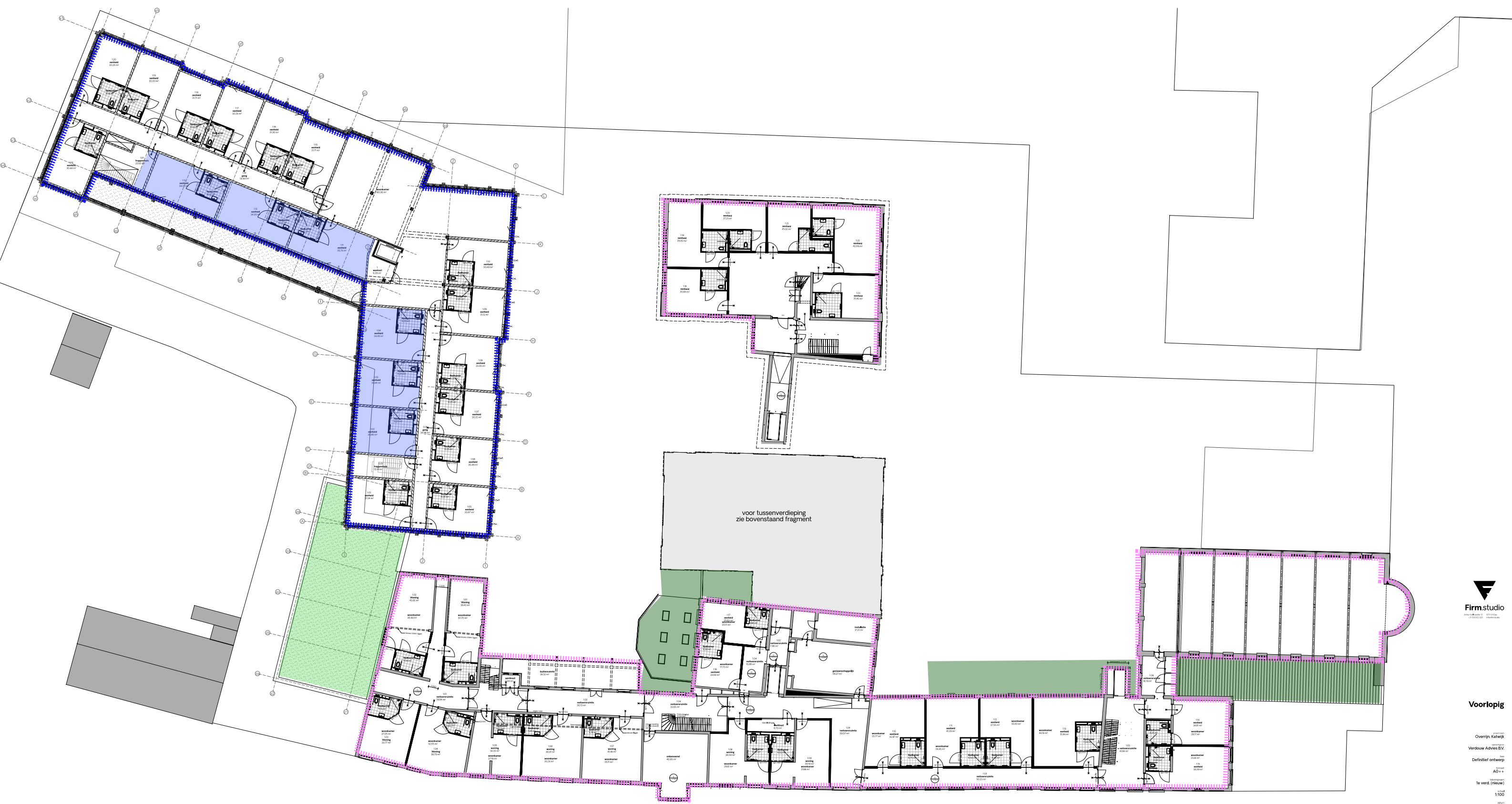
RENVOOI - nieuwbouw

- - gevel $R_c \geq 4,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 3,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - dak $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$

RENVOOI - bestaand

- - gevel $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
 - - vloer $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
 - - dak $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
- (zie ook rapport Hoofdstuk 10)

Figuur 3.2 Overzicht thermische schil
- eerste verdieping

RENVOOI - nieuwbouw

- - gevel $R_c \geq 4,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 3,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - dak $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$

RENVOOI - bestaand

- - gevel $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - dak $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
(zie ook rapport Hoofdstuk 10)

Figuur 3.3 Overzicht thermische schil
- tweede verdieping

RENVOOI - nieuwbouw

- - gevel $R_c \geq 4,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 3,7 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - vloer $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$
- - dak $R_c \geq 6,3 \text{ m}^2\text{K/W}$

RENVOOI - bestaand

- - gevel $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
 - - vloer $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
 - - dak $R_c \geq 1,4 \text{ m}^2\text{K/W}$
- (zie ook rapport Hoofdstuk 10)

Bijlagen

Kaarten

Berekening doorspuikbaarheid overeenkomstig NEN 1087

Project: Nieuwbouw en renovatie woonzorggebouw Overrijn Katwijk
Omschrijving: Maatgevende verblijfsgebieden/-ruimten nieuwbouw
Versie: 28-4-2021

verblijfsruimten	oppervlak verblijfs- gebied	eis spui- voorziening 3 l/s van A _{vr} 6 l/s van A _{vg}	openingsvlak spuivoorzieningen				opmerkingen en gerealiseerd oppervlak per gevel
			beschikbare gevels in de woonfunctie*	vereist oppervlak per gevel	aanwezig oppervlak	openings- hoek	
Wooneenheid 1.15							
1.15.1 woon-/slaapk. oostgevel 1x kozijnmerk A03	23,2 m²	69,6 l/s	1 gevel	0,70 m²	1,42 m²	80°	1,38 m² voldoet
Verblijfsgebied oostgevel	23,2 m²	139,2 l/s	1 gevel	1,39 m²			voldoet* 1,38 m²
*Krijtstreepmethode toepassen			Verblijfsoppervlak beperken tot:			23,0 m²	
Wooneenheid 1.18							
1.18.1 woon-/slaapk. oostgevel 1x kozijnmerk A15	23,2 m²	69,6 l/s	1 gevel	0,70 m²	1,19 m²	80°	1,15 m² voldoet
Verblijfsgebied oostgevel	23,2 m²	139,2 l/s	1 gevel	1,39 m²			voldoet* 1,15 m²
*Krijtstreepmethode toepassen			Verblijfsoppervlak beperken tot:			19,2 m²	
Wooneenheid 2.03							
2.03.1 woon-/slaapk. zuidgevel 1x kozijnmerk A39	30,7 m²	92,1 l/s	1 gevel	0,92 m²	2,01 m²	80°	1,95 m² voldoet
Verblijfsgebied zuidgevel	30,7 m²	184,2 l/s	1 gevel	1,84 m²			voldoet 1,95 m²
Wooneenheid 2.05							
2.05.1 woon-/slaapk. oostgevel 1x kozijnmerk A01	27,2 m²	81,6 l/s	1 gevel	0,82 m²	1,44 m²	80°	1,40 m² voldoet
Verblijfsgebied oostgevel	27,2 m²	163,2 l/s	1 gevel	1,63 m²			voldoet* 1,40 m²
*Krijtstreepmethode toepassen			Verblijfsoppervlak beperken tot:			23,3 m²	
Wooneenheid 2.08							
2.08.1 woon-/slaapk. oostgevel 1x kozijnmerk A31	35,8 m²	107,4 l/s	1 gevel	1,07 m²	2,34 m²	80°	2,27 m² voldoet
Verblijfsgebied oostgevel	35,8 m²	214,8 l/s	1 gevel	2,15 m²			voldoet 2,27 m²

Berekening doorspuikbaarheid overeenkomstig NEN 1087

Project: Nieuwbouw en renovatie woonzorggebouw Overrijn Katwijk
Omschrijving: Maatgevende verblijfsgebieden/-ruimten nieuwbouw
Versie: 28-4-2021

verblijfsruimten	oppervlak verblijfs- gebied	eis spui- voorziening 3 l/s van A _{vr} 6 l/s van A _{vg}	openingsvlak spuivoorzieningen				opmerkingen en gerealiseerd oppervlak per gevel
			beschikbare gevels in de woonfunctie*	vereist oppervlak per gevel	aanwezig oppervlak	openings- hoek	
Gezamenlijke woonkamer - 2e verdieping							
wk.vd2 woonkamer zuidgevel 2x kozijnmerk A39 westgevel 1x kozijnmerk A08	70,9 m ²	212,7 l/s	1 gevel	2,13 m ²	4,02 m ² 2,84 m ²	80° 80°	3,90 m ² voldoet 2,75 m ² voldoet
Verblijfsgebied westgevel zuidgevel	70,9 m ²	425,4 l/s	2 gevels	1,06 m ²			voldoet 2,75 m ² 3,90 m ²

* Volgens de NEN 1087 mogen alle gevels van de woonfunctie worden meegerekend. Dit zolang ze met elkaar in verbinding staan, via bijvoorbeeld binnendeuren die tegen elkaar opengezet kunnen worden. De wooneenheden zijn in de berekening getoetst aan de eisen voor een verblijfsruimte en de eisen voor een verblijfsgebied.

Berekening doorspuikbaarheid overeenkomstig NEN 1087

Project: Nieuwbouw en renovatie woonzorggebouw Overrijn Katwijk
Omschrijving: Maatgevende verblijfsgebieden/-ruimten bestaande bouw
Versie: 28-4-2021

verblijfsruimten	oppervlak verblijfs- gebied	eis spui- voorziening 3 l/s van A _{vr} 6 l/s van A _{vg}	openingsvlak spuivoorzieningen				opmerkingen en gerealiseerd oppervlak per gevel
			beschikbare gevels in de woonfunctie*	vereist oppervlak per gevel	aanwezig oppervlak	openings- hoek	
Wooneenheid 0.13							
0.13.1 woon-/slaapk. westgevel 2x kozijnmerk B4	35,6 m ²	106,8 l/s	1 gevel	1,07 m ²			1,07 m ² voldoet
Verblijfsgebied westgevel	35,6 m ²	106,8 l/s	1 gevel	1,07 m ²			voldoet* 1,07 m ²
*In de kozijnen een te openen deel realiseren met een totale doorlaat van ten minste: (nieuwbouwniveau:							1,10 m ² 2,21 m ²)
Wooneenheid 0.15							
0.15.1 woon-/slaapk. oostgevel 3x kozijnmerk B5	21,7 m ²	65,1 l/s	1 gevel	0,65 m ²			0,66 m ² voldoet
Som verblijfsgebied(en) oostgevel	21,7 m ²	65,1 l/s	1 gevel	0,65 m ²			voldoet* 0,66 m ²
*In de kozijnen een te openen deel realiseren met een totale doorlaat van ten minste: (nieuwbouwniveau:							0,68 m ² 1,36 m ²)

* Volgens de NEN 1087 mogen alle gevels van de woonfunctie worden meegerekend. Dit zolang ze met elkaar in verbinding staan, via bijvoorbeeld binnendeuren die tegen elkaar opengezet kunnen worden. De wooneenheden zijn in de berekening getoetst aan de eisen voor een verblijfsruimte en de eisen voor een verblijfsgebied.

Project: Nieuwbouw en renovatie woonzorggebouw Overrijn Katwijk
Omschrijving: Maatgevende verblijfsgebieden/-ruimten nieuwbouw
Versie: 28-4-2021

verblijfsruimten	oppervlak verblijfs- ruimte/ -gebied	eis daglicht opening van A _{VR}	eis daglicht oppervlak A _{d,vereist}	berekende doorlaat A _{d,i}	hellingshoek projectievlak ε	berekening belemmeringsfactor			uitwendige reductie- factor C _{u,i}	reductiefactor LTA-waarde glas		equivalent oppervlak A _{e,i}	opmerkingen gerealiseerd oppervlak A _e
						α	β	C _{b,i}		LTA	C _{LTA}		
Wooneenheid 2.08													
2.08.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk A31	35,8 m²	–	0,50 m²	4,06 m²	90°	20°	23°	0,77	1,00	≥ 0,6	1,00	3,13 m²	3,13 m²
Verblijfsgebied 2.08	35,8 m²	10 %	3,58 m²									3,13 m²	voldoet*
*Krijtstreepmethode toepassen				Verblijfsoppervlak beperken tot:						31,3 m²			
Wooneenheid 2.09													
2.09.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk A12 1x kozijnmerk A40	35,8 m²	–	0,50 m²	2,34 m² 2,34 m²	90° 90°	20° 20°	23° 23°	0,77 0,77	1,00 1,00	≥ 0,6 ≥ 0,6	1,00 1,00	1,80 m² 1,80 m²	3,60 m²
Verblijfsgebied 2.09	35,8 m²	10 %	3,58 m²									3,60 m²	voldoet
Wooneenheid 1.15													
1.15.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk A03 1x kozijnmerk A35	23,4 m²	–	0,50 m²	1,38 m² 1,38 m²	90° 90°	20° 26°	23° 21°	0,77 0,73	1,00 1,00	≥ 0,6 ≥ 0,6	1,00 1,00	1,06 m² 1,01 m²	2,07 m²
Verblijfsgebied 1.15	23,4 m²	10 %	2,34 m²									2,07 m²	voldoet*
*Krijtstreepmethode toepassen				Verblijfsoppervlak beperken tot:						20,7 m²			
Wooneenheid 2.07													
2.07.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk A07 1x kozijnmerk A38	31,8 m²	–	0,50 m²	1,89 m² 1,92 m²	90° 90°	35° 40°	20° 19°	0,67 0,64	1,00 1,00	≥ 0,6 ≥ 0,6	1,00 1,00	1,27 m² 1,23 m²	2,50 m²
Verblijfsgebied 2.07	31,8 m²	10 %	3,18 m²									2,50 m²	voldoet*
*Krijtstreepmethode toepassen				Verblijfsoppervlak beperken tot:						25,0 m²			

Daglichtberekening overeenkomstig NEN 2057

Project: Nieuwbouw en renovatie woonzorggebouw Overrijn Katwijk
Omschrijving: Maatgevende verblijfsgebieden/-ruimten bestaande bouw
Versie: 28-4-2021

verblijfsruimten	oppervlak verblijfs- ruimte/ -gebied	eis daglicht opening van A_{VR}	eis daglicht oppervlak	berekende doorlaat	hellingshoek projectievlak	berekening belemmeringsfactor			uitwendige reductie- factor	reductiefactor LTA-waarde glas		equivalent oppervlak	opmerkingen/ gerealiseerd oppervlak
			$A_{d;vereist}$	$A_{d;i}$	ϵ	α	β	$C_{b;i}$	$C_{u;i}$	LTA	C_{LTA}	$A_{e;i}$	A_e
Wooneenheid 0.02													
0.02.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk B1 1x kozijnmerk B1	40,7 m ²	–	0,50 m ²	2,14 m ² 2,14 m ²	90° 90°	66° 58°	13° 13°	0,47 0,53	1,00 1,00	≥ 0,6 ≥ 0,6	1,00 1,00	1,01 m ² 1,13 m ²	2,14 m ²
Verblijfsgebied 0.02	40,7 m ²		0,50 m ²									2,14 m ²	voldoet
Wooneenheid 0.13													
0.13.1 woon-/slaapk. 2x kozijnmerk B4	35,6 m ²	–	0,50 m ²	5,06 m ²	90°	27°	14°	0,74	1,00	≥ 0,6	1,00	3,74 m ²	3,74 m ²
Verblijfsgebied 0.13	35,6 m ²		0,50 m ²									3,74 m ²	voldoet
Wooneenheid 1.02													
1.02.1 woon-/slaapk. 1x kozijnmerk B2	33,5 m ²	–	0,50 m ²	1,93 m ²	90°	29°	15°	0,73	1,00	≥ 0,6	1,00	1,41 m ²	1,41 m ²
Verblijfsgebied 1.02	33,5 m ²		0,50 m ²									1,41 m ²	voldoet

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Algemene gegevens

omschrijving	Nieuwbouw - elektrische doorstroom boiler - 3 woonfuncties - 210428
plaats	Katwijk (gem Katwijk)
type gebouw	appartementengebouw
soort bouw	nieuwbouw
bouwjaar	2022
eigendom	onbekend
opname	detailopname
datum berekening	26-03-2021
opmerkingen	Besproken met Nelissen d.d. 13 april 2021

Registratie

Deze berekening is niet geregistreerd in de landelijke database van de Rijksoverheid (EP-Online) en mag daarom **niet gebruikt worden bij aanvraag van een omgevingsvergunning**.

Berekeningen voor de aanvraag van een omgevingsvergunning dienen geregistreerd te zijn in EP-Online. Dit geldt voor zowel grondgebonden woningen, appartementen als utiliteitsgebouwen.

Bouwkundige bibliotheek

Definieer dichte constructies (vloeren, gevels, daken, panelen)			
dichte constructie	vlak	methodiek	R_c [m ² K/W]
BG vloer	vloer	vrije invoer	3,70
Vloer boven buitenlucht	vloer	vrije invoer	6,30
Gevel	gevel	vrije invoer	4,70
Dak	dak	vrije invoer	6,30

Definieer transparante constructies (ramen, deuren, panelen in kozijn)					
transparante constructie	type	methodiek	U_W / U_D [W/m ² K]	$g_{gl,n}$	A [m ²]
merk A01	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,54
merk A02	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,33
merk A03	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,63
merk A04	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,76

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Definieer transparante constructies (ramen, deuren, panelen in kozijn)					
transparante constructie	type	methodiek	U_W / U_D [W/m ² K]	g _{gl,n}	A [m ²]
merk A05	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,86
merk A06	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,71
merk A07	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,22
merk A08	deur	vrije invoer	1,3	0,60	3,42
merk A09	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,08
merk A10	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,12
merk A11	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,49
merk A12	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,12
merk A14	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,76
merk A15	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,38
merk A16	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,84
merk A17	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,38
merk A18	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,93
merk A19	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,38
merk A20	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,94
merk A21	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,46
merk A22	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,16
merk A23	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,62
merk A24	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,21
merk A25	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,95
merk A26	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,58
merk A27	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,95
merk A28	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,58
merk A29	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,85
merk A30	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,97
merk A31	raam	vrije invoer	1,3	0,60	5,42
merk A32	raam	vrije invoer	1,3	0,60	6,45

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Definieer transparante constructies (ramen, deuren, panelen in kozijn)

transparante constructie	type	methodiek	U_W / U_D [W/m ² K]	$g_{gl,n}$	A [m ²]
merk A33	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,54
merk A34	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,33
merk A35	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,63
merk A36	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,76
merk A37	raam	vrije invoer	1,3	0,60	2,86
merk A38	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,22
merk A39	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,33
merk A40	raam	vrije invoer	1,3	0,60	3,12
merk A41	raam	vrije invoer	1,3	0,60	4,62
merk A42	deur	vrije invoer	1,3	0,60	2,95
merk A44	deur	vrije invoer	1,3	0,60	2,52
binnendeur	deur	vrije invoer	1,3	0,00	2,70
merk A45	deur	vrije invoer	1,3	0,60	5,34

Indeling gebouw

energieprestatie berekenen

per gebouw en per appartement

Definieer rekenzones

type zone	omschrijving	bouwwijze	n_{bouwlaag}
rekenzone	Nieuwbouw vleugel	betonnen wand-vloer skeletbouw met massieve en niet-massieve betonnen vloeren	3

Definieer appartementen

omschrijving	positie	$n_{\text{appartement}}$	rekenzone	n_{bouwlaag}	A_g [m ²]
Woonfunctie bouwlaag 1	onderste laag, hoek, met dak (1 woonlaag)	1	Nieuwbouw vleugel	1	977,00
Woonfunctie bouwlaag 2	tussen laag - hoek (1 woonlaag)	1	Nieuwbouw vleugel	1	1.008,00
Woonfunctie bouwlaag 3	bovenste laag - hoek (1 woonlaag)	1	Nieuwbouw vleugel	1	654,00

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Constructies

Geometrie dichte constructie - Woonfunctie bouwlaag 1 - Nieuwbouw vleugel		
dichte constructie	opmerking	oppervlakte [m²]
BG vloer - op/boven mv; boven grond/spouw ($z \leq 0,3$) - 983,00 m²		
BG vloer - $R_c = 3,70$		983,00
Oostgevel - buitenlucht, O - 190,60 m² - 90°		
Gevel - $R_c = 4,70$		131,84
Zuidgevel - buitenlucht, Z - 161,30 m² - 90°		
Gevel - $R_c = 4,70$		109,04
Westgevel - buitenlucht, W - 194,00 m² - 90°		
Gevel - $R_c = 4,70$		187,59
Noordgevel - buitenlucht, N - 215,80 m² - 90°		
Gevel - $R_c = 4,70$		169,88
Scheiding nieuw -> bestaand - AVR - 41,40 m²		
Gevel - $R_c = 4,70$		41,40
Dak - buitenlucht; HOR - 179,50 m²		
Dak - $R_c = 6,30$		179,50

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 1 - Nieuwbouw vleugel						
transparante constructie	opmerking	aantal	oppervlakte [m²]	beschaduwing	zonwering	g _{gl;alt} g _{gl;dif} regeling zomernachtventilatie
Oostgevel - buitenlucht, O - 190,60 m² - 90°						
merk A19 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		3	13,14	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A34 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		6	13,98	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A17 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		1	4,38	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A36 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		3	8,28	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A04 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		2	5,52	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A02 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		2	4,66	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A29 - $U = 1,3 / g_{gl;n} = 0,60$		1	5,85	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 1 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking	aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwung	zonwering	g _{gl} ;alt g _{gl} ;dif	regeling zomernachtventilatie
merk A42 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,95	volledige belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

Zuidgevel - buitenlucht, Z - 161,30 m² - 90°

merk A29 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		2	11,70	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A36 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		2	5,52	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A25 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,95	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A34 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		5	11,65	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A04 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,76	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A02 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		2	4,66	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A27 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,95	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A10 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,12	zijbelemmering beide	geen zonwering		niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering rechts

hoogte zijbelemmering	≥ 2,5 m m
afstand	1,92 m
breedte	9,14 m
zijbelemmeringshoek	12 °

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering	≥ 2,5 m m
afstand	2,06 m
breedte	9,14 m
zijbelemmeringshoek	13 °

merk A42 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,95	volledige belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
---	--	---	------	-----------------------	----------------	--	---------------

Westgevel - buitenlucht, W - 194,00 m² - 90°

merk A34 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,33	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A09 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,08	zijbelemmering links	geen zonwering		niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering	≥ 2,5 m m
afstand	1,00 m
breedte	6,00 m
zijbelemmeringshoek	9 °

Noordgevel - buitenlucht, N - 215,80 m² - 90°

merk A23 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,62	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A34 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		2	4,66	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 1 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwing	zonwering	g _{gl} ;alt g _{gl} ;dif	regeling zomernachtventilatie
merk A41 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	4,62	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A08 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	3,42	volledige belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A05 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	5	14,30	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A37 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	5	14,30	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

Kenmerken vloerconstructie

hoogte bovenkant vloer tov maaiveld (h)	0,00 m
omtrek van het vloerveld (P)	220,00 m

Geometrie dichte constructie - Woonfunctie bouwlaag 2 - Nieuwbouw vleugel

dichte constructie	opmerking	oppervlakte [m ²]
Verdiepingsvloer boven parkeren - buitenlucht - 230,70 m²		
Vloer boven buitenlucht - R _c = 6,30		230,70
Oostgevel - buitenlucht, O - 170,80 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		106,10
Zuidgevel - buitenlucht, Z - 132,00 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		92,65
Westgevel - buitenlucht, W - 153,40 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		121,24
Noordgevel - buitenlucht, N - 141,20 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		90,53
Dak - buitenlucht; HOR - 352,00 m²		
Dak - R _c = 6,30		352,00

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 2 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwing	zonwering	g _{gl} ;alt g _{gl} ;dif	regeling zomernachtventilatie
Oostgevel - buitenlucht, O - 170,80 m² - 90°						

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 2 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking	aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwung	zonwering	g _{gl} ;alt g _{gl} ;dif	regeling zomernachtventilatie
merk A31 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	5,42	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A35 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		9	23,67	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A03 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		6	15,78	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A15 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,38	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A18 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,93	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A20 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	4,94	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A26 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	5,58	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

Zuidgevel - buitenlucht, Z - 132,00 m² - 90°

merk A35 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		7	18,41	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A03 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		6	15,78	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A22 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	5,16	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

Westgevel - buitenlucht, W - 153,40 m² - 90°

merk A03 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,63	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A35 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		4	10,52	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A35 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	2,63	zijbelemmering links	geen zonwering		niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m m
afstand	10,00 m
breedte	27,00 m
zijbelemmeringshoek	20 °

merk A21 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		2	10,92	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A21 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	5,46	zijbelemmering links	geen zonwering		niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m m
afstand	11,80 m
breedte	27,00 m
zijbelemmeringshoek	24 °

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 2 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking aantal	oppervlakte [m²]	beschaduwung	zonwering	ggl;alt ggl;dif	regeling zomernachtventilatie
Noordgevel - buitenlucht, N - 141,20 m² - 90°						
merk A34 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	2	4,66	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A08 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	1	3,42	zijbelemmering rechts	geen zonwering		niet aanwezig
belemmering						
<u>Zijbelemmering rechts</u>						
hoogte zijbelemmering		≥ 2,5 m				
afstand		10,21 m				
breedte		35,00 m				
zijbelemmeringshoek		16 °				
merk A24 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	2	10,42	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A35 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	4	10,52	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A03 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	1	2,63	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A28 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	2	11,16	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A44 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	1	2,52	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A45 - U = 1,3 / ggl;n = 0,60	1	5,34	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig

Geometrie dichte constructie - Woonfunctie bouwlaag 3 - Nieuwbouw vleugel

dichte constructie	opmerking	oppervlakte [m²]
Oostgevel - buitenlucht, O - 121,00 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		72,49
Zuidgevel - buitenlucht, Z - 105,90 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		61,95
Westgevel - buitenlucht, W - 136,00 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		112,25
Noordgevel - buitenlucht, N - 112,40 m² - 90°		
Gevel - R _c = 4,70		69,67
Dak - buitenlucht; HOR - 676,00 m²		

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie dichte constructie - Woonfunctie bouwlaag 3 - Nieuwbouw vleugel

dichte constructie	opmerking	oppervlakte [m ²]
Dak - R _c = 6,30		676,00

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 3 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking	aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwing	zonwering	g _{gl} ;alt	g _{gl} ;dif	regeling	zomernachtventilatie
--------------------------	-----------	--------	-------------------------------	--------------	-----------	----------------------	----------------------	----------	----------------------

Oostgevel - buitenlucht, O - 121,00 m² - 90°

merk A38 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,22	minimale belemmering	geen zonwering				niet aanwezig
merk A38 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,22	zijbelemmering beide	geen zonwering				niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering rechts

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m
afstand	1,05 m
breedte	2,86 m
zijbelemmeringshoek	20 °

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m
afstand	3,11 m
breedte	2,76 m
zijbelemmeringshoek	48 °

merk A11 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,49	minimale belemmering	geen zonwering				niet aanwezig
merk A14 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,76	zijbelemmering rechts	geen zonwering				niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering rechts

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m
afstand	2,60 m
breedte	2,76 m
zijbelemmeringshoek	43 °

merk A39 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,33	zijbelemmering rechts	geen zonwering				niet aanwezig
---	--	---	------	-----------------------	----------------	--	--	--	---------------

belemmering

Zijbelemmering rechts

hoogte zijbelemmering	< 2,5 m
afstand	0,70 m
breedte	2,76 m
zijbelemmeringshoek	14 °

merk A40 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,12	minimale belemmering	geen zonwering				niet aanwezig
merk A12 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,12	minimale belemmering	geen zonwering				niet aanwezig

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Geometrie transparante constructies (ramen en deuren) - Woonfunctie bouwlaag 3 - Nieuwbouw vleugel

transparante constructie	opmerking	aantal	oppervlakte [m ²]	beschaduwung	zonwering	g _{gl} ;alt g _{gl} ;dif	regeling zomernachtventilatie
merk A31 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	5,42	minimale belemmering	geen zonwering		niet aanwezig
merk A07 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60		1	3,22	zijbelemmering beide	geen zonwering		niet aanwezig

belemmering

Zijbelemmering rechts

hoogte zijbelemmering
afstand
breedte
zijbelemmeringshoek

< 2,5 m m
2,87 m
2,86 m
45 °

Zijbelemmering links

hoogte zijbelemmering
afstand
breedte
zijbelemmeringshoek

< 2,5 m m
1,29 m
2,76 m
25 °

merk A33 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	2	5,08	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A01 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	2	5,08	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A32 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	6,45	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig

Zuidgevel - buitenlucht, Z - 105,90 m² - 90°

merk A39 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	4	13,32	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A32 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	6,45	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A07 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	2	6,44	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A38 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	3,22	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A16 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	3	14,52	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig

Westgevel - buitenlucht, W - 136,00 m² - 90°

merk A08 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	3,42	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A30 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	3	14,91	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A06 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	2	5,42	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig

Noordgevel - buitenlucht, N - 112,40 m² - 90°

merk A08 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	3,42	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A28 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	3	16,74	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A32 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	3	19,35	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig
merk A07 - U = 1,3 / g _{gl,n} = 0,60	1	3,22	minimale belemmering	geen zonwering	niet aanwezig

Luchtdoorlaten

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

nfiltratie

buitenwerkse gebouwhoogte

11,20 m

invoer infiltratie

meetwaarde voor infiltratie - per appartement

Definieer infiltratie

appartementen	$q_{v,10;lea;ref}$ [dm ³ /s per m ² gebruiksoppervlak]
Woonfunctie bouwlaag 1	0,38
Woonfunctie bouwlaag 3	0,38
Woonfunctie bouwlaag 2	0,38

Verticale leidingen in directe verbinding met buitenlucht

invoer verticale leidingen in directe verbinding met buitenlucht verticale leidingen door thermische schil onbekend

Verwarming 1

Aantal identieke systemen

1

Aangesloten rekenzones

Nieuwbouw vleugel

Opwekking

Opwekker 1

type opwekker	warmtepomp - elektrisch
invoer opwekker	forfaitair
functie(s) van opwekker	verwarming
gemeenschappelijke of niet-gemeenschappelijke installatie	gemeenschappelijke installatie
bron warmtepomp	buitenlucht (afgifte water)
toestel / warmteleveringssysteem	warmtepomp - voldoet aan tabel 9.28
warmtebehoefte verwarmingssysteem	114.362 kWh
door opwekker geleverde warmte (per toestel)	114.362 kWh
COP	3,35
energiefractie	1,000
hulpenergie per toestel	88 kWh

Distributie

type distributiesysteem	tweepijpssysteem
ontwerp aanvoertemperatuur	35°C

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

waterzijdige inregeling

inregeling onbekend

Binnen verwarmde zone

invoer leidingen

leidinggegevens onbekend

totale leidinglengte

1.688,96 m

isolatie leidingen

geïsoleerd

isolatie kleppen en beugels

kleppen en beugels - geïsoleerd

Buiten verwarmde zone

invoer leidingen

geen leidingen buiten verwarmde zone

distributiepomp - invoer

pompvermogen onbekend, EEI onbekend

distributiepompen

omschrijving	vermogen [W]	EEI
pomp 1	2.185	0,23

aantal bouwlagen van het verwarmingssysteem

3 bouwlagen

warmtemeter in de distributieleiding

warmtemeter in de distributieleiding niet aanwezig

Afgifte

Afgiftesysteem 1

type afgiftesysteem

oppervlakteverwarming

vertrekhoogte

 $h \leq 4$ m

type oppervlakteverwarming

vloerverwarming nat- of droogbouwsysteem

isolatie oppervlakteverwarming

onbekend isolatie

ruimtetemperatuur regeling

forfaitair

type ruimtetemperatuur regeling

autom. temperatuurregeling per ruimte met handmatig
overrulen (aan/uit)

temperatuurcorrectie type regeling ($\Delta\theta_{ctr}$)

2,5

temperatuurcorrectie automatische regeling ($\Delta\theta_{roomaut}$)

-1,0

Ventilatoren voor afgifte

invoer ventilator

geen ventilatoren aanwezig

Tapwater 1

Aantal identieke systemen

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

3

Aangesloten op warm tapwatersysteem

Woonfunctie bouwlaag 1

Woonfunctie bouwlaag 2

Woonfunctie bouwlaag 3

Opwekking

Opwekker 1

type opwekker	doorstroomtoestel - elektrisch
invoer opwekker	forfaitair
gemeenschappelijke of niet-gemeenschappelijke installatie	niet-gemeenschappelijke installatie
warmtebehoefte tapwatersysteem	9.270 kWh
COP	0,95
energiefractie	1,000
hulpenergie per toestel	88 kWh

Distributie

circulatieleiding	geen circulatieleiding aanwezig
-------------------	---------------------------------

Afgifte

Leidinggegevens naar badkamers en aanrechten			
appartementen	gem. lengte naar badruimte [m]	gem. lengte naar aanrecht [m]	Ø _{binnen} leiding aanrecht [mm]
Woonfunctie bouwlaag 1	3,00	3,00	8
Woonfunctie bouwlaag 2	3,00	3,00	8
Woonfunctie bouwlaag 3	3,00	3,00	8

Ventilatie 1

Aantal identieke systemen

1

Aangesloten rekenzones

Nieuwbouw vleugel

Type ventilatiesysteem

ventilatiesysteem	Dc. mechanische toe- en afvoer - centraal
invoer ventilatiesysteem	forfaitair
luchtbehandelingskast	luchtbehandelingskast aanwezig
systeemvariant	D.2 centrale WTW-installatie zonder zonering, zonder sturing

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

f_{ctrl} 1,00

Warmteterugwinning

type warmteterugwinning	WTW rendement volgens EN13141-7, EN13141-8
rendement warmteterugwinning	0,800
bypass	100% bypass
bypassaandeel	1,00
toevoerkanaal van buiten naar WTW - lengte en/of isolatie	toevoerkanaal geïsoleerd - type isolatie bekend - lengte bekend
toevoerkanaal van buiten naar WTW - isolatiedikte	50 mm
toevoerkanaal van buiten naar WTW - warmtegeleidingscoëfficiënt isolatie	0,035 W/m
toevoerkanaal van buiten naar WTW - lengte	1,00 m

Ventilatoren

invoer ventilator vermogen	forfaitair ventilator vermogen
volumeregeling ventilatoren WTW	onbekende volumeregeling

Ventilatiecapaciteit

werkelijk geïnstalleerde / te installeren ventilatiecapaciteit	werkelijk geïnstalleerde / te installeren ventilatiecapaciteit onbekend
--	--

Distributie en regelingen

luchtdichtheidsklasse ventilatiekanalen	LUKA A, B, C
luchtbehandelingskast - positie	luchtbehandelingskast - in thermische zone
luchtbehandelingskast - verwarmingsbatterij	verwarmingsbatterij in luchtbehandelingskast
luchtbehandelingskast - koelbatterij	koelbatterij in luchtbehandelingskast
kanalen van LBK naar rekenzone - buiten thermische zone	geen ventilatiekanalen buiten de thermische zone
ventilatiesysteem - passieve koeling	geen passieve koelregeling

Koeling 1

Aantal identieke systemen

1

Aangesloten rekenzones

Nieuwbouw vleugel

Opwekking

Opwekker 1

type opwekker	compressiekoeling - elektrisch
invoer opwekker	forfaitair

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

gemeenschappelijke of niet-gemeenschappelijke installatie	gemeenschappelijke installatie
koudebehoefte totaal	9.620 kWh
door opwekker geleverde koude (per toestel)	9.620 kWh
EER	3,00
energiefractie	1,000
hulpenergie van het opweksysteem	0 kWh

Distributie

verdampersysteem	watergedragen distributiesysteem
ontwerptemperatuur	aanvoer 17° - retour 21°
waterzijdige inregeling	inregeling onbekend

Binnen gekoelde zone

invoer leidingen	leidinggegevens onbekend
totale leidinglengte	1.688,96 m
isolatie leidingen	geïsoleerd
isolatie kleppen en beugels	kleppen en beugels - geïsoleerd

Buiten gekoelde zone

invoer leidingen	geen leidingen buiten gekoelde zone
------------------	-------------------------------------

distributiepomp - invoer	pompvermogen onbekend, EEI onbekend
--------------------------	-------------------------------------

distributiepompen		
omschrijving	vermogen [W]	EEI
pomp 1	33	0,23

aantal bouwlagen van het koelsysteem	3 bouwlagen
warmtemeter in de distributieleiding	warmtemeter in de distributieleiding niet aanwezig

Afgifte

Afgiftesysteem 1

type afgiftesysteem	vloerkoeling
ruimtetemperatuur regeling	forfaitair
type ruimtetemperatuur regeling	onbekende regeling
temperatuurcorrectie type regeling ($\Delta\theta_{ctr}$)	-2,5
temperatuurcorrectie automatische regeling ($\Delta\theta_{roomaut}$)	0,0

PV(T)-systemen

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Systeem 1

type systeem	PV
invoer wattpiekvermogen	eigen waarde Wp/paneel
wattpiekvermogen per paneel	300 Wp/paneel
gemiddelde veroudering per jaar	0,50 %
aantal panelen	20 panelen
oriëntatie	zuid
hellingshoek	15 °
ventilatie	sterk geventileerd
beschaduwing	minimale belemmering

Resultaten gebouw

Jaarlijkse hoeveelheid energiegebruik voor de energiefunctie					
functie		energie niet-primair	energie primair	hulpenergie niet-primair	hulpenergie primair
verwarming	$E_{H,ci}$				
elektrisch		34.138 kWh	49.500 kWh	7.082 kWh	10.269 kWh
warm tapwater	$E_{W,ci}$				
elektrisch		29.273 kWh	42.445 kWh	263 kWh	381 kWh
koeling	$E_{C,ci}$				
elektrisch		3.207 kWh	4.650 kWh	97 kWh	141 kWh
ventilatoren	$E_{V,ci}$	11.469 kWh	16.631 kWh	0 kWh	0 kWh
Totaal			113.226 kWh		10.791 kWh

Jaarlijkse karakteristieke energiegebruik		
primaire energiegebruik inclusief hulpenergie		124.017 kWh
opgewekte elektriciteit		7.338 kWh
jaarlijkse karakteristieke energiegebruik	E_{Ptot}	116.679 kWh

Jaarlijkse hoeveelheid hernieuwbare energie		
verwarming	$E_{Pren,H}$	80.224 kWh

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Jaarlijkse hoeveelheid hernieuwbare energie

warm tapwater	$E_{Pren,W}$	0 kWh
koeling	$E_{Pren,C}$	0 kWh
elektriciteit	$E_{Pren,el}$	7.338 kWh
totaal	$E_{Pren,Tot}$	87.562 kWh

Elektriciteitsgebruik op de meter

gebouwgebonden installaties	85.529 kWh
niet gebouwgebonden installaties	7.800 kWh
opgewekte elektriciteit	5.061 kWh
totaal	88.268 kWh

Oppervlakten

totale gebruiksoppervlakte	$A_{g,tot}$	2.639,00 m ²
verliesoppervlakte	A_{ls}	3.960,70 m ²
compactheid		1,50

CO₂-emissie

CO ₂ -emissie	27.359 kg
--------------------------	-----------

Energieprestatie

indicator		eis	resultaat	
energiebehoefte	$E_{weH+C,nd,vents,sys=C1}$	65,00 kWh/m ²	64,90 kWh/m ²	✓
primaire fossiele energie	E_{wePTot}	50,00 kWh/m ²	44,22 kWh/m ²	✓
aandeel hernieuwbare energie	$RER_{PrenTot}$	40,0 %	42,8 %	✓

Alle bovenstaande energiegebruiken zijn genormeerde energiegebruiken gebaseerd op een standaard klimaatjaar en een standaard gebruikersgedrag. Het werkelijke energiegebruik zal afwijken van het genormeerde energiegebruik. Aan de berekende energiegebruiken kunnen geen rechten ontleend worden.

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Resultaten Woonfunctie bouwlaag 1

Jaarlijkse hoeveelheid energiegebruik voor de energiefunctie					
functie		energie niet-primair	energie primair	hulpenergie niet-primair	hulpenergie primair
verwarming	$E_{H,ci}$				
elektrisch		13.258 kWh	19.225 kWh	2.580 kWh	3.741 kWh
warm tapwater	$E_{W,ci}$				
elektrisch		10.700 kWh	15.515 kWh	88 kWh	127 kWh
koeling	$E_{C,ci}$				
elektrisch		731 kWh	1.060 kWh	26 kWh	38 kWh
ventilatoren	$E_{V,ci}$	4.246 kWh	6.157 kWh	0 kWh	0 kWh
Totaal			41.956 kWh		3.906 kWh

Jaarlijkse karakteristieke energiegebruik		
primaire energiegebruik inclusief hulpenergie		45.862 kWh
opgewekte elektriciteit		2.717 kWh
jaarlijkse karakteristieke energiegebruik	E_{Ptot}	43.145 kWh

Jaarlijkse hoeveelheid hernieuwbare energie		
verwarming	$E_{Pren,H}$	31.157 kWh
warm tapwater	$E_{Pren,W}$	0 kWh
koeling	$E_{Pren,C}$	0 kWh
elektriciteit	$E_{Pren,el}$	7.338 kWh
totaal	$E_{Pren,Tot}$	38.495 kWh

Elektriciteitsgebruik op de meter	
gebouwgebonden installaties	31.629 kWh
niet gebouwgebonden installaties	2.600 kWh
opgewekte elektriciteit	1.874 kWh

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Elektriciteitsgebruik op de meter

totaal	32.355 kWh
--------	------------

Oppervlakten

totale gebruiksoppervlakte	$A_{g,tot}$	977,00 m ²
verliesoppervlakte	A_{ls}	1.629,30 m ²
compactheid		1,67

CO₂-emissie

CO ₂ -emissie	10.117 kg
--------------------------	-----------

Energieprestatie

indicator		eis	resultaat	
energiebehoefte	$E_{weH+C,nd;ventsys=C1}$	65,00	65,57 kWh/m ²	
primaire fossiele energie	E_{wePTot}	50,00	44,17 kWh/m ²	
aandeel hernieuwbare energie	$RER_{PrenTot}$	40,0	47,1 %	
temperatuuroverschrijding	$TO_{juli,max}$	1,20 °C	0,00	✓
energielabel			A+++	
netto warmtebehoefte (EPV)	$E_{H,nd}$		37,92 kWh/m ²	

Alle bovenstaande energiegebruiken zijn genormeerde energiegebruiken gebaseerd op een standaard klimaatjaar en een standaard gebruikersgedrag. Het werkelijke energiegebruik zal afwijken van het genormeerde energiegebruik. Aan de berekende energiegebruiken kunnen geen rechten ontleend worden.

TO_{juli} conform NTA 8800

rekenzone	Nieuwbouw vleugel
TO _{juli,max}	0,00

Resultaten Woonfunctie bouwlaag 2

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Jaarlijkse hoeveelheid energiegebruik voor de energiefunctie

functie		energie niet-primair	energie primair	hulpenergie niet-primair	hulpenergie primair
verwarming	$E_{H,ci}$				
elektrisch		11.562 kWh	16.765 kWh	2.544 kWh	3.689 kWh
warm tapwater	$E_{W,ci}$				
elektrisch		11.000 kWh	15.950 kWh	88 kWh	127 kWh
koeling	$E_{C,ci}$				
elektrisch		1.413 kWh	2.049 kWh	41 kWh	59 kWh
ventilatoren	$E_{V,ci}$	4.381 kWh	6.352 kWh	0 kWh	0 kWh
Totaal			41.116 kWh		3.875 kWh

Jaarlijkse karakteristieke energiegebruik

primaire energiegebruik inclusief hulpenergie		44.992 kWh
opgewekte elektriciteit		2.803 kWh
jaarlijkse karakteristieke energiegebruik	E_{Ptot}	42.189 kWh

Jaarlijkse hoeveelheid hernieuwbare energie

verwarming	$E_{Pren,H}$	27.171 kWh
warm tapwater	$E_{Pren,W}$	0 kWh
koeling	$E_{Pren,C}$	0 kWh
elektriciteit	$E_{Pren,el}$	7.338 kWh
totaal	$E_{PrenTot}$	34.509 kWh

Elektriciteitsgebruik op de meter

gebouwgebonden installaties		31.029 kWh
niet gebouwgebonden installaties		2.600 kWh
opgewekte elektriciteit		1.933 kWh
totaal		31.696 kWh

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Oppervlakten

totale gebruiksoppervlakte	$A_{g,tot}$	1.008,00 m ²
verliesoppervlakte	A_{ls}	1.180,10 m ²
compactheid		1,17

CO₂-emissie

CO ₂ -emissie	9.893 kg
--------------------------	----------

Energieprestatie

indicator		eis	resultaat	
energiebehoefte	$E_{weH+C,nd;ventsys=C1}$	65,00	61,09 kWh/m ²	
primaire fossiele energie	E_{wePTot}	50,00	41,86 kWh/m ²	
aandeel hernieuwbare energie	$RER_{PrenTot}$	40,0	44,9 %	
temperatuuroverschrijding	$TO_{juli,max}$	1,20 °C	0,00	✓
energielabel			A+++	
netto warmtebehoefte (EPV)	$E_{H,nd}$		31,42 kWh/m ²	

Alle bovenstaande energiegebruiken zijn genormeerde energiegebruiken gebaseerd op een standaard klimaatjaar en een standaard gebruikersgedrag. Het werkelijke energiegebruik zal afwijken van het genormeerde energiegebruik. Aan de berekende energiegebruiken kunnen geen rechten ontleend worden.

TO_{juli} conform NTA 8800

rekenzone	Nieuwbouw vleugel
TO _{juli,max}	0,00

Resultaten Woonfunctie bouwlaag 3

Jaarlijkse hoeveelheid energiegebruik voor de energiefunctie

functie	energie niet-primair	energie primair	hulpenergie niet-primair	hulpenergie primair
verwarming		$E_{H,ci}$		

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Jaarlijkse hoeveelheid energiegebruik voor de energiefunctie

functie		energie niet-primair	energie primair	hulpenergie niet-primair	hulpenergie primair
elektrisch		9.676 kWh	14.030 kWh	2.116 kWh	3.069 kWh
warm tapwater	$E_{W,ci}$				
elektrisch		7.572 kWh	10.980 kWh	88 kWh	127 kWh
koeling	$E_{C,ci}$				
elektrisch		1.564 kWh	2.268 kWh	40 kWh	58 kWh
ventilatoren	$E_{V,ci}$	2.842 kWh	4.121 kWh	0 kWh	0 kWh
Totaal			31.399 kWh		3.254 kWh

Jaarlijkse karakteristieke energiegebruik

primaire energiegebruik inclusief hulpenergie		34.652 kWh
opgewekte elektriciteit		1.818 kWh
jaarlijkse karakteristieke energiegebruik	E_{Ptot}	32.834 kWh

Jaarlijkse hoeveelheid hernieuwbare energie

verwarming	$E_{Pren,H}$	22.738 kWh
warm tapwater	$E_{Pren,W}$	0 kWh
koeling	$E_{Pren,C}$	0 kWh
elektriciteit	$E_{Pren,el}$	7.338 kWh
totaal	$E_{PrenTot}$	30.076 kWh

Elektriciteitsgebruik op de meter

gebouwgebonden installaties		23.898 kWh
niet gebouwgebonden installaties		2.600 kWh
opgewekte elektriciteit		1.254 kWh
totaal		25.244 kWh

21910167 woonzorg atwijk, Renovatie monumentaal
woonzorggebouw Katwijk

N M, Noorman Bouw- en milieu-advies

Oppervlakten

totale gebruiksoppervlakte	$A_{g,tot}$	654,00 m ²
verliesoppervlakte	A_{ls}	1.151,30 m ²
compactheid		1,76

CO₂-emissie

CO ₂ -emissie	7.699 kg
--------------------------	----------

Energieprestatie

indicator		eis	resultaat	
energiebehoefte	$E_{weH+C,nd;ventsys=C1}$	65,00	72,75 kWh/m ²	
primaire fossiele energie	E_{wePTot}	50,00	50,21 kWh/m ²	
aandeel hernieuwbare energie	$RER_{PrenTot}$	40,0	47,8 %	
temperatuuroverschrijding	$TO_{juli,max}$	1,20 °C	0,00	✓
energielabel			A++	
netto warmtebehoefte (EPV)	$E_{H,nd}$		41,63 kWh/m ²	

Alle bovenstaande energiegebruiken zijn genormeerde energiegebruiken gebaseerd op een standaard klimaatjaar en een standaard gebruikersgedrag. Het werkelijke energiegebruik zal afwijken van het genormeerde energiegebruik. Aan de berekende energiegebruiken kunnen geen rechten ontleend worden.

TO_{juli} conform NTA 8800

rekenzone	Nieuwbouw vleugel
TO _{juli,max}	0,00

GEMEENTE KATWIJK

Afdeling Veiligheid
Team Vergunningen

Gezien

d.d. 03-11-2021

Behoort bij ontwerpbesluit
van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Katwijk

d.d. 9-12-2021
no. 49317

Mij bekend, clustermanager
Vergunningen, Toezicht &
Handhaving

Bouwhistorische opname

Overrijn 7/8
Katwijk aan den Rijn

Bouwhistorische opname

Overrijn 7/8

Katwijk aan den Rijn

Postcode [2223 ER](#)

Kadastraal [Katwijk D 3908](#)

Rijksmonument [Voorvleugel Overrijn 23524](#)

Gemeentelijke monumenten [St.-Willibrorduskapel \(F\)](#), [Mutua Fides \(G\)](#)

© Veerman Bouwhistorie, 2019

In opdracht van

Verdouw Advies BV

Kerkewijk 34

3901 EH Veenendaal

Uitvoering

Noordsingel 244

3032 BM Rotterdam

T 06 249 330 62

E john@veermanbouwhistorie.nl

W veermanbouwhistorie.nl

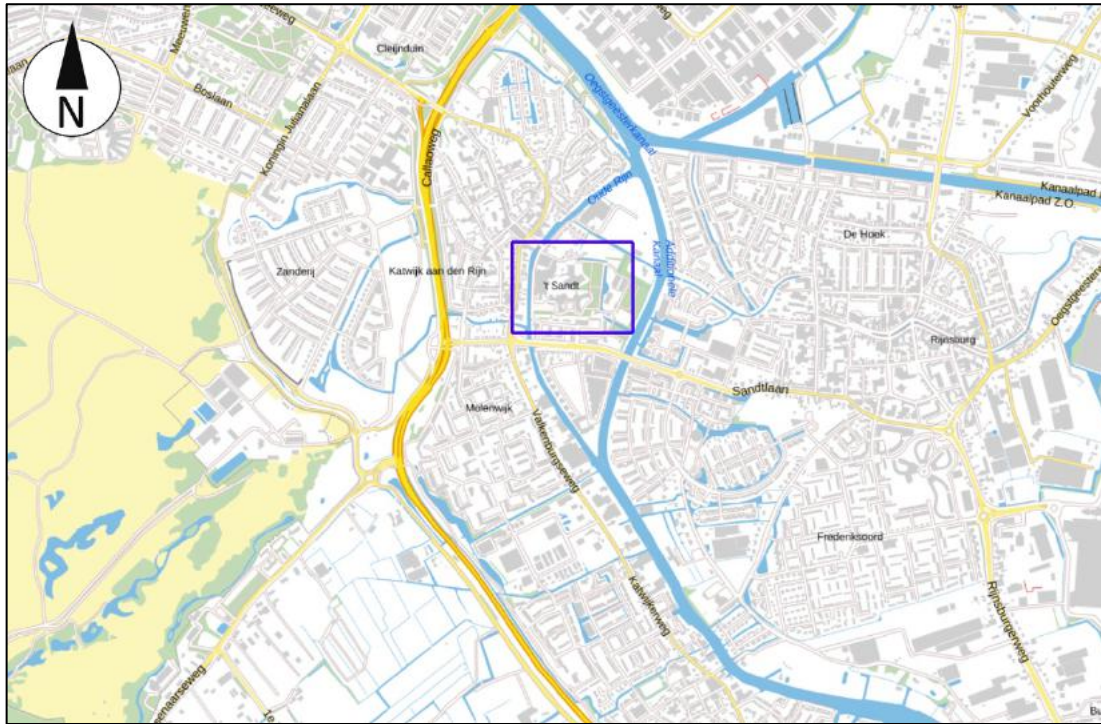
Afb. V1: In de loop van de 19de eeuw werd een reeks steendrukken uitgegeven die het door jezuïeten geleide R.K. Jongensgymnasium te Katwijk aan den Rijn fraai voorstelt. De tekenaar was C.J. Behr, A.A. Nunnink lithografeerde de voorstellingen. Hoewel de reeks niet gedateerd is, kunnen de prenten kort na het midden van de eeuw worden geplaatst, vooral aan de hand van de bouwgeschiedenis van het complex. [Beeldcollectie Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO). Met de zoektermen 'Gymnasium Katwijk' komt de prentreeks tevoorschijn.]

De weergaven ogen betrouwbaar en er worden er dan ook diverse in deze rapportage gebruikt. Toch moet er tegen een te grote waardering worden gewaarschuwd: het getoonde biedt niet per se de toenmalige toestand als 'waarheid'. Dat blijkt uit bovenstaande prent. We komen, als beschouwers van het tafereel, vanuit het noorden, vanaf Katwijk aan Zee aanvaren. Het toen nog nieuwe Mutua Fides wordt links trots voorgesteld, oprijzend van tussen het struweel en aan de rivierkant geflankeerd door lage huizen. Verderop zien we de driedelige boogbrug uit de 17de eeuw. Met de gebouwen ernaast vormt de brug een herkenbaar historisch ensemble.

Maar er zijn hier meerdere voorstellingen gecombineerd. Er is sprake van een linker- en een rechterhelft. Het ensemble rondom de brug en de rivierkade is naar 'het leven getekend'; de situatie is ter plaatse nog herkenbaar – al is de brug afgebroken en zijn vervanger een stukje opgeschoven. Mutua Fides en de rest van het gymnasiumcomplex liggen in werkelijkheid echter verder weg, voorbij de brug. Uiteraard is de bebouwing aan de Rijnkade veel prominenter dan hier voorgesteld. Behr heeft losse elementen samengevoegd voor een mooi beeld. Dit besef maakt, dat we de bebouwing links naast Mutua Fides wel intrigerend kunnen vinden, maar niet koste wat kost voor precies dat gebouw op precies die plek moeten beschouwen en duiden.

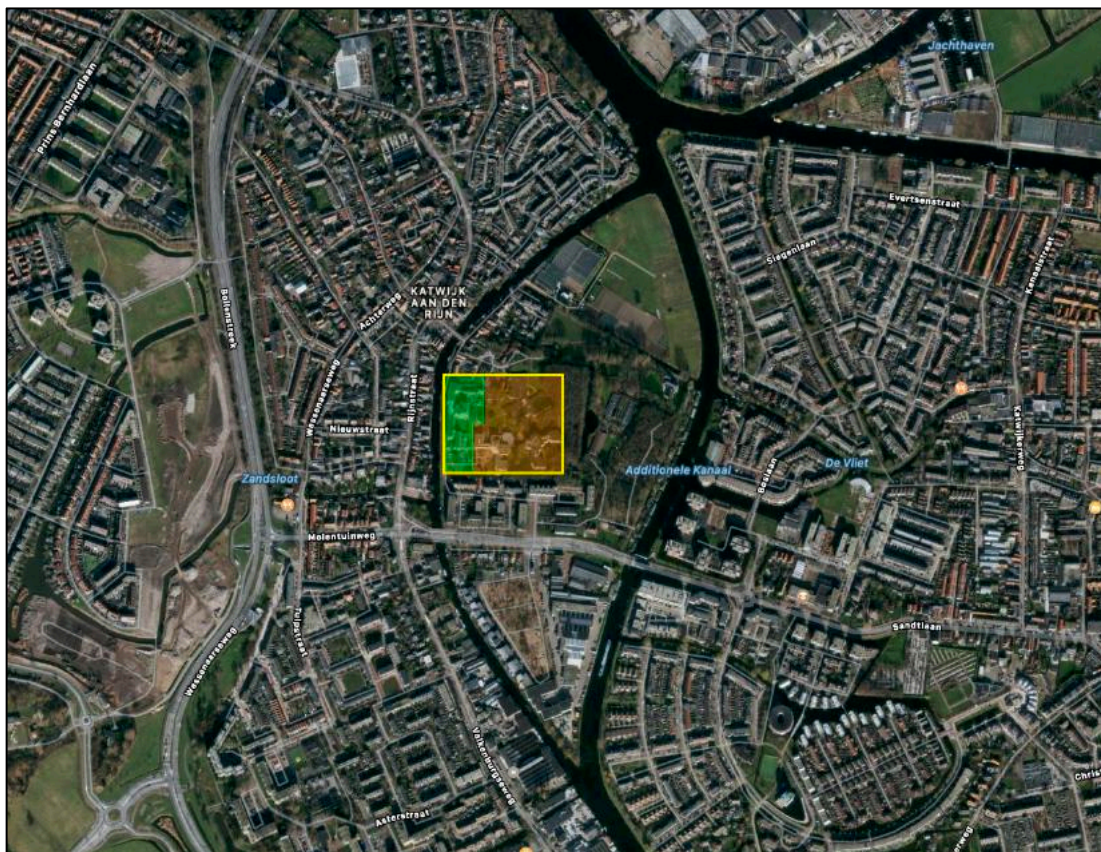
Inhoud

Voorwoord	7
1 Inleiding	9
2 De geschiedenis van het gebouwencomplex	13
3 Analyse kern van de voorvleugel / Gebouw C (met B en D)	45
4 Analyse van het 'hart' / Gebouw I (met H)	87
5 Analyse van Mutua Fides / Gebouw G	115
6 Analyse van de Willibrorduskapel / Gebouw F	133
7 Analyse overige bouwdelen / Gebouwen A, E, J en K	143
8 Conclusies / Bouwfasering	179
9 Waardenstelling	185
Bijlagen:	
Monumentomschrijvingen	201
Plattegronden (A3)	209

Afb. V2: Actuele topografische kaart van het relevante deel van de gemeente Katwijk. De locatie is donkerblauw omkaderd. [Bron: Kadaster / PDOK / Veerman Bouwhistorie]

Afb. V3: Luchtfoto met het druppelvormige Eiland en daarop gemarkeerd de locatie van het complex. Groen is het aangekochte gedeelte van het Marente-complex met de te onderzoeken objecten. [Apple Maps / Veerman Bouwhistorie]

Voorwoord

In opdracht van Verdouw Advies B.V. heeft Veerman Bouwhistorie een Bouwhistorische Opname uitgevoerd van het complex Overrijn 7 / 8 te Katwijk aan den Rijn. Het complex heeft zijn vorm in de loop van meerdere eeuwen gekregen. De oudste gedeelten stammen uit de 17de eeuw. Zij maakten deel uit van het toentertijd voorname Hof van Katwijk. In de 19de eeuw kende het complex als R.K. Gymnasium voor jongens hoogtijdagen en werd de grootste omvang bereikt. Maar ook de 20ste eeuw is van zeer grote invloed geweest. Nu wacht een belangrijk gedeelte van het complex een transformatie.

Winter 2019 is een bouwhistorische Inventarisatie (of Quick Scan) uitgevoerd met als doel om overzicht te krijgen in zowel gebouwcomplex als onderzoekspotentie en cultuurhistorische waarden. Alle onderhavige bouwdelen zijn bekeken, geanalyseerd en beknopt beschreven. De uitkomst van dit onderzoek was enerzijds een schifting tussen cultuurhistorisch belangrijke en minder belangrijke onderdelen en anderzijds een plan van aanpak voor een vervolgonderzoek. Dat vervolg is nu aan de orde. Deze Bouwhistorische Opname zoomt in op de relevante gebouwen om te komen tot een gedetailleerde bouwfaserings- en tot cultuurhistorische en monumentale waardenbepalingen. Hieronder komen, voorzien van de letters A t/m K, in vijf hoofdstukken elf bouwdelen aan de orde. Daarvan zijn er twee gemeentelijk monument, gebouw G 'Mutua Fides' en gebouw F de St.-Willibrorduskapel. De voorvleugel aan de Overrijn is Rijksmonument.

De parallel aan de eerste bouwhistorische analyse uitgevoerde onderzoeken naar de bredere cultuurhistorische context en de landschappelijke / 'stedebouwkundige' ontwikkelingen worden met de gebouwengeschiedenissen gecombineerd. Deze Bouwhistorische Opname heeft kennis, inzichten en waarnemingen uit de Bouwhistorische Inventarisatie en het Cultuurhistorische verhaal van Bureau Lantschap en BBA als fundamenteën. Overlap daarmee is natuurlijk onvermijdelijk en zelfs noodzaak. Desalniettemin worden eerdere vermoedens en vaststellingen tegen het licht gehouden en na aanvullende waarnemingen van het gebouwde erfgoed bijgesteld of gecorrigeerd.

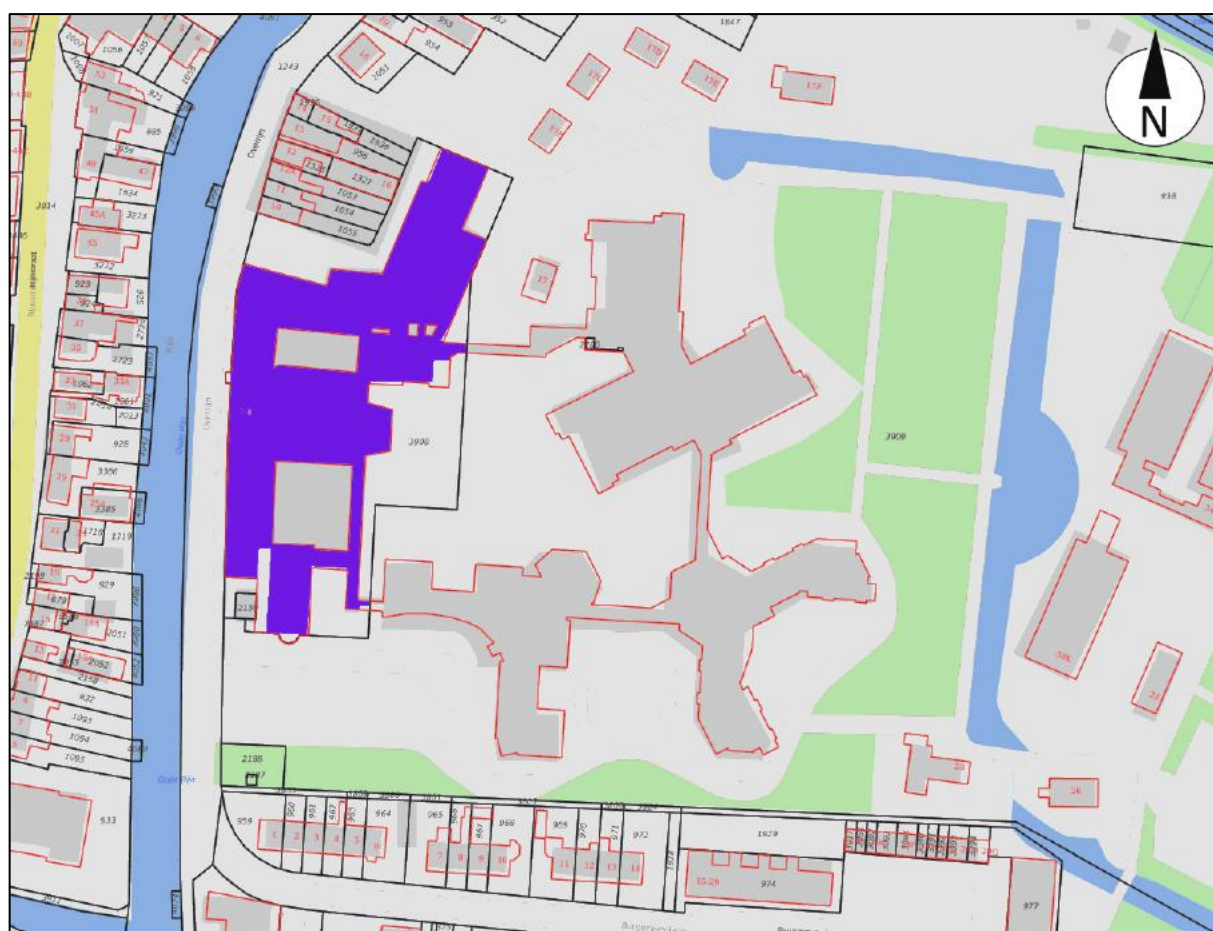
Bij de beschrijving van het pand wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van 'voor', 'links', 'rechts', 'achter'. De voorgevel aan de straatzijde is daarbij het uitgangspunt. Windrichtingen zijn echter onvermijdelijk voor de plaatsbepaling. Tekst en beeld zijn in dit rapport complementair. Zij vullen elkaar aan, maar overlappen qua informatiewaarde niet per definitie. Gelieve tekst en beeld als gelijkwaardig te beschouwen.

Veerman Bouwhistorie hanteert bij onderzoek en rapportage de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek (2009). Foto's zijn grotendeels van mijn hand, maar er is ook dankbaar gebruik gemaakt van foto's en beelden die door de opdrachtgever en de betrokken architecten en onderzoekers zijn gedeeld. Waar afbeeldingen van andere partijen zijn gebruikt, is dat in het bijschrift aangegeven. Bij kaartjes en overzichtsfoto's is een noordpijl gebruikt, ten behoeve van de oriëntatie bij de vele perspectiefwisselingen. Met dank aan mijn meelezer Marieke de Keijzer.

Rotterdam, mei 2019

Drs. J.W. Veerman

Afb. V4: Actuele kadastrale situatie (zie voor de uitsnede het kader op afb. 1). De gebouwen van het complex Overrijn 7 / 8 zijn donkerblauw ingekleurd. [Bron: Kadaster / PDOK / Veerman Bouwhistorie]

1 Inleiding

Situering

't Sand, een heerlijkheid met een compact kasteel uit de 13de eeuw en bijbehorende gronden, werd gesitueerd iets landinwaarts bij de oostelijke oever van de Rijn, tegenover het oude dorp Katwijk aan den Rijn en niet ver van zee. Bij 't Sand ontwikkelde zich aan die linkse of oostelijke Rijnsoever meer bebouwing met het Hof van Katwijk als hart. Tegenwoordig ligt dit alles op een druppelvormig landje tussen twee zuid-noord stromende waterlopen. De westelijke waterloop is de eigenlijke, natuurlijke Rijn. De oostelijke waterloop is een bredere vaarroute, het Additionele Kanaal genaamd. Het werd pas gerealiseerd aan het begin van de 19de eeuw, tussen 1804 en 1807 (afb. V06).¹ Het Eiland wordt doorsneden door de Vliet, een historische waterloop die in de Rijn uitmondt.

In de vroegmoderne tijd werd het domein op de Overrijn omgevormd tot heerlijkheid met voornamelijk huis en tuinen. Zoals nog wordt beschreven in het volgende hoofdstuk, kwam hier een ontwikkeling bij van 17de-eeuwse woonhuisbebouwing aan de oostelijke kade en ontsluiting via een eerst houten, later stenen en tenslotte verplaatste brug. Vanaf de vroege 19de eeuw huisvestte het Overrijncomplex instellingen, eerst een jongensschool en later een seminarie. Van de historische bebouwing resteren enkele vleugels. De monumentale parkaanleg, die in de kern een geometrische aanleg had en waaraan later elementen van de landschapstuin werden toegevoegd, is gewijzigd en verschaald, maar nog aanwijsbaar.² In de meest recente decennia zijn er ten behoeve van de zorginstelling De Wilbert (organisatie Marente) nieuwe vleugels en verbindingsgangen bijgeplaatst.

Het gedeelte van het complex dat onderwerp is van deze bouwhistorische opname is ongeveer de helft van het geheel dat De Wilbert gebruikte (Afb. V02-V04). Het betreft min of meer de westelijke helft. Aan de westzijde wordt het terrein begrensd door de Oude Rijnkade, de Overrijn. Ten noorden en ten zuiden liggen verharde zones die parkeerplekken en verder naar achter gelegen bebouwing ontsluiten. Aan de noordzijde wordt de kade geflankeerd door overwegend lage bebouwing (de opvolgers van de huizen die er in de vroege 17de eeuw werden opgetrokken en hier en daar nog aanwezig zijn).

¹ Wie zich verlaat op literatuur zoals de Limes Atlas 2005), leeft in de overtuiging dat het druppelvormige eiland omsloten door twee Rijnarmen al in de middeleeuwen bestond. Dat is een vergissing. Zie over de achtergronden van de aanleg van het Additioneel Kanaal de site van het Hoogheemraadschap van Rijnland: <https://www.rijnland.net/over-rijn-land/erfgoed/artikelen-geschiedenis-en-canon/1807-de-katwijkse-uitwatering-gereed>

² Dit wordt veel uitvoeriger belicht in de rapportage 'Cultuurhistorische analyse Hof van Katwijk' van de bureau's Landschap en BBA, 2019.

Afb. V5: Actuele luchtfoto van het Hof van Katwijk vanuit het westen, inclusief restant van het park, de recente Marente-vleugels en paviljoens. In de hoek rechtsboven staat het Tolhuis ter plaatse van het oude kasteel. [Google Maps]

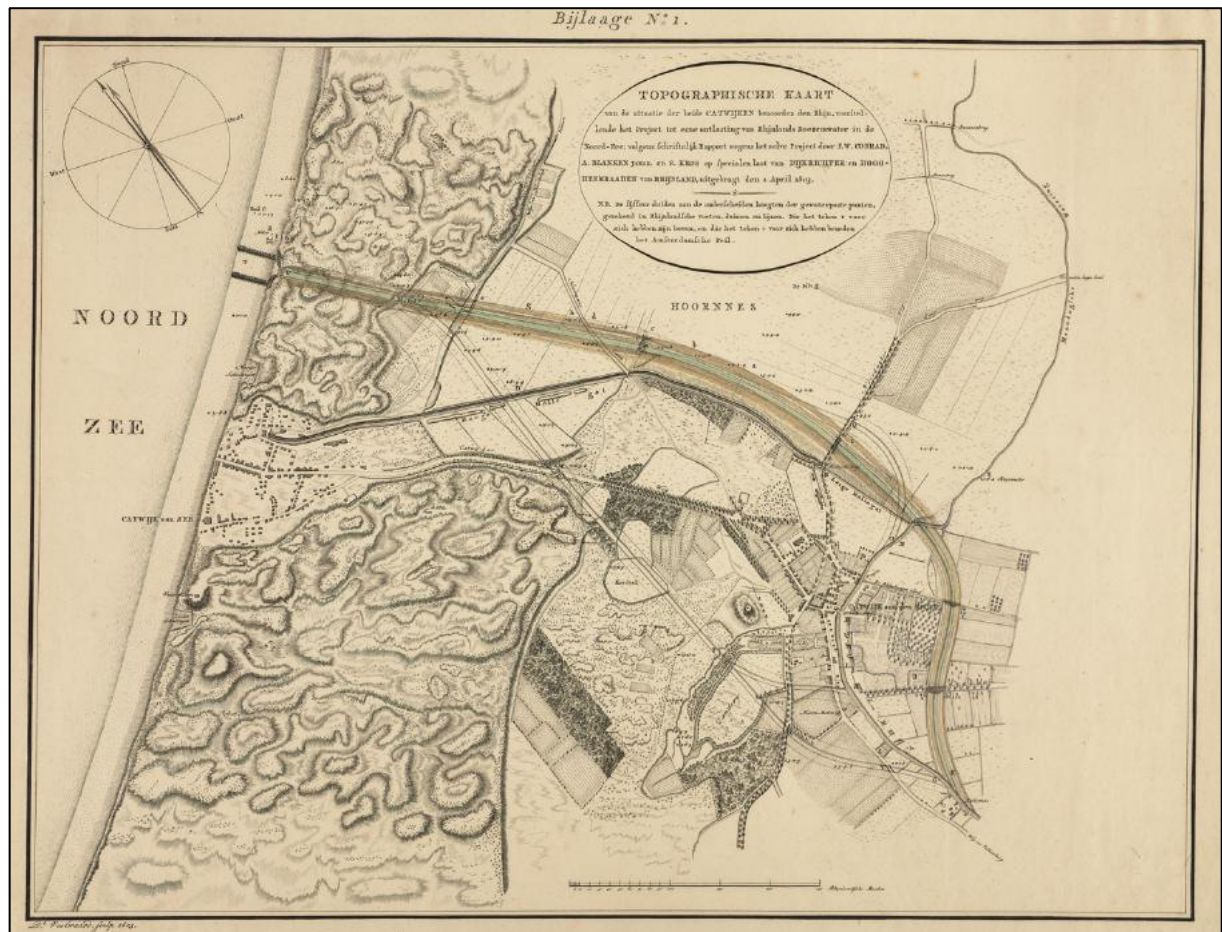
Ten zuiden van het Marente- of Wilbertcomplex zijn vanaf de late jaren zestig woonbuurten ontwikkeld met rijtjeshuizen en etagewoningen aan de Tolhuisstraat, de Burggravenlaan, de Rhijnluststraat, de Zeewoldtstraat en de Bijdorpstraat. Aan de randen van wat resteert van het bij het Heerenhuis of de Herenschool behorende park zijn in de Wilberttijd, dus de laatste halve eeuw, paviljoens en kleine wooneenheden gebouwd. Het middeleeuwse kasteel is spoorloos verdwenen. Wel is er, nabij de doorgaande weg de Santlaan, aan de Tolhuisweg een oud gebouw behouden. Dit witte Tolhuis wordt wel met het kasteel in verband gebracht en bevat zeker historische bouws substantie, maar zou nog eens nader onderzocht moeten worden om de werkelijke historische status te bepalen.

Gebouwen en bouwdelen met letters

Hierna komen elf bouwdelen aan bod, die nu samen het complex vormen. Zij zijn tussen de 17de en 21ste eeuw stapsgewijze ontstaan. De bouwdelen zijn van letters voorzien, A t/m K, en worden in die volgorde behandeld. Zie het op de volgende pagina afgedrukte kaartje (afb. V07). De volgorde volgt niet per se de geschiedenis van de bebouwing; B, C en I bevatten de oudste bouws substantie – ofschoon ook hun ontwikkeling is doorgegaan. Zie voor het overzicht ook de plattegronden achterin dit rapport.

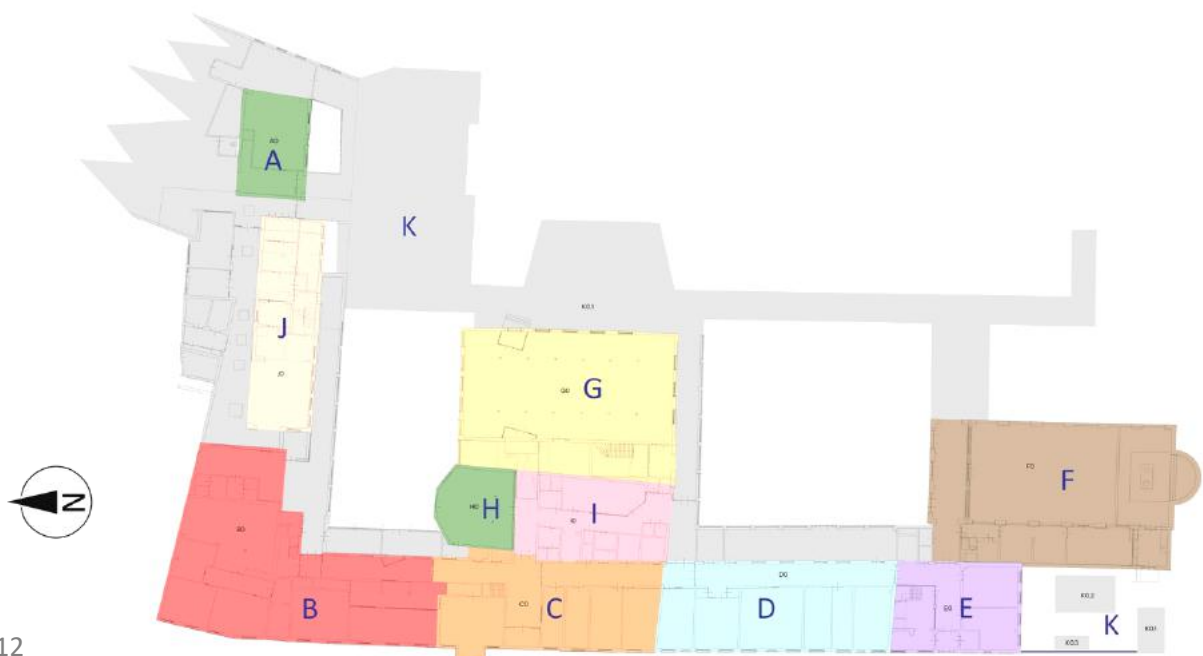
Aan de Overrijn staat een langwerpig gebouw, vleugels zijn verenigd uit meerdere bouwfasen; B, C, D, E. Deze vleugel ligt noord-zuid, de gevel met twee à drie lagen plus dwars dakschild vormt het front van het complex. Ten zuidoosten van E ligt de kapel uit het midden van de 20ste eeuw, aangeduid met letter F. Aan de oostkant van de kapel begint het moderne zorg-complex, waarvan alle onderdelen met K zijn gemerkt (alook enkele bijgebouwen ten westen van de kapel aan de Overrijn). De parkeerplaats vormt een rafelrand van het terrein. 'K' krijgt bouwhistorisch de minste aandacht, vanwege de geringe ouderdom. De gangenstructuur uit het recente verleden omsluit twee binnenhoven met tuinaanleg. Ten oosten van de bebouwing strekt zich een wat landelijker overkomende tuin uit, welke door bebouwing en groenstructuren wordt begrensd.

Het hart van het complex ligt achter – of ten oosten van – bouwdeel B en C. Dit hart wordt gevormd door de rechthoekige volumes I en G. Hiervan is eerstgenoemde gebouw, I, het oudste. Het werd voor het midden van 19de eeuw vergroot, kort voor de nieuwbouw van G. Beide bezitten twee bouwlagen plus dak. Aan de noordzijde van de kern van gebouw I is later in de 19de eeuw nog een lage tuinkamer aangebouwd: bouwdeel H. Haaks op de hoofdvleugel (B t/m E) is een west-oost liggende vleugel te vinden waarin enkele afzonderlijke gebouwen zijn opgenomen, gebouwen J en A. Deze volumes zijn door jongere bebouwing verbonden en ingekapseld; nu onder de letter K verzameld. Ten noorden van gebouw B en J ligt verharde buitenruimte. In noordoostelijke richting strekt zich vanaf gebouw A meer recente, lage bebouwing uit (K). Die blijft hierna verder buiten beschouwing.

Afb. V6: Kaart voor een nieuwe uitwatering van de Oude Rijn in de Noordzee, waarvan het Additionele Kanaal, een waterstaatkundige bypass, onderdeel vormde. De kaart werd getekend door D. Veelwaard en verscheen als bijlage bij de plannen in 1803. Het druppelvormige eiland vinden we rechtsonder. De bebouwing aan de Overrijn is qua locatie correct, maar qua vorm indicatief gegeven. [Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO), PV 75767.2]

Afb. V7: Kaartje van de begane grond van het te onderzoeken complex met de beletterde bouwdelen. [Firm.Studio / Veerman Bouwhistorie]

2 De geschiedenis van het gebouwencomplex

Geschiedschrijving

De geschiedenis van bezit en gebruik van 't Sand, het later Hof, het nog latere Heerenhuis (Heerenhuys) of Heerenschool en ten slotte het Marente-complex op het druppel- of ellipsvormige eiland tussen de Oude Rijn en het bredere Additioneel Kanaal³ is in meerdere publicaties behandeld. Hoewel het niet om zeer veel boeken en artikelen gaat, bieden zij een redelijk bevredigend overzicht – temeer omdat ze een eigen perspectief en periode kennen. Er zijn behalve hoofdlijnen vele historische details en wetenswaardigheden geboekstaafd, al ontbreken soms de verantwoordingen bij het gestelde jammerlijk.

Als onderdeel van het proces van onderzoek en ontwerp waarvan ook voorliggende Bouwhistorische Opname deel uitmaakt, heeft Bureau Lantschap in samenwerking met het Bureau voor Bouwhistorie en Architectuur een uitgebreid rapport gepubliceerd over de landschappelijke en cultuurhistorische achtergronden van gronden en gebouwen van 't Santen het latere Overrijn-complex. Het is niet gewenst en evenmin nodig dat de bouwhistorische onderzoeker dat werk nog eens verricht. Toch is het op een rijtje zetten van de hoofdlijnen van bouw- en gebruiksgeschiedenis noodzakelijk voor de analyse van het gebouwenbestand én voor de bruikbaarheid van de voor u liggende rapportage.

Als voornaamste uitgangspunt voor het bouwhistorisch onderzoek nemen wij in beginsel het *nu* bestaande complex en trachten we te verklaren en waarderen wat er anno 2019 is; twee hoofdvragen zijn 'wat hebben we nu hier?' en 'hoe is het er zo gekomen?'. Uiteraard is er meer bouwsubstantie uit het recente dan uit het verre verleden; dit impliceert dat de geschiedschrijving van de vroegere periodes ons in directe zin minder biedt dan de geschiedenis van de laatste paar eeuwen. De informatie in de navolgende paragrafen geeft ons wat houvast en context bij wat we ter plaatse tegenkomen. In de laatste hoofdstukken van dit rapport wordt een aantal veronderstellingen, feiten en gebeurtenissen nog eens 'geconfronteerd' met deze beknopte geschiedschrijving. Kunnen de bouwkundige relictten onze historische kennis aanvullen, verscherpen of nuanceren?

³ Let wel: het kanaal en daarmee het eiland zijn amper twee eeuwen oud, ontstaan in de periode 1804-1807. Zie de voorgaande paragraaf en noot 1.

Toevallig, maar toch opmerkelijk is het ritme van transformatie dat zich gedurende vier eeuwen manifesteert: steeds blijkt er enkele decennia na het begin van een eeuw een grote omslag. Heroriëntering en herbestemming blijken een wezenlijk onderdeel van de geschiedenis en de identiteit van het Overrijncomplex. In de jaren twintig of dertig van de 17de, 18de, 19de, 20ste en (naar verwachting) ook de 21ste eeuw dient zich een ingrijpende wijziging van functies aan met onder meer stevige bouwkundige gevolgen.

De ‘revolutie’ van de 19de eeuw werkt nog decennia door. In de loop van 20ste eeuw volgen op de transformatie van rond 1930 twee ‘doorstarts’; eerst die van oorlogsherstel en kort daarop die van weer een herbestemming.

Literatuur

M.L.H. Eerdbeek-Claassen, ‘Het Zand en zijn bewoners’, in: *Leidsch Jaarboekje* nr. 22, 1930, pp. 105 – 138

H. Fennes, *Missie geslaagd. Van Heerenschool tot De Wilbert van stof ontdaan. Nieuwtjes over het Rijndorp Katwijk 1831-1966*, Katwijk aan Zee 2011

A. Janse, ‘De Van Wassenaers als heren van Katwijk’, in: *De rijke historie van een nieuwe gemeente*, Katwijk (Katwijks Museum), 2006, pp. 9 – 33

R. Polderman en C. Berns, ‘Het Heerenhuys, Overrijn 8 te Katwijk’, rapport: herbestemmingsstudie, Rotterdam 2016

R. Stenvert e.a., *Monumenten in Nederland: Zuid-Holland*, Zwolle/Zeist 2004, pp. 280 – 281

J. Stöver e.a., *Kastelen en buitenplaatsen in Zuid-Holland*, Zutphen 2000

Andersoortige bronnen

Bouwkundige tekeningen van het complex zijn schaars. Het oudste materiaal waarover we beschikken, is een plattegrond van de begane grond van het gehele complex uit 1929. Deze werd getekend ten tijde van de verkoop door de orde der Jezuïeten aan de orde der Franciscanen.

Een cruciale set tekeningen stamt uit de wederopbouwperiode, 1949-1952. Architecten Van der Lubbe en Hermans lieten ons een set tekeningen met bestek na, die inzicht geeft in te herstellen en nieuw te bouwen bouwdelen. Dit materiaal documenteert helaas niet tot in detail wat de na de Tweede Wereldoorlog aangetroffen toestand was.

Van grote betekenis is de set tekeningen die bij het opstellen van deze bouwhistorische rapportage, anno 2019, nog in ontwikkeling is. De basis voor dat materiaal is een point-cloud-opmeting waaruit werkelijke maten zijn te destilleren. De gemeten diktes van muren, vloer- en plafondpakketten, hoogteverschillen e.d. op de digitale ‘renders’ geven de waarheid weer. Dat betekent echter niet dat zaken als materiële samenstelling en redenen voor verschillen meteen ook alle helder en zeker zijn.

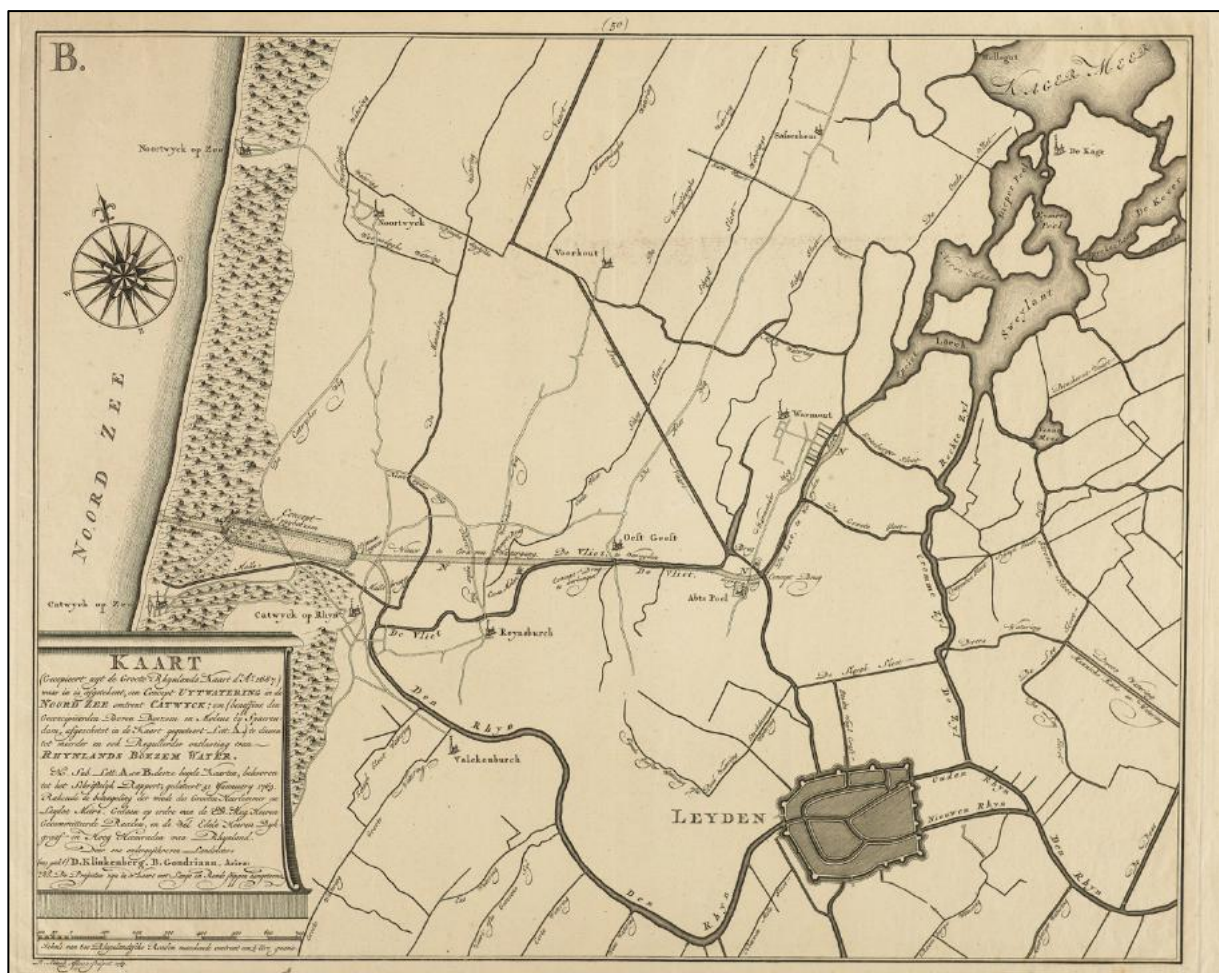
Voor de 19de eeuw zijn we aangewezen op de gebouwen zelf en enige historische tekeningen en foto’s. Onze kennis stoelt grotendeels op deductie. Uit het hierachter verder gerapporteerde gebouwenonderzoek blijkt in elk geval dat de bouwactiviteit rond het midden van de 19de eeuw en in de decennia tot circa 1880 zeer groot is geweest. Ook interieurs van de oudste bouwdelen zijn toen ingrijpend op de schop gegaan.

De bouwkundige en kadastrale ontwikkeling van het complex is op het niveau van contouren en van *massa versus ruimte* terug te volgen tot de kadastrale Minuut die rond 1832 het licht

zag. In principe zijn door het kadaster van alle wijzigingen aan opstellen en/of registratie in de voorbije twee eeuwen kaartjes gemaakt. Het jaartal dat daaraan steeds gehecht is kan een of twee jaar later zijn dan de daadwerkelijke ingreep of aankoop. Deze hulpkartjes figureren op meerdere plaatsen in de voor u liggende rapportage.

Bouwhistorische kennis aangaande nog vroegere eeuwen berust enerzijds op het gebouwen-onderzoek zelf en de daaraan gekoppelde studie en anderzijds op oud beeldmateriaal. Het is al eens gezegd, en wordt hier herhaald, dat dergelijk beeldmateriaal in de regel *niet* is vervaardigd om de bebouwing exact naar waarheid te documenteren maar doorgaans een ander doel moest dienen. Interpretatie van beelden dient daarom steeds aan te vangen met beantwoording van de vraag waarom iets (dan wél) getekend werd. Sommige beelden zijn vrije kopieën van elkaar en moeten daarom steeds kritisch worden bekeken.

Afb. V8: Kaart van Rijnland 'gecopieerd uyt de Groote Rhijnlands Kaart d'Ao. 1687' D. Klinkenberg en B. Goudriaan Ariezoon en vervaardigd in 1769 door L. Schenk Janszoon. [ELO Topografisch Historische Atlas PV75766]

Middeleeuwen

Vanaf de hoge middeleeuwen bevond zich op de oostelijke Rijnsoever, tegenover het dorp Katwijk op de westelijke oever, de heerlijkheid 't Sand of Zand. Het adellijke huis stond ten opzichte van de oude rivierloop wat landinwaarts, bij de weg naar Valkenburg. De eerste vermelding van het dorp Katwijk aan den Rijn (*apud Rhenum Catwijck*) stamt uit 1224. Aangenomen mag worden dat in die periode op 't Santeen adellijk huis stond, misschien al met karaktertrekken van een kasteeltje.⁴ Het geslacht van Wassenaer, dat indertijd de burggraven van Leiden leverde, had vanaf ongeveer 1300 de ambachtsheerlijkheid Katwijk en Valkenburg in leen van de Hollandse graaf. Vanaf ongeveer 1340 resideerde heer Floris van Wassenaer op het Sand – dat formeel nog onderdeel van de heerlijkheid Oegstgeest uitmaakte.⁵ Uit diverse bronnen blijkt dat het dorp zelf indertijd redelijk aanzienlijk was. Van het kasteel en omliggende gronden mogen we hetzelfde veronderstellen.

Hoe de Van Wassenaers en hun landgoed en het bijbehorende kasteeltje in de periode rond 1400, tegen de achtergrond van de ingewikkelde Hoekse en Kabeljauwse Twisten, in de verdrukking raakten, laten we hier buiten beschouwing. De Van Wassenaers kregen uiteindelijk hun positie terug en hun Huis 't Sand werd hersteld en weer bewoonbaar. Tot in de 16de eeuw bleef het burggrafelijk geslacht zijn rol spelen, zij het dat de positie van de heren niet onbetwist was. In 1523 kwam er een eind aan de mannelijke lijn van opvolging. Erfdochter Maria van Wassenaer was gehuwd met Jacques de Ligne. Zo kwam de heerlijkheid in handen van een ander geslacht, adel uit de Zuidelijke Nederlanden.

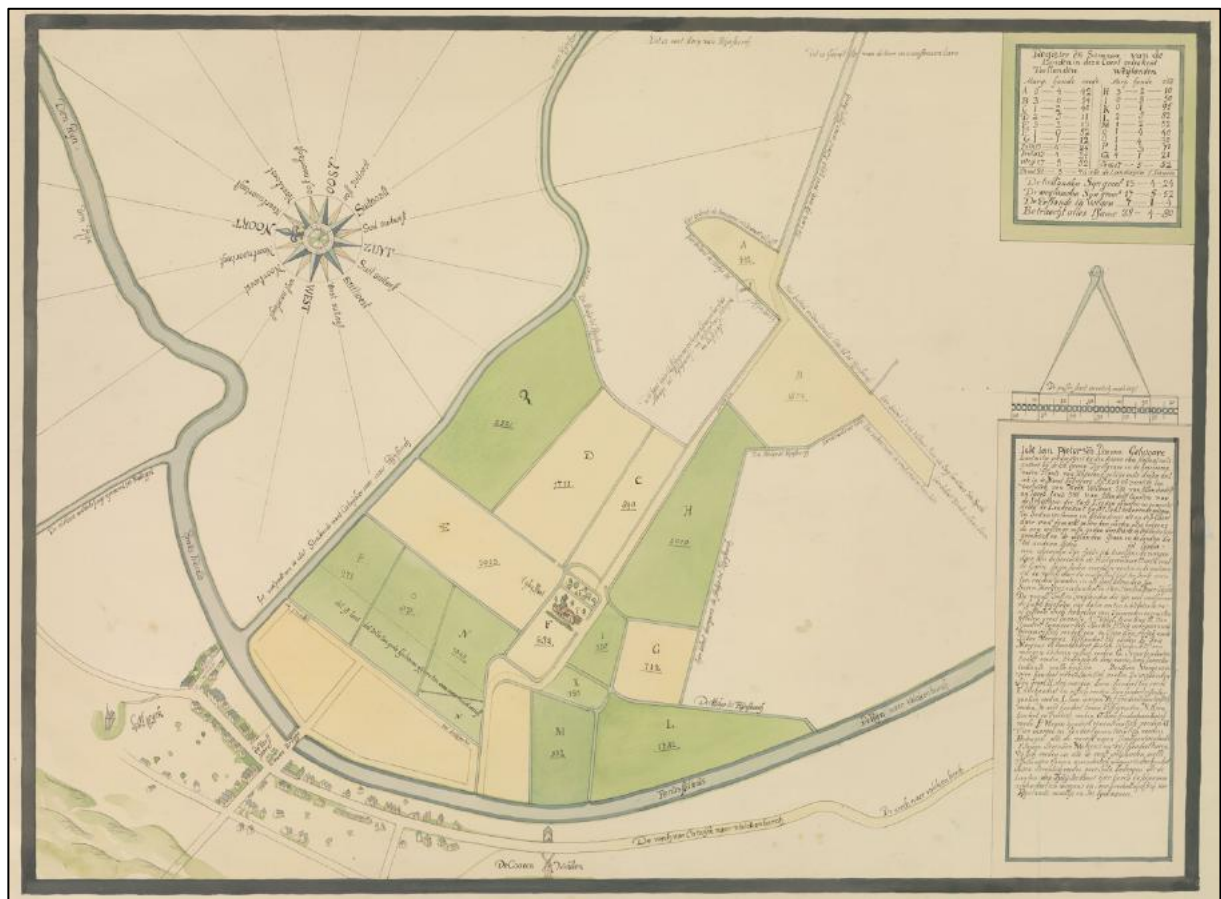
De heren De Ligne schijnen niet veel op het Sand verbleven te hebben, wat de relaties waarschijnlijk niet ten goede kwam; met de dorpelingen moest regelmatig worden gestreden over bijvoorbeeld de afdracht van belasting op winsten uit de visserij. Aan het begin van de Opstand koos Filips de Ligne de zijde van de Spaanse koning. Ten gevolge hiervan werden zijn goederen geconfisceert door de Staten van Holland, toen die daartoe uiteindelijk de macht hadden. Tijdens het Twaalfjarig Bestand (1609-1621) kreeg Lamoraal de Ligne, zoon van genoemde Filips, zijn heerlijkheden – waaronder Katwijk, Valkenburg en 't Sand – weer in handen. De tijd van een Heer op zijn Kasteel zou echter voorbij blijken.

⁴ Deze alinea's leunen sterk op het hoofdstuk 'De Van Wassenaers als heren van Katwijk' door Antheun Janse in het boek *De rijke historie van een nieuwe gemeente* (2006).

⁵ De heren van Wassenaer kregen meerdere hoge en lage heerlijkheden in handen. 'Hoog' en 'laag' houden verband met de mate van zeggenschap over jurisdictie, marktrechten, tollën en andere belastingen, pastoorsbenoemingen en andere 'heerlijke' privileges. Dit is niet de plaats om daarover uit te weiden.

Het beige grondstuk was gereserveerd voor de aanleg van erven en huizen. Op een iets andere versie uit 1617 staat daar: 'De Huys Eirven [met vlek]'. Op deze 1614-versie staat op de groene kavels ten noordoosten 'dit ist lant dat totte ses grote lijnbanen afgemeten wae maer is niet verlos(f?)t'.

17de eeuw

De dorpskern van Katwijk aan den Rijn lag – zoals gezegd – van oudsher, op de westelijke oever, tegenover het landgoed 't Sand. In de vroege 17de eeuw zag de toenmalig heer van het ambacht, Lamoraal de Ligne, er brood in om ook de oostelijke oever te gaan exploiteren. Het idee kreeg gestalte gedurende het Twaalfjarig Bestand.⁶ Over de Rijn werd een houten brug gelegd. Aan een langs de kade lopende weg werd een strook met kavels uitgezet. Hierop konden kleine erven en huizen komen. Twee kaarten naar opmetingen Jan Pieterszoon Dou, uit 1614 (afb. V10) en 1617, geven (o.a.) de gereserveerde stroken land langs de Rijn weer. Een wat latere kaart, uit 1627 door Pieter van Bilderbeeck, biedt een goede indruk van de ontwikkeling; er zijn rijen bebouwing afgebeeld waarin diepe met brede of dwarse huizen zijn afgewisseld. Deze weergave wordt waarheidsgetrouw geacht (afb. V11).⁷

De vorm van de percelen was onder invloed van oudere landschappelijke lijnen niet geheel regelmatig. Onder andere het gekromde verloop van de Rijnarm en middeleeuwse verkavelingsstructuren maakten het onvermijdelijk dat zijanten van percelen en gebouwen slechts ongeveer haaks op de rivierkade werden aangelegd. Er zijn bij de ontwikkeling aan de Overrijn, met andere woorden, schuine lijnen overgenomen en ontstaan. Die lijnen vinden we nog altijd terug in het huidige complex.

Vast staat dat het kasteeltje 't Sand in deze vroegmoderne periode ruïneus was. Maar hoewel de politieke en sociaal-economische betekenis van een dergelijk landgoed anders was dan in voorgaande eeuwen, genoot het 'Hof van Katwijk' in de latere 17de eeuw nog zeker aanzien. Het prestige was zelfs dusdanig, dat omstreeks 1655 aan de vooraanstaande bouwmeester Pieter Post opdracht werd gegeven een voornaam huis en omliggende tuinen te ontwerpen. Posts ontwerpen zijn gedeeltelijk bewaard gebleven. Zoals elders ook voorkwam werden de restanten van het middeleeuwse adellijke Huis opgenomen in een eigentijds, dus classicistisch ontwerp. Ook de tuinen zouden de modes van de dag volgen.

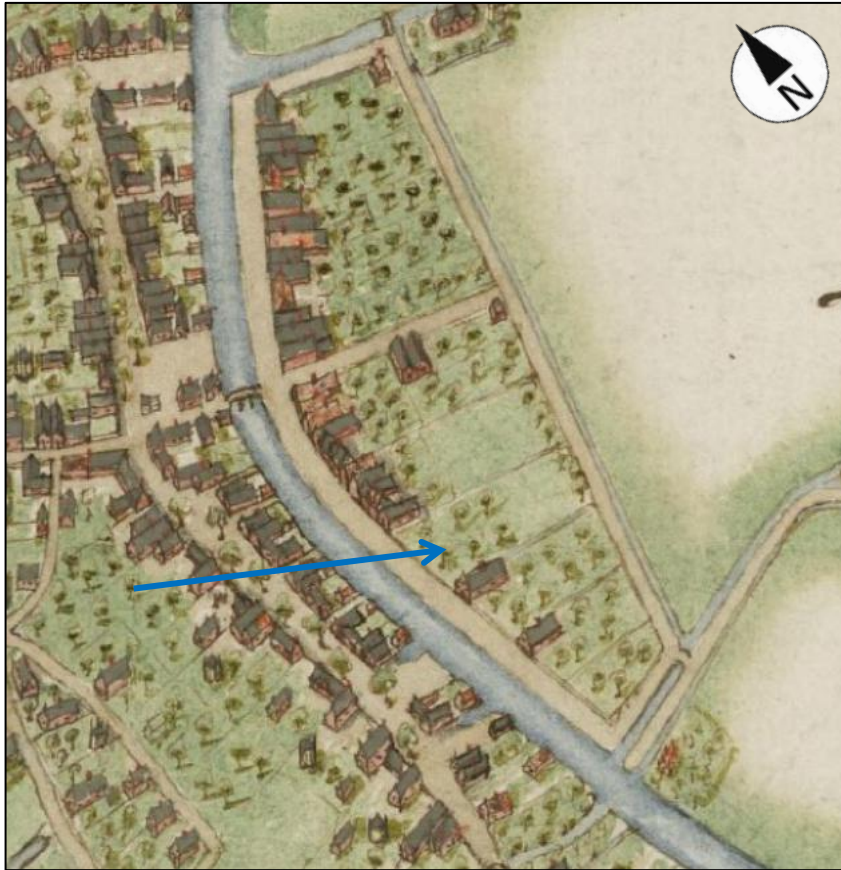
't Sand was inmiddels in handen gekomen van Willem van Liere jr.⁸ Het is goed mogelijk dat deze Willem samen met zijn echtgenote Maria van Reigersberg het initiatief nam tot de prestigieuze transformatie. In 1654 beleenden de Staten van Holland hem met de bijbehorende heerlijke rechten. Echter, in hetzelfde jaar overleed Willem van Liere jr. reeds, zijn vrouw met twee kinderen achterlatend. Weduwe Maria kocht een woonhuis te Den Haag aan het statige Lange Voorhout.⁹ De plannen van Post voor een nieuw statig Huis dat het middeleeuwse kasteel in zich opnam zijn niet gerealiseerd. Aangenomen mag worden dat Maria van Reigersberg er spoedig na de dood van haar man vanaf zag. Dat komt nog aan de orde.

⁶ 1609-1621, een hiaat van relatieve vrede in de Tachtigjarige Oorlog, die zelf duurde van 1568 tot 1648. Natuurlijk wist men in die tijd niet dat die oorlog tachtig jaar zou duren; het was eenvoudigweg een lange periode van troebelen die de Republiek niettemin ook veel welvaart bracht. De duur van twaalf jaar van het Bestand was overigens wel tevoren vastgelegd.

⁷ Zie bijvoorbeeld de website historievankatwijk.nl. Ook gewogen door Adriaan Haartsen van Bureau Lantschap.

⁸ Hij kocht de heerlijkheid van de beide Katwijken en 't Sand van Claude Lamoral de Ligne voor een kapitale som die omgerekend vandaag zo'n 20 miljoen zou bedragen.

⁹ Ter plaatse van het 19de-eeuwse gebouw van het Hotel Des Indes. Op dit alles gaan Anteun Janse (De rijke historie van een nieuwe gemeente, Katwijk 2006, p. 9 en verder) en de rapportage van Bureau Lantschap / BBA ('Cultuurhistorische analyse Hof van Katwijk', 2019) uitgebreider in.

Afb. V11: Detail van een kaart uit 1627, getekend door Pieter van Bilderbeeck. [Oud Archief Rijnland, de titel is voluit 'Chaerte vande gelegenheit ofte koers vanden Rhijn met de oude waeterloosijnghe ghenaemt het Mallegat, streckende vande stadt Leijden tot inde Noordzee']

Vergelijking met de kadastrale minuut uit het tweede kwart van de 19de eeuw (afb. V24) leidt tot de conclusie dat de tegenwoordige gebouwen C en I ter plaatse van het open gedeelte (pijl) werden gebouwd.

Het laatste huis in het links gelegen rijtje kan een pand zijn ter plaatse van bouwdeel B; zie bij de bouwhistorische beschrijving van gebouw B verderop.

Afb. V12: Weergave in inkt en waterverf van de oude brug door Jan Elias Kikkert, gedateerd circa 1876. [ELO, PV74118]

Afb. V13: Gezicht op de Overrijn links en Katwijks historische rechts. Vroege 18de eeuw, anonieme maker (uit Abraham Rademaker, Rhylands fraaiste gezichten ..., 1732). Hoewel niet is uitgesloten dat dit beeld werd samengesteld uit pittoreske losse onderdelen, hebben we de indruk dat het hoge dwarse dak links met de twee schoorstenen bij het Hof horen. [ELO, PV74115]

Afb. V14: Foto met het straatbeeld kort na 1900. Geheel rechts is het na de brand verhoogde bouwdeel B te zien. De aansluitende panden waren eeuwenoud; op grond van de vormgeving mag een 17de-eeuwse oorsprong worden vermoed. [ELO / montage Veerman Bouwhistorie]

Afb. V15: Het kadastrale kaartbeeld uit 1935 toont direct noordelijk van het Hof / Heerenschool nog verkaveling en bebouwingscontouren die in opzet terug gaan op de vroege 17de eeuw. Ten tijde van het Twaalfjarig Bestand kwam hier een projectontwikkeling tot uitvoering.

Vrouwe Maria's Plan B

Al verkoos Maria van Reigersberg als woonplaats waarschijnlijk het levendiger Den Haag boven de stilte van Katwijk aan den Rijn, 't Sand werd niet opgegeven. Het is zelfs aannemelijk dat er meteen een Plan B in werking werd gesteld. Voor de heer der beide Katwijken plus het Sand werd een kapitaal grafmonument besteld. Rombout Verhulst, een der meest vooraanstaande beeldhouwers van de Republiek, zou het vervaardigen. Het monument kwam en bleef in de Nederlands Hervormde Kerk. Het wordt algemeen beschouwd als een van de topstukken van de Nederlandse beeldhouwkunst uit de Gouden Eeuw. Dat Vrouwe Maria haar man z'n eer en herinnering gunde te Katwijk aan den Rijn, is meer dan een aanwijzing dat zijzelf een band wenste te onderhouden met het dorp en de heerlijkheden.

Daarnaast liet zij in 1666 een stenen brug bouwen in de plaats van het genoemde houten exemplaar uit het begin van de eeuw. Die stenen brug – ook met die naam op kaarten aangeduid – bestond tot begin 20ste eeuw. Hij is bekend van meerdere afbeeldingen, waaronder een schilderij door Jan Elias Kikkert van rond 1876 (afb. V12). In 1917 werd de Roskambrug over de Rijn gebouwd, enkele tientallen meters meer noordelijk.¹⁰

Maria van Reigersberg gaf dus het Pieter Post-plan op, maar het is aannemelijk dat zij de banden met Katwijk aan den Rijn aanhaalde en, als onderdeel van een Plan B, een nieuw huis aan de kade liet bouwen. Wat werd er in het derde kwart van de 17de eeuw aan de Overrijn neergezet voor de Vrouwe van Katwijk? Hoe rijk was de uitstraling van het gebouw? In de tegenwoordige bouws substantie is wel iets van de 17de-eeuwse versies behouden, te weten in de hoofdvleugel aan de Overrijn en de rechthoekige bouwmasa die daar in het midden aan de achterzijde tegenaan staat (de bouwdelen B, C en I; zie de volgende hoofdstukken). De kaart van Bilderbeeck uit 1627 toont aaneengesloten bebouwing, met daarnaast open ruimte (afb. V11). Vergelijking met de kadastrale minuut uit het tweede kwart van de 19de eeuw (afb. V24) leidt tot de conclusie dat de tegenwoordige gebouwen C en I ter plaatse van het open gedeelte (pijl) werden gebouwd. Dat impliceert dat Maria naast meer bescheiden huizen van de buren haar wat voornamere pied à terre neer liet zetten. Dat is in wezen nog altijd de situatie, ofschoon veel van de echt oude huizen in de loop van met name de 20ste eeuw werden vervangen (afb. V13 - V15).

De *huidige* verschijningsvorm van de oudste bouwwerken, zowel binnen als buiten, bevat niet of nauwelijks elementen die een architectuur- of interieurhistoricus als 'tweede helft Gouden Eeuw' zou karakteriseren. De oudste stukken gevel zijn in de vroege 18de eeuw te dateren, en dat geldt ook voor interieuronderdelen. Niettemin is de kans reëel dat in funderingen, dragende muren en de constructies van vloeren en een enkel dak nog oudere relictten zijn bewaard. Dat is onderzoeksmateriaal voor een bouwhistoricus dat – vooral – aan de orde is na ontmanteling van de huidige, weinig betekenisvolle interieurs.

¹⁰ Het archief van het Genootschap Oud Katwijk bevat een *Bestek voor de Roskambrug, de Kwakelbrug en een kaaimuur in Katwijk aan de Rijn, 1917*. Er heeft eerst een ijzeren (tram)brug gelegen. [NB, die onderzoek moet ergens begrensd zijn!] Pas na de Tweede Wereldoorlog, bij vervaardiging van een nieuwe editie, is de verlegging van de oeververbinding op de topografische kaart gezet.

Afb. V16 [B]: Zicht vanaf de moderne brug op het brughoofd dat resteert van de 17de-eeuwse stenen brug. Verderop aan de linkerkzijde staat Het Hof, beginnend bij het blokvormige bouwdeel naast de boom.

Afb. V17 [R]: 19de-eeuwse toegang tot de crypte van de Katwijkse Van Wassemaers achter het zijkoor aan de oostkant van de N.H. Kerk.

Afb. V18 [LO]: Het Tolhuis ten zuidoosten van het Marrente-complex, ter plaatse van het kasteel. Dit zou eens goed bouwhistorisch moeten worden bekeken. Er wordt namelijk wel verondersteld dat er iets van het oude Sand in behouden is gebleven.

18de eeuw

Tekeningen en prenten van de voorgevels als historische bron

Een beeld van de architectuur aan de Overrijn rond 1700 wordt geboden door een handvol ongeveer gelijktijdig gemaakte gevelbeelden. De voor- of westgevels zijn erop vastgelegd vanaf de overzijde van het water. Vergelijking leert dat vier van deze tekeningen op een gemeenschappelijke bron teruggaan.¹¹ De door eigen opschrift in 1711 gedateerde weergave uit de Atlas van Andries Schoemaker (afb. V19, onderste tekening) oogt het meest betrouwbaar. De aquarel op hetzelfde blad en de twee bekenede gravures (waarvan er hier een is opgenomen, afb. V20) lijken ervan afgeleid. Er zijn wat verfraaiingen en andere verschillen, die meer met de bedoeling van de prent an sich dan met de topografische werkelijkheid te maken schijnen te hebben. Een voordeel is dat de wulpse bomen van de tekening zijn vervangen door net aangeplante jonge bomen in kokers en zo meer van de gevel zichtbaar laten. Eén van de gravures is redelijk 'strak' getekend; we gebruiken hem als aanvullende bron. De vijfde weergave wijkt in belangrijke mate af; het ontstaan hiervan heeft een andere geschiedenis. We kunnen drie afbeeldingen van het Hof van Katwijk als iconografische bron gebruiken, waarvan de informatie op de oudste wordt aangevuld door de vergelijkbare prent.

Het Gezicht in de Schoemaker-atlas toont van de twee de oudste versie van de Overrijnpanden. Er zijn twee langwerpige vleugels te zien, elk met een begane grond en een dwars dak daarboven. De vleugels worden gescheiden door een klein poortgebouw; het dak ervan is door een boomkruin niet te zien. Een dergelijk gebouw grenst ook geheel links aan de linkse vleugel. Dat bezit een eigen (schild)dakje. De rechtse vleugel heeft een wat bedrijfsmatiger karakter. Er zijn drie deuropeningen, waarvan er twee naast elkaar geplaatst zijn en elk twee deurvleugels hebben. Verder naar rechts is een enkelvoudige deur te zien, geflankeerd door twee kruisvensters met luiken voor de onderramen. Tegen het pand staat rechts nog een aanbouw. De linkse vleugel heeft meer het karakter van een woning. De opzet is symmetrisch, met veertien traveeën. Op twee na, zijn die traveeën voorzien van een kruisvenster. Deze kruisvenster bezitten luiken tegen de onderramen en worden afgedekt door een halfronde strekse boog. De uitzonderingen worden gevormd door de vierde travee vanaf de linkse hoek en de vierde vanaf de rechtse hoek. Daar is een kleine deur te vinden onder een rondboog. De omlijsting lijkt te bestaan uit natuursteenblokken. Boven beide deurpartijen is een oculus of klein rondvenster aangebracht (dat boven de rechtse van de twee deuren is op deze weergave niet te zien, maar wel op de twee gravures (afb. V20) die sterk lijken op deze tekening). Een rondgesloten doorgang hebben ook de twee kleine zijbouwen. Daarin zijn dubbele deuren gevat, waarvan er één een klinket of inloopdeur bevat.

Op de daken van beide vleugels staan dakkapellen. Ze zijn er in twee formaten, maar alle zijn afgedekt met een classicistisch, driehoekig fronton. Dankzij de gravures met minder bomen kunnen we zeggen dat bij het linkse en grootste pand boven de deuren grote dakkapellen staan, met in totaal vijf kleinere dakkapellen ernaast. Op de bedrijfsvleugel staan vier dakkapellen van het kleine type (de Schoemaker-tekening geeft er hiervan vanwege het struweel maar een weer). Op vergelijkbare wijze leert combinatie van de weergaven dat de linkse vleugel vier rijzige schoorstenen bezat, waarvan de twee binnenste hoge puntkappen hadden. Op de rechtse vleugel zijn drie schoorstenen te zien.

¹¹ Een getekende weergave of de bestaande panden als primaire bron?, dat is de hamvraag.

De vijfde weergave is aanmerkelijk anders, hoewel hetzelfde standpunt aan de dorpskant van de Rijn is gekozen (afb. V21). De gravure toont alleen de hoofdvleugel met de lage aanbouwen aan weerskanten, strak ingeklemd tussen de randen van de prent. De architectuur komt zodanig overeen met de zojuist beschouwde afbeeldingen, dat het zeker om hetzelfde pand gaat. Het staat er ook onder: *La Maison du tres Noble Guillaume Baron de Liere Seigneur des deux Catwijks le Zand Carnis etc.*¹²

De voorgevel heeft nog steeds veertien traveeën met vooral kruisvensters onder een ontlastende segmentboog. Ten opzichte van de eerder behandelde afbeeldingen zijn er belangrijke verschillen. De beide rondgesloten toegangen zijn weg. Links, recht onder de grotere dakkapel, prijkt een smal venster – een zogeheten kloostervenster. Op de plek van de tegenhanger, rechts eveneens onder de grotere dakkapel aldaar, is een kruisvenster te zien. Links ervan staat een uitbouw, vermoedelijk op vierkante grondslag en met plat dak maar perspectivisch wat dubbelzinnig getekend. De uitbouw heeft in deze weergave twee vensters, elk met een boven- en onderraam, zonder middenstijl. Dit duidt op een moderner type venster, vermoedelijk een schuifvenster. De beglazing is overigens hetzelfde getekend als die van de kruisvensters, met een fijnmazige arcering die geen detailinformatie over glas-in-loodraster of roedeverdeling biedt. In de twee na laatste travee, dus rechts van de vroegere ingang, bevindt zich een geaccentueerde entree. Het betreft een brede doorgang plus bovenlicht in een rechthoekig kader. De doorgang wordt door een hoofdgestel afgesloten. Het kader is zo te zien uit natuursteenblokken of gegroefd pleisterwerk gevormd; het wijkt door zijn ‘gladheid’ af van de rest van de gevel, waar door stippellijnen en horizontale/verticale arceringen metselwerk is gesuggereerd. De voordeur moet naar binnen draaien, want is onzichtbaar. Wel zichtbaar is achter een persoon in de deuropening enig struweel (hou dat in gedachten).

De bomen voor het pand zijn alweer groter dan die op het Gezicht in de Schoemaker-atlas en hun gebladerte dekt een paar dakkapellen af. We gaan ervanuit dat er evenveel dakkapellen zijn als eerder. Drie van de vijf kleine dakkapellen zijn zichtbaar. Zij hebben steeds een tweelichtvenster en een driehoekig fronton als beëindiging. De twee grote dakkapellen verschillen nu onderling. De linkse is smaller en oogt daardoor ook langgerechter. De opening is enkelvoudig, eveneens smal en met een luik afgedicht. Er gaat een rondboog overheen. Het muurwerk is zonder hoekaccenten maar begrensd door een hoog fries met daarop een driehoekig fronton. De rechtse dakkapel heeft een klassieker uiterlijk, met een drielichtvenster onder een rondboog en een omkadering van een door pilasters gedragen driehoekig fronton. Er zijn drie schoorstenen te zien, waarbij een vierde uiterst links vermoedelijk verstopt zit achter een boomkruin. Het metselwerk en de dekplaat van de schoorstenen ogen verzorgd. Rookkappen zijn afwezig. Bij de aanbouwen terzijde valt op dat links de dubbele deur inclusief het klinket zijn gehandhaafd en dat rechts de doorgang is dichtgemetseld. De rondboog met aanzetstenen en sluitstenen herinnert eraan.

Ten opzichte van de vier eerder behandelde weergaven zijn er dus duidelijke verschillen als het gaat om invulling en aanvulling, terwijl de opzet van de gevel hetzelfde bleef. We menen hier een bouwfasering te zien, waarbij de als laatste besproken prent een recentere versie van het pand weergeeft. De gevel heeft zeker 17de-eeuwse trekken, met onder andere de beluikte kruisvensters, kloostervensters en drielichten en de frontons op de dakkapellen. Daarnaast ogen de uitbouw met de tweedelige (schuif?) vensters en de brede entree met blokpilasters

¹² En Nederlandse woorden van gelijke strekking.

wat 'moderner'. Mede omdat er ten opzichte van de eerdere afbeeldingen onderdelen zijn verplaatst (of dichtgezet), mogen we veronderstellen dat er een verbouwing is geweest die ook binnen van invloed was op de indeling en de functies.

De datering van de prenten en tekeningen kan helpen de bouwfases in de tijd te plaatsen, maar is op zichzelf problematisch. Dergelijke afbeeldingen gingen dikwijls decennia mee. Soms werden ze bijgewerkt, bij voorbeeld voor opname in een nieuw album. Dat kon gebeuren 'naar de werkelijkheid', die tussentijds mogelijk was veranderd of vrijer, volgens de fantasie. Zie bijvoorbeeld op meerdere weergaven van Het Hof de brug links, die aantoonbaar een heel eind verderop lag.¹³ Namen van hoogwaardigheidsbekleders worden op vergelijkbare wijze verruild, als de actualiteit daar om vroeg. De gravure met de twee rondgesloten entrees waarboven een oculus prijkt is in minstens twee versies behouden, zie bijvoorbeeld de banderol in de lucht. Van de graveur Jan van Solingen is niet veel bekend, maar wel dat hij pas vanaf de jaren tien van de achttiende eeuw actief was. Een datering van zijn graveerwerk in 1697, zoals wel gelezen, kan dus niet. Maar het is niet onmogelijk en zelfs plausibel dat *wat hij weergaf* er rond 1700 zo uit zag. Dat de afwijkende weergave een latere situatie aanbiedt, staat m.i. buiten kijf. Een datering omstreeks 1725 is verdedigbaar. Al heb ik zelf net gewaarschuwd voor conclusies op basis van mogelijke manipulatie, enkele randzaken onderschrijven die grove datering, zoals de kleding van de figuren en het koetsje. Het opschrift dat de naam van Willem Baron van Liere noemt is niet in tegenspraak, mits daarmee de derde Willem is bedoeld. Die was heer over Katwijk en 't Sand van 1707 tot zijn dood in 1735.

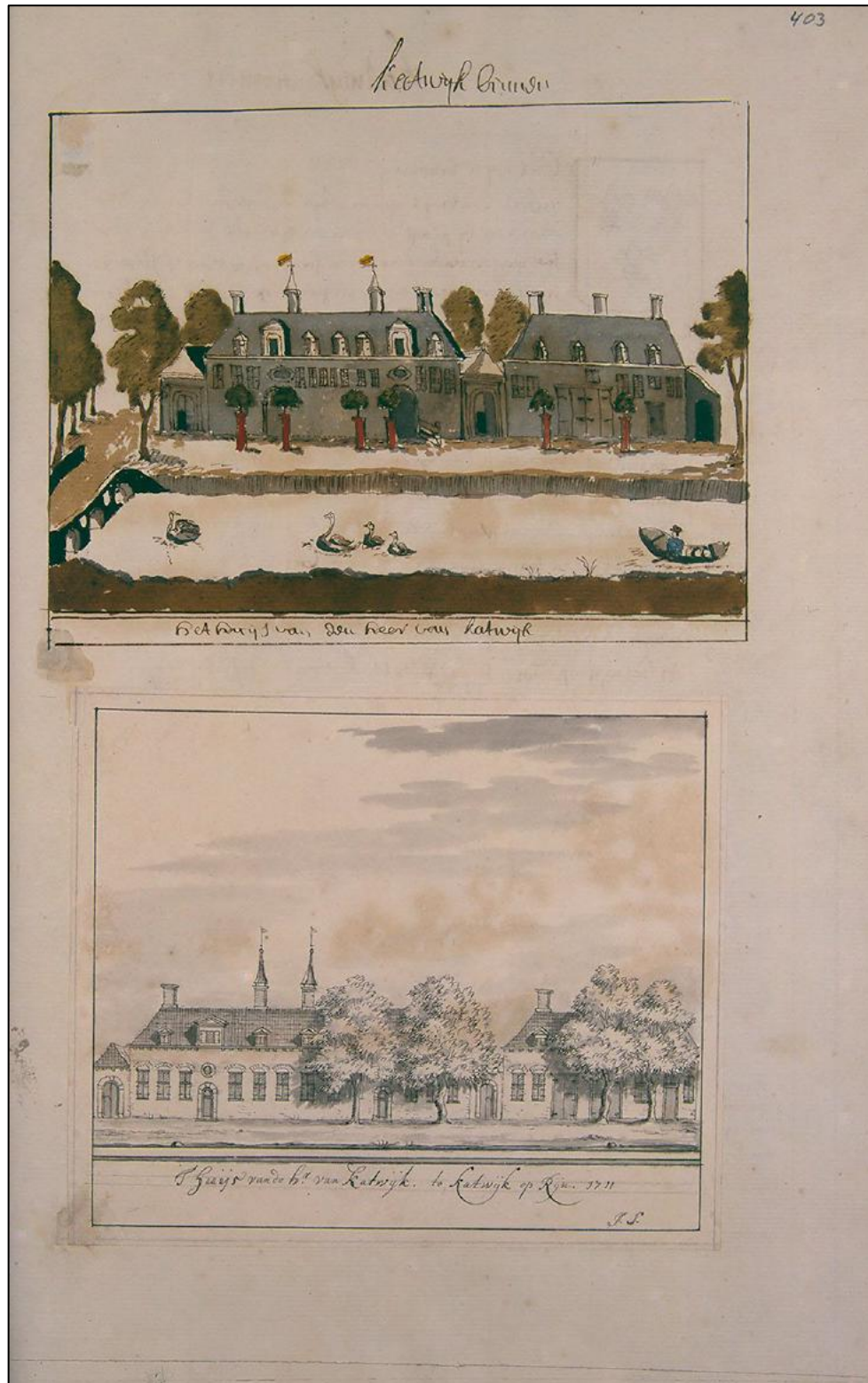
De tweede historische bouwmassa, bouwdeel I a

Op het gebouw dat tegenwoordig met C wordt aangeduid sluiten meerdere bouwdelen aan. Middenachter bevindt zich een bouwdeel, nu met de letter I, dat aan zijn achterkant weer door Mutua Fides uit 1851 (gebouw G) wordt geflankeerd. Het tussenblok heeft twee etages en een kap uit twee helften. De noordelijke kapconstructie is de oudste van de twee. Met een stuk gevel op de eerste verdieping aan de noordzijde van het bouwdeel suggereert deze constructie een relatief hoge ouderdom. Sterker: we zien er het oudste stuk dak dat binnen het complex behouden bleef. De constructie dateert, gezien materiaal en techniek, uit de latere 17de of 18de eeuw. Het stuk gevel heeft kenmerken in het metselwerk, zoals klezoren, die eveneens terug kunnen gaan op de periode rond, grofweg, 1700. Er zou dus een smal maar hoog gebouw gestaan moeten hebben.

Echter, wanneer indertijd achter de Overrijnvleugel al een gebouw met deze hoogte stond, had het op de net behandelde afbeeldingen boven het dak van de nog lage Rijnvleugel moeten uitsteken. Dat is niet het geval (de middelste schoorstenen op de woonvleugel lijken door hun rookkappen op torentjes, maar zij staan toch echt op het dak dat de afbeeldingen tonen). We lopen hier vooruit op het gebouwonderzoek uit het tweede deel van de voor u liggende rapportage, maar het is zeker dat er vóór de transformaties vanaf circa 1830 al een blok achter de voorvleugel stond, met de helft van de omtrek van de latere en tevens huidige versie, gebouw I (a + b). Was de kernbouw I a aanvankelijk *een* laag hoog en werd die in de 18de eeuw met een verdieping uitgebreid?¹⁴ Was dit, met andere woorden, een eenlaags tuinkamer waarop een verdieping en een hoge kap werden geplaatst (afb. V26)? Zie ook p. 87 en verder.

¹³ En zie ook de *stoffer*ing met figuurtjes en terugkerende zwaantjes.

¹⁴ Wederom vooruitlopend: zijn de voor de 18de eeuw wat archaïsche klezoren in de (als enige resterende?) pilaster op de noordoosthoek een voortzetting in de tweede fase van wat zich beneden bevonden heeft – en later door de driekante erker verdween?

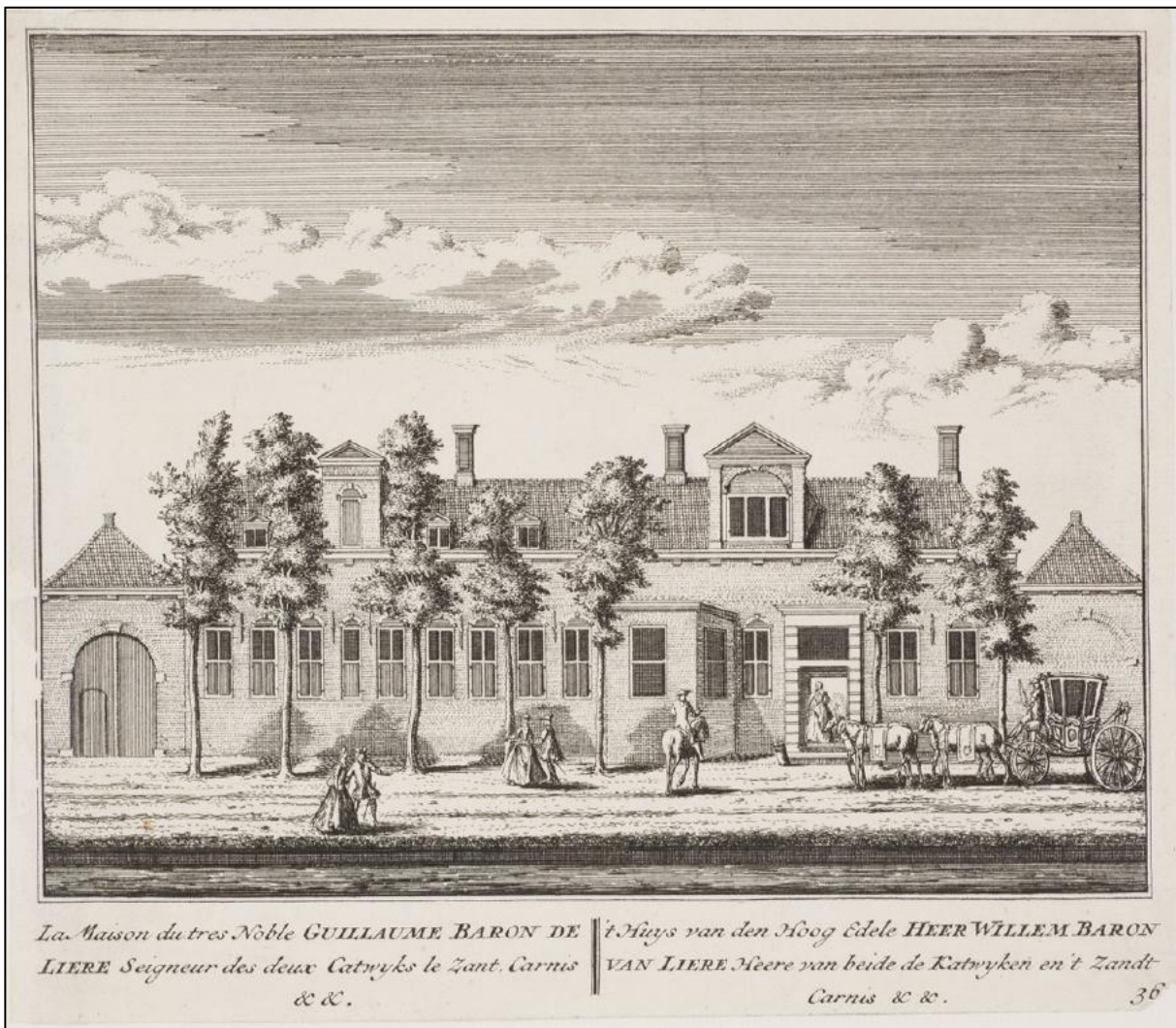

Afb. V19: Het Hof van Katwijk zoals te vinden in de beroemde Atlas van Andries Schoemaker (Zuid-Holland, deel 3), samengesteld tussen 1710 en 1735. Hierin zijn allerlei Gezichten op steden, dorpen en gebouwen verzameld, vaak nagetekend van andere afbeeldingen dus met wisselende betrouwbaarheid. Het onderste beeld oogt in elk geval concreet én draagt een jaartal: 1711. [Koninklijke Bibliotheek Den Haag]

Afb. V20: Het Hof van Katwijk. Gravure uit het tweede kwart van de 18de eeuw, naar oudere brondoor Johannes van Solingen (werkzaam vanaf 1712 tot ten minste 1735). [Collectie TU Delft]

Afb. V21: "t Huys van den Hoog Edele Heer Willem Baron van Liere", vroege 18de eeuw, anonieme maker (uit Abraham Rademaker, Rhynlands fraaiste gezichten ..., 1732). [ELO, PV74160]

*La. Maison du tres Noble GUILLAUME BARON DE
LIERE Seigneur des deux Catwyks le Zant, Carnis
& C.*

*'t Huys van den Hoog Edele HEER WILLEM BARON
VAN LIERE Heere van beide de Katwyken en 't Zandt
Carnis & C.*

36

Grootschalige renovatie

Door meerdere auteurs is aangenomen dat in de eerste helft van de 18de eeuw een nieuwe vleugel aan de Overrijn, evenwijdig aan de rivier, werd opgetrokken. Zo stelt het standaardwerk *Monumenten in Nederland. Zuid-Holland*: 'Het voorm. Hof van Katwijk (Overrijn 7) werd in 1722 gebouwd in opdracht van Jacobus Johannes van Wassenauer ter plaatse van de ruïne van kasteel 't Zand'.¹⁵ Dat is een mooie volzin die van alles impliceert. Vooropgesteld: de anno 2019 bestaande architectuur van Overrijn 7 is prima in de eerste helft van de 18de eeuw te plaatsen. Hoewel we meteen geneigd zijn om de rest van de informatie te aanvaarden moet het gestelde, mede omdat dit standaardwerk geen voetnoten gebruikt, tegen het licht gehouden. Waar komt het jaartal 1722 vandaan? Niet uit een document op naam van Jacobus van Wassenauer. Deze was inderdaad ooit de voogd van de erfgenaam Willem van Liere jr. jr., maar stierf al in 1707. Dat de Overrijnvleugel op de plek van de kasteelruïne staat is onjuist. Beide locaties liggen een stukje lopen uit elkaar.

Blijft over de idee dat voor het midden van de 18de eeuw aanzienlijke bouwactiviteit plaats had. De besproken prenten en tekeningen van Het Hof laten gebouwen zien van één laag plus dak. De tegenwoordig aan te treffen hoofdvleugel omvat rechts twee en links zelfs drie lagen. Zoals verderop wordt uitgelegd, is die derde laag pas na 1900 ontstaan als vervanging van een zolderetage, na brand. De begane grond en de eerste verdieping, zijn kortom, de oudere kern van de vleugel (gebouw C). De gevel aan de west- of Rijnkant heeft metselwerk met karakteristieken die in de 18de eeuw (of vroege 19de eeuw) passen. Metselwerk in staand verband met regelmatig gevormde bakstenen en fijne voegen. De hardstenen platen tegen de plint. De kozijnen met gebogen bovendorpels zijn gelijktijdig, niet de – ijzeren, jongere – ramen daarbinnen. De entree-risalië met gebeeldhouwde deur, omlijsting, zijlichten en bovenlicht met lantaarn en met de hardstenen platen als borstwering en bekroning van het verdiepingsvenster volgt de Lodewijk XIV-stijl.

Binnen hebben de laatste eeuwen het meeste uit die tijd weggeveegd, beginnend in de vroege 19de eeuw. In de plattegronden van wat wij nu gebouw C noemen is rudimentair een opzet in appartementen behouden, in de vorm van geschakelde kamers. Die worden echter aan de achterzijde door gangen begeleid – hetgeen de klassieke appartementenopzet weer 'relativeert'. In de aankleding zijn enkele onderdelen behouden met ornamenten in de vormtaal van Lodewijk XIV en XV. Dan hebben we het over de stijlkamer aan de erker beneden, waar de schouwpartij, gedeelten van de betimmering en het stucplafond in aanmerking komen voor een vroege datering. De trap die achter dit vertrek begint heeft, met de stucplafonds aan de onderzijde van zijn vluchten, eveneens 18de-eeuwse trekken. Bij deze elementen denken we eerder aan Lodewijk XV, de Rococo, dan aan de voorafgaande stijlperiode van de Barok. Dat dateert de grote ingreep veel dichter bij het midden van de eeuw, dan rond 1720. Het was dus hoogstwaarschijnlijk niet Willem van Liere jr. jr., gestorven in 1735, en al helemaal niet zijn in 1707 gestorven voogd Jacobus Johannes van Wassenauer die de grote verbouwing in gang zette.

Er is een betere kandidaat: mr. Frederik Hendrik van Wassenauer (1701 - 1771), die door zijn huwelijk met Seyna Jacoba Isabella van Wijhe het oude herengeslacht weer aan 't Sand verbond.¹⁶ Deze Seyna was een nicht van de vrouw van Willem van Liere. Willem wist van het

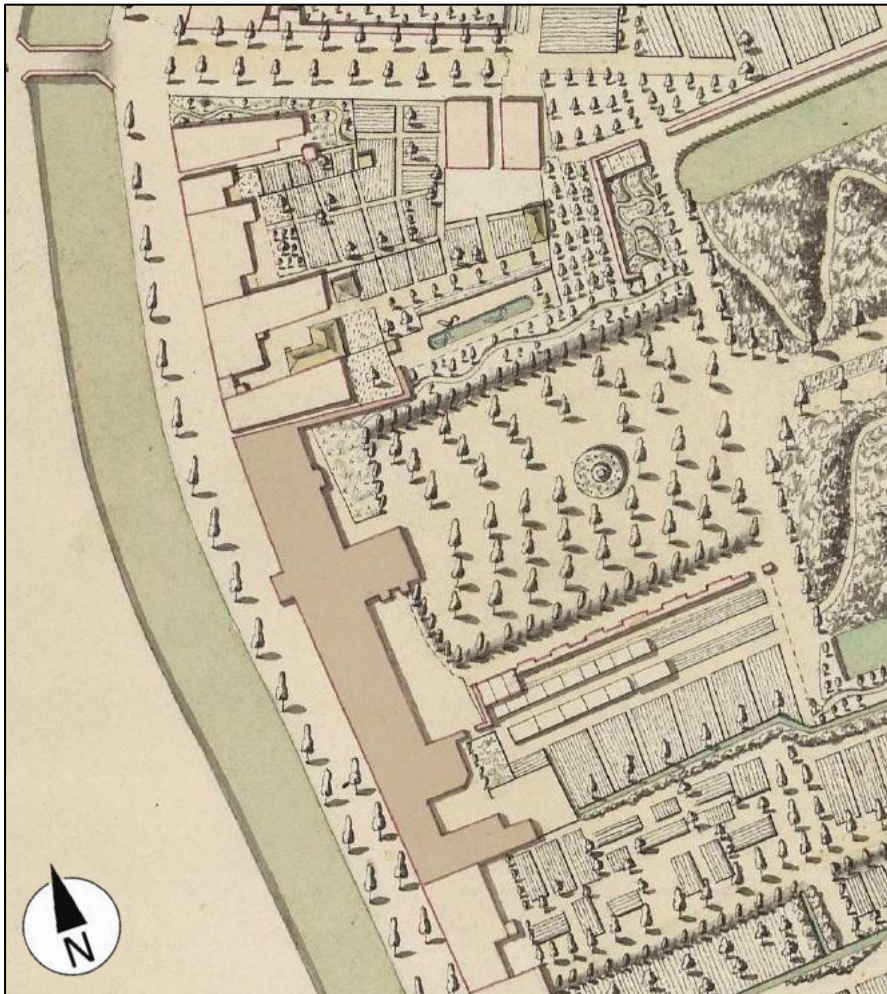
¹⁵ Stenvert 2004, p.280

¹⁶ Eerder, in 1729, trad Frederik Hendrik in het huwelijk met Anna Sophia barones van Wassenauer. Hierdoor kreeg Frederik Hendrik o.m. het kasteel Duivenvoorde in handen. Anna Sophia overleed in het kraambed in 1730. Bron: wikipedia, bezocht mei 2019.

voorgenomen huwelijk en omdat hij de kans zag om de Van Wassenaers weer aan 't Sand te verbinden maakte hij zijn schoon-nicht erfgenaam. Frederik Hendrik van Wassenaer was een invloedrijk man in diverse bestuurlijke gremia, gezien te Den Haag en een vertrouweling van stadhouder Willem IV van Oranje Nassau. Naar verluidt was Katwijk een veel bezochte residentie. Het is dus niet verwonderlijk dat het Hof aldaar grofweg rond het midden van de 18de eeuw aanzienlijk werd verbeterd en gemoderniseerd.¹⁷

Het cultuurhistorisch onderzoek door de bureaus Lantschap en BBA stelt met reden dat het midden van de 18de eeuw de bloeitijd van het complex in de gedaante Hof van Katwijk was. Dat wordt door de auteurs vooral op anekdotisch niveau onderbouwd. *Bouwhistorisch* worden er niet veel argumenten gegeven. Dat is ook wel begrijpelijk, aangezien de ontwikkelingen in de volgende eeuwen veel hebben uitgewist van de grandeur die de bloeitijd in het exterieur en interieur teweeg zal hebben gebracht. Op die meer recente eeuwen gaan we nu in.

Afb. V22: Uitsnede uit de kaart op de volgende pagina, afb. V23. Iets donkerder dan de overige bebouwing gekleurd, door mij, is de contour van het complex van het Hof van Katwijk. De weergegeven situatie ligt rond 1820, aan de vooravond van de verkoop.

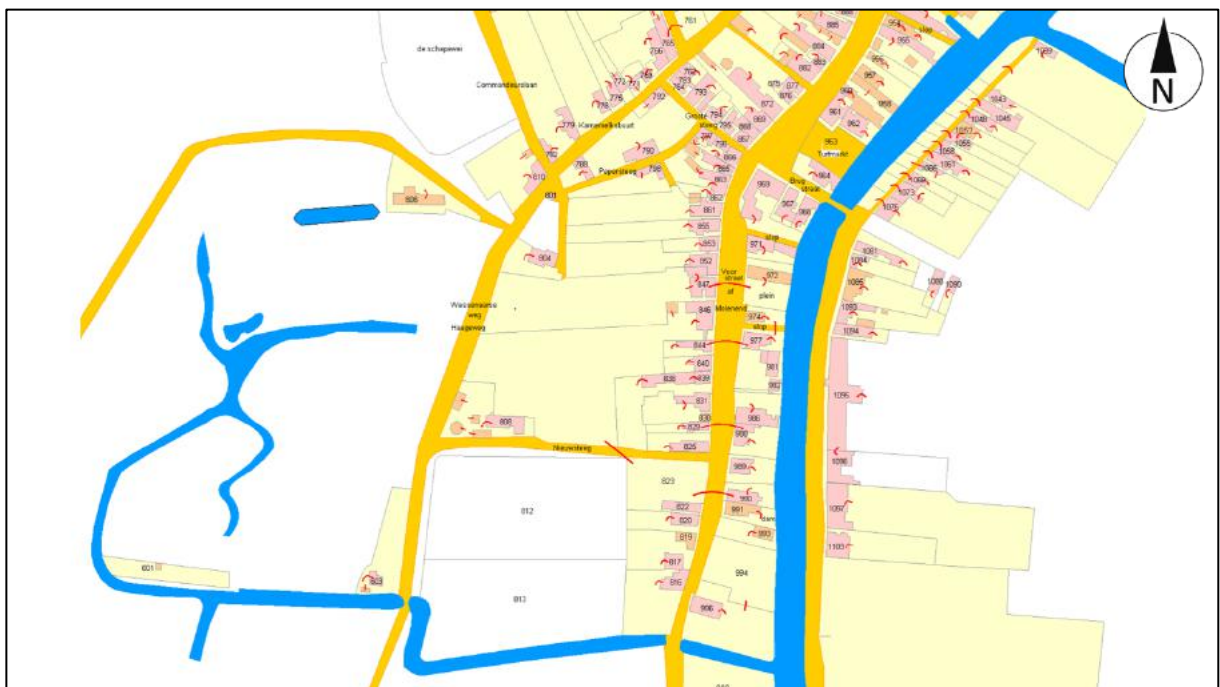
¹⁷ Antheun Janse (o.c. 2006, p.28) meldt: 'De ruïne van het oude kasteel werd in deze jaren helemaal gesloopt.' Zijn bron (noot 64) is Fockema Andreae, *Kastelen en buitenplaatsen*, 94, dan wel Aalbers 'Mutando non mutor' 177, 189. JV 2019: Niet gecheckt.

Afb. V23: Kaart van het Eiland, gemaakt rond 1820 kort na de aanleg van het Additioneel Kanaal. [Rijnland A-0472, met dank aan Adriaan Haartsen / Bureau Lantschap].

Afb. V24: Uitsnede van de kadastrale minuutkaart, die de situatie van omstreeks 1832 weergeeft. Het Hof of Heerenhuys bevindt zich in het midden, onder de kade. Het noorden ligt rechts. [RCE]

Afb. V25: Hertekende kadastrale minuut, een kwartslag gedraaid zodat het noorden boven ligt. De lange Overrijnvlugel is rechts goed herkenbaar. [www.historievankatwijk.nl / D. Parlevliet]

19de eeuw

De laatste Van Wassenaer die hier de gebouwen en gronden bezat, baron Otto, bood 't Sand in 1829 te koop aan. Het lukte niet meteen om de buitenplaats kwijt te raken, zelfs niet via een openbare veiling. Waarschijnlijk via een tussenstap verwierf in 1831 Cornelis Lodovicus baron de Wijckerslooth het goed. Deze was de facto bisschop van Holland. Hij zag een Rooms-Katholieke jongensschool voor zich, die aansluiting had bij het hoger onderwijs. Zo vestigde zich een jongensgymnasium in het complex. Over de aard en volgorde der dingen in de eerste jaren zijn de historici het niet altijd eens. Logisch is, dat De Wijckerslooth meteen liet verbouwen om onderwijs en huisvesting van docenten en leerlingen mogelijk te maken. Naar verluidt werden in het oude woongedeelten zalen aangelegd en ging de naastgelegen voormalige stal met koetshuis op de schop om er verblijfsruimten te maken. Het was moeilijk om voldoende gekwalificeerde docenten te vinden. Daarom geeft De Wijckerslooth de school in handen van de Orde der Jezuïeten. Deze kan de vacatures wel invullen. Met betrekking tot de overdracht circuleren meerdere jaren, maar het moment lag eind jaren dertig.¹⁸ Zij wijden de school met internaat voor 'Katholieke Jongens uit den beschaafden stand' aan St. Willibrord. Daarmee is de heilige voor het eerst aan het complex gekoppeld. In de Katwijkse volksmond werd het complex meestal *het* Heerenschool genoemd.

Er volgde een flinke reeks nieuwbouwen en renovaties. In een eerste bouwphase werd na de voorvleugels de oude kernbouw erachter vergroot en gemoderniseerd. Dat wat wij nu aanduiden als gebouw I werd twee keer zo groot en ging beneden een zaal huisvesten en op de verdieping onder andere ziekenkamers en een huiskapel. Van die kapel is ondanks latere herbestemmingen nog redelijk wat over (zie de analyse van gebouw I, p. 87 e.v.).¹⁹ Rechts van en haaks op de vroegere stal annex koetshuis (ter plaatse van huidig gebouw D) werd een rechthoekig gebouw van twee lagen plus zadeldak neergezet. Aan deze nieuwbouw is het jaartal 1841 gekoppeld.²⁰ Het verdween een eeuw later ten gevolge van oorlogsschade, maar we kennen het dankzij enkele tekeningen en foto's.

Rechts van het haaks gelegen bouwdeel kwam evenwijdig aan de rivier een gebouw van één laag plus dak tot stand. Vergelijking van een foto (afb. 30) en de plattegrondtekening uit 1929 leert dat dit de concert- of theaterzaal heeft bevat. De foto van het interieur, genomen naar het zuiden waar het podium lag, laat een classicistische 19de-eeuwse vormgeving zien. De ornamentiek en de Korinthische kapitelen op de vlakke pilasters doen sterk denken aan de huiskapel bovenin gebouw I. Qua ontstaanstijd lijken beide dichtbij elkaar hebben gelegen, maar de opeenvolgende kadastrale kaartjes lijken dit uit te sluiten. Het gebouw met deze vorm en de blinde voorgevel was er kennelijk niet voor 1862.

In 1851 werd het gebouw *Mutua Fides* opgetrokken, tegenwoordig tevens aangeduid als gebouw G. Het kwam recht achter de oudbouw (bouwdeel I) te staan en werd er inwendig mee verbonden. Ontwerper was Martinus Gerardus Tétar van Elven, een gezien architect die werkte

¹⁸ Fennes (2011, p.10) noemt 1836. Monumenten in Nederland (Stenvert 2004, p. 280) noemt 1839. Elders is 1842 geval-
len en onderzoeker Ben Olde Meierink deelt mondeling mee dat het denkbaar is dat de Jezuïeten pas tegen 1850 ver-
schijnen. Zij waren immers zeer gewild voor dergelijke instellingen. Dat lijkt echter moeilijk verenigbaar met de grote
bouwactiviteit die zich in 1840 begint te ontplooiën.

¹⁹ Eerdbeek-Claassen (LJB) 1929, p. 135 zegt: 'De kapel was toen nog boven de eetzaal'.

²⁰ Fennes 2011, p. 23.

in de eclectische stijl en later enigszins vergeten is.²¹ Op de begane grond kwam een recreatiezaal, welke er met zijn twee rijen van markante gietijzeren kolommen in de basis nog is. In deze periode ontstond ook de driekante uitbouw aan de noordzijde van bouwdeel I a. De zo ontstane kamer wordt nu als bouwdeel H aangeduid.

Er kwamen in de volgende decennia hoofd- en bijgebouwen bij, waarvan er slechts enkele resteren.²² Aan de noordoostkant van het complex verrezen in 1857 gebouwen, een keukenkwartier met onder andere een bakkerij en bijgebouwen. Zij stonden ter plaatse van de tegenwoordige gebouwen J en A. De Tweede Wereldoorlog bracht aanzienlijke schade. Zoals zal blijken verderop in dit rapport is er weinig van de 19de-eeuwse bouwwerken behouden. De Heerenschool beschikte over een boerderij op het terrein (en over dergelijke bedrijven elders), die meerdere verbouwingen en uitbreidingen kende. Erbij werd rond 1860 een gasfabriek gebouwd voor eigen gebruik. De monumentale bouwdelen die de zuidoostelijke hoek van het gebouwencomplex vulden, verrezen in 1870. Het hoofdgebouw was bestemd voor de jongste leerlingen; daarom werd het aanvankelijk Kleinenburg genoemd (later Middelburg). Hoewel ook hier bij een grote brand (1814) goedbedoelde en noodzakelijke renovaties hun sporen nalieten, verdween de kern pas rond 2000 – kort voordat men er vanuit optiek van monumentenzorg een waarderend oog voor had kunnen krijgen (afb. V37).²³

Uit 1878-1879 stamde de neogotische kerk naar ontwerp van de vermaarde katholieke kerkenbouwer Alfred Tepe. Het bouwwerk verrees ten zuiden van Mutua Fides (gebouw G), ten oosten van de zaal uit 1841 en dus ten zuidoosten van de kernbouw aan de rivier. De eerste Willibrorduskerk doorstond de Tweede Wereldoorlog niet ongeschonden en werd nog in de oorlog gesloopt, maar er zijn meerdere foto's die het amper 75-jarig bestaan ervan documenteren. Tepe schiep een middeleeuws aandoend gebouw met een breed, eenbeukig schip en een smaller diep koor. Zowel in- als uitwendig volgde het ontwerp de 19de-eeuwse opvattingen van de volmaakte gotiek.²⁴ Beeldhouwer F.W. Mengelberg en glazeniers H. Geuer en F. Nicolas droegen bij aan de aankleding.²⁵

Naar de ontwikkeling van het gymnasium als instelling deed de lokale historicus Harry Fennes veel onderzoek. Hij zocht antwoorden in zijn directe omgeving (*oral history*) en in allerhande archieven. Van Fennes leren we zo ook iets over het verloop van de leerlingaantallen. Bij de start van het internaat, in 1833-'34, zouden er 52 jongens zijn opgenomen. In 1887-'88 was het aantal leerlingen opgelopen tot 200. Een piek bereikte het Heerenschool in 1921-'22 met 230, om daarna snel af te nemen. In het schooljaar 1927-'28 werden er 124 jongens onderwezen.²⁶

²¹ Zie de instructieve BONAS-tekst over deze Tétar van Elven: <https://zoeken.hetnieuweinstituut.nl/images/archives/pdf/TETA.ead.pdf>

²² In de periode 1857-1863, toen Petrus van den Goorberg directeur was, werden meerdere nutsgebouwen gerealiseerd. Fennes 2011, p.22, spreekt van een 'gezellige bakkerij'.

²³ Op de topografische kaart die van 1997 tot 2007 in gebruik was staat 'Middelburg' als contour nog.

²⁴ Over Tepe en meer nog over zijn beroemde tijdgenoot Pierre Cuypers en beider inspirator Viollet le Duc is in ruime mate literatuur voorhanden. De middeleeuwse kerkarchitectuur genoot in de 19de eeuw en zeker na het rooms-katholieke reveil rond het midden van die eeuw enorme belangstelling. Zie ook het informatieve recente boek van Peter Raedts, *De ontdekking van de Middeleeuwen* (Utrecht 2011), voor achtergronden van de middeleeuwenrevival na de Verlichting.

²⁵ Fennes 2011, p.29.

Overigens, Mengelberg en Geuer droegen aan veel van Tepes kerken bij. Zij waren gedrieën verbonden aan het St.-Bernulphusgilde, een in Utrecht opgericht verbond van gelijkgestemde kunstenaars. Nicolas werkte vanuit Roermond en onderhield banden met het Cuypers-atelier.

²⁶ Fennes 2011, p.14.

Afb. V26: Belangrijke weergave van de achterzijde van het complex door Louis Defferrez. [Met dank aan Adriaan Haartsen voor het beschikbaar stellen van het beeldbestand]

Maker Louis Defferrez was actief tussen 1838 en 1870. Hij moet dit aan het begin van zijn carrière hebben gemaakt. Rond 1840 kwam de links getoonde vleugel gereed. De kadastrale hulpkaart uit 1847 (afb. V28) laat zien dat de oudbouw – hier rechts van het midden, in de voor u liggende rapportage gebouw I – voor dat jaar was vergroot. In 1851 kwam daar Mutua Fides tegenaan te staan. Deze prent is dus met zekerheid te dateren in de jaren veertig van de 19de eeuw.

We zien de achterzijde van de twee vleugels aan de Overrijn. De woonvleugel bevindt zich in de rechtse helft van het beeldvlak. Het bouwwerk staat er in zijn vorm van twee lagen plus kap. De van vroeg-18de-eeuwse prenten bekende poortgebouwen zijn in de bouwmassa opgenomen. In de paragraaf over de 18de eeuw hebben we geopperd dat deze situatie tegen het midden van die eeuw een feit moet zijn geworden. De linkse Overrijnvleugel is in meerdere bronnen aangeduid als de stal met koetshuis. Dit lage gebouw zou pas na de komst van het Willibrorduscollege zijn verbouwd tot les- en verblijfsgebouw van twee lagen plus zolder. Zie hierover ook de analyse van gebouw D verderop in deze rapportage.

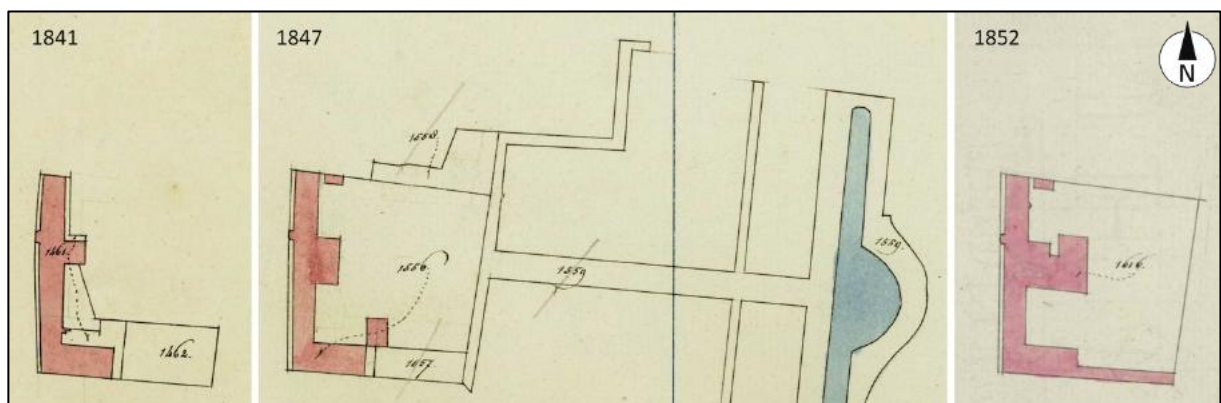
Zoals gezegd, staat links de destijds net toegevoegde zaalbouw en heeft gebouw I nog zijn kleine omvang. De vormgeving van gebouw I op Defferrez' prent geeft niet veel uitsluitsel over de hoofdbouwfases. Het hoge schilddak komt vanaf de 17de eeuw voor. De vensters laten beglazing zien met een fijne roedenverdeling. Dat zou kunnen duiden op een ontstaans-tijd rond, grof gezegd, 1700. De twee kruisen op het dak suggereren een (deels) religieuze functie. Maar let wel: de vergroting van I moest nog plaatsvinden en de ons bekende kapel op de verdieping bevindt zich juist in het aangebouwde gedeelte.

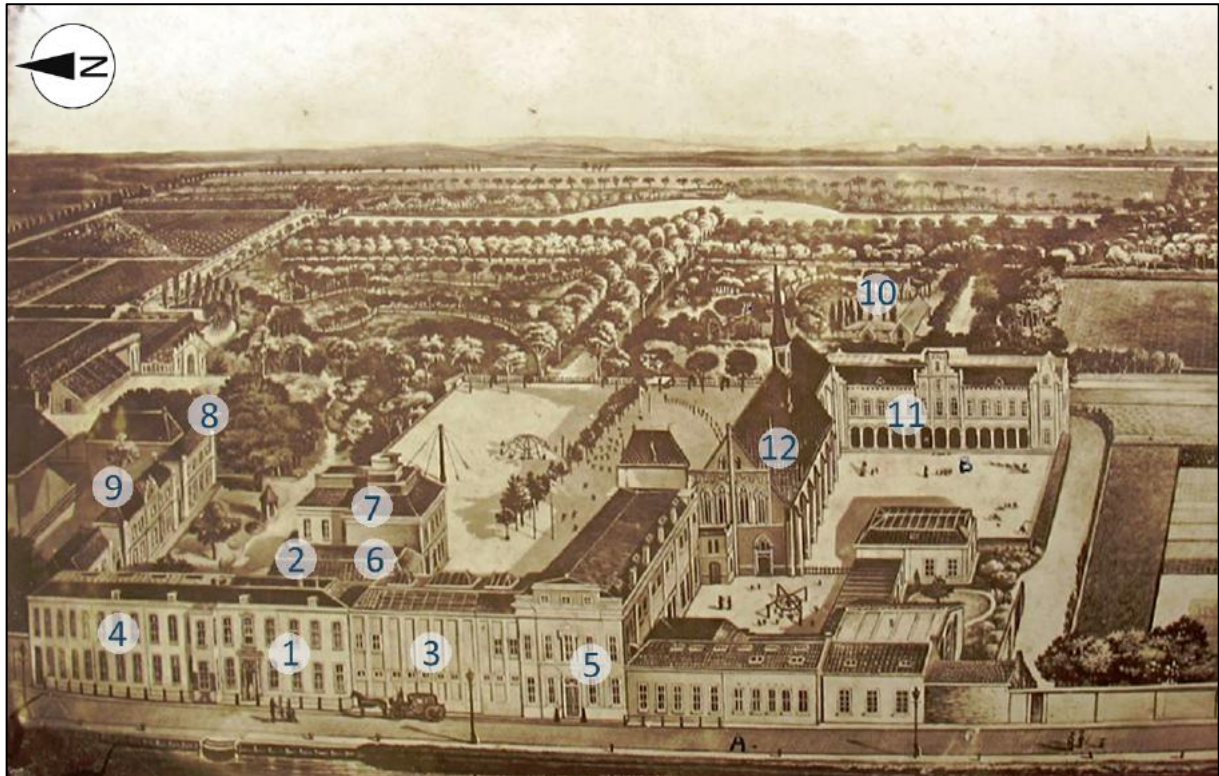

Afb. V27: Eén van de platen uit een reeks steendrukken van kort na het midden van de 19de eeuw, die het vroegere Hof in de gloriejaren van het R.K. Gymnasium portretteren. Het perspectief is gelijk aan afb. V26. De afbeelding toont het nog nieuwe gebouw 'Mutua Fides' (gebouw G, 1851) in zijn context, vanaf de centrale tuin-as.

Afb. V28 a-c: De kadastrale ontwikkeling van het complex tussen 1841 en 1852. Gebouw I werd eerst vergroot en daarna ingebouwd door Mutua Fides, gebouw G.

Overigens toont dit gecombineerde kaartbeeld, dat bij kadastrale hulpkaarten in de regel alleen bij mutaties iets wordt getekend. De hier gesuggereerde tuinaanleg was er natuurlijk ook al vóór 1847. [Kadaster / Veerman Bouwhistorie]

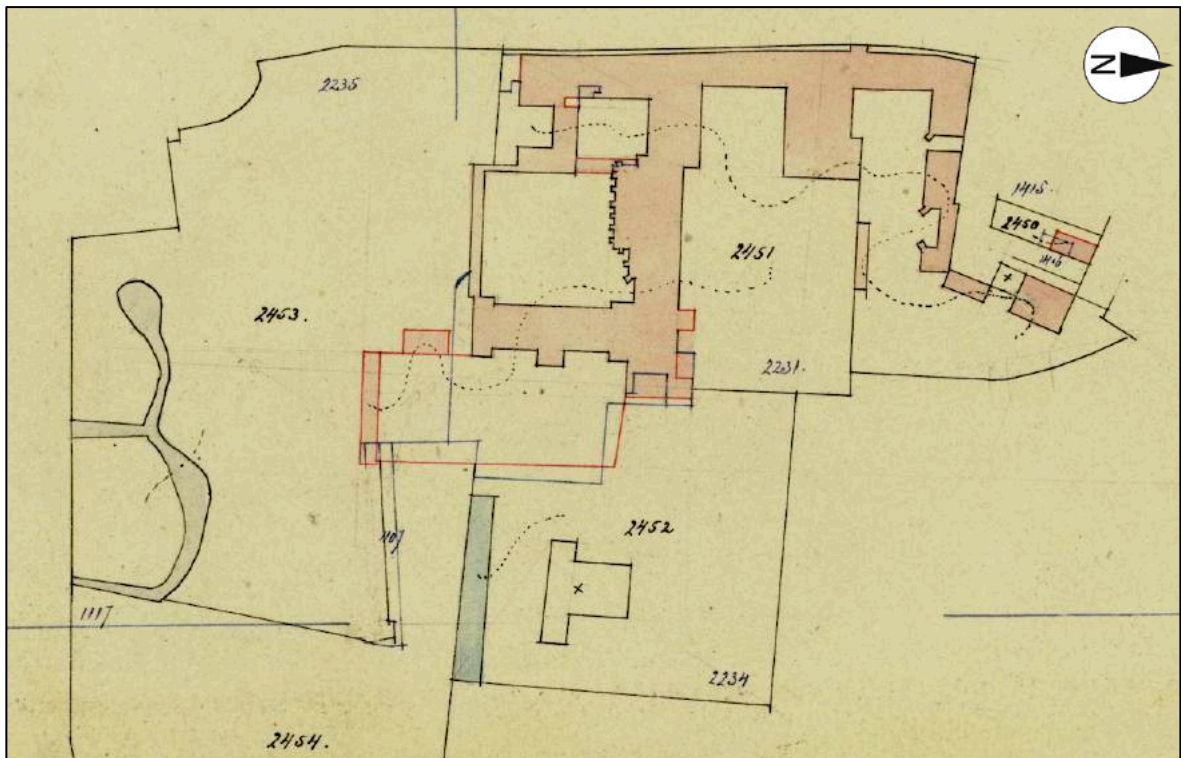
Afb. V29: Vogelvluchtschilderij uit 1883 met de dan bestaande gebouwen. Ruim de helft van de weergegeven bouwmassa is verdwenen in de 20ste eeuw. [Met dank aan Adriaan Haartsen / Bureau Lantschap voor het voorbeeld]

1. Eerste oude kern (gebouw C). Grondvesten 17de eeuw. In de vroege 18de eeuw vergroot en gemoderniseerd, indeling en interieurs uit de 19de en 20ste eeuw.
 2. Tweede oude kern, de noordelijke helft van gebouw I. Oorsprong 17de eeuw, modernisering 18de eeuw. Interieurs in de 20ste eeuw ingrijpend gewijzigd.
 3. Van oudsher stal en koetshuis (late 17de, vroege 18de eeuw). In de 19de eeuw getransformeerd voor ontvangst- en verblijfsruimten. Na Tweede Wereldoorlog vrijwel geheel vervangen.
 4. Zijvleugel met vermoedelijk 18de-eeuwse oorsprong. Diepe zijvleugel kort na 1855. Verhoging na brand in 1900.
 5. Diepe zaalbouw, verschijnt in 1841 op de kadasterkaart. Deze overleeft de Tweede Wereldoorlog niet.
- Rechts wordt aan de Overrijn een lage zaalbouw neergezet, zie de volgende foto, afb. V30.
- Bij de bouw van de latere kapel (uit 1878-1879, zie onder nr. 12) verrijst als aansluiting aan de achter- of oostkant een hoog bouwdeel met schilddak dat de bijnaam 'scheermes' heeft gedragen.
6. Vergroting in zuidelijke richting van de tweede kern (I b). Verschijnt in 1847 op de kadastrale kaart. Kap aangepast na het midden van de 19de eeuw. Interieurs in de 20ste eeuw ingrijpend gewijzigd.
 7. Mutua Fides, nieuwbouw uit 1851 naar plannen van architect Martinus Gerardus Tétar van Elven. (Hoofddoel: gemeenschappelijke functies, met recreatie beneden, op zolder een bibliotheek en sterrenkundig observatorium.)
 8. Bakkerijgebouw uit 1857. In 1943 zwaar beschadigd, herbouwd in 1951.
 9. Keukengebouw uit 1857. Onherstelbaar verwoest in de oorlog, geheel door nieuwbouw vervangen. Erachter verrezen eertijds meer dienstgebouwen.
 10. Boerderij met eigen gasfabriekje, ontwikkeld rond 1860.
 11. Gebouw voor de jongste leerlingen, daarom aanvankelijk Kleinenburg genoemd (later Middelburg). Nieuwbouw in 1870, na grote brand van 1914 gerenoveerd. Door zorginstelling De Wilbert gebuikt als hoofdgebouw. Pas rond 2000 afgebroken.
 12. Neogotisch vormgegeven kapel uit 1878-1879 naar ontwerp van Alfred Tepe. Na grote schade in de Tweede Wereldoorlog gesloopt.

Afb. V30: De zaal aan de Overrijn. Het lage bouwwerk stond ter plaatse van wat sinds 1952 de halfopen ruimte ten westen van de Willibrorduskapel is.

Afb. V31: De kadastrale hulpkaart uit 1889 toont het complex in zijn grootste omvang. Meer dan de helft van deze gebouwen is sindsdien verdwenen en/of vervangen. Zie ook afb. V29. [Kadaster]

Afb. V32: De Overrijn begin 20ste eeuw. De verwoestende bombardementen van de Tweede Wereldoorlog hebben hun tol nog niet geëist. Aan de zuidwestzijde van het complex staan de 19de-eeuwse gebouwen nog, zoals de evenwijdige gelegen lage zaal (afb. V30) en het scheermes op de kop van de hoge haakse zaal. [ELO]

Afb. V33: Deze tot nog toe over het hoofd geziene foto moet gemaakt zijn in het laatste kwart van de 19de eeuw. De 'Blauwe Tram' reed vanaf 1881; de grote brand in de Overrijnvleugel van het Willibrordcollege woedde in of rond 1900. Gebouw B dat we meteen links van de bomen 'onder' de brug zien heeft op moment van fotograferen een mansardeknik in het dak en een rondgesloten venster in de noordelijke geveltop. Misschien is de rondboog die we er nu op de verdieping aantreffen daar een restant van. [ELO]

20ste eeuw

Het noordelijke gedeelte van de vleugel aan de Overrijn (gebouw B) werd begin 20ste eeuw verhoogd. In of rond 1900 had daar een fikse brand gewoed, waarvan de schade op foto is vastgelegd (afb B4 en B5). Bij de herbouw wijzigde men de zolders met kappen van bouwdelen B en C in volwaardige verdiepingen met, vrijwel, platte daken. In het volgende decennium, in 1914, woedde er nog eens een brand. Het statige gebouw Middelburg op de zuidoosthoek van het complex werd getroffen. Het werd hersteld en bestond tot ongeveer 2000.

De zojuist genoemde leerlingaantallen verklaren waarom het schoolbestuur in de tweede helft van de 19de eeuw zo ijverig bouwcampagnes ontwikkelde en uitvoerde: men had gebouwen eenvoudig nodig. De leerlingengroei zette na 1900 zelfs nog wat door. Toch werd er, afgezien van de gelegenheden die de branden boden om te moderniseren en (een beetje – zie de toegevoegde tweede verdieping op de Overrijnvleugel, gebouwen B en C) te vergroten, weinig tot niets aan het gebouwenbestand toegevoegd. Behalve de conclusie dat het complex intussen simpelweg voldeed, is er een andere verklaring voor het pas-op-de-plaats: de jezuïeten wilden Katwijk verlaten.

In 1914 was het complex aan de Overrijn in feite verkocht, zo vond Harry Fennes uit.²⁷ De zusters Franciscanessen van St. Lucia wilden Rotterdam inruilen voor Katwijk.²⁸ De jezuïeten van de Overrijn lieten intussen een nieuw onderkomen in Den Haag bouwen. De koopacte bepaalde dat de verhuizingen in 1916 plaats zouden vinden. Zo midden in de Wereldoorlog slaagden de jezuïeten er niet in hun nieuwe Huis tijdig klaar te hebben. De zusters wilden en konden onder de overeenkomst uit. De koopsom van fl. 275.000,-- kregen zij terug. Fennes stelde vast dat de terugkoop pas in mei 1921 een feit was. De zusters Franciscanessen kozen voor Bennebroek, alwaar zij tot de opheffing van hun klooster in 2007 verbleven.

Franciscaans Missiecollege

Het jezuïetencollege bleef dus nog even in Katwijk aan den Rijn: Eind 1928 nam de orde der Franciscanen het complex over. De prijs was inmiddels gezakt naar fl. 255.000,--. (De onderhandelingen dreigden even op niets uit te lopen. Vandaar dat er in november '29 nog een grote advertentie verscheen in 'Romens Aankondiger' waarin het groot en gunstig gelegen gebouwencomplex werd aangeboden.²⁹) De jezuïeten waren al vertrokken naar Den Haag en gingen uiteindelijk akkoord met een prijs die lager lag dan een eerder resoluut afgeslagen bod.

Voor onze kennis van het complex eind jaren twintig – toen naar verluidt in niet al te beste staat – is een taxatie door bouwkundig aannemer Leijen te Wassenaar (28 september 1928) interessant. Het complex omvatte, met mijn nummers:

- 1 - 'Middelburg' of 'Kleinenburg' met onder andere recreatie-, studie- en slaapzalen met chambrettes, klaslokalen, woon-, bad- en ziekenkamers, trappenhuis vestibules en corridors enz.
- 2 - 'Gedecoreerde kapel bevattend onder andere kunstvolle hoofd- en zijaltaren'; hierbij worden diverse roerende en onroerende onderdelen genoemd.

²⁷ Fennes 2011, p. 14-15.

²⁸ Fennes citeert uit een door de orde zelf gemaakte geschiedschrijving dat zij indertijd gevestigd waren 'aan de voorname verkeersweg van het zich steeds meer moderniserende Rotterdam [met] cinema's, bars, kantoren en handelshuizen'. Na een 'verleidelijk bod' waren de zusters genegen te vertrekken. Nazoeken leerde mij dat ze op meerdere locaties in Rotterdam hebben vertoefd sinds midden 19de eeuw, maar dat zij begin 20ste eeuw op de Coolsingel huisden.

²⁹ Fennes 2011, p. 17.

3 - Het oude gebouw voor natuurlijke wetenschappen en met de muziekafdeling alsmede de toneelzaal. (Relatief gering beprijsd, dus geen monumentaal bouwwerk!)

4 - Klassengebouw met daarboven de slaapzalen met chambrettes.

5 - Gebouw met studiezaal aan de straatzijde en met erboven een slaapzaal en andere vertrekken.

6 - Het hoofdgebouw aan de Overrijn 7 met onder andere de spreekkamers 'waarvan er één behangen was met antiek goudleder'. Inclusief de belendende eetzaal der leerlingen en de daarboven gelegen ziekenkamers en huiskapel. Woonvertrekken met sanitair op drie bouwlagen.

7 - 'Mutua Fides' met woonkamers op de verdieping en daarboven een 'grote bibliotheek welke geheel met boekenkasten was betimmerd'.

8 - Bijgebouwen waaronder een keukenkwartier, provisieruimten, bakkerij, voorraadschuren, boerderij met stallen, [opslag]zolders, varkenshokken. Tenslotte worden genoemd 'gebouwen voor privaten' op de speelplaatsen. Deze zien we inderdaad op lucht- en overzichtsfoto's, opgenomen in de omheinende muren.

De gebouwen met (mijn) nummers 1, 2, 6 en 7 zijn eenvoudig te identificeren. Het meest monumentale gebouw inclusief het blok direct achter de Overrijnvleugel (6) en Mutua Fides (7) zijn er anno 2019 nog. Bij 3 en 4 moeten we concluderen dat zij samen het T-vormige gebouwenblok ten zuiden van het monumentale hoofdgebouw en ten westen van de 19de-eeuwse kapel (2) vormden. Nummer 8 is een restcategorie met dienstgebouwen. De zone binnen het gehele complex is redelijk bekend, maar qua bouwkundige substantie is er in 2019 nauwelijks iets van over.

De Heerenschool werd door de Franciscaner paters en fraters omgevormd tot een priesterseminarie dat specifiek opleidde voor de missie in den vreemde. Er is een belangrijke tekening uit met de toenmalige indeling van de plattegrond bewaard. Hij leert ons in combinatie met tekeningen van na de Tweede Wereldoorlog dat de nieuwe eigenaars nieuwe functies in het bestaande gebouwenbestand inpasten. Uiteraard werd er door de Franciscanen gerenoveerd, maar er werd weinig gebouwd.

Enige bouwkundige ingrepen zullen nodig zijn geweest aan het eind van de jaren dertig. Het Missiehuis te Sittard werd opgeheven. De studenten werden naar Katwijk gestuurd en vergrootten er het aantal inwonenden.³⁰

³⁰ Fennes 2011, p. 29.

De Tweede Wereldoorlog

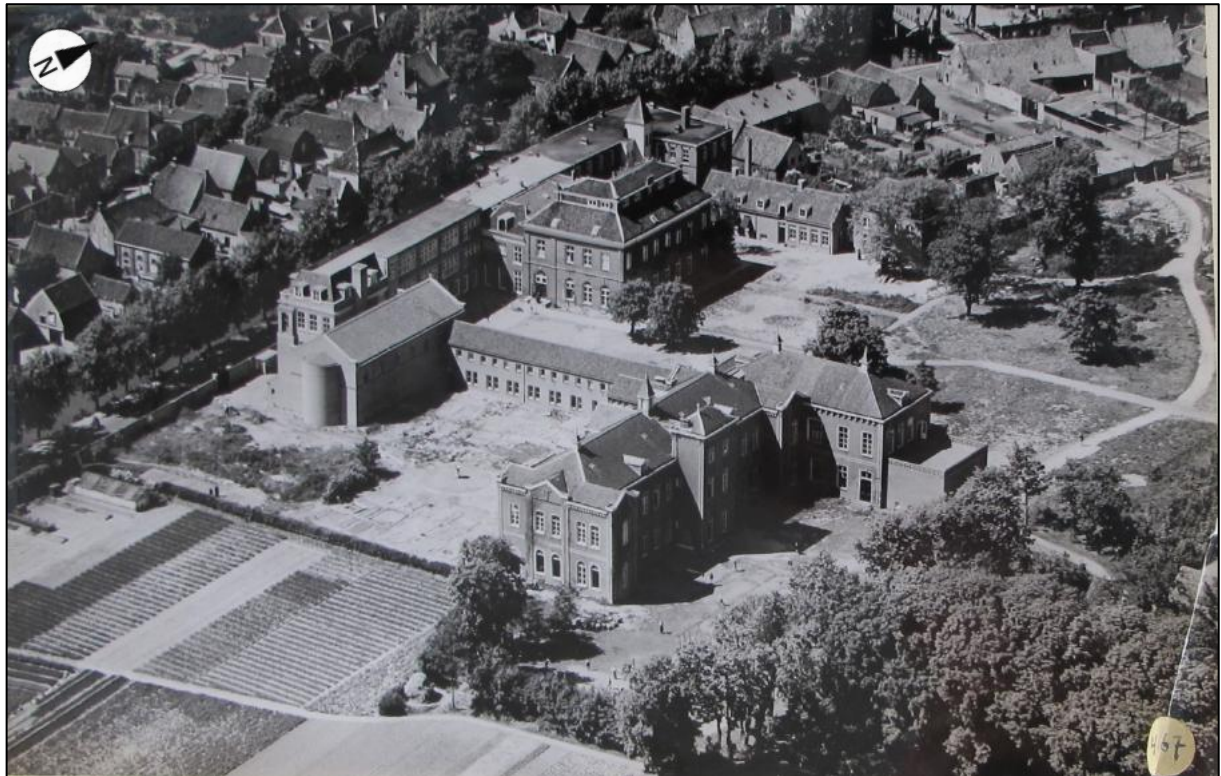
De Tweede Wereldoorlog bracht veel schade, door bommen en beschietingen en door afgedwongen huisvesting. Over de schade door explosieven hebben we het verderop. Allereerst de vorderingen; want dat het complex herhaaldelijk werd opgeëist liet uiteraard ook vele sporen na. In augustus 1939 eiste Nederland inkwartiering van 200 infanteristen. Aan het begin van de oorlog bereikten de oorlogshandelingen meteen Katwijk. Bij de beschietingen werd pater Stevens, staand in de erker van gebouw C, dodelijk gewond. In september 1940 wenste de Duitse bezetter het Overrijncomplex te verkrijgen voor huisvesting. Dat ging niet door.

In februari 1942 werden toch *drie* toneelzalen gevorderd en iets later namen de Duitse soldaten ook de theaterzaal in gebruik. Er werd nog even samengeleefd, maar in de daaropvolgende zomer moest het seminarie ontruimen. Op 12 augustus 1943 vielen er vijf Engelse bommen. Twee misten doel, vielen althans in de tuin. Eén bom trof wel, maar ging niet af. Twee andere waren schadelijker. De eerste vernielde het westelijke gedeelte van de kapel uit 1878 en aanpalende bebouwing. De laatste knalde op de kade neer, naast de toneelzaal die ermee teloorving; wat ter plaatse stond van de huidige gebouwen D en E was grotendeels onherstelbaar kapot.

Het duurde na de bevrijding nog geruime tijd voor er weer werd gebouwd. Eerst kwam in de ('het') Heerenschool een 'Tehuis voor oorlogspleegekinderen'. Deze instelling De Schakel bood vooral onderdak aan NSB-kinderen met gevangengezette ouders. Daarna, tussen 1946 en 1949 draaide aan de Overrijn een Jeugdhuis voor 'Bijzondere Jeugdzorg door het Militaire Gezag'. Er zaten jongens van tussen 18 en 21 jaar oud die moesten worden heropgevoed.

Afb. V34: De situatie na de Tweede Wereldoorlog, zoals in 1949 gefotografeerd door het bureau van architect Van der Lubbe. Van links naar rechts gebouwen G (Mutua Fides), B, J en A. [HNI Rotterdam]

Afb. V35 en V36: Twee luchtfoto's, in 1953 genomen, direct na het bouwkundige herstel. [Foto-album van de Franciscanen, Het Utrechts Archief, toegang 408 Franciscanen Nederland]

Herbouw en renovatie

Al tijdens de Tweede Wereldoorlog was ir. Hugo van Oerle als architect bij het complex betrokken. Het seminariebestuur zorgde met Van Oerle voor de instandhouding van de gebouwen. Naast noodzakelijke sloop en provisorische lapmiddelen kwamen er voorzichtig herbouwplannen. Echter, van hogerhand – de Provinciaal had zo zijn voorkeuren – werd architect Van der Lubbe aangesteld als verantwoordelijke voor sanering en herbouw, mocht het eenmaal zo ver komen. Exit Van Oerle.

Dit lijken voetnoten bij de geschiedenis van het complex, maar al dit opeisen heeft onvermijdelijk tot een enorme kaalslag geleid. Zoals het park ontbost en dor was geworden, doordat de plaatselijke bevolking alles dat brandbaar was mee naar huis had genomen, zo stellen we ons ook de panden voor: van binnen en buiten ontdaan van alles dat de een of andere waarde had vertegenwoordigd.

Architect Van der Lubbe en zijn compagnon Hermans konden vanaf 1949 aan de slag. De herbouw van het complex vond plaats in de jaren 1950-1952. Het bestek inclusief bouwtekeningen bestaand en nieuw en omschrijving van de werkzaamheden is bewaard. De Collectie Van der Lubbe berust in het Nieuwe Instituut te Rotterdam. Het dossier bevat een stapeltje foto's die de schade alsmede een deel van de sloop- en bouwwerkzaamheden documenteren. (Afb. V34 en ook A en J3 – J6)

De gebouwen D en E aan de Overrijn werden gerenoveerd respectievelijk gesloopt en vervangen door herbouw. Ten zuiden van gebouw E, waar de toneelzaal stond, werd een stukje gevel gebruikt als onderbouw voor een nieuwe tuinmuur. De kapel uit 1878-'79 werd na de oorlog niet hersteld maar afgebroken. Ten westen van de restanten ervan kwam een nieuwe kapel, gewijd aan St. Willibrordus, tot stand. Zoals zal worden geïllustreerd pasten de nieuwe en meer sobere vormen beter bij de destijds heersende algemene architectuuropvattingen én bij het Franciscaner gedachtengoed.

Herbestemming

Het missiecollege fuseerde tien jaar na de heropening met dat van Venray. Daarom sloot de Katwijkse vestiging in 1963 en verliet het seminarie de Overrijn. Het complex kwam in gebruik als verzorgings- en verpleeghuis De Wilbert.³¹ Midden zestiger jaren is er, logischerwijs, grootschalig gerenoveerd.

21ste eeuw

Begin 21ste eeuw werd het complex gerenoveerd en uitgebreid. In de oude hoofdvleugel vond de organisatie Marente, die onder meer De Wilbert beheert, een plek. In andere vleugels werden gemeentelijke afdelingen en diensten gevestigd.

In 2018 is ongeveer de helft van het complex verkocht. De Wilbert blijft voorlopig gevestigd in een gedeelte – vooral de jongere gebouwen aan de zuidoostzijde van het complex. De historische bebouwing wacht herbestemming en transformatie.

³¹ Overigens: *Franciscaanse Bejaardenzorg De Wilbert*. De in de 19de eeuw gekozen naamheilige bleef met een roepnaam aanwezig.

Afb. V37: De Wilbert bouwde het markante 19de-eeuwse gebouw Kleinenburg (later Middelburg genoemd) om tot hoofd- en entreegebouw. Het is rond 2000 gesloopt en ingeruild voor nieuwbouw ter plaatse. Links op de foto de verbindingsgang in de stijl van Van der Lubbe (ca. 1952). De vormgeving in staal en glas daarvan en van de portiek komen we nu nog tegen bij verbindingsgangen, onderdeel van de verzamelcategorie K.

3 Analyse kern van de voorvleugel / Gebouw C (met B en D)

Gebouw C

Plaats

Bouwdeel C ligt middenin de vleugel aan de Overrijn. Het is er als bouwmasa en in historische zin het hart van. Zoals hieronder opgemerkt, is de tegenwoordige begrenzing tussen de bouwdeelen in de Overrijnvleugel kunstmatig.

Bouwgeschiedenis

Het middeleeuwse kasteel 't Sant bevond zich, zoals gezegd, een stuk naar het zuidoosten. Ter plaatse van de huidige hoofdvleugel hoeven daarvan dus geen restanten te worden gezocht. De vroegste bebouwing aan de oostelijke Rijnkade, tegenover het dorp, ontstond omstreeks 1615.

We bezitten meerdere aanwijzingen dat er in de tweede helft van de 17de eeuw een wat voorname huis ontstond, ter plaatse van de eerder die eeuw opgetrokken eenvoudige gebouwen. De 18de-eeuwse prenten laten architectuur zien die bij de 17de eeuw past, met kruisvensters, rondgesloten doorgangen met sluitstenen, dakkapellen met driehoekige frontons en guirlandes enzovoort. Bovendien vormt de kelder links achter de erkerkamer – zie hieronder – een belangrijke aanwijzing voor een bouwwerk van enige omvang dat voor de 18de eeuw ontstond.

In de eerste helft van de 18de eeuw transformeerden de achtereenvolgende heren van Wasse-naer, Willem II van Liere en Frederik Hendrik, het huis. De grootste ingrepen worden op het conto van Frederik Willem gesteld, waarbij het jaartal 1737 nogal eens valt. Een kanttekening die hierbij kan worden geplaatst, is dat dat jaar voor het ranke, elegante rococo die we er nog in de stucplafonds treffen wat aan de vroege kant is.

Het voornaamste bouwvolume in de Overrijnvleugel had tot het midden van de 19de eeuw een zijgevel aan de noordkant. De rooilijn ervan lag al schuin zodat er een scherpe hoek met de voorgevel werd gevormd. In 1858 verscheen er aan de noordkant een gebouw, waarvan de plattegrond de scherpe hoek overnam, zie ook hierna bij gebouw B. De grote brand in gebouw B van circa 1900 trof ook de noordelijke helft van gebouw C.

In de loop van de 20ste eeuw zijn enkele renovaties uitgevoerd. Wat resteerde van een oudere indeling, met *en suite* geschakelde vertrekken op de eerste en tweede bouwlaag, en aankleding

(goudleer, veel meer kleur op wanden en betimmeringen dan het huidige wit) goeddeels verdween. Er kwamen neutrale en eigentijdse kantoorinterieurs voor in de plaats. Het weinige uit de 18de eeuw dat nog over is, zoals in de kern de eiken trap en elementen van de erker- of stijlkamer op de begane grond worden gekoesterd.

Exterieur

Bouwmassa

Gebouw C is het centrale gedeelte van de Overrijnvleugel. Het telt drie bovengrondse bouwlagen. De bovenste laag is een volwaardige tweede verdieping welke ter plaatse van een zolder is aangelegd. Aan de voorzijde is over de drie bovengrondse bouwlagen een erker uitgebouwd met rechte hoeken, dus met zijgevels die zich naar de eigen stoep keren. Achter de erker ligt de – nog altijd – prominente deels 18de-eeuwse stijlkamer. Achter de stijlkamer bevindt zich nog de entree naar een rudimentair behouden kelderverdieping. Deze had een koekoek (mogelijk een entree) die uitgaf op de tuin. Aan de achterzijde van het dak steekt in het midden een kleine, recente gemetselde ‘doos’ uit; de bovenzijde van de liftschacht. Dit steekt in bouwdeel I, waar het in de kapzone tevoorschijn komt.

De noordelijke helft van het dak is een zinken roevendak. Het heeft zeer flauw hellende schieden. De zuidelijke helft van het bouwdeel heeft een plat dak, bekleed met mastiek. Aan de Rijnkant is een met pannen afgedekt dwars zadeldakje gemaakt, een zogenaemde leugenaar: die moet vanaf het westen beschouwd de indruk wekken dat bouwdelen C en D nog een ‘echt’ zadeldak hebben (vergelijk afb. C2 en I1).

Voorgevel

De voorgevel telt, in de tegenwoordige opvatting, acht traveeën over twee bouwlagen. De tweede travee geteld vanaf links (noord) bevat de driekante erker. Dit is een opdeling die in de 20ste eeuw ontstond. Voordien strekte de gevel zich verder naar links uit, in noordelijke richting. Ergens is dus een ‘knip’ gelegd, maar deze is zonder historische grondslag. Markant gevolg van de ‘herverdeling’ van de traveeën over bouwdelen B, C en D is dat de entreepartij zich in de vierde van de acht assen bevindt. Traveeën zes, zeven en acht zitten in een licht vooruit-springend gevelvlak, een onopvallende maar aanwezige risaliet.

De entree-risaliet is benadrukt, doch is niet overdreven rijk uitgewerkt. Voor de voordeur ligt een lage stoep van een enkele trede. De donkergroene, zwaar uitgevoerde voordeur heeft snijwerk in rococotrانت. Er zijn smalle zijlichten boven een lambrisering. Het kozijnhout is wit. Deur en zijlichten hebben bovenlichten met donkergroene ramen. Alle beglaasde delen zijn voorzien van een sierlijk gesmeed hekwerk, waarvan de pijlpunten evengoed ornamenteel als afschrikwekkend bedoeld zijn. Een *feature* van de entree is uiteraard de uitstekende horizontale lanta-rencilinder. Boven de pilasters en het bovenlicht van de voordeur ligt een hardstenen fronton met trapeziumvormig binnenveld. Daarboven staat het verdiepingsvenster met schuifraam en een tweede boogveld in hardsteen erboven.

De voorgevel wordt voorafgegaan door een met palen en stangen afgezoomde stoepzone, belegd met hardsteenplaten. De gevel heeft een kniehoge hardstenen plint en is daarboven uitgevoerd als zogeheten schoon metselwerk. Het is zeer verfijnd uitgevoerd in staand verband (afwisseling van koppenlagen met strekkenlagen, waarbij de strekken recht boven elkaar blijven) en de kalkvoegen zijn uitermate slank – dit afgezien van enkele goed herkenbare herstellingen, zoals op de hoeken van de erker. Maten metselwerk: 10 lagen meten 42 / 43 cm, de bakstenen gemiddeld 16,5/17 x 8 x 3,5 cm.

De vensters hebben een zorgvuldig vormgegeven bovenbeëindiging, met uitwaaijende geslepen strek-stenen, een rechte bovenrand en een lichte welving boven de bovendorpel van het kozijn, welke welving op een spiegelboogje lijkt.

De vensters hebben op de begane grond en op de eerste verdieping ramen met gietijzeren roeden. In de meeste gevallen is de indeling gebaseerd op zesruiters (2x1+2) met smallere randstroken aan weerskanten. Bij smaller uitgevoerde vensters (zijkant erker) is er geen ruimte voor een middenstijl. De tweede verdieping ligt zogenaamd in de kapzone – zie de opmerkingen over de leugenaar die een dakschild suggereert. Deze dakstrook is gedekt met gesmoorde boulet- of kruispannen en bevat moderne dakkapellen. De erker is tot op dit niveau doorgetrokken, maar in de vensters zitten ramen van hout en niet van ijzer. Nemen de vroeg-20ste-eeuwse foto als uitgangspunt, dan was bij de erker en aangrenzende opgetrokken gevelsegment toen wel al sprake van een pleisterlaag, maar kan worden betwijfeld of die een blauwgrijze kleur had zoals tegenwoordig.

Achtergevel

Aan de achterzijde (oost) gaan de, zoals gezegd nogal *kunstmatig* aangeduide, bouwdelen B en C net als aan de voorzijde (west) onmerkbaar in elkaar over. Op de begane grond staat er bovendien een eenlaags aanbouw met een gang voor. Op de verdieping is op die aanbouw een terras annex balkon gemaakt. Vanaf dat balkon kan de achtergevel bekeken worden. Met een tweede constructie van stalen staanders en liggers is in een recenter verleden (2003?) een tweede balkonplatform met vloer ter hoogte van de tweede verdieping tot stand gebracht.

Het metselwerk ter hoogte van de eerste verdieping oogt 18de-eeuws met nieuwere (19de-eeuwse) vensters. Maten metselwerk: tien lagen meten 45 cm, bakstenen gemiddeld 18/19 x 8,5 x 3,5/4 cm. Opvallend is dat drieklezoren in de dagkant in de koppenlaag voorkomen. Er zijn kolommen met extra brede koppen te zien (*smokkelkoppen*), toegepast om het metselwerk regelmatig te houden. Op de tweede verdieping is de verhoging van na de vroeg-20ste-eeuwse brand doorgevoerd.

Constructie

Fundering

Voor zover bekend, is het pand voorzien van een fundering op staal. Omdat de bouwgeschiedenis wat genuanceerder is dan 'nieuwbouw omstreeks 1730', moeten daarbij verschillende zones worden verwacht.

Kelder

Tussen de stijl- of erkerkamer en de dwarsgang die achterin gebouw C ligt, is een portaal met een bakstenen keldertrap te vinden. Onderaan de vier treden ligt een zandpakket. Kruiend kan men onder de vloer verder en vindt men een oude toegang. De muren die boven het zand uitsteken zijn nu slechts enkele decimeters hoog. De muren zijn afgeknot om de begane grondvloer, iets boven maaiveld, mogelijk te maken. De kelder heeft zijn oude balkenplafond of gewelven verloren. Er ligt een betondek op dat meteen de constructie van de begane grondvloer is. Niettemin is de structuur van een oude kelder zichtbaar. In de achterwand, nabij de aansluiting met de linkerwand is een sparing te zien met schuin verlopende dagkanten. We menen deze nis te mogen interpreteren als het restant van een buitentoegang (of koekoek voor licht- en luchttoetreding).

Verder onderzoek van deze rudimentaire kelder is gewenst, omdat het een knooppunt in de oudste versie van het huis was; zowel de formele als de informele circuits raken in dit deel aan elkaar (trappenhuis?). Bovendien moet het plafond en daarmee de vloer van de bovengelegen (op)kamer hoger hebben gelegen.

Draagconstructie

De begane grondvloer is gedeeltelijk in beton uitgevoerd. Dat kan worden waargenomen liggend in het zand waarmee het restant van de historische kelderbak onder de gang achterin is opgevuld.

Onder de stijkkamer is een houten balklaag te zien, waarin hergebruikt oud hout is opgenomen. De vroeg-20ste-eeuwse brand heeft het stucplafond, noch de 18de-eeuwse trap erachter aangetaast, waardoor er goede hoop is dat van de historische verdiepingsvloer een substantieel gedeelte over is.

De gestukadoorde rococo-vakken in de stijkkamer lopen om ogenschijnlijk zware balken heen. We hebben de hoop dat dat oude constructieve elementen zijn; dan zijn moeder- en kinderbinten uit de 17de eeuw wellicht behouden. Er zijn in de tussenvelden echter enkele gerepareerde scheuren te zien die met zettingen of aanpassingen te maken hebben. (Dit kan, met andere woorden, pas in een later stadium van onderzoek gecontroleerd worden.)

Kapconstructie

Een historische dakconstructie is niet behouden. Een zolder werd in vermoedelijk de 19de eeuw verruild voor een extra verdieping onder – grotendeels – plat dak. De tot de tweede verdieping lopende trap, ‘neo-rococo?’, lijkt in elk geval wel uit de 19de eeuw te stammen; zie hieronder.

Interieur

Aankleding algemeen

Los van de historische elementen, zoals de trap, bestaat de aankleding hoofdzakelijk uit inwisselbare zaken. Op de vloer ligt het grijze tapijt met bontgekleurde rechthoeken dat we elders in het complex vaak tegenkomen. De wanden zijn gewit. De plafonds zijn in de regel systeemplafonds of op andere wijze strakgetrokken plafonds.

De stijkkamer achter de erker, achter de eerste, tweede en derde voorgeveltravee onttrekt zich hieraan. In de kamer overheerst wel de witte kleur. Tegen de linkerwand staat een schouwpartij. Hij wordt geflankeerd door deuren naar een (niet meer als zodanig functionerend) schakelvertrek. Rondom hebben de wanden een heuphoge lambrisering met kussenpanelen, plinten en afsluitende bovenlijsten. De voor- of westgevel heeft nog vouwblinden (geen schuivende luiken!) in een verder ook historische betimmering. Juist hierdoor valt op dat de lambriseringen van de zij- en achterwanden wat grof geproportioneerd zijn.

Op een aantal plaatsen is te zien dat er betimmeringen zijn bijgemaakt, maar bij het geheel mag worden betwijfeld of we te maken hebben met een midden-18de-eeuws ensemble. Voor de vensterbetimmeringen en zeker voor het stucplafond gaat die scepsis niet op. Het plafond vertoont een uiterst fijne rococo-ornamentiek die voor het midden van de 18de eeuw niet alleen courant, maar zelfs bovengemiddeld fijn was.

Souterrain / kelder

De kelder onder de achtergang is volgestort en de muren zijn afgeknot. De kelderbak is rechthoekig en heeft geen afdekking meer. De kelder had een entree van binnenuit (achter de erkerkamer) en vermoedelijk ook vanuit de buitenruimte achter (oost) het huis. Links is de wand onderbroken voor een doorgang naar – misschien – een volgende kelderkamer. Ondanks de afgeknotte muren is vast te stellen dat de wanden gepleisterd en wit gesausd werden.

Begane grond

Achter de voordeur op de begane grond ligt een tochtportaal en daarachter begint een kruisvormige gangenstructuur. Rechts vindt men na binnenkomst een modern aangeklede portiersloge met loket-pui. Daar schuin tegenover staat de monumentale eiken trap. Deze trap staat evenwijdig aan de dwarsgang die door de vleugel loopt. De trap is van blank gelakt eiken en vertoont – bij geconcentreerde maar niet zo langdurige beschouwing – geen sporen van geschilderde afwerking. De paal onderaan is gesneden in verfijnde Rococo- of Lodewijk XV-vormen, wat kan duiden op een 18de-eeuwse oorsprong. De hogeroplopende trapbalusters, handlijsten en stootborden zijn niet per se 18de-eeuws. Omdat we in Mutua Fides, gedocumenteerd midden 19de-eeuws, vergelijkbaar gemaakte onderdelen tegenkomen (afb. G19 en G20), houden we rekening met een in de 19de eeuw geconstrueerde trap in bouwdeel C – hoogstwaarschijnlijk met gebruikmaking van oudere onderdelen.

De dwarsgang rechts leidt naar gebouw D en ontsluit de kleine kantoorkamers die aan de voorgevel liggen. Achterin die gang bevinden zich meerdere doorgangen naar ruimtes in gebouw I en de gang die in de diepte langs gebouw H en recht op gebouw G af gaat. Vanaf de vestibule gaat men links naar gebouw B. Aan de achterzijde, tegenover de genoemde historische trap, zijn enkele doorgangen gemaakt naar ruimtes in het tegen de achtergevel gebouwde volume ligt. Nog verder naar links gaat men door een branddeur gebouw B in. Pas daar wordt in de voorwand een deur aangetroffen waarachter men in de vorm van een gangetje een doorgang naar de stijlkamer – gesitueerd aan de erker – vindt. In de binnenbocht van die 'U-turn' is een toegang naar de gewezen historische kelder verstopt; men komt er via de deur in de achterwand van de stijlkamer.

Eerste verdieping

Op de eerste verdieping is de structuur iets overzichtelijker. De overloop van de trap gaat over in een langs de achtergevel gelegen dwarsgang. Deze ontsluit kamers van uiteenlopende afmetingen die alle een venster in de voor- of westgevel bezitten. Het vertrek boven de stijlkamer, gelegen aan de erker, is het grootste van de vertrekken op deze bouwlaag. Links gaat de overloop na een dubbele branddeur over in de gang achterin gebouw B. Rechts loopt men vanaf weer een brandpui naar een korte verbindingsgang die in de dwarsgang voorin bouwdeel D omloopt.

Tweede verdieping / Zolder

De tweede verdieping is gestructureerd voor en achter een zigzag-verkeersruimte, die de achtergang in gebouw B met de middengang in gebouw D verbindt. Aan de voor- of westzijde van gebouw C liggen vier kantoren. Het vertrek boven de stijlkamer, gelegen aan de erker, is opnieuw het grootste vertrek. Deze bouwlaag ligt deels onder het volledig platte dak, deels achter de 'leugenaar' die vanaf de Rijn beschouwd een dak moet suggereren.

Afb. C1: De entree in de west- of voorgevel van bouwdeel C. Het is een zorgvuldig vormgegeven travee; de stijl is courant voor de vroege 18de eeuw maar niet al te uitbundig. Het verzorgde metselwerk en de kozijnen zijn uit die bouwtijd, de ramen zijn 19de-eeuws.

Afb. C2: Overzicht over de voorgevels van bouwdelen C en D in noordelijke richting.

Afb. C3: De rechthoekige erker van gebouw C. De derde bouwlaag is een latere toevoeging.

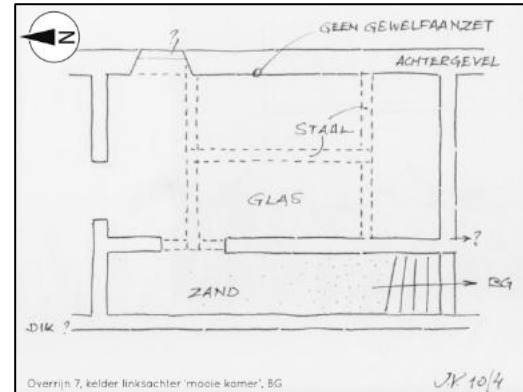

Afb. C4: De gebouwen rondom de noordelijke van de twee binnenhoven. Centraal de achtergevel van bouwdeel C. Links de noordgevel van Mutua Fides met de erker van bouwdeel H erachter. Rechts bouwdeel B en bij de fotorand gebouw J met aangebouwde gang (K).

Afb. C5: De achtergevel van gebouw C is door de aanbouw op de begane grond inpandig geworden en strak afgewerkt. Deze foto is genomen in ruimte K0.02.

Afb. C6 [RB]: Schematische plattegrond van de kelderbak, zoals nu is aan te treffen onder de gang op de begane grond van bouwdeel C en onder de trap.

Afb. C7: Tussen de stijlkamer C0.03 en de dwarsgang van de begane grond (deel van vertrek C0.02) ligt een portaal, C0.03.1. Daarin treffen we de stenen trap die vroeger verder afdaalde een kelder in.

Afb. C8 [O]: Foto in de grotendeels met zand gevulde kelder, richting linksachter. Links zien we een doorgang in de zijwand, mogelijk naar een volgende historische kelderkamer. In de achterwand is een nis met schuine dagkanten te zien, restant van een uitgang of venster aan de tuinkant. De naar achter lopende balk steekt in de rechtse dagkant.

Afb. C9 en C10: Dwars door de voorzijde van bouwdelen B en C is in het recente verleden een brede (leidingen)goot gemetseld. Deze foto is genomen onder de stijlkamer, vertrek C.0.03, naar achter.

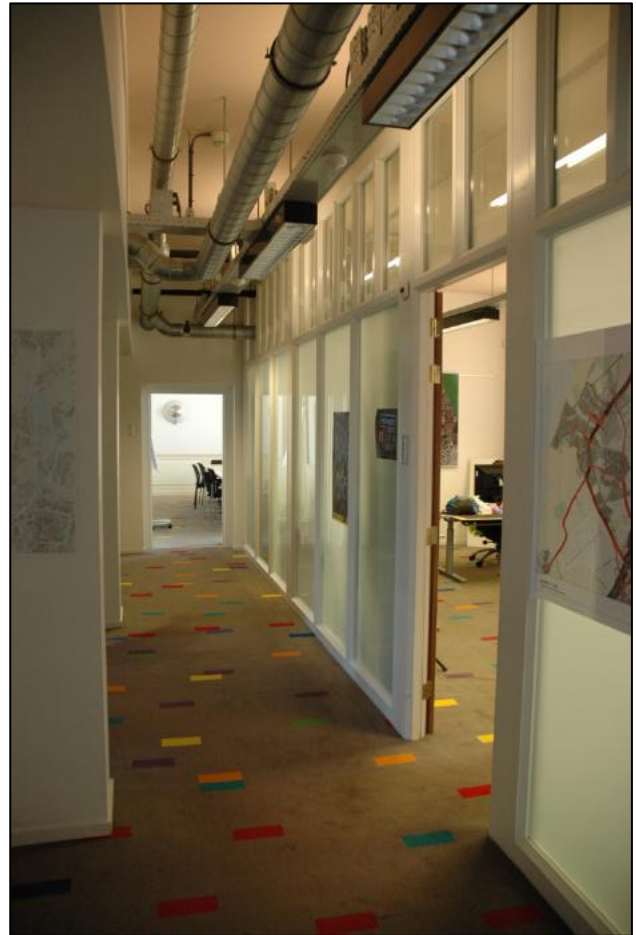
Hoewel lastig te fotograferen, is de vloerconstructie goed te bekijken. Toen men de nieuwe leidingtunnel metselde, onderbrak men de oude vloerbalken. Er werden nieuwe balken (vuren-hout en staal) toegevoegd om de overbrugging te herstellen.

Op de onderste foto is zo'n historische balk op de (gezaagde) kop te zien.

Afb. C11: Op de begane grond van bouwdelen B en C worden de voorkamers van de achtergang gescheiden door een tweede verkeerscircuit. Hier is ruimte B0.02 naar rechts (richting stijlkamer C0.03) gefotografeerd.

Afb. C12: De eigenlijke achtergang naar rechts; ruimte B0.01 richting bouwdeel C.

Afb. C13: Een ongedateerde historische foto laat de geschakelde vertrekken zien links van de overgebleven stijlkamer. Deze aangeklede vertrekken-en-suite bevonden zich ter plaatse van B0.05 en B0.03. We kijken naar rechts; de schouw stond rug aan rug met de overgebleven schouw in C0.03.

Afb. C14: Ingekleurde oude foto van de vroegere situatie in de stijlkamer, C0.03. Merk op dat de deur rechts van de haard destijds ontbrak. Het behang imiteert goudleer. De betimmeringen en deurpartijen zijn 'gehout'; nabootsing van luxueuzere houtsoorten door middel van zorgvuldig schilderwerk.

Afb. C15: De stijkamer C0.03 aan de rechthoekige erker. Zoals getoond door voorafgaande afbeelding was er vroeger alleen links van de schouw een doorgang naar de aangrenzende kamer. De deur in de achterwand bevindt zich rechts op de foto achter de lichtfoto.

Afb. C16: Blik in de richting van de erker.

Afb. C17: De stijlkamer C0.03 bevat een paneellambriering met onderdelen uit diverse perioden. Hier spelen de 18de, 19de en 20ste eeuw door elkaar. De betimmering rondom de vensters bevat de oudste onderdelen.

Afb. C18: De bovenste foto toont de hoek – in aanzicht vanuit de kamer – linksvoor. Zie de verspringende lijsten en bossingen, als teken dat meerdere interieurfasen op elkaar zijn aangesloten.

De onderste foto laat de tegenovergelegen hoek zien, rechtsvoor. Merk bijvoorbeeld op dat de rondstaaf die het paneel begrenst boven de plint is afgezaagd.

Afb. C19: De schouwpartij in stijlkamer C0.03. Hierop prijkte eens het schilderij van De Wijckerslooth. De oude foto, afb. C14, laat zien dat ook de (houten) mantel eruitzag als grijs marmer, vermoedelijk door schilderwerk geïmiteerd.

Afb. C20: Het ornament midden op het front van de mantel vertoont een wat vlakke rococostijl.

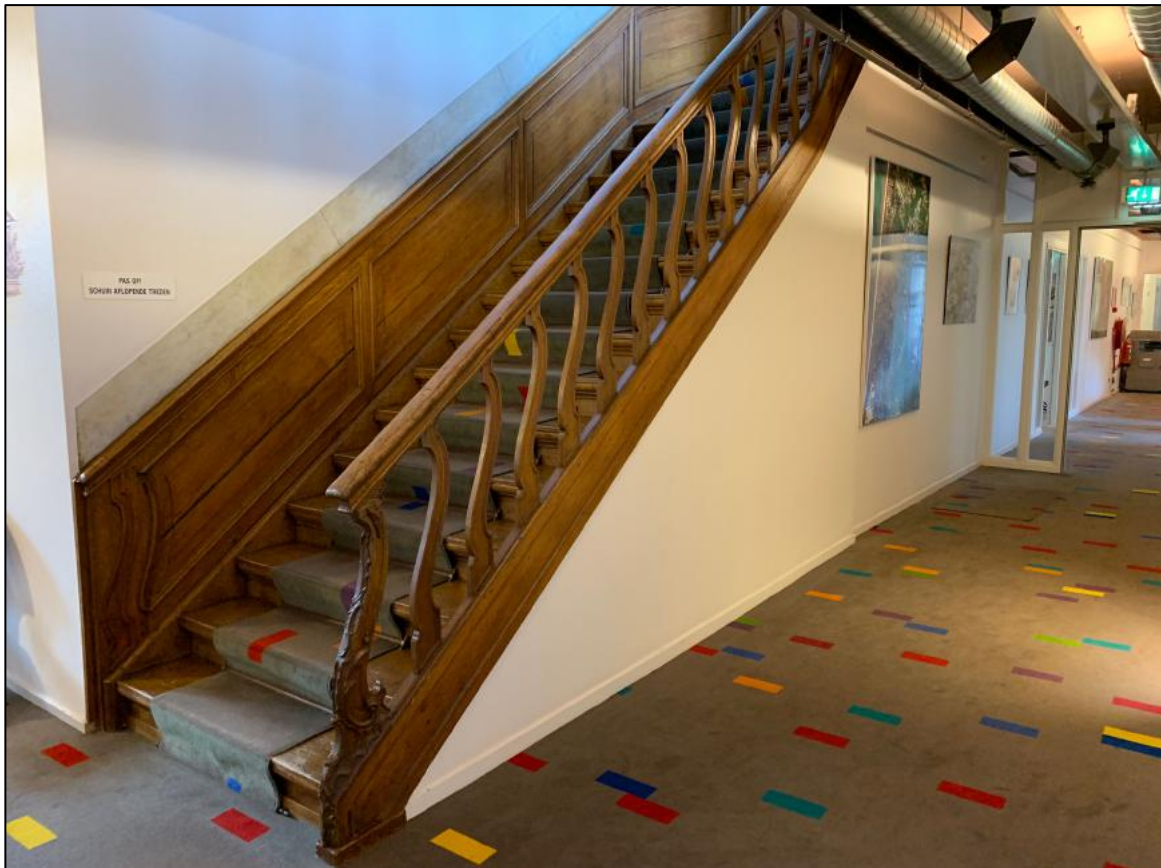
Afb. C21 en C22: De stijlkamer C0.03; het middelste van de drie plafondvakken.

Afb. C23: Historische foto van – vermoedelijk – kort na de verkoop aan de Franciscanen. Te zien is de gang met de mooie trap naar de verdieping. Op de overgangen naar het entreeportaal en naar de achterin bouwdeel B doorlopende gang stonden destijds tochtportalen met fijne ruitindeling. De wand en het plafond waren al strak en licht afgewerkt. De gangvloer was bedekt met keramische tegels, in patroon gelegd en met randtegels.

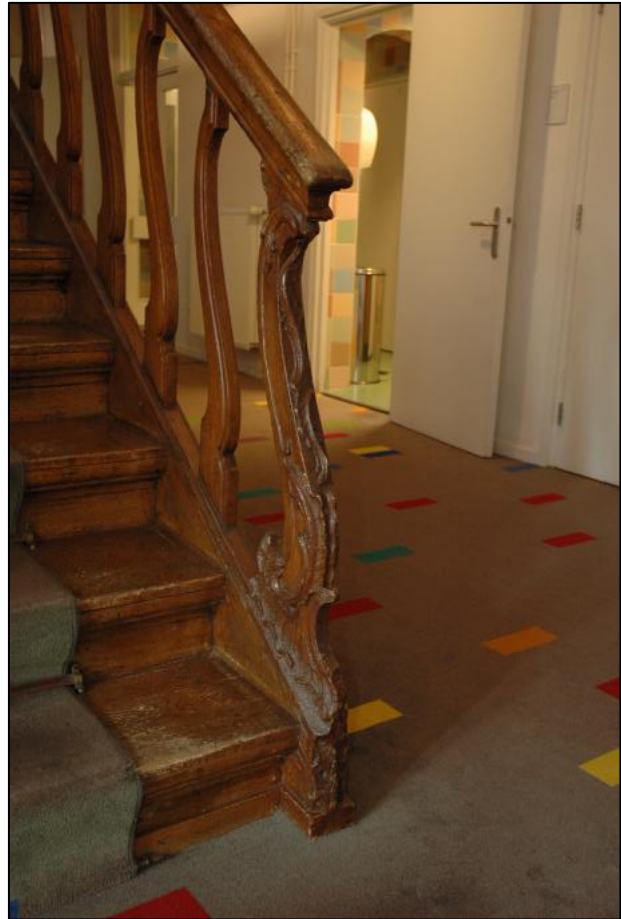
Afb. C24: Ongeveer hetzelfde standpunt anno 2018. [Foto Firm.Studio]

Afb. C25: Detail van de trappaal; een 19de-eeuws element tussen namaak?

Afb. C26: Ornamenteel stucwerk op het plafond boven de onderste vlucht van de trap.

De vogel met tak in zijn snavel doet denken aan het Oudtestamentische verhaal van Noach, waarin de losgelaten duif met een olijftak terugkomt en zo de optimistische boodschap brengt dat de wateren zich na de Zondvloed terugtrekken en het land droogvalt.

Afb. C27: Blik omhoog langs de trap naar de eerste verdieping van gebouw C.

Afb. C28: Bovenkomst op de verdieping. Vergelijk deze afscheiding met die in Mutua Fides (gebouw G, afb. G20).

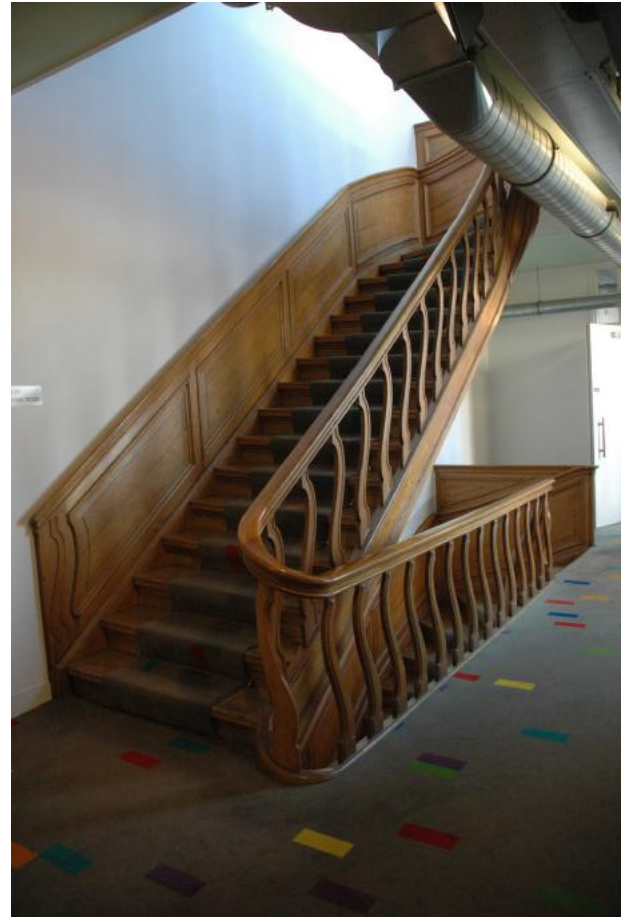
Afb. C29: Eerste verdieping van bouwdeel C, vertrek C1.05 naar voor. De aankleding van deze kamer is exemplarisch voor zo'n beetje alle andere in de voorvleugel.

Afb. C30: De gang op de verdieping vanaf de trap naar rechts, in de richting van bouwdeel D (zie ter oriëntatie het trappetje naar de vroegere huiskapel I1.06).

Afb. C31: De monumentale trap tussen de eerste en de tweede verdieping van gebouw C.

Afb. C32: Bovenkomst op de tweede verdieping, de gang naar rechts.

Gebouw B

Plaats

Gebouw B is het meest noordelijke bouwdeel van de lange noord-zuid liggende vleugel aan de Overrijn. Het heeft een L-vorm en grenst met zijn zijgevel links (noord) aan een met betonklinkers verharde buitenruimte die nu vooral parkeerplaats is.

Bouwgeschiedenis

Het voornaamste bouwvolume, nu ongeveer midden in de Overrijnvleugel (gebouw C), had tot halverwege de 19de eeuw een zijgevel aan de noordkant. De lijn ervan lag al schuin en niet haaks op de rooilijn. Hierdoor werd er een scherpe hoek met de voorgevel gevormd. De noordgevel grensde aan een buitengang. Aan de andere zijde van die gang stond een huis.

Dat huis werd in 1855 aangekocht. Historievankatwijk.nl meldt: '1855 Een noordelijk huis ([kadastraal] KB1094) wordt erbij getrokken en uitgebreid tot Kleinenburg voor de lage klas. Op de begane grond een studie- en recreatiezaal met speelplaats (het *Rosentuintje*) en een verdieping met spaal- [JV: = speel-] en waszaal.'³²

Tegen de oude hoek verrees nieuwbouw in L-vorm van twee lagen plus dak, met kennelijk de bovenomschreven functie. De nieuwe zijgevel werd even schuin gezet als de genoemde zijgevel van gebouw C. De buitengang verdween. Iets eerder werd er een nieuw achterhuis opgetrokken, de voorloper van ons gebouw J. Let wel: Op het kaartje van 1860 'verschijnt' een gebouw alsof het nieuw was. Het tegendeel is waar. Er stond al tijden bebouwing, maar die hoefde – omdat het een zelfstandig genummerd perceel was en niet gewijzigd werd – niet steeds te worden getekend. Pas in het laatste kwart van de 20ste eeuw wordt dit (misschien nog 17de-eeuwse, afb. V13 – 15) huis gesloopt.

Er was in '1900 Brand in het linkerdeel van het hoofdgebouw.' (Zie afb. B4 en B5, respectievelijk *voor* en *na*.) De tweede verdieping werd er bij het herstel na de brand op gezet, in plaats van de kap (afb. V33). Zoals bij de gevelbeschrijvingen van gebouwen B en C staat, is de architectuur van de ophoging aan de buitenkant duidelijk in die periode te plaatsen.

In de oksel of binnenhoek van gebouw B staat een hoekig, uitstekend trappenhuis. Omdat hiervan de muren wit zijn gesausd lijkt het een latere toevoeging. Maar het metselwerk (afb. B17 en B18) leert dat het uit de bouwtijd, circa 1855 stamt. Wel is de trap is in het derde kwart van de 20ste eeuw vervangen. Blijkbaar gebeurde dat omstreeks 1965, want toen ging ook het piramidespitsje (ontstaan omstreeks 1900) eraf. In 1951 is op het kadasterkaartje een rode contour langs de binnenhoekgevels van bouwdelen B en C getrokken. Toen ter tijd ontstonden de velen buitengangen die langs gevels werden aangelegd. De lage bebouwing die tegen de noordgevel aan stond is in of omstreeks 1977 verdwenen. Sindsdien ligt daar gestrate buitenruimte.

³² Parlevliet vermeldt bij zijn noot 30/68 een boekje *Katwijk 1831-1981*. Het is me niet gelukt deze bron lopende dit bouw-historisch onderzoek te bemachtigen.

Exterieur

Bouwmassa

De L-vormige bouwmassa heeft vleugels aan de west- en noordzijde, waarbij de hoek een scherpe is. Het bouwwerk telt drie lagen en heeft een plat dak. In de binnenhoek is een trappenhuis gesitueerd met vierkante plattegrond en plat dak. Direct ten zuiden van de trappenhuisaanbouw steken vertrekjes voor wc's buiten de gevel.

De toren in de oksel achter, tussen diepe en brede vleugel, was na de oorlog nog voorzien van een spits (afb. V34). Die kwam er hoogstwaarschijnlijk met de transformatie door Marente in of rond 1965 af, vervangen door een plat dakje. De trap binnen is uit die tijd.

Aan de gevels van bouwdeel B, rondom, is te zien dat er begin 20ste eeuw, bij het herstel na de brand, een tweede verdieping met plat dak op is gezet. Onder de goot ligt aan alle zijden een zone met sierlijk uitspringend bakstenen, als een soort gereduceerde consoles tegen een fries. Dergelijke gemetselde ornamenten komen algemeen voor in de Nederlandse architectuur van kort na 1900.

Gevels

Bij de gehele voorgevel die gebouwen B, C en D omvat, is niet of nauwelijks hiërarchie af te lezen die iets zegt over de achtergelegen ruimtes. Alleen de entreerisaliet en de erker twee traveeën naar links (N) zijn evidente verbijzonderingen. Het metselwerk in staand verband is zeer homogeen, overal fijn uitgevoerd (10 lagen = 47 cm, bakstenen gemiddeld 17/18 x 9 x 4/4,5 cm). Dit afgezien van herstellingen en andere latere ingrepen, vooral in de borstwering. Links gaan B en C haast onmerkbaar in elkaar over. In dat gedeelte bevindt zich de knik in de rooilijn, waarnaast (links, N) drie traveeën liggen die samen de kopgevel van het diepere gebouw vormen. Het metselwerk is er iets grover dan van de rest van de Overrijngevel. In de vensterdetails – met o.a. een vlakkere, slankere kraal als hoekprofiel op de kozijnen – verradt zich ook een latere bouwtijd. Uiteraard met duidelijk zichtbaar de ophoging uit 1900, waarvan al sprake was.

Dan de rest van de gevel, overlopend in bouwdeel C. Het vlak links van de rechthoekige erker is eenduidig, eentonig. Slechts in de muurdammen bestaat er variatie qua breedte. Dit staat accuraat op de jongste tekeningen. De 'tweede' voordeur in de tweede travee na de knik (rechts ervan, Z) verhoudt zich nergens toe. Ook met creatief tellen kan men hem niet verenigen met iets op de 1700-tekeningen. We zitten hier immers toch al ruim naast de vroegere noordelijke poort. Direct boven de met hardsteenplaten beklede plint is in de gemetselde dagkanten links en rechts een litteken van drie lagen te zien. Bij de andere wandopeningen ligt daar de hardsteen lekdorpel. De latei van het kozijn vertoont 'ouderwetse' toognagels. De rechtse kozijnstijl blijkt niet nieuw, maar daar is boven de gedachte dorpel een scherf te zien. De linkse kozijnstijl is wel nieuw (dat wil zeggen: 20ste-eeuws). Dat de deur nog vrij nieuw is, is goed te zien. In de stoeppalen links- en rechtsvoor de deur zijn vullingen met cement zichtbaar ter plaatse van de vroegere ijzeren regels van het stoephek. Schuiven we twee vakken naar rechts dan staan daar twee nieuwe palen, nog met verse frijnslag. Eerlijkheid gebiedt te zeggen dat uit dat venster niet blijkt dat het ooit een deur was. Hooguit een schuine lijn in de linkse kozijnstijl biedt een aanknopingspuntje. Dit zit zo laag boven de neut dat zo'n minieme inrotting c.q. herstel te denken geeft.

De linkse of noordelijke zijgevel vertoont nogal wat bouwsporen en bouwfasen. Ter hoogte van de begane grond is metselwerk ingeboet. (Tien lagen metselwerk meten 48/49 cm.) Daar is

bouwmassa aangebouwd geweest. Dit is behalve aan het muurwerk zelf te zien op de kadastraal-kaarten van 1935 en 1951 (afb. V15). In aanzicht links zit een dubbele deur uit het zeer recente verleden. De drie segmentboogvensters zijn ‘vers’. Op de verdieping zien we *generaties* aan functionele raamopeningen, met een samengesteld venster dat typisch is voor de naoorlogse periode, een hoog wc-raam, een T-venster en een rondboognis. Iets langer kijken leert, dat van alle zichtbare vensters alleen de nis werkelijk samenhangt met het metselwerk. Een bij het afronden van deze rapportage gevonden historische foto toont een lagere kopgevel aan de noordzijde van gebouw B met een rondboogvenster in de top (afb. V33). De overige vensters zijn er stuk voor stuk secundair ingewerkt. Ook bij de noordgevel is de genoemde ophoging na de brand goed aanwijsbaar.

De toevoegingen in de binnenhoek, aan de oostzijde van het complex, onderscheiden zich duidelijk van de rest van de gevels. Dat komt doordat het trappenhuis en de wc-uitbouwen gepleisterd en crème-wit gesausd zijn. Uit bestudering en vergelijking van metselwerk blijkt dat de toren uit de bouwtijd stamt en mee werd verhoogd bij de renovatie na de brand van 1900. Het metselwerk in kruisverband meet aan de achterzijde: 10 lagen = 50 cm, bakstenen meten gemiddeld 18 x 9 x 4 cm.

Constructie

De balklagen van de vloeren en het platte dak zijn niet waargenomen. Gezien de periode waarin de brand en de herbouw plaatsvonden, moeten we (nog) rekening houden met houten balklagen waarbij het hout *ruimvoldoende* gedimensioneerd kan zijn.

Interieur

Indeling: Op de begane grond loopt de gang, die uit het ten zuiden gelegen bouwdeel C komt, langs de achterwand een stuk door. Er volgt een merkwaardig getrapt verloop van de wanden en doorgangen. In de indeling is uiteraard rekening gehouden met een voordeur in de vijfde travee en met min of meer dwarsgeplaatste oude (bouw)muren.

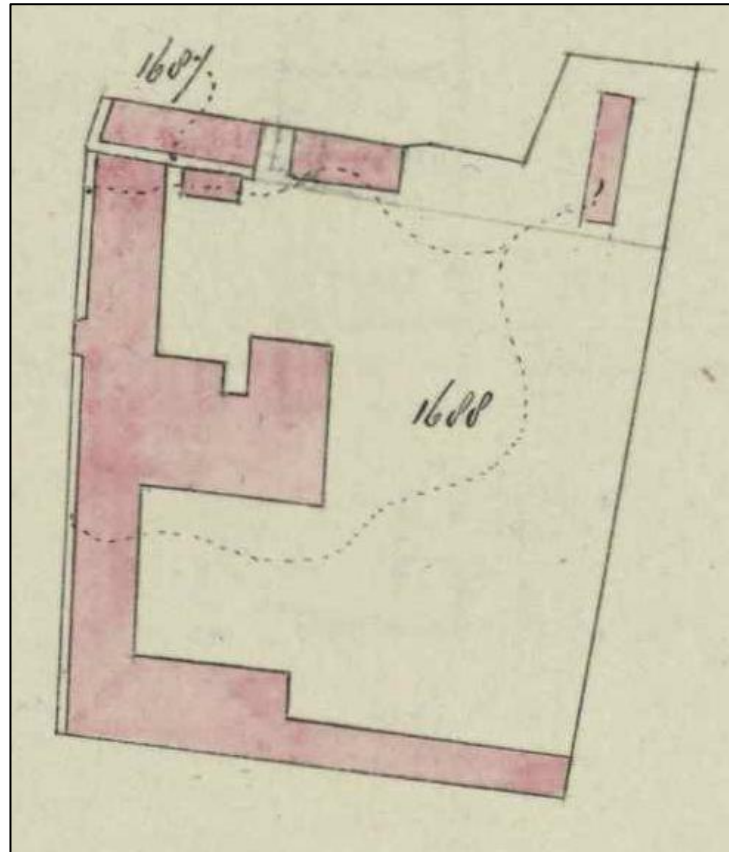
Op de twee verdiepingen wordt de achtergang weer vanuit het rechts aangrenzende historische bouwdeel C voortgezet. De gang loopt, met onderbreking van twee tochtdeuren, door tot de noordelijke zijgevel. Aan de voorkant liggen vertrekjes. Ook aan de noordgevel liggen vertrekken; een haaks afgetakte gang in diepte leidt daarlangs. Alle kantoorruimtes hebben, opmerkelijk genoeg, een eigen portiekje.

Aankleding: We weten dat er al vanaf midden de 19de eeuw een vleugel op deze plek ontstond, maar zoeken tevergeefs naar relictten uit die tijd bij inrichting en aankleding.

De trap in het eerder aangebouwde trappenhuis is goed herkenbaar als naoorlogs. De toiletten zijn recente versies van oudere wc's. Verder zijn de drie bouwlagen vooral als laat-20ste-eeuws en vroeg-21ste-eeuws te kenschetsen. De grijze tapijten met bonte kleurvlakken in primaire kleuren, de witte wanden en de systeemplafonds met daar onderdoor lopende pijpen en installatiekanalen zien we elders ook.

Afb. B1 [LB]: De contouren van het complex rond 1832, volgens het kadastraal Minuutplan. [RCE / Veerman Bouwhistorie]

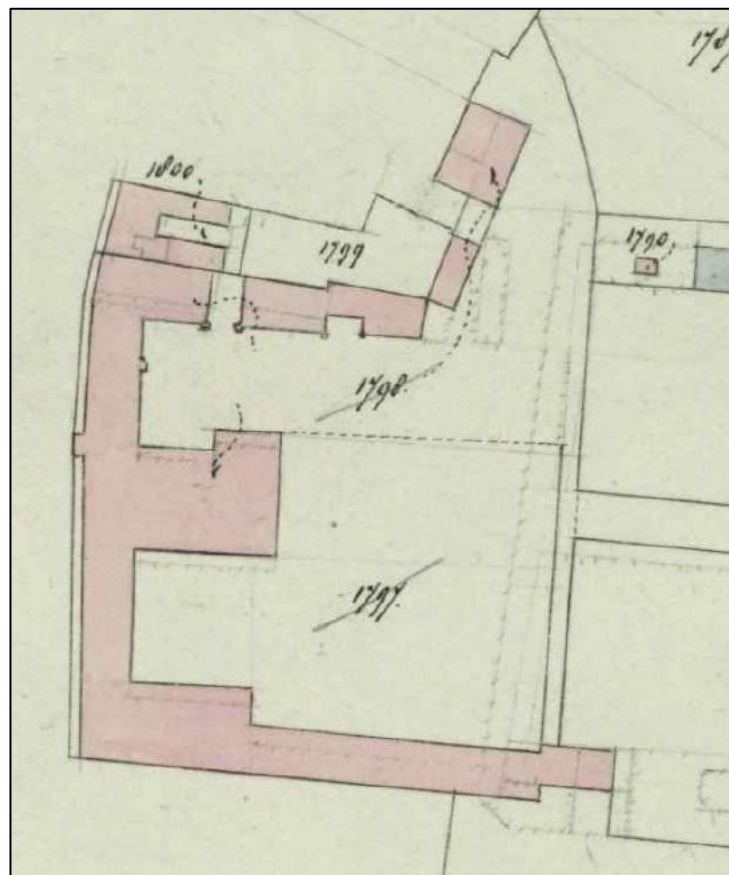

Afb. B2 [RB]: De eigendomssituatie zoals vastgelegd in 1858. [Kadaster]

Het in feite *net* vrijstaande huis ten noorden van de Overrijnvleugel wordt in deze periode aangekocht en vervangen door nieuwbouw. De voorganger van gebouw J is dan al gebouwd (middenboven).

Afb. B3 [RO]: De kadastertekening van 1860 laat de gevolgen van nog meer verbouwingen aan de noordkant zien; alle ons bekende gebouwen daar zijn intussen gerealiseerd.

Uit deze opeenvolging van kaartjes blijkt dat het 'diepe', dus haaks op de Rijn gelegen deel van gebouw B rond 1860 werd neergezet ter plaatse van een ouder, ooit zelfstandig huis.

Afb. B4: Foto van voor de grote brand en daarmee ook van voor de ophoging met een tweede verdieping. Uit deze foto blijkt dat de erker op zijn laatst in de 19de eeuw zijn tweede verdieping had gekregen. [ELO]

Afb. B5: De schade na de brand. Het vuur is tot stilstand gebracht in (nu:) bouwdeel C.

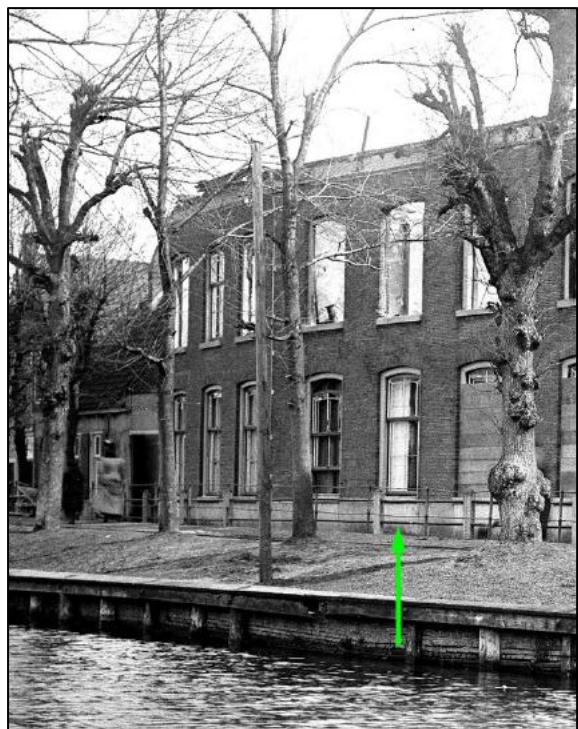

Afb. B6: De voor- en zijgevel van bouwdeel B, de west- respectievelijk de noordzijde.

Afb. B7, B8 en B9: Bij de deur in de vijfde travee vanaf de hoek verraden bouwsporen dat hier ooit een venster zat. De hardstenen platen van de plint zijn verser dan de andere en in de dagkant vlak boven die zone zijn inboetingen te zien waar vroeger een lekdorpel was.

Afb. B10 [RO]: De foto's van rond 1900 (uitsnede van afb. B5) laten nog geen deur zien in de vijfde travee.

Afb. B11 en B12: De zijgevel aan de linker- of noordkant. De begane grond vertoont vernieuwd metselwerk, dat werd opgelapt na sloping van de aangrenzende gebouwen in of rond 1977. De T-vensters hogerop in de gevel zijn van rond 1900, de twee grote rechthoekige vensters zijn naorlogs. Alleen de nis middenin de gevel gaat op de 19de eeuw terug. De rond-boog-opening zien we elders in het complex ook, dan meestal stammend uit de tweede helft van die eeuw.

Afb. B13: De achtergevel en zijgevel (oost resp. noord) bij beter weer. De eerste verdieping aan de achterkant werd in de vroege 20ste eeuw opgelapt. Zie over de brandtrappen en -deuren hierna.

Afb. B14: De vluchtdeuren op de twee verdiepingen van bouwdeel B zijn in latere instantie ingezaagd. Uiteraard is ook de ijzeren vluchttrap recent.

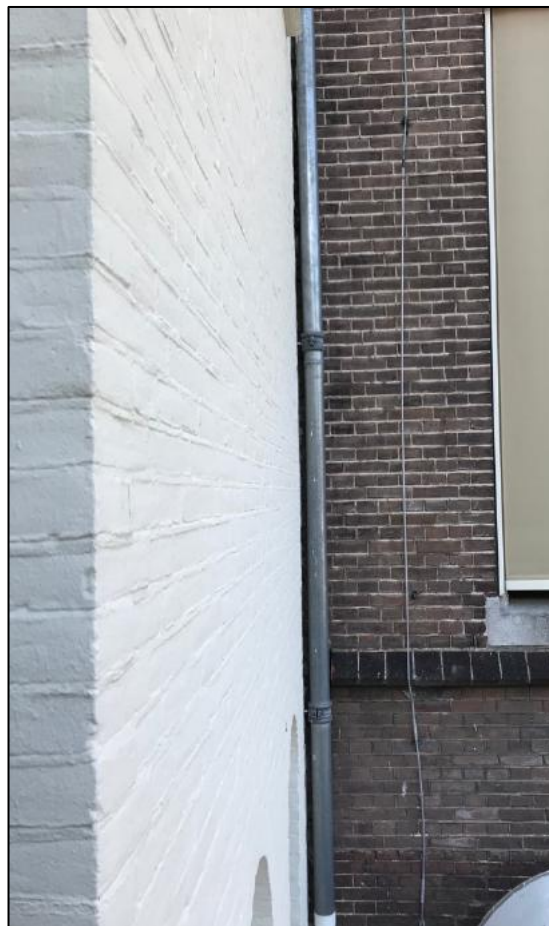
Afb. B15: De blokken aan de achterzijde van gebouw B met op de voorgrond de latere buitengang (K)

Afb. B16: Zicht op de binnenhoek van gebouw B, aan de zuidkant.

Afb. B17 en B18: De trappenhuisaanbouw is in verband met de achter- en zijgevels gemetseld en kwam dus rond 1900 tot stand. Het piramidedak uit die periode bleef tot circa 1965 gehandhaafd.

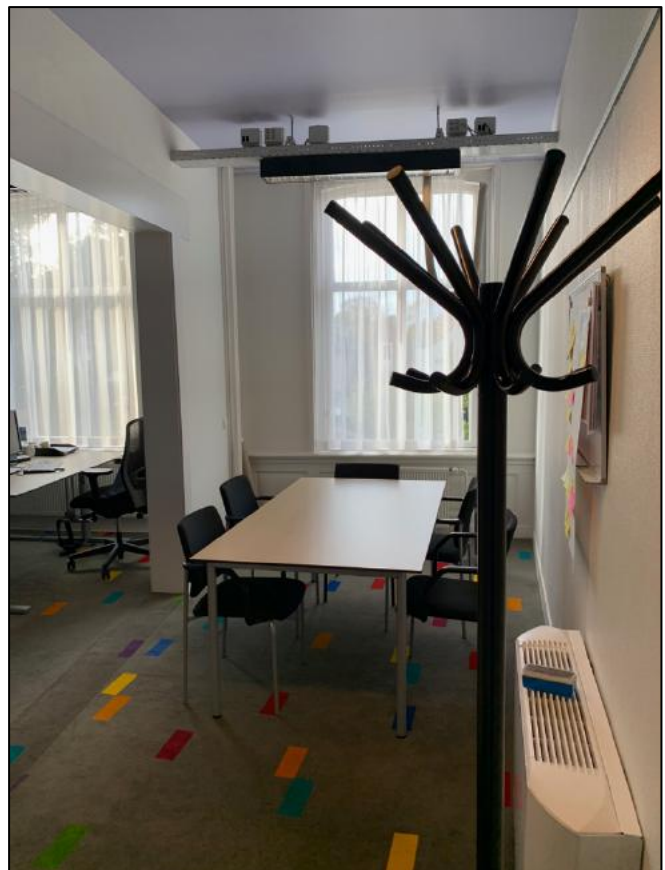
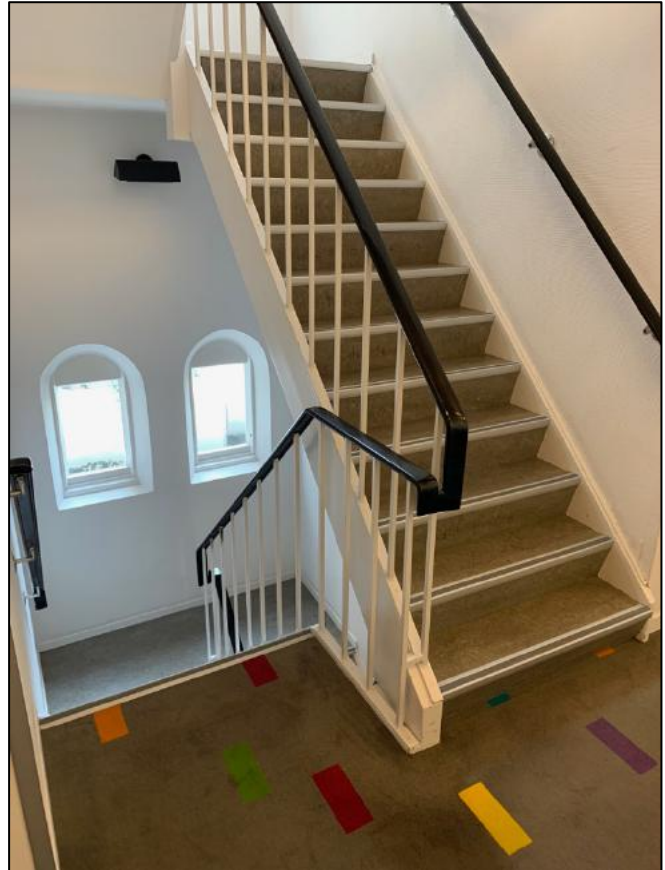
Afb. B19: De gang op de verdieping van bouwdeel B, gezien in noordelijke richting.

Afb. B20: Dezelfde gang de andere kant op, naar het zuiden.

Afb. B21: De trap in de uitbouw in de binnenhoek aan de achterzijde van bouwdeel B.

Afb. B22: Vertrek op de eerste verdieping, rechts (Z) van de noordelijke schuine wand, gezien naar voor.

Gebouw D

Plaats

Bouwdeel D is onderdeel van de lange vleugel aan de Overrijn. Het volume ligt ingeklemd tussen gebouw C, de historische kern aan de noordzijde, en gebouw E, de naoorlogse herbouw aan de zuidkant.

Bouwgeschiedenis

Gebouw D staat met de nog bestaande omtrek al op de kadastrale minuut van rond 1832 (afb. V24, voorin deze rapportage) en is – getuige de kadastrale hulpkaartjes – in de loop van bijna twee eeuwen nooit verdwenen. Het bouwdeel kan dus goed op de 17de- dan wel 18de-eeuwse oorsprong van dit stuk van de Overrijnvleugel teruggaan. Dit zou dan de stal met koetshuis zijn, die in de eerste fase van het Heerenschool of St.-Willibrordcollege, rond 1835, is verbouwd tot onderwijs- en verblijfsgebouw.

Echter, er is vrijwel niets meer zichtbaar uit die tijd. De voorgevel vertoont wijzigingen die overeenstemmen met de rond 1950 opnieuw opgetrokken westgevel van gebouw E (rechts / zuid). De indeling en aankleding van de bouwlagen zijn herhaaldelijk gewijzigd, op zijn laatst nog eens rond het begin van de 21ste eeuw.

Exterieur

Bouwmassa

Het bouwdeel ligt ingeklemd tussen gebouwen C en E en deelt met die bouwdelen de rooilijnen. Bouwdeel D is net als C en E breed en ondiep, met de lange gevels evenwijdig aan de Rijn. De voorgevel telt twee bouwlagen plus een dakschild. Aan de achterkant is sprake van drie etages, waarbij de onderste door de aangebouwde gang aan het gezicht is onttrokken.

Gevels

De gevel aan de westkant of Rijnzijde telt drie bouwlagen, waarbij de onderste twee zijn opgetrokken als metselwerk en de derde een volwaardige verdieping achter een dakschild blijkt – zie hierna. De voorgevel van gebouw D telt maar liefst elf traveeën. Daarvan zijn er drie vrijwel blind: vanaf links of noord geteld bevatten de tweede, vijfde en negende travee een over twee lagen doorlopende rechthoekige nis. Op allebei de etages zit hierin een rond venster. In de omkadering van de rondvensters is een grove tufsteen bewerkt, die uitspringt als spuwer onder het venster. De toegepaste natuursteen komt in de Wederopbouwperiode geregeld voor (door het zandsteenbesluit en schaarste drong deze steen zich met o.a. travertijn min of meer op). In de overige traveeën is een meer traditionele invulling met zesruits vensters te zien; witte kozijnen in forse formatien, groene schuiframen en hardstenen dorpels. Dit alles is gevat in verzorgd metselwerk in kruisverband. Hebben we hier met historisch werk te maken? De bouwgeschiedenis van aanliggende gevels en volumes doet immers twijfelen. Metselwerk: tien lagen meten 45 à 46 cm. In de plint, net boven het maaiveld zien we echter stroken met wat kleinere stenen. De tienlagenmaat is significant kleiner, met 43 cm. We vermoeden: dus toch een restant van ouder werk.

Door het dakschild aan de Overrijn- of westkant ziet het eruit alsof de vleugel (vanaf de erker van gebouw C tot aan de hoek van gebouw E) een pannendak heeft. Net als de zuidelijke helft

van het noordelijk aansluitende gebouw C is het dak nu plat. Al doet de westgevel anders vermoeden; het schijndak aan de Rijnzijde moet de indruk wekken dat de bouwdelen C, D en ook E nog een 'echt' zadel- of schilddak hebben (afb. C2).

De gevel aan de achter- of oostkant is op begane grondniveau door een aangebouwde gang (K) aan het gezicht onttrokken. Boven het platte dak daarvan komen twee verdiepingen uit. De begane grond is grotendeels aan het gezicht onttrokken door de aanbouw. Boven het platte dak van de aanbouw is de bovenste strook metselwerk van de begane grond nog zichtbaar. Daar zien we ook de bovenzijden van de begane grondvensters, met loodslabben (afb. D10). Het ziet er historisch uit, tot aan de schacht die tegen de gevel aan de linkerkant (Z) is neergezet. Bovendien staan tegen de begane grond twee steunberen (ter plaatse van waar de derde zou kunnen staan, zien we een anker). Van de beren oogt het metselwerk weer wat recenter dan dat van de eigenlijke oude gevel, onder. Wel zijn de beren netjes ingekast, wat logisch is gezien hun constructieve rol. Pakken we de prent van Defferrez uit 1840-1847 erbij (afb. V26) dan vallen de twee hoog opgaande verticale aanbouwen op. De nog aanwezige lage steunberen lijken er de restanten van; hun plekken komen overeen. Boven een gecementeerde band zijn de steunberen weg en begint aanzienlijk jonger, homogeen metselwerk.

Bestudering van de wijze waarop de gevels van gebouw D en gebouw I b op elkaar aansluiten, leert dat de begane grond van D er al stond toen I b werd opgetrokken, in de jaren veertig van de 19de eeuw. Het hoger opgaande metselwerk van D is 20ste-eeuws (afb. D12 en D13).

Constructie

De buitenmuren, aan oost- en westkant, zijn dragend. Aan de oost- of achterzijde zijn beneden steunberen te zien, die achter de aanbouw K verdwijnen. Zoals net opgemerkt, kan het zijn dat de steunberen de restanten zijn van oude, maar lang geleden secundair toegevoegde extra steunen, mogelijk geplaatst bij de vroeg-19de-eeuwse transformatie van stal- naar schoolgebouw.

Wat als constructies tussen die dragende gevels ligt, wordt door de hedendaagse afwerkingen verborgen. De historische analyse wijst uit, dat er in de 19de-eeuwse situatie sprake was van een enkele rij kolommen die de begane grond in twee beuken opdeelde. Het ten tijde van mijn rapporteren lopende constructieonderzoek moet verduidelijken hoe die kolommenstructuur vervangen is cq. in de huidige indeling met een lange gang en kleinere kantoren is voortgezet.

Interieur

Indeling: De drie bouwlagen kennen alle een structuur met een dwarsgang en daaraan kleine kantoorruimtes. Het is opmerkelijk dat de dwarsgang elke bouwlaag anders ligt. Op de begane grond ligt de gang aan de achterzijde, of oostkant. Hij ontsluit meteen de kantoorruimtes die in de secundair aangebouwde gangstructuur zijn aangelegd. Op de eerste verdieping ligt de gang aan de voor- of westkant, dus met uitzicht op de Rijn. Op de tweede verdieping, de namaakzolder, bevindt de gang zich in het midden van de plattegrond. Voor en achter zijn kleine kantoorruimtes gesitueerd.

Op de eerste verdieping is voor de aansluiting links (noord) op de plattegrond van gebouw C een Z-bocht of 'slinger' van voor naar achter nodig. Op de twee andere etages ligt die gang binnen bouwdeel C op vergelijkbare plek. Rechts (zuid) sluiten de gangen van de drie verdiepingen aan op het trappenhuis met overlopen binnen bouwdeel D.

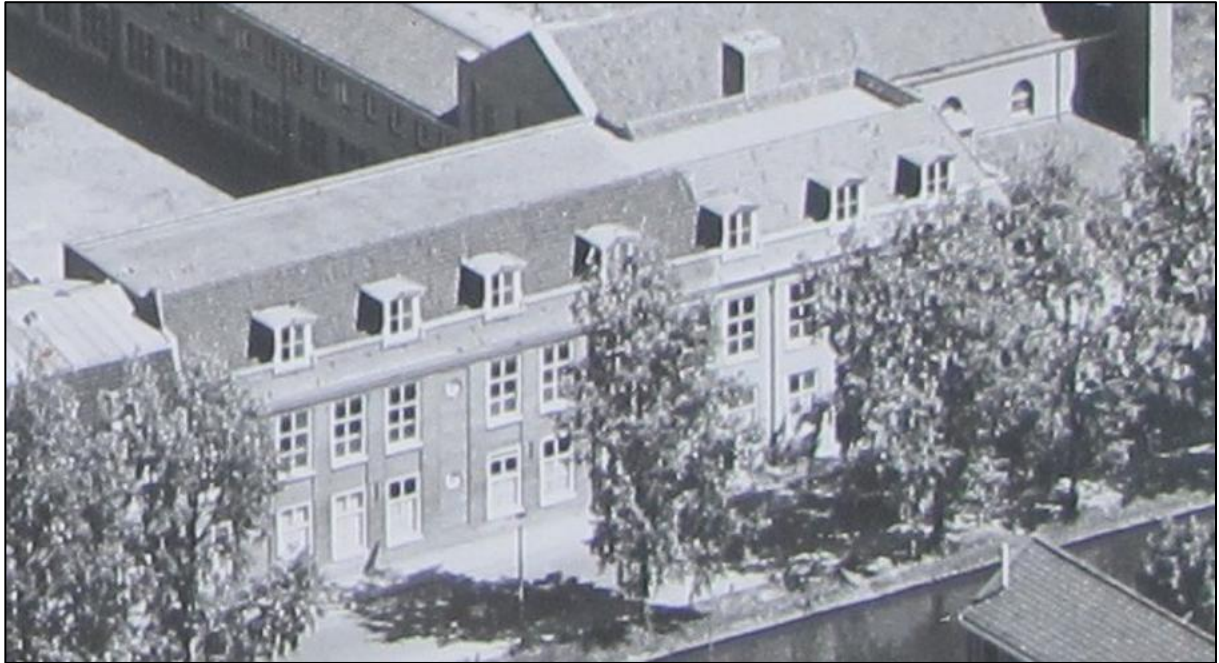
Aankleding: De stoffering van kantoren en gangen stamt uit het recente verleden, begin 21ste eeuw. Witte wanden, systeemplafonds en in het zicht gelaten pijpen en buizen voor de installaties alsmede het grijze tapijt met de felgekleurde rechthoekige vakjes zien we elders in de vleugel ook.

Afb. D1: De Rijengevel van gebouw D telt tien traveeën. De tweede verdieping lijkt door zijn (valse) dakschild een zolder.

Afb. D2: De plint van de voor- of Rijengevel bevat ouder metselwerk dan de opgaande muur. De rondvensters zijn naorlogs. Dat verklaart het afwijkende voegwerk rondom die vensters.

Afb. D3 en D4: De herbouw naar plannen van Van der Lubbe, begin jaren vijftig, leidde tot een homogeen gevel- en bouwmassabeeld. Waar binnen bouwdeel D in E overging, was buiten niet meer te zien.

Bij de meest recente verbouwing, rond de eeuwwisseling, werd driekwart van het dak veranderd, waardoor het lijkt alsof bouwdeel D verlengd is ten koste van E. De inwendige scheiding ligt achter de groen stippellijn. Links daarvan stond het historische stal- en koetsengebouw.

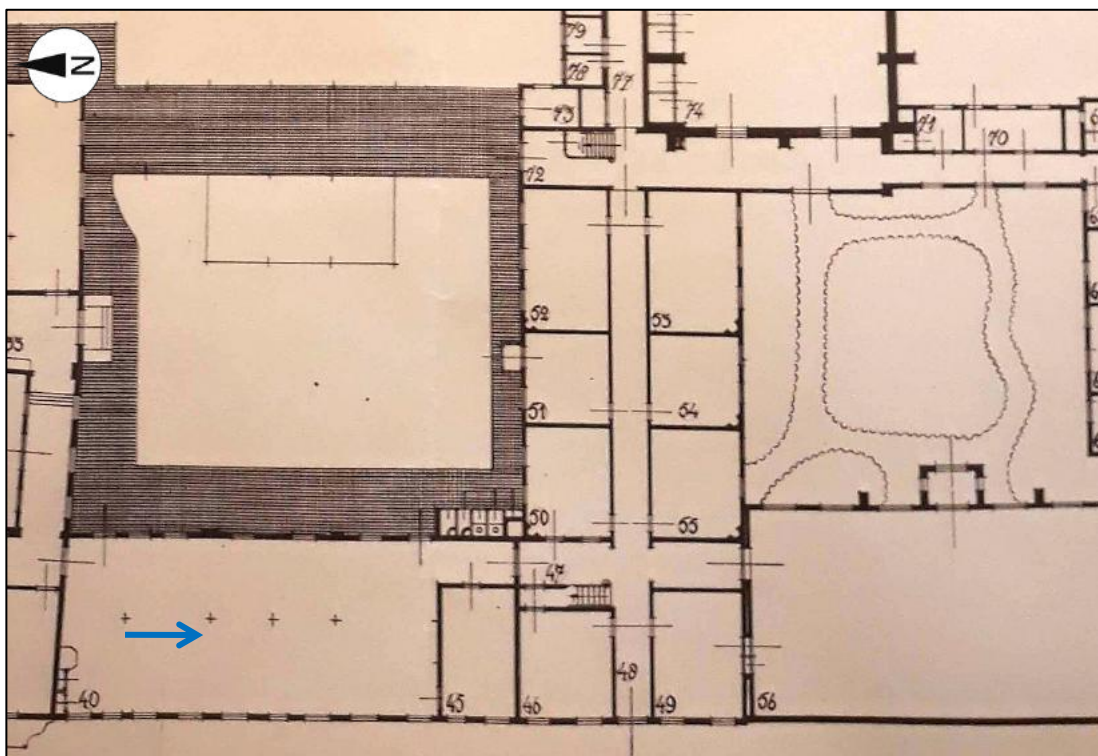
Afb. D5: Voorgevelbeeld, ingezoomd op het schilderijtje uit 1883 (afb. V29). De voormalige stal ooft in die tijd nog zeer gesloten.

Afb. D6: Een foto van rond het begin van de 20ste eeuw van wat we nu bouwdeel D noemen. Het beeld komt overeen met de geschilderde weergave uit 1883, maar wordt genuanceerd: de tweede travee en de negende travee zijn smaller dan de overige. Hun vensters zijn in de ondiepe nissen 'geperst'; later verschenen daarin de rondvensters.

Afb. D7: Een van de bladen uit de reeks steendrukken, van kort na het midden van de 19de eeuw. Dit beeld is te situeren in de voorganger van gebouw D.

Afb. D8: Uitsnede uit de plattegrond van 1929, ten tijde van de overdracht van de Jezuïeten aan de Franciscanen. De blauwe pijl geeft het standpunt en blikrichting aan van de beschouwer van de steendrukvoorstelling.

Afb. D9: Zicht op de achtergevel van bouwdeel D. Links de latere liftschacht en de kapel (F) en rechts nog stukjes van gebouwen G en I.

Afb. D10: De achtergevel van bouwdeel D is beneden inpandig, de bovendaks zichtbare eerste en tweede verdieping laten metselwerk, betonbanden en vensters zien van rond 1950. In de borstwering onder de eerste verdiepvingsvensters zien we met lood afgedekte vensterdorpels. Daartussen bevindt zich ouder muurwerk.

Afb. D11: In de borstwering vertonen zich meer fases in het metselwerk dan je zou verwachten. Net boven de loodslabben van het platte dak zien we het oudste werk. De steunberen zijn op hun beurt ouder dan het wederopbouwmuurwerk onder de getoonde vensters.

Afb. D12 [LO]: De hoek met de aansluiting van de gebouwen I b en D. Het metselwerk tot aan de cementband is ouder dan dat erboven.

Afb. D13 [RO]: Aansluiting van de I b en D, vlak boven het platdak, waarbij te zien is dat de gevels van beide gebouwen niet gelijktijdig werden opgetrokken.

Het metselwerk van I b (rechts op de foto) steekt in dat van D, maar boven en onder de band oogt het anders: eronder lijken bakstenen van D daarvoor opgehakt. Dat betekent dat de begane grond van D ouder is dan I b en van voor 1847 moet stammen. Het hogere muurwerk van D is duidelijk 'moderner'.

Afb. D14: De gang op de begane grond van bouwdeel D, langs de eigenlijke achtergevel, gezien vanaf het trappenhuis in E.

Afb. D15: Boven ligt de gang aan de Rijnzijde, gefotografeerd vanaf het trappenhuis in E, richting gebouw C.

4 Analyse van het ‘hart’ / Gebouw I (met H)

Plaats

Gebouw I ligt direct tegen het hart van de Overrijnvleugel (B t/m E), gebouw C. Gebouw bevindt zich aan de oostzijde ervan, en ligt als een bijna zelfstandig bouwlichaam aan de lange vleugel. Opmerkelijk is, dat het volume een klein beetje gedraaid ligt, al zijn vooral inwendig met enkele voorzetwanden wigvormige passtukken gemaakt om haakse hoeken te suggereren. Aan de oostzijde is tegen gebouw I in het midden van de 19de eeuw het bouwdeel G gebouwd.

Bouwgeschiedenis

De iets gedraaide ligging van het pand ten opzichte van de voorvleugel en ten opzichte van alle op die voorvleugel gerichte gebouwen geeft te denken over de volgorde van ontstaan en ontwikkeling van bouwdeel I. Met name de noordgevel geeft voeding aan de gedachte van een zeer hoge ouderdom, mogelijk hoger dan die van de oudste bouwdelen aan de Overrijn. De kapconstructie van het noordelijke gedeelte versterkt dat idee nog. De kap aan de zuidkant en andere aspecten, zoals enkele 19de-eeuwse kaartjes, maken het dankbaar dat een ouder gebouw in de 19de eeuw naar het zuiden werd vergroot.

Terwijl de meeste historische interieurs zijn verdwenen en tot aan de jongste renovatie (omstreeks 2003) strakgetrokken / geneutraliseerde aankleding kregen, is op de verdieping een ouder interieurensensemble behouden. Dat zou het restant kunnen zijn van de in elk geval in de 19de eeuw functionerende kapel. Deze aspecten worden tijdens de voorliggende Bouwhistorische Inventarisatie niet geheel verklaard, maar ze hebben uiteraard de aandacht.

De tuinkamer (gebouw H) werd in het derde kwart van de 19de eeuw toegevoegd, waarbij aan de oostkant van gebouw I een hap uit de begane grond werd genomen. Het is niet zo dat meteen daarbij de gang dwars door het bouwdeel I werd aangelegd. Aanvankelijk was er alleen rechts in de plattegrond (zuid) een verbinding tussen gebouwen I en G. Dit lijkt zelfs nog door Van der Lubben (1951) gehandhaafd, hoewel de gang op de verdieping midden 20ste eeuw een feit was. Pas later ontstond de gang beneden, die het gebouw zodanig doorsnijdt dat de oude hoekverdraaiing erdoor wordt gecorrigeerd (of genegeerd).

Exterieur

Bouwmassa

Bouwdeel I heeft een rechthoekige plattegrond met twee bovengrondse etages plus een zolder. Er staat een schilddak op, waarvan het afgeplatte middenvlak noord-zuid is gericht. Ofschoon het gebouw een eeuwenoude kern heeft, is er tot nog toe geen sprake van een historische kelder.

Gevels

Aan de noordkant en zuidkant zijn gevels behouden. Aan de oostkant is er zeker een vrij gelegen gevel geweest, tot het midden van de 19de eeuw, toen hij door het Mutua Fides-gebouw oftewel bouwdeel G aan het gezicht werd onttrokken.

Voorgevel (west)

Dit gebouw ligt tegen het middelste deel van de voorvleugel, Gebouw C, aan. De bouwvolgorde wordt nog onderzocht, maar in dit stadium (mei 2019) achten we het denkbaar dat Gebouw I niet als eerste is gebouwd en dus nooit aan de Rijnkant een vrijstaande gevel heeft gehad. (Bij deze hypothese moeten dan nog wel hoogteverschillen van o.a. de verdiepings- en zoldervloeren worden verklaard; dat kan pas bij verdergaand destructief / constructieonderzoek.)

Zijgevel links (noord)

De noordgevel is alleen op de verdieping nog aanwezig, vanwege de aan- en inbouw van bouwdeel H op de begane grond. Het metselwerk is uitgevoerd in kruisverband. Metselwerk van tien lagen bedraagt 46/47 cm, bakstenen meten gemiddeld 18 x 9 x 3,5/4 cm. De (oorspronkelijke³³) metselsteen is meer oranje dan die van de aansluitende gevel van gebouw C; bij I zijn bovendien meer gevolgen van krimp tijdens het bakproces te zien.

Op de linkerhoek (oostzijde) is een pilaster uitgemetseld. Deze pilaster heeft nabij de hoeken in de koppenlagen klezoren – dat zijn in aanzicht kwart bakstenen (halve koppen ofwel overlans gehalveerde strekken, maten gelijk als van het naastgelegen muurvlak met de vensters). Dit is een hoekoplossing die van de middeleeuwen tot en met de 17de eeuw gemeengoed is maar daarna in onder meer Holland snel uitsterft.

Een belangrijke vraag is waar de rechtse pilaster is gebleven, indien het pand even oud zou zijn als de voorvleugel, zou er toch een elegante hoekoplossing zijn bedacht? Indien Bouwdeel C pas in de 18de eeuw aan zijn verdieping kwam, is de pilaster achteloos bij de bouw van de achtergevel van C verdwenen, 'opgeslokt'. Het metselwerk in de oksel oogt onregelmatig en is meer dan eens hersteld / ingeboet. Een zetting manifesteert zich als een min of meer verticale scheur, enkele decimeters uit de hoek. Toch zijn er aan weerskanten van de scheur vlakken metselwerk te zien dat overeenkomt met het oudste elders bij deze gevel.

Bij de vensters ontbreken de klezoren in de hoekoplossingen, maar dat heeft een heldere oorzaak; daar valt op dat de dagkanten zijn aangepast, hoogstwaarschijnlijk om er grotere vensters in te zetten. De drie huidige vensters zijn zesruiters van een type, met verbrede middenstijl, dat gedurende een groot gedeelte van de 19de eeuw courant was. Dit venstertype is echter ook bij 20ste-eeuwse restauraties veel toegepast. De penant tussen het middelste en rechtse venster is zelfs geheel van later datum. Binnen op zolder vinden we een verklaring in de vorm van een

³³ In meerdere fasen is ingeboet en/of hersteld. Vaak zijn de latere, afwijkende stenen goed aanwijsbaar.

schoorsteenraveling en een daartoe tijdens de bouw al verschoven spantbeen. Een rookkanaal achter het midden van de gevel maakt een venster in die zone onmogelijk.

Zijgevel rechts (zuid)

De zuidgevel telt twee bouwlagen plus het dak (afb. 17). Het metselwerk is uitgevoerd in kruisverband. Het komt wat anders over dan dat van de noordgevel, mede doordat een pilaster op de hoek afwezig is. De verdieping heeft drie identieke vensters. De getinte beglazing is gevat in een fijne roedeverdeling, bestaand uit steeds 3 x 3 ruitjes binnen een stramien van een zesruits venster, dus met middenstijl en twee regels. Bekend is dat Van der Lubbe en Hermans een breed ijzeren raam aan de kapelkamer weghaalden en er twee historiserende vensters voor terugzetten; deze zijn dus uit 1951. Op de begane grond zijn de vensters dichtgemetseld. De strekse bogen zijn nog aanwezig en zichtbaar boven het platte dak van de aangebouwde verbindingsgang.

Beneden is de linker dagkant van het in aanzicht meest linkse venster door weggappen van pleisterwerk vrij gelegd. Daarbij bleek dat ook de onderbouw van de gevel 19de-eeuws is (falsificatie van mijn eerdere hypothese dat een oudere (tuin)muur met de inmiddels bekende scheve stand was benut en zo de rooilijn bepaald heeft).

Achtergevel (oost)

We beschikken over één afbeelding, uit het tweede kwart van de 19de eeuw, vlak voordat I werd vergroot en derhalve ook voor de bouw van Mutua Fides, die een tuingevel toont. De grote doorbraak die in de tweede helft van de 20ste eeuw voor de verbinding met Mutua Fides nodig was, heeft op de begane grondzone nog maar enkele strekkende meters overgelaten van *potentieel* het oudste muurwerk. (Misschien treffen we ooit nog iets van betekenis aan van het buitenwerk in het halletje bij de verwarming of in de voorraadkamer ertegenover. Zie afb. 18.)

Constructie

Fundering

Het pand is van oudsher vermoedelijk op staal gefundeerd. Er is door de latere uitbouw aan de zuidkant zeker sprake van verschillende gemetselde fundamenteën. Aan de noordkant werd in de 19de eeuw de driekante uitbouw gerealiseerd, waarbij de onderbouw van de oorspronkelijke gevel verviel. Ter plaatse staan nu twee gietijzeren kolommen. Die staan vermoedelijk op een resterende 17de- of 18de-eeuwse strook metselwerk. (Ofschoon architect Van der Lubbe in 1950 tekende dat zij op een enkelvoudige balklaag staan. Afb. H1.)

Kelder

De oudste kadasterkaart laat tegen de eerste (later verwijderde) achtergevel twee vierkante uitstulpingen zien die kelderkoeken kunnen symboliseren. In het midden van de begane grondvloer ligt een luik naar kruipruimte dat inspectie mogelijk maakt. Er zijn geen sporen van een kelder waargenomen.

Draagconstructie

In de noordelijke helft van het bouwdeel wijst de beplanking van de zoldervloer op een historische draagconstructie. De brede grenen delen liggen in oost-westrichting. Dit betekent dat de balklaag noord-zuid ligt, net als de hoofdspanten van de kap. Dan is er sprake van een enkelvoudige balklaag.

De mate van behoud dan wel aantasting van eventuele andere historische houten balklagen is een vraag die nog beantwoord moet worden. De verdiepingsvloer is in de laatste decennia open geweest, onder andere om er luchtverversingsinstallaties in te leggen.

Kapconstructie

Het dak wordt gedragen door de rudimenten van twee sterk verschillende kapconstructies, die beide in de kern historisch zijn, maar latere aanpassingen vertonen. De twee constructies vormen samen een omlopend schilddak met bijna plat middengedeelte; we schrijven *bijna* omdat het middenstuk naar het oosten afhelt. Aan die kant deelt het de dakgoot met het dak van *Mutua Fides*.

Noordelijke zolderhelft: De noordelijke helft van het dak bevat de onderjukkan van traditionele schaar- of dekbalkspanten van een type dat in de 17de en 18de eeuw gebruikelijk was. De met de dissels gekantrechte zijden van de grenen balken wijzen op een dergelijke hoge ouderdom. De getoognagelde pent-gat-verbindingen vertonen de traditionele wijze van verbinden.

In noord-zuidrichting staan vier hele jukkan. Haaks erop sluiten aan oost- en westkant twee halfspanten aan. De dekbalken zijn afgeschoord met korbelen, maar een windverband ontbreekt – ook aanwijzingen in de vorm van spijkergaatjes bijvoorbeeld. Alleen op de noordoostelijke hoek is nog een oorspronkelijke hoekconstructie te zien, met een keper tussen de dakschilden met ondersteuning door een kreupele stijl. Mogelijk is er op de noordwestelijke hoek nog een behouden, maar daar is de hoek achter haaks geplaatste wandjes weggewerkt.

De zuidzijde van (het restant van) deze kap is in de 19de eeuw opengewerkt, ten behoeve van het aansluitende, toen nieuwe dak. De oorspronkelijke borstwering, gordingen en de verdere dakhuid zijn verwijderd. In die overgangszone staan met andere woorden de spantbenen nu in de ruimte. Voor de doorloop zijn korbelen verwijderd. De halfspanten aan de westkant zijn gerepareerd; materialen en methoden zijn daar duidelijk in.

Op de dekbalken is een meer recente constructie te zien, samengesteld uit allerhand hergebruikt hout. Deze constellatie ondersteunt de opgaande dakschilden met (overigens vernieuwde) sporen en het flauw hellende middenplat. Echter: er is gebruik gemaakt van vier oude stijlen, die denkbeeldige hoekpunten van een eerder dak vormen (afb. I24). Die stijlen zijn keurig ingepend en met een nagel gezeurd in de dekbalken van de historische onderjukkan. De stijlen vormen samen een vierkant waarvan de zijden slechts enkele meters lang zijn. Het ligt meer voor de hand dat hierop oorspronkelijk een klein dakplat lag dan dat tussen de stijlen nog een gootje was uitgespaard. De prent van Defferrez toont een stijl ‘pronk’ dak met hogere schilden dan het huidige (afb. V26); een plat dak was eeuwen geleden een zeldzaamheid, maar kwam als het om kleine oppervlakken ging wel voor.

Zuidelijke zolderhelft: De zuidelijke zolderhelft ligt circa 60 centimeter hoogte, welk verschil door drie traptreden (afkomstig uit een oude spiltrap?) worden overbrugd. Aan deze van de zolder is een constructie met ranker hout te zien en met modernere verbindingen. De constructie omvat zes gebinten in oost-westrichting. Door de inbouw van de lift middenvoor rond 1965 zijn de westelijke benen van de eerste twee gebinten vervallen. Midden over de dekbalken ligt, in noord-zuidrichting, een dikke plaat die het kennelijke restant van een goot is. Aan weerskanten van de genoemde plaat staan afgeschoorde stijlen op de dekbalken. Zij hebben de nokken ondersteund van noord-zuid gelegen zadeldaken, waartussen de zakgoot lag. Een dergelijk ‘gespleten’ dak is te zien op de geschilderde vogelvlucht uit 1883 (afb. V29). Alleen het meest noordelijke – dus oudste – stuk dak is daarop plat afgedekt.

Ook bij dit dakgedeelte is een secundaire constructie toegevoegd die het flauw hellende dak ondersteunt. De spanten aan de oostkant getuigen van de eerste 19de-eeuwse versie van het dak, van voor de bouw van Mutua Fides (wat de vergroting van gebouw I dus voor 1851 dateert). Dat eerdere dak had aan de oostkant ook een dak schild dat doorliep naar een goot op de borstwering. Toen even later Mutua Fides (gebouw G) werd gebouwd kreeg dat een hoger liggende goot en werd het dak van I b net als de borstwering opgetild om daarop af te wateren. Sindsdien staan de spantbenen vrij. De kepen waar de gordingen inlagen zijn te zien.

Interieur

Aankleding algemeen

De aankleding op de begane grond en in de kantoor- en verkeersruimten boven is recent en vooral doelmatig. De genoemde kapelruimte op de verdieping is geleed met wandpilasters en daarop klassieke kapitelen. De kapitelen zijn afgewerkt met goudverf. In de noordwand is een nis aangebracht. De zuidwand is voorzien van drie roedenramen (afb. 116). De wanden hebben onderaan een plint, waarbij de pilasters op wat grof vormgegeven pedestals staan. Boven de kapitelen worden de wanden door een hoofdgestel afgesloten, waarboven de koofvormige aanzet van het plafond begint. Het plafond is gewelfd. Dit interieur is het wit geworden en vereenvoudigde restant van een bont aangeklede kapel.

Souterrain / kelder

Afgaande op kaartbeelden zijn er aan de zuidzijde van de kleinere (17de- of 18de-eeuwse) variant van Gebouw I twee aanbouwtjes of koekoeken geweest. Deze impliceren een kelder. Er zijn tot dusverre geen aanwijzingen voor gevonden.

Begane grond

Op de begane grond liggen met name dienstruimtes, gegroepeerd aan een T-vormige gang. De 'kop' van de T is een gang die de gebouwen C en G verbindt. Ten noorden van de gang ligt het zaaltje dat doorloopt in het aangebouwde bouwdeel H. De indeling van de begane grond is vrijwel geheel in de 20ste eeuw ontstaan. In de 19de eeuw lag er een zaal met alleen aan de zuidzijde een gang die de Overrijnvleugel met Mutua Fides verbond.

Eerste verdieping

Op de verdieping wordt aan de zuidzijde een indrukwekkend interieur aangetroffen, het is het restant van een voormalige kapel. Hij wordt betreden langs een trapje dat op de verdieping van bouwdeel C begint. Die trap overbrugt vanuit gebouw C, de Overrijnvleugel, zo'n 80 centimeter. De vormgeving en uitvoering in staal wijst op een recent ontstaan (net als de kamerdeur). De bouwtekeningen uit 1950-1951 laten zien dat in Van der Lubbes tijd de toegang zich meer naar links (noord) bevond.

De kapelruimte heeft een hedendaagse aankleding zoals we elders in het complex steeds bij de kantoren aantreffen, van tapijt tot vooral witte afwerkingen. Langs de wanden zijn gecanneleerde pilasters op – wat grof gedetailleerde – pedestals te zien. Op dezelfde hoogte al die voetstukken loopt een paneellambrisering om. De pilasters worden bekroond door op Korinthische geïnspireerde Composietkapitelen. Zij dragen een fries plus een kroonlijst op een bloklijstje. Van kapitelen (o.a. engelenkopjes) en kroonlijst zijn gedeelten met goudverf verfraaid. Op de lijst begint de zware koof van het plafond. Dat is in het midden vlak, met een rechthoekig veld omzoomd door een tamelijk eenvoudig bol-lijstje.

In de zuidwand zitten twee grote vensters met roedenramen. Details en het geel-getinte glas wijzen op ontstaan in de loop van de 20ste eeuw. De voornaamste wand is de noordelijke korte zijde van het vertrek. Daar bevindt zich een diepe nis; een apsis tussen twee zijstukken als een denkbeeldige triomfboog. In de zijstukken ondiepe rondboognisjes en dorpeltjes van travertijn (=secundair). Net als het plafond is de nis bekroond door een afgeplatte boog. Dit is een later ontstane vorm. In de 19de-eeuwse situatie werd de ruimte afgedekt door een tongewelf. Dit had in de gewelfkruin opgenomen legaramen. Deze situatie kennen we van de litho (steendruk) van kort na het midden van de eeuw. Hij was nog aanwezig begin 20ste eeuw toen in het vertrek tekenonderwijs werd gegeven (afb. I12 en I13). Vermoedelijk is de ingreep die tot het afgeplatte plafond leidde in de jaren dertig uitgevoerd (afb. I17). Immers: Van der Lubbe herstelde het gevelbeeld door een breed modern ijzeren raam te verwijderen en er de twee historiserende roederamen voor in de plek te zetten.

De noordelijke helft van de verdieping is ingericht als een moderne kantoorruimte (afb. I18). Deze is op twee manieren toegankelijk: Via de kapel en een gang die achter de lift dwars door gebouw I loopt en de bouwdelen C en G verbindt. En via een opgang vanuit de achtergang van gebouw C. Dat in het noordelijke kantoorgedeelte vroeger twee kamers voor de recreatie van de broeders lagen is nergens meer aan de zien. Naast de kapel lagen een sacristie en een ziekenkamer. Ook daarvan is behalve de omtrek van de kamers niets behouden: de sacristie is nu een pantry en waar de zieken werden verzorgd is nu een installatieruimte.

Tweede verdieping / Zolder

De noordelijke helft van de zolder laat wat sporen zien van vroeger gebruik. In het midden van de oostkant is ooit een kleine kamer afgeschot. Voor de wanden zijn onbewerkte planken én meubelpanelen en zelfs een enkele oude kastdeur gebruikt. Het vertrekje heeft een plavuizenvloer en een eigen dakkapel. Deze kamer zou kunnen worden geïnterpreteerd als een strijkkamertje. Immers: de hete kolen zouden hier niet op een plankenvloer vallen, maar geneutraliseerd worden door de stenen vloerbedekking. Ook buiten het met houten wanden afgescheiden vertrekje liggen echter nog plavuizen. Overigens lijkt de dakkapel in deze kamer constructief wel oud (te verenigen met de dakkapel op Defferrez' prent, afb. V26), maar is de tegenwoordige afwerking van recenter datum. Naast dit 'strijkkamertje' is een tweede vertrekje afgescheiden. Als verblijfsruimte kan het nauwelijks dienst hebben gedaan, gezien het gebrek aan comfort. Het van origine onbeschoten dak is gedeeltelijk dichtgemaakt met een soort meubelplaat en oude kranten. Het houten plafondje is behangen.

Een tweede oude dakkapel zit in het noordelijke dakschild, van binnen beschouwd links van het midden. Ook deze dakkapel oogt constructief historisch. Hij is excentrisch geplaatst vanwege een vroeger rookkanaal dat (meer) langs het midden van dit dakschild liep. Voor de verder verdwenen schoorsteen werd het derde van de vier spanten naar voor gezet, los van de borstwering. De sparing in de vloer voor het rookkanaal is goed zichtbaar gebleven. Dát er een rookkanaal en daarmee stookplaatsen waren op eerste en tweede bouwlaag betekent dat een venster in het midden van de noordgevel lang niet mogelijk was. Het huidige gevelbeeld lijkt in de 19de eeuw ontstaan, hetgeen dan meteen het verdwijnen van de schoorsteen dateert.

De zuidelijke zolderhelft wordt niet benut, behalve voor de pijperij van luchtverversingsinstallaties. Men treft er weinig relicten van vroeger gebruik. In de zoldervloer heeft zich bij de rondgangen geen duidelijk spoor vertoond van een vroeger door de vloer stekend tongewelf. Wel is op de kopse kant – vanuit de lager gelegen noordelijke zolder – te zien dat het hoger op de

muur van de kapel aangebrachte stucwerk op steengaas is aangebracht. Dit *kan* vooroorlogs zijn.

Op het zuidelijke dakschild heeft een grote dakkapel gestaan. Deze is bekend van meerdere (lucht)foto's. Het dakvlak is in de loop van de 20ste eeuw weer dichtgelegd, maar de sparing is aanwijsbaar. Een gording is ooit voor de dakkapel doorgezaagd. Dichtbij staat op een dekbalk *C vd Gugten 1888* en daaronder *R Maren 1958*. Of dit met bouwactiviteiten te maken heeft weten we natuurlijk niet – er staan hier talloze namen op balken – maar een prikkelend detail vormen deze opschriften wel.

Afb. 11: Vanaf het dak van gebouw I (b) naar de achtergevel van gebouw D en de noordgevel van de kapel (F).

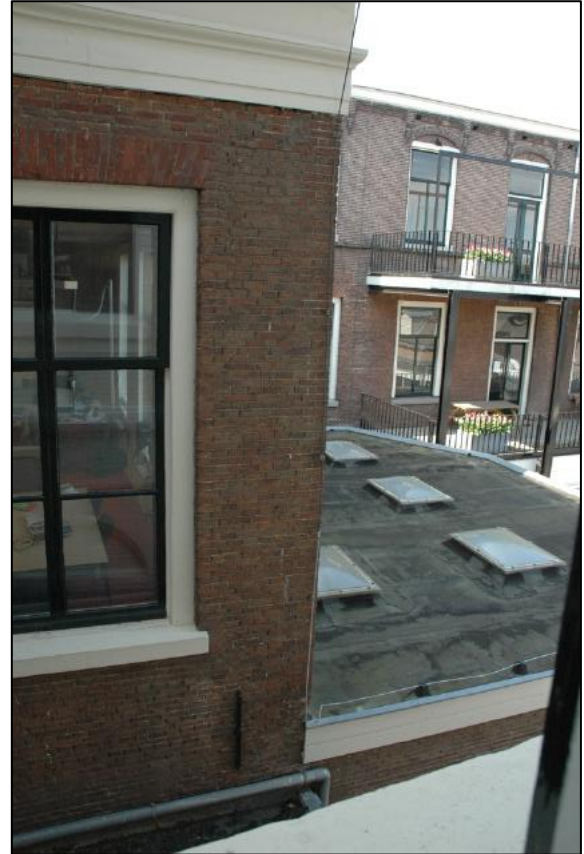
Afb. I2: De noordgevel van I a. De vensters zijn 19de-eeuws. Ter plaatse van het middelste bevond zich oorspronkelijk een rookkanaal, dus daar kan van oudsher geen venster hebben gezeten.

Afb. I3: De hoek tussen de noordgevel van bouwdeel I a en de oost- of achtergevel van bouwdeel C.

Deze hoek heeft zijn geheimen nog niet alle prijsgegeven. Er is een constructieve scheur te zien, met links en rechts ervan zowel *oplapwerk* als historische lagen; in de opzet vertoont zich geen bouwfaserings. Binnen, in de vaste kast – zie afb. I20-21 – zijn sporen te vinden die ‘hinten’ op een oorspronkelijke verkeersruimte (trappenhuis?) op deze plek.

Het onderzoek maakte nog geen destructieve deelontleding op de begane gronde mogelijk. Misschien vinden we daar op korte termijn antwoorden?

Afb. 14 en 15: Oostgevel van het oudste stuk van I a. De vensters in deze maat zijn zeker later geplaatst.

Afb. 16: Aan de oostzijde van de verdieping van I a kan door een inspectieluikje gekeken worden in een tussenzone met allerlei constructies en installaties. Om te bepalen of het muurwerk aan de linkerhand nog een gedeelte (hoek?) van de oudste gevel van I is, werd mortel weggehakt. Dat kon niet worden bevestigd.

Afb. I7: De zuidgevel van bouwdeel I b. Het 19de-eeuwse metselwerk in zuiver kruisverband laat zich redelijk makkelijk onderscheiden van latere herstelling, onder andere rondom het linkse en middelste venster. Daar heeft in de eerste helft van de 20ste eeuw enkele decennia een groot venster gezeten.

Afb. 18: Het lage bouwdeel tussen bouwdelen I en G wordt voor de vorm tot Gebouw G gerekend. De hier getoonde wand – de voorwand van ruimtes G0.02 [L] en G0.01 kan nog minieme delen van de oudste tuingevel van gebouw I bevatten.

Afb. 19: Muurwerk op de begane grond van I b, westgevel, ingebouwd in de gangaanbouw en gepleisterd. Het voegwerk is 19de-eeuws. We zien een stukje dagkant van een weer dichtgemetseld venster.

